

Za obsah odpovídá Jan Dvořáček, učitel v Brně.

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:
Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,
Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.
Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 9. zaslali:

V Brankách: Anna Bazalkova. V Dol. Dubňanech: Ter. Čechova, Mar. Štastná, Frant. Šustr, Frant. Vacek*, Mař. Čechova, Mař. Pařízkova, Ludmila Kohoutova. V Hodslavicích: Anežka Tomanova. V Holáskách: Ferd. Božek. V Hor. Čeladné: Frant. Malina. V Ickovicích: Jan Kotápiš*. V Jesenicích: Pepíček Mrázků. V Jindř. Hradci: Petr Prašinger*. V Jiřikovcích: Anna Dvořáčková. V Knířově: Frant. Pekař. V Král. Poli: Jar. Rada. V Kroměříži: Jos. Štěpka, Frant. Dvořák, Jan Vrána. V Kuželově: Jar. Pác. V Lanžhotě: Roz. Benešova*. V Miletíně: Jos. Heligr. V Mor. Ostravě: Kristina Lukaščíková. V Nákle: Vojt. Směták, Jos. Běhal, Flor. Navrátil, Frant. Vodička*. V Nikolčicích: Al. Zelínková. V Novosadech: Fr. Hlavica. V Olomouci: Jan Kliš, Kar. Suchý. V Ostrově: Fr. Kučera. V Pelhřimově: Frant. Pikal. V Předměřicích: Věkoslava Valtova. V Příboře: Jos. Šostek*. V Příkazích: Jos. Květoň. V Prácheňě: Jan Měřinský. V Radoni: Emil Toška. V Rajhradě: Kar. Unger. V Rebešovicích: Frant. Němec. V Rudíkově: Boh. Krula. V Sedleci: Jenda Grüner, Pepa Šimek, Frant. Syrotek, Jen. Šeflů, Mařka Drškova*, Josefa Holubovská. Ve Starči: Anežka Honsova. V Syrovicích: Anast. Pelouškova. V Šaraticích: Mar. Holoubkova. Ve Šlapanicích: Pavel Podsedník. V Třeboni: Pep. Šneidrová, Běla Bartíková, Berta Nováková, Albertina Valentova, Ida Štadlerova*. V Třebíči: Václ. Menčík. V Újezdě: Jan Muric, Jos. Šustek, Jan Lekeš, Dom. Viktorin. V Újezdci: Frant. Ocásek. Ve Vel. Němčicích: Vlad. Štelzer. Ve Vomicích: Ant. Doležal. Ve Vranovicích: Lad. Mička. Ve Zlíně: Leop. Vrzalík*, Jindř. Blažek. V ? : Kristina Smejkalova.

POCHOTNICKÉ JEVIŠTĚ.

VYDĚDĚNCI.

Obraz z dob války třicetileté
— o pěti jednáních. —

Upravil Ant. Svoboda.

Stran 64.

Cena 60 h.

Pro kus chleba.

Obraz ze života v pěti
jednáních — se zpěvy.

Na základě stejnojmenné povídky
Václava Kosmáka, vzdělal T. S.

Děj z mlynářského života
z údolí Jihlavy před sto lety.

Stran 53.

Cena 60 h.

Vydala benediktinská knihtiskárna v Brně, Biskupská ul. č. 1.

V ZÁŘÍ.

Ze strniska vítr fouká,
již se jeseň hlásí,
dívky hrabou zpívající
roztroušené klasy.

Husy se teď bez pasačky
samy volně pasou,
a na louce na otavě
hospodář je s chasou.

Zemáky již dobývají
na protější stráni,
pochoutku si ihned strojí
z toho požehnání.

Děti snáší na ohýnek
chrástí, suché nati,
za to též si na „koroptvích“
mohou pochutnati.

Sad vám kyne, milé děti,
s úsměvavou lící,
nabízí vám švestky, hrušky
sladce chutnající.

Jablíčka též uzardělá
přelahodné chuti,
abyste jich okusily,
upřímně vás nutí.

Rána padla, a psí štěkot
z dále se k vám nese;
to již honba na zajíce
na poli a v lese.

Na mlatě za zpěvu chasy
mlácení se daří;
takový je život u nás
na začátku září.

V. Horský.

Za vznešeným cílem.

Historická povídka ze 13. století. — Napsal Luděk Novák.

I.

Jaro roku 1228 se dostavilo.

Již koncem února sněhy a všecka ledová pouta se uvolnila, kterými byly spoutány vody potokův a řek. Slunko vesele vyhupovalo se nad obzor a příjemně hrálo. Všecka příroda jeho jasem počala se probouzeti. Na pokrajích hájův a lesů počaly se ukazovati první poslové jara. Nejprve sněženky a bledušky pozvedovaly tu své hlavičky z hlubokého spánku, za nimi hlásily se křivatec, dymnivky, sasanky a brzy i ostatní květy. I lesy, křoviny oživovaly. Ponenáhlu vraceli se do nich opeřenci. Vše hlásilo se k životu.

Janovičtí byli tomu rádi. Zásoby dřevěného uhlí již jim docházely. Těšili se, že budou moci zase ven do lesův a zásoby doplniti. Živili se ponejvíce uhlířstvím. Zásobovali jim Heřmanův Městec, Chrudim, ano, někdy se s ním až i do Pardubic vydávali. A bývali rádi, když mohli někam přes lesy a pole. Jejich vesnička byla do hlubokých lesů zapadlá, jako by od celého světa odloučená. Když vyjeli, leccos se dozvěděli a pak o tom vykládali těm, kteří doma zůstávali. Hovořili o tom a uvažovali. Staří janovičtí usedlíci dovedli běh věcí posuzovati. Zvláště zajímali se o osudy své země.

A tehdy bylo nutno o běh různých událostí se zajímati. Zvláště v Čechách a na Moravě. Lid český stále musel býti jako na stráži, neboť Přemyslovci svěřili se o trůn a ne jeden z nich zadával práva země české německému císaři. Ještě štěstí, že lid měl své lechy, kmety a vladyky, kteří s ním stejně smýšleli a zemi milovali. Na tvrzích a mnohých hradech bylo o tom nejednou rokováno a smlouváno a zle odsuzováno, že se práva země poškozují.

Ovšem také byly tvrze, jichž majitelé přidržovali se Přemyslovců po trůnu neoprávněně bažících a s nimi do Němec zajížděli. Bylo tak dle toho, jak byl kde rozšafný vladyka.

A na tvrzi rozpakovské, k níž tehdy Janovice patřivaly, byl tehdy vladyka starý a moudrý. Často si vyjel do nedalekých měst, a co tu vyslechl, s tím pak zajel si na sousední tvrze a s dobrými sousedy porozprávěl.

A když se mluvilo o běžích země, netutlalo se snad v ústraní. Veřejně se hovořilo, i nedivno, že čeleď nejednu zprávu vyslechla a mezi lid ji vynesla. I bývalo tak posudků vždycky dosti. Některé byly proneseny na tvrzích, jiné pod doškovými střechami. Práce lépe se dařila, když se hovořovalo. Proto rozšafně hovoříváno nejen doma, ale i na polích nebo v lesích.

Při milířích zvláště se dobře hovořilo. Byl-li milíř dostavěn a podpálen, zvláště snadno mohlo se rokovati. Nebývalo jiné starosti, než dáti pozor, aby se hlína, kterou bylo dříví zasypáno, někde nepropadla a milíř se nevzňal. A na to již uhlíři umívali dáti pozor. Podle kouře poznali, hrozí-li snad oheň někde se provaliti. Byli zkušení. Zvláště Binovec. Za mladých let i válečných tažení se účastnil. Nejednou byl i v Němcích. Provážíval tam svého pána, Staňka, rozpakovského vladyku, když tento s Přemyslem Otakarem I. se tam vydával.

Maje těchto potulek dosti, vyžádal si na panu Staňkovi právo, aby směl v jeho lesích uhlí páliti. A vladyka rozpakovský znaje jeho věrnost, již na zajíždkách nejednou osvědčil, rád mu toto právo udělil.

Binovec byl spokojen. Dokud jeho děti byly malé, vypomáhala mu žena Květuše, když pak mu synové poodrostli, pálivali s ním uhlí synové. Ani domů nechodívali. Nebylo třeba. Aby hladu netrpěli, nějakou zvěř si ulovili a na rožni upekli. Zle jim nebývalo. V rozpakovských lesích bývalo zvěře vždycky dosti. *

Zmíněného roku vydal se Binovec se syny již koncem března do lesů. Uhlíř Drsten šel s nimi. V lesích vyhlédli si pěkný koutek. Zcela vhodný pro stavbu milířů. Byl uprostřed lesův a přece byl přístupný. Kolem do kola byly stromy již dospěly. Jen několik stromů dá dosti štěpin na milíře a dle stop i zvěře zde dosti.

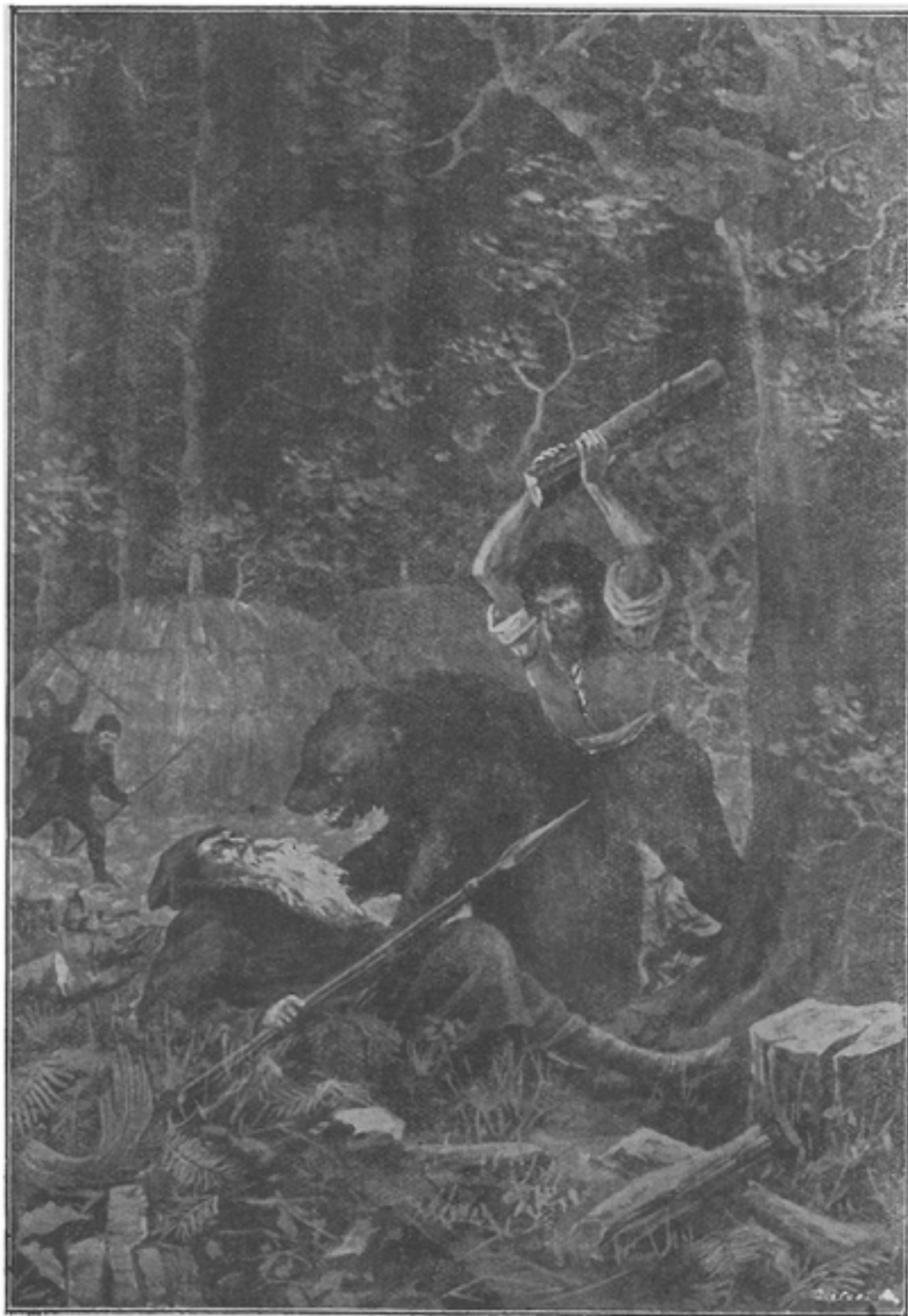
Starý Binovec se divil, že ten koutek již dávno nevyhledal.

„Ale nevádí,“ pochválil si, „neměli bychom ho letos a letos budeme potřebovati mnoho uhlí,“ dodával a odloživ nástroje, svlekl svůj kožený kabatec, vykasal rukávy a chystal se k započetí práce.

Synové a Drsten následovali jeho příkladu.

A sotva se připravili, dali se do práce. Brzy klesal strom velikán

za stromem. Z každého bylo štěpin a polen, že se až všickni divili. Již třetího dne měli naštípaného dříví tolik, že mohli se stavbou milíře začít.

Doběhnuv, nadzdvihl poleno a medvěda nic netušícího vši silou udeřil

Za poledne, když odpočívali a pěkného srnéčka si opíkali, hovořilo se. Drsten vypravoval o tom, co slyšel, zvěděl a zkusil, když

v zimě v Praze byl. Již cestou do Prahy a zpět zaslechl mnoho. Byl tam se synem rozpakovského vladyky Vítem. Pan vladyka vypravil tam nejstaršího syna, aby se účastnil korunovace krále Václava I., prvorozeného syna Přemysla Otakara I. Václav I. byl korunován ještě za živobytí otcova.

„Věř, tolik panstva a zemanstva jsem dosud nikdy neviděl,“ vzpomínal Drsten.

„Věřím!“ pravil starý Binovec. „Možno si pomyslit! Také jsem vídal dosti zemanstva a rytířstva pohromadě, když jsem s vladykou do Němec zajíždíval. A toho lesku a nádhery! Ale my Čechové ve svých krsnech byli jsme přece jen onačejší. Vždy všickni přítomní se po nás ohlíželi. Však byl náš král důležitou osobností. Dovedl si vážnost získati. Všickni Němci se o jeho přízeň ucházeli. Byl to a jest až dosud rozšafa. Ani jsem nemyslel, když se bojem zvědł proti bratru Vladislavu III. Byl jsem při jeho korunovaci. Byla také slavná a hlučná. Do Prahy sjelo se tehdy panstva, že ho tolik v Praze nikdy nebývalo.“

„Ty jsi byl při korunovaci krále Přemysla Otakara I.“ divil se Drsten.

„Ano, byl! — Bylo to před vánocemi roku 1197. Tehdy se v Praze nashromáždilo lidu, že nebylo domu, aby nebyl přelidněn. Kdo si nepřispíšil, bytu nedostal. Na noc ven, do vsi, musel se uchýliti. A nebylo divu, že tolik lidu do Prahy se sjelo. Každý byl rád, že těm sporům o český trůn byl učiněn konec.“

„Však jich Přemysl Otakar I. neukončil, spíše započnouti chtěl!“ poznamenal Drsten.

„To chtěl! Šlechtný Vladislav jim učinil konec. Jeho srdce plné lásky k vlasti těžce neslo, že se Přemyslovci do Němec utíkají a tam pomoci se dovolávajíce, práva české země zadávají.“

„Však se k nim již císař až urážlivě choval!“ připomínal Drsten. „Slyšel jsi snad o tom?“

„Slyšel i neslyšel! — Tehdy mi právě zemřel otec. Zaslechl jsem něco vypravovati, ale že jsem neměl již nikoho, kdo by mně dvanáctiletému chlapci vše vysvětlil a vyložil, nerozuměl jsem ničemu. Ostatně měl jsem již tehdy velmi těžké starosti. Musel jsem churavou matku v mnohé práci zastávati. vzpomínal s patrnou tesklivostí Binovec.

„Tehdy — pokud mně otec vypravoval,“ vzpomínal Drsten, „nastoupil na trůn Bedřich. Že však slíbil německému císaři mnoho peněz za poskytnutou pomoc, aby se trůnu domohl, a pak jich neměl,

jal se je na lidu vymáhati způsobem přímo vyděračským. Tím se kmetům a vladykům znelíbil. Chtěli na trůn dosaditi Kunráta Ottu. Bedřich se toho ulekl a utekl se do Němec k císaři Bedřichu Rudovousému. Tomu to lichotilo. Kázal předvolati všecky Přemyslovce, uvedl je do sněmovní síně, v níž bylo sneseno množství seker, a řekl jim, že každý, kdož se jeho vůli nepodrobí, bude jednou sekerou stát. To pomohlo. Přemyslovci poslechli a učinili, co si císař přál. Tak stal se Bedřich českým knížetem a Kunrát Otta markrabětem moravským, ale nikoliv závislým na knížet českém, nýbrž na císaři německém. Tím zadali také práva moravská!“

„A takové potupy Přemyslovci snesli?“ podivil se Binovec.

„Sami ji zavinili!“

„Ba!“

„Pak se tím více obdivuji jednání šlechtného Vladislava!“
připojil Drsten.

„Ano, zaslouží obdivu. Aby práv české země nezadal, českého lidu nepokořil, raději trůnu se vzdal a postoupil ho bratrovi, ač možno říci, že při své šlechtnosti více by lidu prospěl...“

„No, Přemysl Otakar I. jí prospěl také!“

„Ano, ujav se vlády, řídil ji rukou pevnou, s myslí obezřelou. Hned dal se také korunovati, a to po způsobu, jak bývalo v Čechách zvykem. Když oděn byl v roucho knížecí, oblekl lýčené střevíce a vzav na sebe i lýčenou kabelu, jež Přemysl oráč do Prahy s sebou přinesl, usadil se na kamenném stolci a biskup Daniel pomazal ho a na hlavu posadil mu korunu královskou.“

„To ještě učinil Přemysl Otakar I.“ podivil se Drsten.

„Ano! Což nyní při korunovaci jeho syna tohoto obyčeje bylo pomínuto? Což se zavádějí k nám nové zvyky obyčeje?“ divil se Binovec, jenž za celou zimu z domu nevyšel, ničeho se nedozvěděl.

„Ba, zavádějí!“ počal vykládati Drsten „Jak víš, aby zabránil dalším sporům o trůn, zrušil Přemysl Otakar I. zákon staršinství a vydal zákon prvorozenství a hned dal svého prvorozeného syna za krále zvoliti. Tehdy byl Václav šestnáctiletý. Když dospěl nyní dvacátého třetího roku, dal ho Přemysl Otakar I. korunovati!“

„A této korunovaci byl jsi přítomen?“ žasl Binovec, jako by byl počátek řeči Drstonovy přeslechl.

„Byl!“

„A viděl jsi všecko?“

„Všecko jsem neviděl, ale mnoho!“

„A byla korunovace, jak bývala jindy?“

„Ba nebyla!“

„Mladý král již neoblekl lýčených střevícův a lýčené kabely se ani nedotekl . . .“ vzpomínal Drsten.

„A na kamenný stolec také neusedl?“

„Ba, neusedl!“

„To jest chyba! V cizině byl vychován, vším českým bude pohrdat!“ soudil Binovec.

„Doufejme, že mu připomene někdo, že jest českým králem, když by se zapomínal,“ mínil Drsten.

„Když se musí připomínat, vždycky již chyba! Nedej Bůh, aby se tu Němci houfněji neusazovali! V poslední době prý to začíná!“

„Inu, mnozí páni jen po německu si vedli!“ přiznával Drsten.

„A což Vít?“ obrátil Binovec pojednou.

„Inu, vedl si dobře! Byl stále mezi rytířstvem. Ano, samému králi byl představen. A nezalekl se. Viděl jsem, jak s ním mluví bez bázně a vážně. Každé jeho slovo muselo býti dobře voleno. Mladý král pohlížel na statnou jeho postavu se zalíbením. Myslím, kdyby chtěl, že se do jeho družiny snadno dostane.“

„Pak bych ho prosil, aby zase do své družiny vzal některého z mých synů,“ pamatoval Binovec na budoucnost svých dětí.

„To udělej! — Mladému muži nikdy neškodí, když světa zkusí. Ovšem, mezi špatné druhy může se také dostat!“

„To bych ovšem nerad!“

„Také bych ti nepřál, aby se ti dítě ve světě odcizilo!“

„Václav se již také odcizil. Zapomíná se! Pohrdá tím, co bylo všem předkům jeho drahé a milé. Věř, to mne na něho velice mrzí, že na kamenný stolec neusedl, lýčené střevíce že si nenavlekl a kabely se nedotkl!“

„Však se to nemile dotklo všeho lidu!“ netajil Drsten.

„Inu, poslední Přemyslovci vůbec se zapomínají. Manželky z Němec si berou, německou čeledí se obklopují. Podivně to začíná! A nyní ten nový král! Věř, nelíbí se mi to! Bude to špatným příkladem!“

„Však jsem ti již řekl, že někteří čeští páni jen po německu si vedli!“

„Však mě to

Binovec nedomluvil. Náhle nedaleko ozval se výkřik. A podivný výkřik. Zrovna v sluch se zaříz. Uhlíři všichni sebou trhli a zděšeně se ohlédli.

A starý Binovec ohlednuv se s hrůzou, vykřikl. Nedaleko milířů spatřil obrovského medvěda. Kohosi povalil a právě se chystal k poslednímu naň útoku.

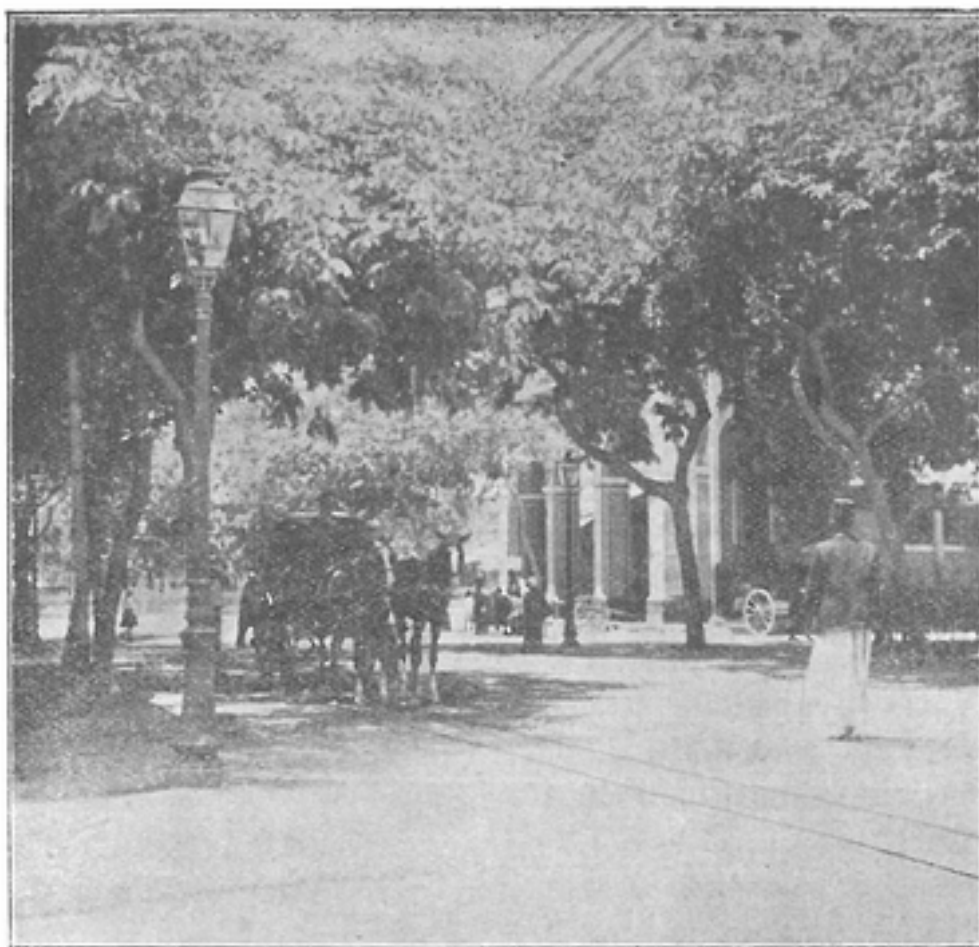
Binovec nemeškal. Ani nepromluviv, uchopil poleno a kvapil, aby nešťastníka z medvědích drápův osvobodil.

Byl to jakýs mnich, benediktin.

Binovec doběhl v čas.

Medvěd již již se chystal nešťastníka uchopiti za hrdlo. Zuby měl již hrozivě vyceněné.

Binovec dlouho se nerozmýšlel. Doběhnuv, nazdvihl poleno a medvěda nic netušícího vší silou udeřil.

Pord Said: Ulice uvnitř města.

Medvěd bolestí zařval. Upustiv od své oběti, na svého nepřítele se obrátil. Ale ten nelenil. Již k nové ráně se chystal, a také jí medvědu zasadil.

Ta byla smrtící. Medvěd po druhé zařval a pln zuřivosti na zadní nohy vztýčiti se pokusil, ale náhle klesl, zamručel a již nepovstal.

Zatím na místo zápasu doběhli oba Binovcovi synové a Drsten.

„Děkuji ti, statečný muži,“ zahovořil mnich, vida, že nebezpečí, v kterém se tak neočekávaně ocitnul, pominulo. „Zachránil jsi mi život. Toho ti nezapomenu!“

„Neděkuj! Co jsem učinil, učiniti jsem byl povinen. Lidé si mají navzájem vždycky pomáhati!“

„A to zvláště proti zlým nepřátelům. doložil Drsten.

„A medvěd je zlý nepřítel!“ připojil Zbyslav.

„Ale mnohem horší, milý jinochu, jsou zlí lidé! Nemusí zabíjeti, ale ubližují slovem, skutky . .“

„Lidé záškodníci!“ přerušil mnicha Binovec.

„A takovými jsou nevěřící Turci!“

Port Said Pouličný arabský prodavač.

„Těch zde není!“ mínil Zbyslav.

„Ale ve Svaté zemi jest jich dosti a ohrožují království jerusalemské, ohrožují všechny poutníky, kteří se ubírají ku Božímu hrobu.“

„Pak třeba Svaté země z jejich rukou osvoboditi!“ horlil Vněstoš.

„Stalo se tak již, ale Turci opět se těch míst zmocnili.

„Pak třeba znova pokusiti se o její dobytí,“ mínil Vněstoš.

„To se právě chce,“ přiznával mnich. „Císař německý Bedřich II. chce se právě do Svaté země vypraviti .“ vysvětloval mnich.

„Pak třeba jeho vojsko rozmnožit!“

„Proto jsme se my mniši rozešli! Jdeme od tvrze ku tvrzi, od hradu ku hradu a prosíme o pomoc!“

„Každý má jíti, kdo o tom slyší!“ mínil Vněstoš a mínění své pronesl hlasem, že otec byl tím překvapen.

„A přece nejdou! To nadšení osvoboditi Svatou zemi od sveřepých nepřátel, již pomínulo!“

„Půjdou-li synové rozpakovského vladyky?“ otázal se Binovec.

„Jdu právě k panu Staňkovi!“

„Jdi! Tvrz jest nedaleko!“

Mnich pokusil se vstáti. Šlo to však těžko. Všickni musili mu pomáhati. Medvěd ho dosti povážlivě zranil. Až dosud o tom nevěděl. Poznáv to, nabídnutím dobrých lidí nepohrdnul.

„Pomůžeme ti,“ řekli uhlíři a již ve chvíli podivný průvod obíral se ku tvrzi. (Pokračování.)

Vlaštovky

Kolem vesnické zvonice shromáždily se všechny vlaštovky z dalekého okolí. Odbývalo se valné shromáždění a na tisíce černých křídelek se míhalo ve vzduchu, takže obloha byla jimi zastíněna. Bylo to na podzim, v době, kdy vlaštovky dle svého zvyku opouštějí v houfech naše kraje, aby přes zimu dlely v teplých krajinách jižních.

„Jest čas odletěti,“ vykládaly nestarší, nejmoudřejší a nejzkušenější. „Jsouť již noci chladné a potravý čím dále, tím méně.“

Po mnohých přípravách cestující houfy pozdravily kraj, jejž opouštěly, posledním křikem:

„S Bohem, hnízdečka naše milá, která jsme si vystavěly a v nichž jsme odchovaly svá mláďata. S Bohem, zůstaneme vám věrny a vrátíme se na jaře zpět!“

A brzy již zdvihly se okřídlené houfy a v nejlepším pořádku houpaly se vysoko na obloze. Jako lehký obláček vznášely se čistým vzduchem. Dlouho a dlouho plul tento vzdušný mráček takto ve výši a teprve večer zlehka se snesl nad městem neznámým, aby odpočinul přes noc na nových věžích chrámových. Ale jakmile jitřenka vzplála, časného jitra, hle, opět se vznášely do světlých výšin nebeských. A tak konečně po mnohých námahách spatřily ubohé ty poutničky u veliké dáli třpytiti se nezměrnou hladinu mořskou.

Ještě jedno smělé a vytrvalé napjetí sil a přenesou se i přes tuto poslední překážku, aby přirazily na slunném pobřeží africkém.

Avšak nejslabší poutničky jsou již únavou vysíleny a jedna z nich, jež přišla cestou k úrazu, byla churava a div že neklesla již k zemi. Chvějíc se všecka při pomyšlení, že jí nastává nové nebezpečí, zvolala :

„Ach běda! Kterak odolám silnému větru mořskému? Zajisté že mne srazí do vln!“

Avšak druhá vlaštovice, jež po celou dlouhou pouť letěla jí po boku, pravila k ní soucitně:

„Neboj se, sestřičko, my ti přispějeme ku pomoci. Což nevíš, že je mezi vlaštovkami zvykem, že ty nejsilnější podporují sy nejslabší. Budeš-li umdlévati, opřeš svá křidélka o naše a tak tě poneseme.“

„Běda! Vždyť jste mne nesly skoro celou cestu. Jak se vám odvděčím?“

„Milá sestřičko, na příští rok budou tvá křidélka již dosti silná, abys zase ty mohla podporovati mladší družky. A jest něco krásnějšího, než podporovati slabé? Nuže, sestřičko, opři se o nás, poletíme!“

A tak nejsilnější vlaštovky, jak to dělávaly každoročně, postavily se v čelo houfu, aby razily ostatním cestu; jiné taktéž silné dosti zaujaly strany poboční, svírajíce šik a podporující mladé, jichž dětská křidélka snadno umdlávala.

Na dané znamení celý pluk sražený v hustých řadách, aby snáze odolal mořskému větru, vznesl se do povětří a letě vysoko nad vodami, zpíval v modrém nebi:

„Milujme se! Nechť silní podporují slabé, ať není mezi námi nikdy ubohých opuštěných!“

Z francouzského přeložil J. Milota.

Císař pán a hoch.

Dle skutečnosti vypravuje Dr. R. Z.

3 letošího pobytu Jeho Veličenstva našeho císaře pána a krále Františka Josefa I. v lázeňském městě Išlu v Horních Rakousích zaznamenaly noviny následující příhodu, která bude dojista zajímavá i drobné čtenáře „Anděla Strážného“.

Císař pán, ač čítá již 81 let, přece rád se pohybuje na čerstvém vzduchu a vystupuje na vysoké hory. Proto podniká také lovecké vycházky do hor. Dne 24. července 1911 měl císař pán zvláštní lovecké štěstí. Byl na lově v revíru Offensee a stál na čekané nedaleko

mlýna u Loučnice. Císař pán zastřelil tři veliké jeleny, mezi nimi jednoho osmiparoháka.

Když vracel se s lovu, jedá v kočáře dal zastaviti u „Dlouhé Lučiny“ (Langwiese), aby se podíval na jednoho ze zastřelených jelenů. Sestoupil s kočáru, a vida nedaleko jakéhosi chlapce, zavolal na něho: „Běž a zavolej honem revírníka!“ — Chlapec ovšem utíkal rychle, tak že revírník byl ve chvílce na místě.

Císař pán však nezapomenul na rychlého poslíčka. Proto pravil k revírníkovi: „Dejte hochovi nějaké zpropitné!“ Chlapec dostal tři koruny a strčil je, radostí záře, do kapsy. Císař zatím poodešel.

Tu kterýsi myslivec upozornil chlapce, že se samou radostí ani nepoděkoval císaři pánu. Hoch se dlouho nerozmýšlel, a utíkal hned za císařem pánem, chopil ho za ruku, a dříve než císař pán mohl se ohlédnouti, políbil mu ruku. Císař pán se tomuto dětskému nápadu srdečně zasmál, a nezapomenul vykládati tento příběh svým vnukům v císařské ville v Ištu.

Tak dobrý náš císař pán při každé příležitosti dává na jevo svou upřímnou lásku k dětem. Nezapomínejte proto, milé dítky, také vy při modlitbách svých denních vzpomenouti si na vznešeného tohoto příznivce svého na císařském trůnu.

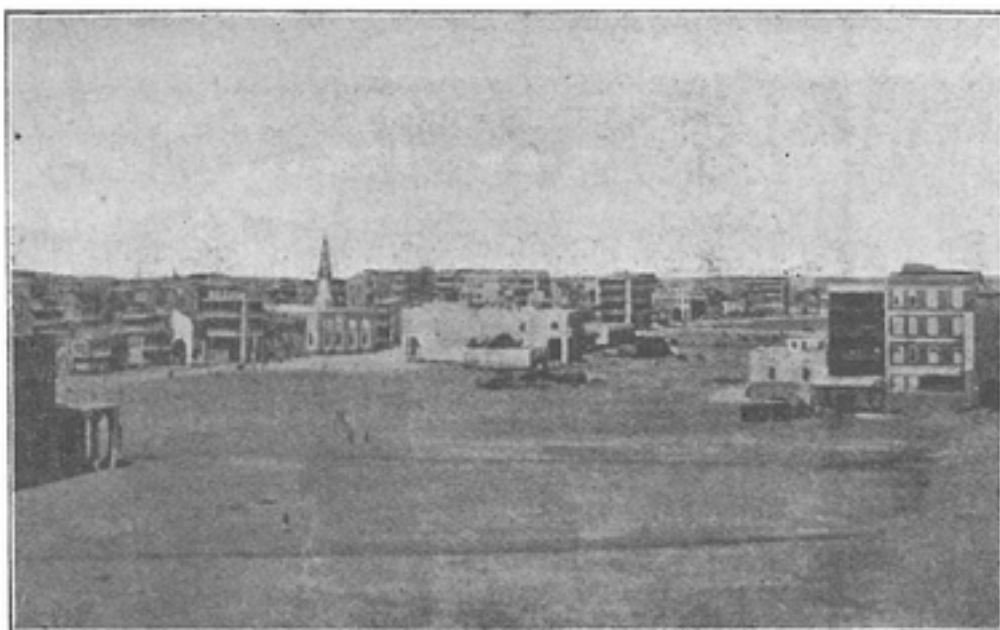
Suezským průplavem do Rudého moře.

Kdo konal dříve cestu z Evropy do Asie jen po moři, musel obeplouti celou Afriku, což byla vzdálenost ohromná. Ježto však Asie s Afrikou souvisí na jednom místě jen úzkým pruhem země (říká se tomu šíje), utvořila se společnost, která dala úzký pruh země prokopati a vystavěti průplav, zvaný „suezský“ nákladem asi 475 milionů korun, čímž umožněna je loďm cesta z moře Středozemního přímo do Rudého moře a odtud do Indického oceánu. Lodi tudy plující musí za to společnosti zapravovati poplatek podle váhy zboží a počtu osob. Za 1 tunu*) váhy nákladu platí se asi 7 K a za jednoho cestujícího skoro 10 K. Jízda průplavem trvá 16 až 22 hodin, ježto průplav není dosti široký a lodi vyhýbající si musí často zastavovati. Délka je asi

*) 1 tuna = 10 centů.

160 km. Průplav (kanál) vystavěl Lesseps,*) jehož ohromná socha z bronzu zhotovená stojí na náspu při vjezdu do přístavu Port Said, jenž leží na půdě africké před průplavem.

Přístav Port Said není sice veliký, ale život v něm jest velmi čilý. Leže na rozhraní tří velikých dílů světa: Evropy, Asie a Afriky, hostí v sobě téměř všechny národnosti světa různých plemen. Nejpestřejší směsice oděvů a řečí i prodávaného zboží působí na Evropana dojmem „pravého Babylonu“. — Město samo má ulice dosti

Port Said: Arabská čtvrť.

široké, avšak málo čisté, čítá asi 54.000 obyvatelů. Nejšpinavější část města je tak zvaná a r a b s k á č t v r t.

Z průplavu suezského vpluje loď do R u d é h o m o ř e, jež bývá lodím velmi nebezpečno pro četné korálové úskalí, o něž již mnoho lodí ztroskotalo.

*) Ferdinand Lesseps, franconzský diplomat a podnikatel staveb, narozen 1805, zemřel 1894, vystavěl průplav suezský v letech 1859—1869. Roku 1879 počal stavěti průplav panamský mezi jižní a severní Amerikou

V PODZIM.

Řekněte mi, matičko má,
kam to ptactvo letí
na podzim, když listí žloutne
v opuštěné sněti.

Letí od nás, dítě moje,
ku teplému jihu,
nepocítí jako my tu
kruté zimy tíhu.

Když tak ještě naposledy
s vížky hledí dolů,
co si asi povídají
vlastovičky spolu?

Při loučení, když tak s vížky
patří na nás dolů,
srděčka ta jejich malá
plna smutku — bolu.

Těší se jen, až se vrátí
s jarem v naše kraje,
kdy sluníčkem probuzeným
led a sníh zas taje.

Edv. Elpl.

o o o

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. Všetěčka.

Dalekohled.

Ue středu Afriky, právě při rovníku, jsou veliká jezera, z nichž se jedno nazývá Viktoria. Tam kdesi leží missijní stanice Bílých Otců¹⁾ Rubia. Na jihozápad od ní jsou rozsáhlé banánové²⁾ a jiné lesy, k východu se zvedá pahorkatina, za níž se leskne do nedozírné dále hladina jezerní. Mezi Rubií a pahorkatinou se vine krajem porostlým rákosím řeka Ngono, ústící v jezero. Z jezera vynikají místy ostrůvky.

Zajímavý obraz poskytuje tento kraj při svitu slunce neb matné záři měsíce, kdy pahorky, řeka, jezero i ostrůvky rozdílným osvětlením nových půvabů nabývají.

A sem, do tohoto rozkošného zákoutí poslali evropští dobrodinci misijnáři darem veliký dalekohled. Zpráva o tom se rozšířila jako blesk celou osadou. Zástup mládeže byl ihned pohromadě, dychtiv uzříti věc dosud nevidanou.

¹⁾ Řád missijní založený velikým dobrodincem černochů † kardinálem alžírským Lavigerie.

²⁾ Důležitý strom pro Afriku, jehož ovoce podobné okurkům, jest často jediným pokrmem domorodců.

„Bedna byla opatrně otevřena a před námi se ukázala,“ vypravuje missionář,¹⁾ „pěkně leštěná dubová skříňka. Ta se dala snáze otevřít než bedna; klíček pomohl v okamžiku a před námi se objevily lesklé a zářící části teleskopu.“²⁾

Kolem stojící chovanci se počali diviti; klepající rukou na ústa, volali „ó, ó, ó!“

Napřed jsme vyňali podstavec. Opět nové volání a projevy podivu! „Hle, má to tři nohy a ty se mohou pohybovat! Hle, již stojí pevně!“ Pak jsme připevnili nahoru dalekohled. Když to bylo hotovo, stáli před tím černoši s rukama na ústech a otevřenými ústy.

Jeden míní, že je to dělo; že je to nějaký stroj, tvrdil druhý krátce. Mezi tím jsem odstranil nástrčku zakrývající čočku (sklo) dalekohledu. Nový výkřik podivu! Teď na to přišli „Je to zrcadlo,“ mínili. „Hle, Petře, je v tom tvůj Josef! I lavice a stromy z venku a střecha vedlejšího domu; vše je v tom vidět!“ — — —

Teprve později měli se černí chovancové missionářovi dověděti, k čemu slouží dalekohled. Poslyšme zase, co o tom sám missionář vypráví

Ve čtvrtek odpoledne mají děti prázdnou, a tu se chodívá ven do okolí. V takový jeden čtvrtek naložil jsem na ramena jednoho z černošů — Bassukumové³⁾ jsou, jak známo, nejlepšími nosiči — skříňku s dalekohledem. Cílem vycházky bylo jedno z nejkrásnějších skalnatých míst v okolí. Dospěvše tam, postavili jsme dalekohled.

Dvě hodiny od nás, směrem jihovýchodním, leží Muleba, hlavní město sultána země Ihanghiro. Směrem tím jsem zřídil dalekohled, aniž bych byl dříve co řekl. Potom jsem vyzval jednoho žáka, by se podíval do přístroje. Sotva že nahlédl, odskočil jako blesk, položil ruku na ústa a pokynul druhému, by nahlédl do sklíčka. Ten učinil jako prvý a oba začali potom obvyklý projev podivu: „ó, ó, ó. .“ stokrát opakovati. Teď chtěli všichni najednou spatřiti co je tam. Podařilo se jednomu klidnějšímu k dalekohledu se dostat. Pohlédl tam a počal oznamovati, co vidí. „Hle, pes běží po ulici! Dům sultánův! Lze jeho okna spočítat! Strom stojí před domem! Přichází muž! Nese na hlavě břemeno! Teď pozdravuje! Směje se!“ — Pak se postavil před teleskop a řekl „Vypadá to vše tak, jako by to bylo právě zde“ a napodobil ještě jednou všechny pozorované pohyby. Všichni byli naplněni úžasem a neustávali projevovati obdiv. „Aba-

¹⁾ Vyňato z missijního kalendáře pro děti r. 1911. Vydala Družina sv. Petra Klav.

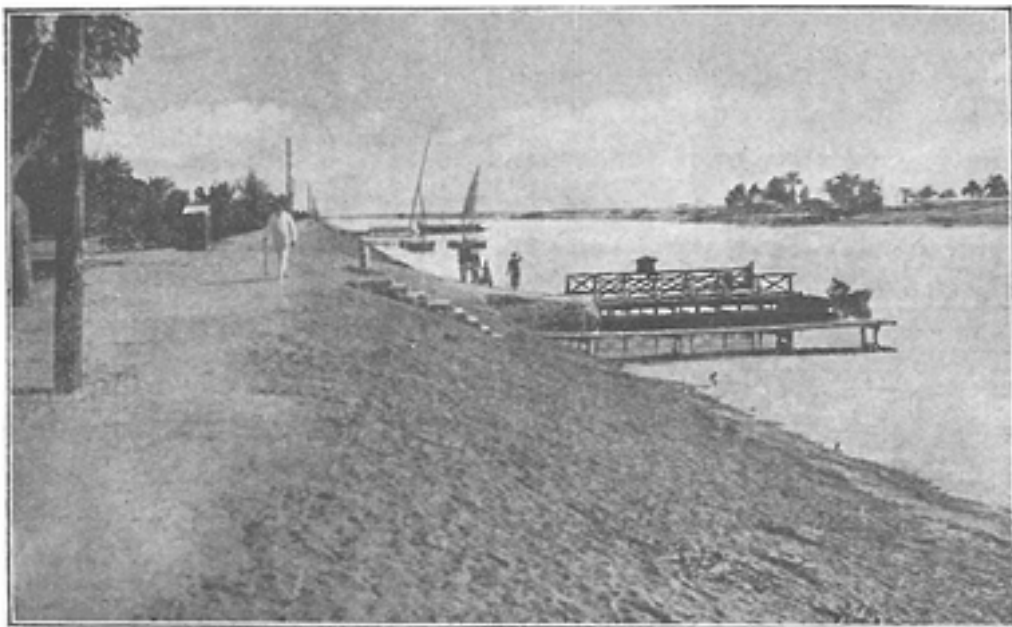
²⁾ Veliký dalekohled.

³⁾ Kmen černošů.

jungu, abajungu, baina magesi," t. j. „O ti Evropané, ti Evropané, ti mají rozum!" — —

Jindy byli zavedeni černoši k dalekohledu večer za svitu měsíce a hvězd. Tehdy nebylo úžasu a podivu konce. Tak si nikdy měsíce nepředstavovali. Dosud viděli měsíc vždy jen jako lesklý kotouč a nechtěli ani věriti, že by byl kulatý. Dnes na něm viděli špice, kruhy, okrouhlé jícny sopečné (kratery), černé tečky. A po dvou minutách vždy měsíc z dalekohledu zmizel. Musí tedy utíkat!

Potom jsem jim chtěl ukázati skupinu hvězd. Tázel jsem se: „Kolik hvězd vidíš?" Jeden nahlédl a začal počítati. Počítal a počítal — a nemohl sečíti.

Suezský kanál, přístaviště.

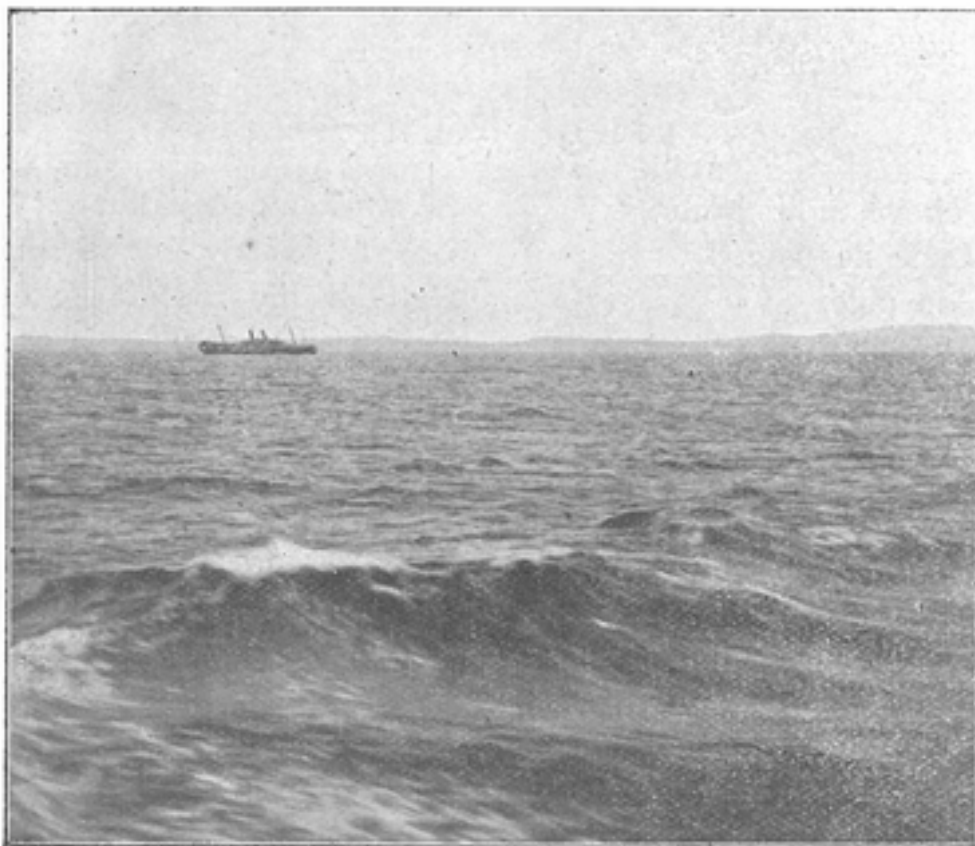
Také v době objevení se komety nám prokázal dalekohled znamenité služby a černoši měli si při tom mnoho co vyprávět. — — —

Milí čtenářové „Anděla Strážného“ budou míti příležitost v obrázcích z missií nahlédnouti také vždy na krátkou chvíli do vzdálených končin, kde působí missionáři. Budou jim tedy články, sestavené z missijních časopisů, jakýmsi dalekohledem!

Kéž by je naučily pohledy na práci, starosti, radosti a žalosti křesťanských věrověstců, vážit si hrdin, kteří opustivše všechno, jdou jako apoštolé blásat Krista těm, kteří Ho dosud neznají.

Avšak nejen vážnost k missionářům a obdiv nad jejich prací chci vzbudit v srdcích svých mladých čtenářů. Přál bych si, by se již v útlém mládí učili missionáře podporovat.

Zajímavou zprávu, jak lze missie podporovat, přinesl německý časopis „Katolické missie“ v dubnu t. r. Ku podobence staříckého faráře virtemberského Bohdana Steina poznamenává list ten, že horlivý tento duchovní nasbíral a prodal za 33 let 11.940 liber starých poštovních známek a za ně stržil 32.749 marek;¹⁾ dále sestavoval pěkné sbírky vzácnějších poštovních známek a prodával. Za ty stržil 56.388 marek; za staré mince, zlaté a stříbrné předměty nasbírané od přátel missií 4591 marek. Darů na penězích nashromáždil 132.637

Rudé moře.

marek; kostelních předmětův a plátěných rouch v ceně 9449 marek. Dohromady odevzdal missiím 235.810 marek. Tyto dary byly rozděleny mezi 200 missií a bylo za ně vykoupeno 6000 dítek z otroctví. Budiž po příkladu tohoto horlivého duchovního každý čtenář „Anděla Strážného“ horlivým sběratelem opotřebovaných poštovních známek, staniolu, odřezků z doutníků (špiček, které se před kouřením odřezují) a posílej pak tyto na pohled bezcenné předměty ve váze 5 kg „Družině sv. Petra Klavera v Praze,

¹⁾ 1 marka = 1 K 20 h. Marka je peníz německý.

Hradčany 33“.¹⁾ Že možno k těmto předmětům přidati i uspořené krejcary, rozumí se samo sebou. Dle možnosti také čtete „E c h o z A f r i k y“, český časopis missijní, který si lze za 1 K 30 h u téže Družiny opatřiti.

I z vašich haléřů potom vzroste značný obnos, za nějž se dá poslati do Afriky neb jinam missionářům nejen d a l e k o h l e d, nýbrž i jiné nutné a užitečné věci, po případě vykoupiti z otroctví nejeden ubožák, nejedna duše přivést ku Kristu a nejeden „divoch“ nabýti vzdělání.

o o o

MOJE KONĚ.

Koníčkové moji, hbitě,
vyjedeme na úsvitě
zítra do pole.
Jetelíček zaořeme,
žitko, pšenku zasejeme
v žírném údole.

Hoj, koníčků moji zlatí,
zatočte se na souvrati
hezky vesele!
Dřív než snížek k zemi padne,
žitkem niva opět zmladne
místo jetele.

Aj vy koni, moji koni,
v černé brázdy pot se roní,
chutě k dílu zas!
Bohatství nám pole skytne,
zlatem niva požasvitne,
až tu vzroste klas.

Koní milí, koně vrané,
dílo nebem požehnané
odměnou nám jest.
Žitka klasy vpletu zlaté
ve hřívě vám chocholaté
v obžinkový vjezd.

Edv. Elpl.

o o o

Dva kameny

Bajka.

Drahocenný, zářící diamant posmíval se nepatrnému, obyčejnému kameni

„Jak jsi neúhledný a bezcenný! Povaluješ se v blátě na silnici; nikdo si tě nepovšimne, spíše tě každý z cesty odhodí. — Pohleď na mne! Já dodávám ceny zlatému rámcí šperku, do něhož jsem zasazen, a podle moji vzácnosti a krásy ceněn je také můj majitel.“

¹⁾ Nebo: St. Petrus Claver, Solnohrad. — Také: Zástupce missie „Marianhill“ v Linci. Steing. 23.

Odpověděl kámen :

„Pouze obmezenost a hloupost sama vynáší vlastní svou cenu. Arci, tys na pohled skvělou ozdobou svého majitele, ale kromě okrasy mnohdy zbytečné, jakého jinak užitku poskytuješ? ! Můj zevnějšek arcí neláká, ale ze mne a podobných mně kamenů staví se domy, v nichž bezpečného přístřeší nalezají lidé, jimž by bez pohodlných obydlí sebe skvostnější šperky nečinili valného potěšení.“

L. Grossmannová-Brodská.

o o o

Shledání.

Napsal J. Sázavský.

Uíte kdo to byl Milouš?
„Chlapec, že?“

Myslí si to, ale neuhodli jste. Byl to pes. Proč mu tak říkali, nevím, ale jmenoval se tak. Byl to veliký huňáč s dlouhou bílou, místy černou srstí a chundelatým ohonem, ale velký dobrák. Vůbec velcí psi bývají často dobráci a nechají si zvláště od známých dětí mnoho líbiti, kdežto naopak malí psi bývají zlostní a není jim co věřiti, aby po ruce nechňapli.

Milouš ještě nikomu neublížil a nikdo si na něj nestěžoval. Všichni ho měli rádi, zvláště jeho pán, který byl mlékařem, vážil si ho jako svého statečného pomocníka, bez něhož se při svém zaměstnání nemohl obejít; neboť Milouš mu tahal mlékařský vozík a tak si svůj kousek chleba poctivě vydělával. Nebyl to tedy darmochleb a povalovač, jako tak mnozí jeho soudruzi velcí i malí.

Mlékař Smetana bydlel na předměstí, kde měl malý krámk. Zatím co jeho žena doma prodávala mléko, sýr, máslo a podobné potraviny, mlékař jezdíval se svým vozíkem vždy po poledni do blízkého dvora pro mléko, jež druhého dne ráno obyčejně po městě rozvážel. Nebyl to velký výdělek, ale skromným těm lidem stačil na živobytí.

Dům, v němž dole v přízemí měl Smetana svůj krámk, náležel panu Bohatovi, zámožnému měšťanu, jenž měl jediného syna Vlastimila. Tento chlapec byl asi šestiletý a chodíval často do krámku mlékařova kupovat si ovoce. Tam se tedy brzy seznámil s Miloušem a oblíbil si ho velice. Byl to hodný chlapec a jako všechny hodné děti miloval zvířata a Miloušovi často přinesl nějaké chutné sousto. Pes brzy vy-

cítil, že ho má chlapec rád a oplácel mu stejnou láskou. Tak si brzy přivykli a hrávali si. Vlastimil býval denně u mlékaře obyčejně v krámě a nebyl-li doma, neptala se nikdy maminka: Kde jest Vlastimil? Vědělať, že je zas už dole.

Neměla ničeho proti tomu, ba spíše byla ráda, že se netoulá a nevyhledává špatné společnosti rozpustilých chlapců. Přála mu tedy té nevinné zábavy, jen se obávala, aby chlapec někdy psa nepodráždil a ten aby ho potom třeba nekousl. Proto říkala chlapci:

„Ať nikdy Milouše nedráždíš!“

„Maminko, Milouš je dobrák, kdybys věděla —“

„Nechť je sebe větší dobrák, ale nezapomínej, že je to přece zvíře a že rozumu nemá!“

„Milouš mi nic neudělá, maminko.“

„Opatrnosti nikdy nezbyvá. Stanou se všelijaké případy. I vzteknoti či pominouti se může pes, což ovšem nedej Pán Bůh!“

„A co by se stalo, maminko?“

„Kousl by tě, zcela jistě by tě kousl, i kdybys byl jeho nejlepším přítelem a on tvým —“

„Ale jak to?“

„Inu, pomínulý pes nikoho nezná, ani svého vlastního pána, a jen po všem chňapá a kouše.“

„A koho ukousne, ten umře?“

„Ne vždycky, ale je to nanejvýš nebezpečná věc, poněvadž kousnutím takovým přenáší se i vzteklna nejen na zvířata, ale i na člověka. Kromě toho si také nenechávej od psa olizovati ruce, nebo dokonce obličej — i tím se může přenést nemoc —“

„Ó, Milouš ten mne nikdy nelíže!“

Matka se upokojila a chlapec chodíval dále do krámků mlékařova. Tak mu ubíhalo jaro. Nastalo léto a s ním nesnesitelná horka v městě. Po příkladu jiných zámožných lidí zatoužili i rodiče Vlastimilovi po venkově a odstěhovali se daleko do hor. Ó jaké to bylo těžké loučení s Miloušem. Mlékařka musila chlapci slíbiti, že mu bude každý den psáti, co dělá Milouš.

I na venkově hošík vzpomínal na svého vzdáleného druha a stýskalo se mu. Ale po několika dnech seznámil se s dětmi venkovskými i se psem domácích lidí, který náhodou byl Miloušovi podoben a tak znenáhla zapomínal.

Zatím ubíhalo léto, utekly prázdniny a nastávala doba, kdy měl Vlastimil choditi do školy. Na venkově bývalo již chladno a deštivo

a tak rodiče se synáčkem se opět vrátili do Prahy. — Bylo již před samým začátkem školního roku a chlapec měl tolik starostí s na-

„Milouši! Milouši!“ zajásal chlapec.

stávající změnou života, že i opomenul navštívit svého milého Milouška — neměl na to kdy.

A tak přiblížil se onen slavný a nezapomenutelný den, kdy Vlastimil poprvé ubíral se do školy. Dobrá matička ho na této první cestě vyprovázela až skoro k samé škole. Dále chtěl statečný chlapec už jít sám, aby se mu prý děti nesmály, že se bojí. To by tak bylo — on, a báti se! Čeho? Pana učitele už zná, ví, kde je třída jeho — tak co? Snad nezabloudí!

„Tak s Pánem Bohem!“ řekla maminka, udělala mu křížek a políbivši ho na čelo, dodala „Buď hodný a uč se!“

Vlastimilovi přece vyhrkly asi dvě slzičky, ale usmál se, políbil mamince ruku a již utíkal ke škole.

Než co to? Tam stojí v prostřed ulice při chodníku nějaký vozík a v něm je zapřažen černobílý huňáč! Že je to Milouš! Ba, už tomu je tak. Mlékař patrně odešel s některou konví mléka do domu a pes tu na něj čeká.

„Milouši! Milouši!“ z a j á s a l c h l a p e c.

Pes se obrátil a již prudce vyskočil a hnál se ke svému příteli, zapomenuv, že je zapřažen do vozíku.

O běda! Rychlými několika skoky ocitl se sice u chlapce, ale vozík se převrátil a všechny konvice se z něho poroučely na dlažbu.

Bylo to opravdu velmi dojemné shledání a zvláštní, neboť při něm místo slz teklo mléko!

Co tomu říkal mlékař, můžeme si pomyslit, a raději o tom psátí nebudeme, však ona to už maminka spraví.

o o o

ZA SKŘIVÁNKEM.

Člověk:

Proč rád se tajíš skřivánku
tam v tichém modru nebe?
Tvé perly padají mi v sluch,
ač oko nezří tebe.

S k ř i v á n e k

Mně křídla dána od Boha,
v jehožto náruč klesám,
v lem šedých mraků zahalen.
V s děčku proto plesám.

Člověk:

I já se mám čím ku svému
vznést Bohu — to svou duší,
neb tento vzlet jak skřivánkům
tak lidem nejlíp sluší.

Nuž, neúmorný skřivánku,
má duše s tebou letí,
ať octne s tebou zároveň
se Boha ve objetí.

Adolf Grégr.

o o o

NA PÁLOUČKU.

U myslivny pěkná luka,
kolem břízy bílé,
tam zežulka z jara kuká,
kvetou květy milé.

Každého dne v ranním čase
trala — lala — lala —
svoje stádečko si pase
tam Andulka malá.

Ovečku má roztomilou,
kolem krku pásku :
a kozičku pěknou bílou — —
k nim má velkou lásku.

Každého dne odpoledne
trilo, lilo, lilo —
jak tu v stínu bílých břízek
Andulce je milo.

Ovečka se pase v trávě,
koza poskakuje,
a Andulka z knihy právě
něco slabikuje.

Slunéčko se za les skrývá,
trada — dada — dada,
beruška už odpočívá,
Anda knihu skládá.

Klekání už z dáli zvoní,
tmí se lesní říše,
Andulka hned hlavu kloní
a modlí se tiše.

Hoj, stádečko, hola, hola,
vzhůru — cupy — dupy —
Maminka už na nás volá,
pojdme do chalupy!

J. Milota

Pštros.

Popisuje Václav Kálal.

Pštros jest největším ptákem na pevnině. Na výšku měří tři metry a na délku skoro dva. Trup jeho jest velmi těžký a váží asi metrický cent. S těžkým trupem v úplné shodě jsou krátká křídla, která však jsou k letu neschopná. Za to vysoké a silné nohy svědčí o tom, že chůze jejich jest velice lehká a rychlá.

A v pravdě, pštros umí utíkatí výborně. Nikdo by neřekl, že předhoní koně v nejprudším trysku uhánějícího. Kroky dělá 2—3 metry dlouhé, při čemž krátkými křídly udržuje tělo v rovnováze.

Aby nohy byly k běhu způsobilejší, jsou opatřeny po 2 prstech, které mají široká šlapadla a tudíž nemohou se bořit v sypkou půdu. Tím jsou zároveň chráněny holé části nohou proti poranění ostrým pískem a kromě toho silná, tvrdá kůže nepocituje jeho žhavosti.

K vysokým nohám je také přizpůsoben dlouhý krk, neboť by jinak nemohl pštros se země sbíratí potravu a byl by odkázán pouze na to, co uloví ve výši.

Dlouhý krk jest mu výhodný také tím, že vidí daleko. V souhlase s dlouhým krkem jest malá hlava, na které jsou bystré oči, jimiž rozhlíží se stále po krajině. Uvidí-li kdesi nebezpečí, okamžitě prchá z místa. Z té příčiny přidružují se k němu rády plaché gazely, zebry a jiná zvířata stepní, těžíce z jeho hlídačství, k němuž jest povolán svojí výškou.

Však nemíti neobyčejné výšky a rychlých nohou, dávno by již byl vyhuben! Ale nikoliv pro maso, nýbrž hlavně pro nádherné, sněhobílé peří v křídlech a ocase. Kadeřavé toto peří jest velmi drahé; užívá se ho za ozdobu ženských kloboukův a na generálské chocholy. K účelu tomu se barví na zeleno. Kudrnaté podoby dostává se některým perům též uměle. Na ostatním těle jest peří buď černé (u samce) nebo nahnědlé (u samice).

Veliká cena peří a řídnoucí počet divokých pštrosů přiměly člověka, aby tyto ptáky choval v domácnosti. Nejdříve byly zařízeny ohrady, tak zvané „pštrosárny“, ve vlasti jejich, jižní Africe, později v Arabii a v západní Asii. V nejnovějším čase ujali se chovu jihoafrických pštrosů podnikaví Američané a založili pštrosárny téměř po celé Kalifornii, Arizoně a Floridě. Neméně úspěšný chov pštrosů jest dnes rozšířen i v Australii.

K chovu vyberou se nejpěknější pštrosi a dají se do ohrad po páru. Koncem jara vyhrabává samec v některém koutě ohrady jámu

asi 3 decimetry hlubokou a 1 metr širokou, do které pak samice snáší vejce. Vejce jsou neobyčejně veliká. Obsahem rovná se 1 vejce 24 slepičím.

Hned, jak samice snese, přikryje vejce pískem, aby se od chladu a deště nepokazilo. Když samice nanese do hnízda 12 až 15 vajec, usedne na ně. V sedění na vejcích střídá se samec se samicí.

V době, kdy sedí pštros na vejcích, jest velmi nebezpečný každému, kdo by se k němu přiblížil, protože se o ně bojí. Útočí na člověka zobákem i nohama. Jedním úderem zobanem je s to rozbiti člověku hlavu a pádná rána nohou může přeraziti údnebi usmrtiti. Po vylíhnutí matka vodí mláďata jako naše kvočna. Pštrosata rovněž hned žerou a čiperně běhají. Po několika dnech oddělují je od starých a chovají ve zvláštním oddělení, kdež je pečlivě krmí a ve dne za pěkného počasí vypouštějí na pastvu. Pštros není pták vyběravý. Žere skoro všechno. Obvyčejně

se živí kukuřicí a řepou. Denně dospělý pštros spotřebuje 1 1/2 kg. kukuřice a 3—4 kg. řepy. Mimo to polyká kaménky, hřebíky, kosti i kůži. Někdy pochová i celý střevíc ve svém nenasytném žaludku. Také má rád maso. Chytá ptáky, žáby, ještěrky, hady, potkany a jiné.

Když mladí úplně dospěli, odbírají jim pera. To po prvé dělají po 16 měsících a později vždy po 8. Dospělý pštros mívá ročně na sobě za 160—240 K per a majitel pštrosárny o 100 kusech získá ročně za peří 16—24 tisíc korun.

Mimo afrického pštrosa žije v jižní Americe pštros americký, jemuž říkají „nandu“ a ve východní Australii pštros novoholandský čili emu, o němž jste se dočetli ve 3. čísle minulého ročníku tohoto časopisu. Tito pštrosi nemají tak nádherné peří a místo po dvou prstech mají po třech.

SOUCITNÁ KVĚTINKA.

Viola z Prácheňska.

Ať to motýl chudičký byl nebo prostá včelička, pavouk všemi zavržený nebo muška maličká,	stará majka, mastičkářka nebo malý broučíček, každý dostal od ní šťávy nebo medu kousíček!
--	--

Papež Pius X., jako otec sirotků.

Koncem roku 1908 bylo v jižní Itálii, hlavně v městě Messině, na ostrově Sicílii hrozné zemětřesení. V loňském ročníku „Andílka“ četli jste o tom článku. Mnoho tisíc lidí bídne tehdy přišlo o život. Též zahynulo mnoho dětí, ale některé byly přece zachráněny, ale zhynul jim otec, zhynula matka. Neměly nikoho, kdo by se jich ujal. Svátý Otec nemohl sám přijít, jak si přál, aby nešťastníky potěšil a vzal sirotky pod svou ochranu. Poslal tam svého zástupce a uložil mu, aby rozdál mnoho peněz těm, kteří jich potřebují a aby se ujal všech sirotků, kterých nikdo nepřijal za své.

Někteří z těchto sirotků, o které se od té doby papež Pius X. úplně stará, zůstali v krajinách, kdež byli nalezeni, na př. v městě Katanii vydržuje jich svátý Otec 50, 40 v městě Reggio, 25 v městě Bova. Pro mnohé však tam nebylo místa, a tu rozkázal svátý Otec, aby je dovezli do Říma. Tu byli rozděleni do různých římských i okolních klášterův a v nich jsou nákladem papežovým vychováváni. Všech, dívek i hochů, jest čtyři sta.

Svatý Otec chtěl tyto své svěřence viděti a potěšiti se pohledem na ně. Pozval je, aby se před vánocemi dostavili se svými učiteli a pěstouny do Vatikánu, kdež bydlí papež. Rádi uposlechli; když došli, byli všichni postavení do řady, a když vše přichystáno, vstoupil mezi ně Pius X. doprovázen svým dvorem. Sotva ho děti uviděly, provolali tomuto svému druhému otci jásavě třikráte „Sláva!“

Předstoupil větší hoch a jménem všech přítomných sirotek děkoval za všechna dobrodiní, jež jim svatý Otec učinil a zároveň sliboval, že se přičiní, by ctnostným životem zasloužili si toho velkého dobrodiní. Pak předstoupilo děvče, jež podalo s hlubokou poklonou papeži kytici kvítek. Svátý Otec promluvil k dětem řeč; připomenul jaké neštěstí je všechny stihlo, že při onom hrozném zemětřesení ztratili své drahé rodiče a své příbuzné. Napomínal sirotky, aby byli vděční Bohu, že je tak zázračným způsobem zachoval na životě, kladl jim na srdce, aby nikdy svých vychovatelů, dobrých učitelův a milých učitelek nezarmoutili, aby nijak se neprovinili proti povinné vděčnosti, a aby z nich, až dorostou, byli hodní a prospěšní členové lidské společnosti. Též poděkoval papež všem pěstounům těchto sirotek a děkoval jim za jejich nezištné oběti, jež dětem přinášejí. Pak obešel všechny děti, každé pohladel a podal žehnající ruku k políbení a za volání dětí „Zaplať Pán Bůh!“ odešel.

Dojemný byl pohled na tyto sirotky, kteří z různých míst jižní Italie byli po zemětřesení dovezeni do Říma. Když se ve Vatikáně všichni vespolek uviděli, tu vzkřikla radostně najednou čtyřletá Marietta a běží za větším děvčátkem, v němž poznala svou sestřičku, za níž se modlila již jako za mrtvou. I jiné děti našli známé, sousedy a příbuzné.

Plni radosti, že viděli svatého Otce, svého největšího dobrodince, vrátili se sirotci se svými vychovateli do svých příbytků. Kéž nezarmoutí nikdo z nich otcovského srdce papežova, kéž až dorostou, dokáží svým životem, že papež se stal jim druhým otcem.

Ignát Zháněl.

NA SADĚ.

Na sadě
v zahradě
jablůňka stojí;
v jarní den
na ní jen
včelky se rojí.

V letní čas
v trávě zas
v chládku se svačí,
nad hlavou

jásavou
písničku ptačí.

Ale přec
lepší věc,
když jab'ka smává
na podzim
v matčin klín
jablůňka dává!

Jak tu sad
napořád

zní dítek hlasy!
V čase tom
starý strom
je plný krásy.

Každý rád
ochutnat
jablíčko zkusí,
proto ten
starý kmen
milovat musí!

J. Dědinský.

TŘI SESTRY.

1. Andulka.

Kdybych měla pět peněz,
dala bych je na řetěz,
na náramek zlacený
a na krásné prsteny.

Matka.

Andulko, ty's parádnice,
to mne mrzí převelice —
vystříhej se těchto chyb,
skromnost dívce sluší líp.

2. Bětuška.

Kdybych měla peněz pět,
k cukráři bych zašla hned,
čokoládu, zmrzlinu
mlsala bych při vínu.

Matka.

Bětuško, kéž Bůh tě chrání,
nedávej se na mlsání,
budeš ještě mladička
bezzubá jak babička.

3. Lidmila.

Kdybych peněz dostala,
dobro bych jen konala,
dětem, jež jsou bez chleba,
bylo by jich potřeba.

Matka.

Liduško, to dobré jesti,
jiným pomáhati k štěstí —
dobře bys tak činila,
duše drahá, spanilá!

J. Milota.

○ ○ ○

Zlatá zrnka pravdy.

Stávají-li se dva lidé přátely, jsou sobě buď již podobní, nebo se jimi brzy stanou. — Lench mívá vždycky samá přání. — Vlohy jsou jako kus hrubého kovu, kterému dodává teprv píle rázu a ceny. — Lidé, kteří vlastně nemluví o ničem, pořád něco povídají. — Skutečná dobročinnost vždy bývá spojena s obětmi. — Kéž by nás nikdy neopustila statečnost, kéž nikdy ve statečnosti pokora! — Vytrvalým pilováním se stává ze železné tyčky jemná jehlice. — Pouze jasná, dobrá myšlenka jest máti živého a oživujícího činu. — Hrubé pytle nezašíváme hedvábnou nití. — Šetrnost jest jako výdělek. — Hodným lidem škodí ten, kdo zlých netrestá. — Mocným kouzlem bývá prokázaná ochota.

J. Beneš.

○ ○ ○

DRAK-LEPEŇÁK.

Zas již draka-lepeňáka
vypouštějí hoši,
všichni hned se mají k dílu,
nikdo nelenoší.
Jedni vážou na oces mu
kytku z polních květů,
aby vzhůru povznesl se
v majestátném letu.
A když vznáší nad krajinou
v oblačné se výši,
tu mu druzí kamarádi
telegramy píší:
„Zdravíme Tě, štěstí přejem,
Ty náš milý draku,
leť jen výše, až se octneš
v sněhobílém mraku,
ba i nad něj vznes se výše,
lepeňáčku drahý,
abys mohl viděti až
do matičky Prahy.
Pozdravuj ji od nás hochů,
že až povyrostem,
budeme též na svých cestách
jednou jejím hostem.“
A hned k draku-lepeňáku
depeše jak střely
(navlíknuté na motouze)
šťastně přiletěly.
Povzbudily zprávy draka,
hned se výše zvedá,
ale David, jenž ho drží,
naříká až běda
„Pomozte mi, kamarádi,
drak mne táhne k sobě,
nemohou jej udržeti
moje ruce obě.“

Draka chopí šprýmař Váša
a hned šprýmy páše:
„Ty bys, jářku, také přemoh’
obra Goliáše.“
Bujný smích se ozval sborem,
tich byl jenom David,
a když ztichli, jal se Váša
dále je zas lavit:
„Vidiš, milý Davidku náš,
tys na draka krátký,
tak jej musíš táhnout k sobě
a tak pouštět zpátky.“
Třikrát škubl Váša drakem,
a než se nadáli,
přetrhl se motouz v půli,
a drak mizí v dáli.
A tu David odměřeně
k Vášovi dí pro zlost:
„Já byl krátký, ty však dlouhý
na draka jsi dorost’.“
Mlčí Váša jako němý
a za drakem pádí,
jemu v patách v jednom trysku
jeho kamarádi. —
Drak již padá šťastně k zemi
na pokraji lesa,
když sem hoši přiklusali,
srdce jim zas plesá.
Vidí, že drak bez úrazu
v jeteli si hoví;
zítra mu však hoši koupí
silný motouz nový.
A již slavní vítězové
s drakem domů spějí,
výskají a po rovině
rázný pochod pějí.

V. H.

HÁDANKY A REBUSY

1. Roháček.

a	a	b	b	e	e
e	k	k	k	l	
l	n	n	o		
o	r	r			
u	v				
v					

Město v Haliči.

Biblické osoby.

Klíček rostlin.

Náměstka.

Souhláska.

2. Čtvercovka.

a	a	a	á
h	h	n	n
n	n	o	o
r	y	y	z

Z písmen do vedlejších čtverečků vepsaných sestavte 4 slova, jež čtena s hora dolů a s levé strany na pravou stejně znějí. Význam slov: 1. Krajina na Moravě, 2. s Mojžíšem se dělí v slávě, 3. bez nich nelze jít do světa, 4. koření je, bíle rozkvétá.

3. Hádanky.

a)

Brk to má, peří ne,
vrch to má, kopec ne,
srp to má, kosa ne,
krk to má, ruka též;
přesvědč se, žádná lež!

b)

S „l“ mne chlapci v zimě rádi mají,
s „m“ si pěkně na mně pochutnají,
s „j“-li okusíš, tak umíráš,
s „ď“ to vím, že velmi rád ho máš.

c)

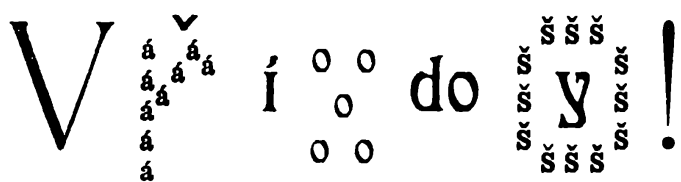
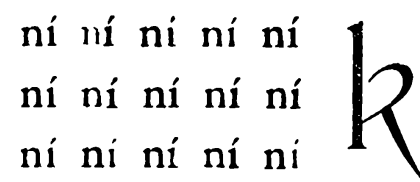
Jede kočí, má sto očí, do každého něco strčí. Co je to?
Který rok netrvá ani minutu?
Který den má více dní než týden?

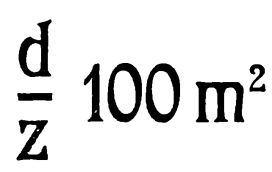
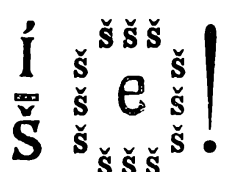
4. Číselky.

a)
 5 jako souhlásku ji znám,
 45 v notách často můžeš zřítí,
 345 cestující musí mítí,
 12345 dosti vzácný drahokam.

b)
 1234 v zemi nejvíc přebývá,
 456 dítko rádo spěchá tam,
 zasvitlo-li jaro nám,
 123456 roku část se nazývá.

Rebusy.

5. 6.

7. 8. 9.

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří zašlou svá rozluštění nejdéle do 15. září 1911 redakci „Anděla Strážného“ v Brně, Biskupská ul. 1., obdrží odměnou pěknou knihu. — Na později došlá rozluštění nelze zřetele brátí. Luštitelé, udávejte přesné adresy, zvláště ulici a číslo domu!

OBSAH:

V září. Báseň od V. Horského. — Za vznešeným cílem. Historická povídka ze 13. století. Napsal Luděk Novák. (S obr.) — Vlaštovky. Z franc. přel. J. Milota. — Císař pán a hoch. Dle skutečnosti vypravuje Dr. R. Z. — Suezským kanálem do Rudého moře. (S 5 obr.) — V podzim. Báseň od Edv. Elpla. — Obrázky z katolických misíí. Podává František Všecký. — Moje koně. Báseň od Edv. Elpla. — Dva kameny. Bajka. Napsala L. Grossmannová-Brodská. — Shledání. Napsal J. Sázavský. (S obr.) — Za skřivánkem. Báseň od Adolfa Grégra. — Na paloučku. Báseň od Miloty. (S obr.) — Pštros. Popisuje Václav Kálal. (S obr.) — Soucitná květinka. Viola z Prácheňska. — Papež Pius X., jako otec sirotků. Napsal Ignát Zháněl. — Na sadě. Báseň od J. Dědinského. (S obr.) — Tři sestry. Báseň od Dědinského. — Zlatá zrnka pravdy. Napsal J. Beneš. Drak-lepeňák. Báseň od V. H. — Hádanky a rebusy.

Neobjednávejte
dříve kalendáře, pokud neprohlédnete si

MORAVAN

na rok 1912,

který bude začátkem měsíce září vydán.

Přátele naše upozorňujeme, by již nyní pracovali o jeho rozšíření a hromadně objednávali, protože při hromadných objednávkách poskytují se zvláštní výhody, které na požádání sdělí

Benediktinská knihtiskárna v Brně.

V „Knihovně naší mládeže“ vyšlo:

Květy a klasy o Povídky a pověsti o věcech přírodních.

Obsah pro mládež velice poutavý i poučný s mnohými ilustracemi.

Napsal Václav Kálal. — Stran 64. — Cena 80 haléřů.

V „Knihovně naší mládeže“ vyšlo:

3 výletu na daleký východ.

V elegantní úpravě se 56 ilustracemi upravil Josef hrabě Seilern-Aspang
Objednávejte pro školní knihovny nebo jako cenný dárek mládeži!
Cena 2 K. Vydala benediktinská knihtiskárna v Brně, Biskupská ul. 1.

Vždy vhodný dárek

jest nejlepší

pěkná kniha

**Nejlepší, bohatě ilustrovaný
zábavný časopis jest**

Náš Domov

**Vychází měsíčně a předplácí
se 4 K ročně.**

**Žádejte korrespondenčním
listkem PRVNÍ SEŠIT na
ukázkou zdarma!**

Ze starších ročníků na skladě ještě jsou:

roč.	I. str.	384	s 90 obr.	cena	2.— K
	II.	480	přes 100		4 30 K
	VII.	480	100		4 10 K
	VIII.	480	100		4 10 K
	IX.	480	100		4 10 K
	X.	480	100		4 10 K
	XI.	384	80		3 50 K
	XII.	384	80		3 50 K
	XIII.	384	80		3 50 K
	XIV.	384	80		3 50 K
	XV.	384	80		4 — K
	XVI.	384	80		4 — K
	XVII.	384	80		4 — K
	XVIII.	384	80		4 — K
	XIX.	380	80		4 — K

**Objednávky vyřizuje Papežská knihtisk.
benediktinů rajhradských v Brně. ::**

Krkonošský tkalcovský spolek

v HRONOVĚ č. 574, Čechy,

„VZÁJEMNOST“

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesť.-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte i balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako : plátno, kanafas, zefír atd. za 18 K.

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, učitel v Brně.
Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:
Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,
Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.
Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 1. zaslali:

V Bránkách: Fr. Pečenka, Fr. Kučera*. V Brně: Ferči Schwarz*. (Pozdravuj strýčka doktora!) Fr. Špaček. V Dubicku: Rud. Šafář. Ve Frýdlantě: Mar. Rubešova*, Brigita Dzurkova. V Ivaní: Tereška Procházková. (Pamatuji se Srdečný pozdrav, brzké uzdravení!) V Jiřikovcích: Ludm. Hudečková. V Konicích: Růž. Slavíčková. V Kostelci: Anežka Kaštylova. (Dík a pozdrav!) V Kroměříži: Jos. Šostek*. V Lanžhotě: Roz. Benešova. V Lišově: F. Vlček. V Mor. Ostravě: Adolf Tománek, Václ. Kučera, Frant. Bišek. V Olomouci: Jan Kliš. V Ostrově: Fr. Kučera*, Jos. Kučera. V Proskovicích: Špráva školy. V Rohozné: Jos. Krabíčka, Fr. Válek*. V Sedleci: Jos. Šefl, P. Šimek, J. Grüner, G. Šrámek, Fr. Syrotek*. V Syrovicích: Anast. Pelouškova. V Turnově: Ir. Šulcova*. Ve Zdonkách: Jar. Žingor, Jos. Maršálek*.

OCHOTNICKÉ JEVIŠTĚ.

Pro kus chleba.

Obráz ze života v pěti
jednáních — se zpěvy.

Na základě stejnojmenné povídky
Václava Kosmáka, vzdělal T. S.

Děj z mlynářského života
z údolí Jihlavy před sto lety.

Stran 53.

Cena 60 h.

Noční bubeník,
čili

Návrat nebožtíka.

Veselohra v 5 dějstvích.

Francouzsky napsal
FILIP DESTOUCHES.

Stran 54.

Cena 70 h.

Vydala benediktinská knihtiskárna v Brně, Biskupská ul. č. 1.

V „Knihovně naší mládeže“ vyšlo:

3 výletu na daleký východ.

V elegantní úpravě se 56 ilustracemi upravil Josef hrabě Seilern-Aspang.
Objednávejte pro školní knihovny nebo jako cenný dárek mládeži!
Cena 2 K. Vydala benediktinská knihtiskárna v Brně, Biskupská ul. 1.

Modlitba za vlast!

Klaním se Ti, velký Bože,
 jenž svět láskou objímáš,
 doufám v Tvoji dobrotivost,
 že vlast drahou zachováš!

Ty, jenž slunce, měsíc, hvězdy,
 zvěř i ptactvo v moci máš,
 pevně věřím, že i vlasti
 mojí sílu novou dáš!

Věřím v Tebe, mocný Bože,
 volám k Tobě, Pane můj,
 chraň mi drahou vlasti českou,
 v těžké chvíli při ní stůj!

A. Marie Kadlčáková.

Odplacené dobrodiní.

Napsala L. Grossmannová-Brodská.

Zima byla a sněhová metelice nedopouštěla ani na několik kroků před se viděti.

A v tom nečase, kdy, jak se říkává, ani psa ven by nevyhnal, do chudé světničky poslice Mráčkové vešel jakýsi zbědovaný u b o Ź á k.

Pozdravil a zaprosil: „Slitujte se nade mnou, dobří lidé. Jsem unaven a hladov, nežli bych došel do města, někde bych zabloudil, zapadl do závějí a snad bídne zahynul.“

„Nu tak jen pojdte dále a odpočňte si u nás,“ pobízela vdova Mráčková. Neušlo ji sice, že Baruška, manželka, jejího syna Václava, sedící u kamen, nějak bázně dívá se na cizince a malý Veník ustrašeně se tiskne k mamince; však zevnějšek toho člověka nevzbuzoval valné důvěry — byl všecek oškubán.

Neznámý pokročil blíže a těžce dopadl na židli u stolu, na niž mu vdova ukázala.

„Odkud jste a kam jdete?“ nedůvěřivě vyzvídala Baruška.

„Ach, milá matko,“ povzdychl muž, „na to je smutná odpověď. V létě jsem pracoval na stavbě, kde jsem přišel k úrazu, následkem toho jsem si poležel v nemocnici. Po uzdravení práci nemohu nalézt, konečně puzen hladem, žebrai jsem o kousek chleba. A tak nyní chodím dům od domu, odkázán na dobrodiní hodných lidí. Nebojte se mne, nemohu za to, že nemaje peněz, lepšího oděvu opatřit si nemohu.“

„Nebožáku,“ politovala ho Mráčková, „dáme vám co sami máme. Pojezte s námi a vedle v komůrce můžete přespati, jistě vám tam bude lépe nežli venku v té metelici. Beztoho se již valem ztmívá.“

„Zaplať vám to Pán Bůh,“ děkoval potěšený nebožák.

Téměř prudce a lačně vrhl se na uvařené brambory, které vdova k večeři vysypala na stůl. Labužnický ssál teplou jejich páru, chutnaly mu i tak, pouze posolené, jak i Mráčkovic je jedli. Nebyloť v chudé chaloupce na pomazánku. Po večeři vedla stařena nenadálého hosta do malé komůrky, kde se povalovalo všelijať haraburdí.

Pravila: „Zde se položte na slámu a také starou houni na přikrytí zde máte; odpočínáte si zde, chudáku.“

„Dobrou noc, matko,“ přál cizinec.

„Dobrou noc!“

Když se stařena vrátila do světničky, povídala Baruška: „Jenom jestli jsme nechybily, maminko, že jsme toho člověka vzaly pod střechem?“

„Co by?“ podivila se vdova.

„Vždyť je dosti možno, že nás obelhal. Kdož ví, je-li pravdou, co nám prve řekl? Bojím se, aby nás nevykradl.“

Stařena se usmála „Milá Baruško, u chudých lidí jako jsme my, žádný zloděj mnoho nesebere, kdo chce krásti, vyhlédne si boháče.“

„Anebo kdyby nám zapálil chaloupku?“

„Proč by to činil? Vždyť jsme ho laskavě přijaly. Ovšem stávají se podobné případy, ale obyčejně pomstí se takový tulák tvrdým lidem, kteří s ním neměli útrpnosti. Ať jest již jakkoli, nebylo by křesťanské vyhnati ho do této sloty, kde by snad zahynul.“

„Máte pravdu maminko, ale já se nezbavím strachu, dokud nepřijde Václav domů. Tak se mně zdá, že by zde již mohl býti.“

„Prosím tě, v takové bouři špatně se chodí,“ namítla matka. „To potřebuje každý více času, jde-li někam.“

Řekla to pouze aby Barušku upokojila, neboť i ona měla obavy o syna, který dnes skutečně nějak dlouho se nevracel.

Malý Veník nedočkal se dnes tatínka a dávno již na lůžku klidně spal, když jeho matka i babička starostlivě spolu rozmlouvaly, dívající se občas na hodiny.

Ještě nikdy mladý Mráček tak pozdě domů nepřišel.

Konečně Baruška puzena strachem o muže, zahalila se do velkého šatu a vyšla z chaloupky.

Leč vrátila se za malou chvíli a řekla plačky: „Tam venku jest Boží dopuštění, nemohla jsem ani na krok. Můj ubohý muž, je-li on někde na cestě při této hrůze.“

Hlasitě při tom zaplakala.

Tu se venku na sínce ozvaly kroky.

„Václav — Václav jde,“ obě ženy radostně spěchaly ku dveřím.

Zarazily se však, když místo očekávaného vešel jejich noclehář.

„Zaslechl jsem zde někoho plakati,“ povídal „a divím se, že ještě nespíte. Napadlo mi, jestli se vám něco zlého nestalo, a nemohu-li vám pomoci?“

„Máme starost o našeho Václava,“ řekla Mráčková, „chodí do práce do cukrovaru, asi hodinu cesty. Ještě nepřišel.“

„Když jest venku taková nepohoda, snad zůstal v cukrovaru přes noc?“

... vešel jakýsi zbědovaný ubožák.

„To ne, věděl by, že máme o něj starost.“

„Tak víte co? Půjdu mu naproti. Máte nějakou lucernu?“

„Vy byste chtěl?“

„Proč pak ne? Nasytily jste mě, trochu jsem se spánkem posilnil a tak proč bych se vám neodsloužil? Snad vašeho syna potkám a ve dvou lépe se to půjde.“

Potěšená vdova donesla rozžatou svítilnu a zapůjčila mu staré Václavovy boty a noclehář vykročil do tmy.

Obě ženy neměly na spánek ani pomyšlení a netrpělivě očekávaly jeho návratu.

Byly to chvíle nevypravitelné úzkosti, člověk dlouho nešel a Baruška si pomyslíla, jestli na nich podvodně nevylákal boty i svítilnu. Možná také, že z komory leccos si přisvojil.

Náhle však radostně vykřikla; kolem okna mihla se záře svítilny a bylo pak slyšeti přede dveřmi kroky dvou mužů.

Do světničky vešel noclehář, podpíraje vysíleného Václava, který dopadl na lavici a pravil: „Toť byla pomoc v pravý čas! Kdyby tento člověk nebyl mně pomohl ze závěje, do níž jsem zapadl, byl bych tam bíděně zahynul.

„Však i já jsem se vaší chalupě útulku našel,“ řekl chudáš.

Baruška rychle uvařila posilující polévku z mléka; a když se všichni posilnili a potěšili, že je neštěstí minulo, spokojeně se ubírali na odpočinek.

Když druhého dne Václav odcházel do práce, noclehář ho doprovázel. A téhož dne večer zvěděly ženské v Mráčkovic chalupě novinu, že na Václavovu přímluvu byl tento chudáš přijat v cukrovaru za dělníka. Přáli mu to všichni a u srdce je hřálo blaživé vědomí, že i při své chudobě přispěli k zachránění nešťastného člověka!

Chycen.

Podává Jan Beneš.

Žři mladíci byli kdysi předvoláni k soudu. Žaloba zněla, že jeden z nich ukradl vzácné holuby. Soudce si však již nevěděl rady, kdo z těch mladíků byl vlastně zlodějem, ani všickni tři stejně tvrdopšjně zapírali.

Pojednou mu napadla dobrá myšlenka. I pravil: „Když se tak ohražujete proti žalobě, tož byste přece neměli mít holubího peří ve vlasech!“

Dva z obviněných zůstali nepohnutě státi. Ale ten třetí se uleknutím silně zarděl a rychle si zajel rukou do vlasů, aniž by tam byl něčeho našel.

To byl tedy ten zloděj holubů; sám se tak prozradil.

Jak krásné jest dobré svědomí! — Drahé dítky, zůstaňte vždy a všude poctivy!

TY ČESKÉ DĚJE.

Ty české děje, zkazky milé,
plny jsou slávy, plny bolu;
tu jako květy roztomilé,
tu zas jak hasnoucí květ stvolu.

Však utrpení předků, strasti,
ty rozdírají snivou duši.
Jak cítím s tebou, milá vlasti,
jak nezdar tvůj mé nitro kruší.

Tak rád já čítám naše děje,
o zašlém štěstí — dávné slávě,
cit lásky srdce rozechvěje
a blaho zkvítá v mojí hlavě.

Vždyť jsem jak snítka v doubravině,
jež pučí z kořenů ve stráni;
já vyrost v otců domovině,
jich láskou posvěcené pláni. —

Edv. Elpl.

o o o

Za vznešeným cílem.

Historická povídka ze 13. století. — Napsal Luděk Novák. (Pokrač.)

II.

Na rozpakovské tvrzi bylo téhož dne živo. Vladyka Staněk stál na dvoře své rozlehlé tvrze a dohlížel k čeledi. Tato připravovala se k polním pracím. Přehlížela pluhy, brány a vozy, a co potřebovalo opravy, opravovala. Panu Staňkovi, jako dobrému hospodáři, nic neušlo. Každou vadu postřehl a hned na ni upozornil.

Čeď bez reptání poslechla. Věděla, že vladyka nemluvívá na darmo. Co řekne, jest odůvodněno a musí se státi.

Pojednou, když byli v nejpilnější práci, pes Poskoč, který až dosud kolem nich pobíhal nebo vedle nich na chvíli usedal, vyskočil a prudce štěkaje ku bráně utíkal.

„Někdo se blíží ku tvrzi,“ prohodil Větrovec, starý zbrojnoš, který již pana Staňka na všech cestách provázel.

Vladyka nepromluvil ani slova, ale za psem ku bráně zaměřil.

„Počkej, vladyko, neotvírej! Sám otevru! Což kdyby za branou čekal nějaký záškodník a napadl tě při otevření! Není teď bezpečno! Z říše německé šíří se teď k nám divné zvyky a obyčeje. Již i u nás pocestní se olupují, tvrze a hrady přepadají! Což kdyby si někdo na naši tvrzi zaměřil? — Počkej! — Co by si počala paní vladyka a dítky tvé, kdyby někdo o tvé bezživotí stál?“ hovořil Větrovec starostlivě a za panem Staňkem pospíchal.

„Snad nemyslíš . . .“ chtěl se vladyka usmáti, ale Větrovec mu nepopřál času.

„Inu, myslím i nemyslím,“ přerušil ho Větrovec. „Opatrnosti nikdy nezbyvá!“ dodal a rychlým krokem předešel vladyku ku bráně, na niž pes Poskoč sběsileji a sběsileji štěkotem dorážel.

Když došel Větrovec až ku bráně, zastavil se a naslouchal.

Zaslechl několik slov a v tu chvíli se jeho tvář upokojila.

„To jsou dle všeho uhlíři. Dle hlasu nejspíše Binovec,“ hádal Větrovec.

„Co tu chtějí?“ podivil se jaksi pan Staněk.

„Těžko předem říci, ale jejich příchod nebude asi bezdůvodný. Třeba přicházejí, aby nás na něco upozornili. Snad byli v Heřmanově Městci a uslyšeli, že se něco v Praze děje. To víš, k nám dojdou zprávy vždycky pozdě a od návratu Vítova již hezká řada dní uplynula!“

„Inu, ovšem, ovšem, čas letí a různé stopy zanechává. Tu dobré, jinde neutěšené!“

„A někdy i smutné a špatné!“ doložil Větrovec.

„A těchto někdy zvláště bývá víc než veselých. Ale nechť, teď ptej se, kdo tam,“ pobídl vladyka Větrovce.

Nebylo však třeba se tázati. Ti, kteří byli před branou, sami se hlásili.

„Otevři, pane vladyko, hosta ti přivádím, a to vzácného!“

„Kdo ho přivádí?“ tázal se vladyka.

„Uhlíř Binovec a Drsten!“

„Toť divné! Jakého hosta? — To buď zbloudil nebo se mu něco přihodilo,“ zahovořil Větrovec sám k sobě bránu otvíraje.

A sotva otevřel, stál proti příchozím. Binovec byl v předu. Drsten a Binovcovi synové podpírali mnicha benediktina. Z rány jeho stále ještě prýštěla se krev. Ztrátou krve byl všecek již zemdlen.

„Hosta ti, pane vladyko, přivádím,“ zahovořil Binovec opět.

„Těší mne, ale zarmucuje také, že raněn a že snad k úrazu přišel na zboží mém!“ odpovídal pan vladyka.

„Medvěd ho přepadl . . .“ hlásil Binovec.

„. . . a nebyti tohoto statečného muže, byl bych mu podlehl!“ chvějícím se hlasem pronášel zraněný.

„Medvěd že tě přepadl?“ užasl vladyka.

„Ano!“

„Pak, než se vydáme do polí, musíme naše lesy vyčistiti, medvěda zbaviti!“ prohlásil pan vladyka.

„Je mrtev již! Polenem jsem ho utloukl!“ hlásil Binovec.

„Jsi dosud statečný, jako jsi býval, když jsi mne do ciziny provázel! Nikdy jsi se nebál! — Ale nyní již musíme se o našeho hosta postarati a jeho ránu ošetřiti! Nedej, Bože, aby byla smrtelná!“

„Není! Ale ztrátou krve zemdlel. Dá Bůh, že v týdnu bude zdráv a bude moci dále se svým poselstvím!“

„Je-li důležité, pak i toho času bude škoda. Ale buď si! Pokud nebude moci dále, bude mi milým hostem!“

„Nevím, vladyko, budu-li moci tu zůstat!“ promluvil raněný.

„Proč?“

„Putuji od tvrze ku tvrzi a vybízím do boje! Mohamedánští Turci již opět ohrožují Svatou zemi. I chystá se výprava...!“

„Odkud? — Z Čech?“

„Z Němec, ale z Čech mnoho rytířstva a zemanstva k výpravě se přidruží,“ odpovídal mnich. „Však ti všechno vypovím,“ dodával a na jeho hlase bylo patrné, že skutečně jest vysílen, že se přemáhá.

Vladykovi to neušlo. Pokynul uhlířům, a ti nyní za pomoci Větrovce dopravili raněného do tvrze. Zde vykázána mnichovi útulná světnička.

Mnichovi se v ní zalíbilo. Když pak k příjemnému bytu přidružilo se i pečlivé ošetřování se strany paní vladyky i celé rodiny, zdomácněl tu rázem. Všecek se rozjasnil. Větrovec jako zkušený bojovník a znalec mnohých léčivých bylin, ihned se rozběhl do lesa a hledal, neukazují-li se již někde lístečky léčivých bylin.

A byl šťasten. Co hledal, našel. Lístečky byly sice dosud mladé, ale Větrovec si pochvaloval. Doufal, že tím účinněji budou působiti.

A působily. Již po několika dnech rána se zacelila a hojila. Mnich byl hovornější. Již o svém poslání hovořil. Vypravoval živě. Byl dobrým řečníkem. Vylíčil poměry německé a poměry krále Přemysla Otakara I. k nim.

„Přemysl Otakar I. jest chytrý panovník a doba jeho vlády jest přízniva. Co chtěl až dosud provésti, provedl. Ještě nedávno, že mělo Německo vlastně tři panovníky. Dva dospělé a jednoho nedospělého. Tito chtíce se na trůně udržeti, ucházeli se o přízeň českého krále. Tento občas nadržoval jednomu, občas druhému. Dle toho, co chtěl vyzískati. Těžil z rozbrojů říše německé, jako těživali císařové němečtí z rozbrojů knížat českých. Nejprve přidržel se Filipa Švábského, a ten roku 1198 potvrdil mu z vděčnosti všechna práva země české i dědičný titul královský, jakož i to přiznati musel, že císař německý nikdy neměl práva míchat se do záležitostí českých. Když se tak stalo a Filip všechno uznal a potvrdil, odvrátil se Přemysl Otakar I. od Filipa a

na žádost papežovu přidržel se Otty Brunšvického, kterýž mu potvrdil totéž, co již byl Filip potvrdil a papež sám z vděčnosti to doznal,

...na rozloučenou poslední pozdrav jim kynuli.

vydav roku 1204 tak zvanou bullu, kterou se potvrzuje nejen dědičnost titulu, ale i samostatnost království českého. Přemysl Otakar I. tak

chtěl svého poměru k říši německé využití, že usiloval i o to, aby biskupství pražské bylo povýšeno na arcibiskupství...“

„To však se mu nezdařilo! Vím,“ poznamenal pan Staněk.

„Nezdařilo, ale doufá, co se dosud nestalo, že se státi přec jen může. Vždyť k vůli tomu odpadl brzy od Otty a opět se přidržel Filipa a posléze přidržel se Fridricha II., syna Jindřicha VI. A tento Fridrich II. jest muž vynikajícího ducha. Příčiněním papeže Innocence III. dostalo se mu vzdělání, jakým se až dosud jen málokterý vladař honosil. Ale uznáv, že se bez českého krále nedomůže trůnu, na nějž si ho již jako chlapce ještě za života otcova německí pánové vyvolili, uzavřel s ním přátelství a domohl se po čem toužil. Za to se Přemyslu Otakarovi I. mnohými výsadami odvděčil. Za pomoc, kterou mu papež poskytl, slíbil podniknouti výpravu do Svaté země, aby ji osvobodil z rukou nevěřících Turků...“

„Ale nepodnikl jí dosud?“ otázal se pan Staněk.

„Zdá se, že slibu svého zapomněl! Papež mu ho musel připamatovávat!“ odpovídal mnich.

„Ba, myslím, že se spíše bál zemi opustiti, aby za své nepřítomnosti o trůn nepřišel!“

„Snad...“

„Toť jisto! Nedá se jinak mysliti. Sám jsi řekl, že to muž ducha vynikajícího!“

„Nu ano! Ale když papež Innocenc III. zemřel, myslel, že se svého slibu zbavil. Přepočítal se však. Nástupce papeže Innocence III., Honorius III., ujal se slibu jako slibu jemu učiněného a usiloval o to, aby ho Fridrich II. uskutečnil. Ale císař papeže novými sliby konejšil. Vždy nalezl nějakou výmluvu, kterou výpravu na neurčito poodložil. A tak ani Honorius III. nedočkal se uskutečnění výpravy. Za to dočká se jí papež Řehoř IX. Jest rázný. Hned, jak dosedl na stolicí papežskou, zakročil, a císař vida, že se staříčký papež na jeho sliby nedá, rychle sebral vojsko a vydal se s ním, aby výpravu uskutečnil. Dopluv do Brundusia, že mu do Svaté země nechtělo, stále tu otálel, až zimnicí onemocněl nejen sám, ale i valná část vojska jeho. Nezbylo mu než se vrátiti!“

„A tím se snad slibu zhostil?“ mýnil Vít.

„Snad myslel! Ale papež dobře vytyšil, proč otálel. Chtěl si v bažinaté krajině nemoc uloviti a tím omluvy nalézt. Ale papeže tím jen pohněval. S rozhodností přísnější než před tím doléhal nyní na něho, aby vykonal, k čemu se zavázal, a když císař opět a opět otálel, dal ho do klatby. To pomohlo...“

„Bude tedy výprava přece?“ otázal se Vít.

„Bude!“ odpovídal mnich. „Císař vida nyní, že již nijak nebude se moci vymluviti, chystá se do Svaté země opravdově. Náš řád podává mu pomocnou ruku. Mnozí ze řádu rozešli jsme se po Čechách, po Moravě i po Slezsku, a vědouce, že české páže jest udatné, prosíme a vybízíme bojovníky, aby se k vojsku císařovu přidali a pomáhali Svatou zemi osvoboditi. I k tobě, milý vladyko, přicházím z té příčiny. Víím, že máš syny a tuším, že některý z nich zatouží spatřiti ona místa, po nichž kráčela noha Kristova, ano, tuším, že některý z nich zatouží, aby bojovati mohl za osvobození této země z rukou nevěřících!“

Při posledních slovech mnich hlas svůj povýšil a pobledlá líc se mu zaruměnila.

„Pravdu máš, velebný otče!“ zvolal Vít. „Já sám budu prositi otce i matičku svoji, aby mi nezbraňovali, ale pustili, abych svojí silou přispěl k osvobození Svaté země. Však z rodu našeho dosud nikdo se do Svaté země nevypravil!“

Mladý muž hovořil s nadšením. Oko mu jiskřilo nezvyklým ohněm.

Vladyka i matka Vítova se řečí Vítovou zarazili. Nejprve pohleděli na sebe, pak na syna, ale co by řekli, nevěděli. Byli zaleknuti. Měli vedle jediné dcerky pět synů, ale ani jediného neradi by ztratili. A z těch, kdo se kdy do Svaté země vydali, jen málo se jich až dosud vrátilo. Buď zahynuli tam nebo cestou. Že by pak nyní některý z jejich dětí po tak daleké cestě zatoužil, ani je nenapadlo pomysleti. Proto byli překvapeni. Ale vymlouvati mu úmysl nemohli. Bylo by to podivné. I byli v patrných rozpacích a již nyní chvěli se o milého syna úzkostí. Byli skoro rádi, že Vít ve své prosbě pokračoval.

Ale ztratíme tě, dítě drahé,“ řekla paní vladyka posléze se slzami v očích, když Vít opět a opět svolení si vymáhal.

„Doufejte, matičko, že se vrátím!“

„Ale než se vrátíš, smutno nám bude!“ zahovořila malá Lidmilka a k bratrovi se přitulila.

„Budeme stále jen mysliti, jsi-li živ a zdrav!“ dokládala matka a slza, která se jí v řasách chvěla, se uvolnila a po tváři kanula.

„Podobně budu vzpomínati i já,“ nedával se Vít ve svém úmyslu zviklati.

„Zasteskne se ti!“ poznamenala matka.

„Nemusí, milá vladyko,“ vmísil se do hovoru opět mnich. „Známé tam bude míti. Z Peklína půjde také syn.“

„Staříčský Bojanov že pustí syna do Svaté země!“ zvolal vladyka, jakoby tomu ani věřit nechtěl.

„Proč se divíš?“

„Že nedávno odešel mu jeden syn, Hrboslav, a nyní Václava že by pustil!“

„Slíbil tak!“

„A kdo mu zatlačí oči, kdyby si naň Pán Bůh vzpomněl a k sobě povolal?“

„Má ještě dceru!“

„Ano, ta zůstane mu těšitelkou ve dnech opuštěnosti jeho. Václav cestou prý bude po Hrboslavovi pátrati. Byl prý to synek trochu lehkomyšlný. Do světa odešel za dobrodružstvím!“ hovořil mnich.

„Ano, byl a mnoho zármutku otci způsobil!“

„Tím větší radost může mít ze syna Václava!“

„A ty že, otče! Dovolíš přece!“ prosil opět Vít.

„Když jinak nedáš!“ svolil pan Staněk.

„A když jsi, vladyko, dovolil synovi, snad pustíš i mne, abych ti syna ochraňoval!“ žádal Větrovec.

„A mého Vněstoše!“ připojil se s prosbou Binovec.

„I rád vás pustím, ale ty, Vetrovče jsi již stár a cesta daleká. Nevím, nesložíš li někde kosti dříve, než se do Svaté země dostaneš!“

„Inu, všechno jest možno! Ale zemru-li dříve, než se navrátím, zemru s vědomím, že jsem tvému rodu až do posledního okamžiku věrně sloužil!“ promluvil Větrovec a hlas jeho nezvykle zvážněl.

„A kdyby nás Větrovec skutečně cestou opustil, pak, vladyko, bude tam mít tvůj syn Vít mne!“ povýšeným hlasem prohlásil Vněstoš. „Budu o něho pečovati jak o oko v hlavě své! Věř mi, vladyko!“ sliboval Binovcův syn a vladyka vida to, byl spokojen.

Přistoupil k Vněstošovi a mlčky stiskl mu ruku. V oku se mu při tom zatřpytila slza.

„Bůh vás provázej a ochraňuj na cestě té,“ řekl, a když po dvou dnech opustil mnich tvrz, nastaly přípravy k odjezdu.

Nejprve dohodli se rozpakovští s Václavem Bojanovem z Peklína, a když vše smluveno, opustil Vít v průvodu Větrovce tvrz, aby včas dojeli do Moračic, kde se všickni měli sjetí.

Vít odjížděje na svém koni, ještě několikrát se ohlédl. Otec i matka i všickni sourozenci jeho stáli ve bráně a dívajíce se za odjíždějícími, na rozloučenou poslední pozdrav jim kynuli.

Zůstali před tvrzí, dokud Vít s Větrovcem v lesích nezmizel.

DO ŠKOLY?

Roztomilá naše Kačka
pod paždí tabulku mačká,
karkulku má červenou,
šatky modře pruhované,
botky nové, lakované
a punčošku zelenou.

Do školy chce, jak se patří —
proč ne? Jdou tam sestry, bratři,
všecky děti z vúkolí;

když je vidí, tyto děti,
ráno z domu odcházeti,
srdečko jí zabolí.

Má vždy doma zůstávati,
s Vořechem a Mackem hráti?
To by byla smutná věc!
Co se může naučiti?
S kočkou mňoukat, se psem výti,
a to nesluší se přec.

Starší chlapci pokoušejí
naši Kačenku, prý, že jí
pan učitel naseká!
Ale Kačenka se směje:
Půjde, ať se co chce děje —
za mák prý se neleká!

Chlapci dostanou prý bití,
když nechtějí hodni býti —
Ona co! To nepoví!
Mamince však (její zlato)
do ouška přec pošeptá to
Bonbony a cukroví.

J. Dědinský.

o o o

Veselo ve zvěřinci.

Podává Ignát Zháněl.

Někdy přijíždívají na venkov dřevěné vozy, v nichž bývají uschována zvířata cizích zemí. Jsou to obyčejně komedianti, kteří se tímto způsobem chtějí uživiti. Stojí je mnoho peněz, než si zaopatří nějaké vzácnější zvíře, jež by vzbudilo zájem a jež by mohli za peníze ukazovati. Protože jim samým se příliš valně nevede, nemají se dobře ani jejich svěřenci. Údělem komediantů bývá bída, nouze a hlad; zvířata svá krmí dle toho, jak se jim daří, když mají sami něco, krmí je, když sami nic nemají, nedají jim nic.

Jednou přijel takový kočovný komediant někam do osady a měl v celku dva vozy. Na jednom, opatřeném okénky, komínem a schodky bydlil sám se svou rodinou. V druhém měl dvě klece; v jedné byl lev, v druhé tygr. Ale obě zvířata byla tak vychrtlá, že kůže na nich zrovna visela; kdo je uviděl, pomyslí si tyto chudery — hovádky nemají se dobře, jest viděti, že hlad jest jejich údělem. Odpoledne chodil komediant po osadě se svým chlapcem; otec bubnoval na veliký buben, chlapec na malinký; zvali uctivě všechny, aby se večer přišli podívat na lva a na tygra; obě tato zvířata jsou tak vycvičena, že doposud jistě nikdo z nich něco tak vzácného neviděl. Vstupné jest nepatrné, aby každému byl umožněn přístup, bude se platiti jen po 4 haléřích, proto se doufá v největší návštěvu.

Večer sešlo se skutečně hodně lidí, žena komediantova vybírala a těšila se, že se vybranými penězi zase jednou do syta najedí. Tu otevřel komediant dvěře vozu, v němž byl lev; započalo cvičení a šlo vše znamenitě. Lev prováděl na rozkazy komediantovy kousky, jež byly věru velkolepé. Když mu třeba poručil: Barry (tak ho totiž jmenoval), vyzdvihni pravou pracku přední, hned ji vyzdvihl, když poručil vyzdvihnouti levou zadní, vyzdvihl ji. Lidé nevycházeli z úžasu.

Když dokončeno cvičení se lvem, započal komediant ukazovati, co umí tygr. I ten vše provedl ku spokojenosti přítomných. Ale nyní prohlásil komediant, že dá obě zvířata dohromady do jedné klece a bude je společně cvičiti. Již vyzdvihoval dvěře, kterými byly obě klece spojeny, když tu najednou ozve se ze lví klece hlas: „nebesa, to bude nebezpečné!“ Komediantovi totiž před několika dny posel lev, kterého si za drahé peníze koupil, protože to byla pro něho skoro nenahraditelná ztráta, dal si z něho svléci kůži, připravit ji, a nyní najal si výrostka, kterého do kůže zašil, slíbiv mu velkou odměnu. Když pak pouštěl do klece tygra, bál se domnělý lev, že ho sežere, a proto ve své úzkosti zvolal: nebesa, to bude nebezpečné!

Ale co se nestalo? Tygr uslyšev lidský hlas, zvolal: „i nebojejí se, vždyť já jsem Franta Kopečnej z Čáslavi.“ Byl totiž taký jakýsi výrostek zašit do tygří kůže. Když to posluchači uslyšeli, dali se do nehorázného smíchu a představení skončilo ve všeobecném veselí. Jen žádali, aby výrostci z kůže lví i tygří vylezli, by se mohli na ně podívati. Stalo se jim po vůli.

Prachovice.

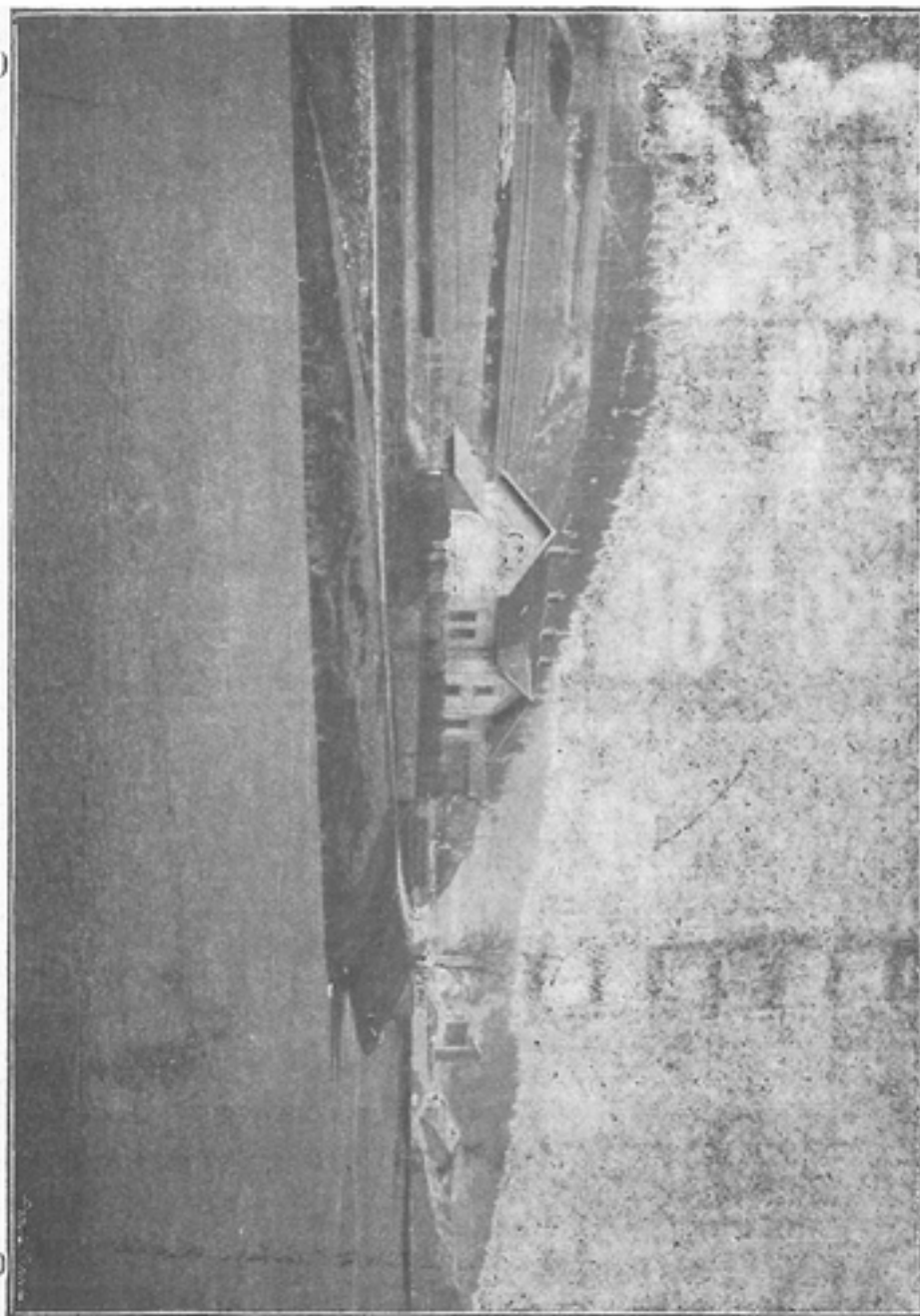
Uděčnými výlety z Heřmanova Městce jsou do Váp. Podola, lázeňského místa pod Železnými Horami a výlet do Prachovic. Výlet možno podniknouti vlakem nebo povozem, ale nejvděčnější jest pěšky. Za 20 minut pohodlně dorazíme do útulné vísky Kostelce, jehož kostelík zasvěcený sv. Petru a Pavlu, stojí na nevysokém chlumu, připomíná nám kraj za Bílou Lublaní. Hned pod kostelem vcházíme do úzkého údolí, po jehož stráních šumí staré jehličnaté lesy a na jehož dně svěžími lučinami protéká bystrotoká Podolenka. Bezděčně zvolníme tu krok a těkáme tu svým zrakem po olesněných stráních, z jichž tmavé zeleně jako zbloudilí beránkové tu a tam vykukují bělokoré břízky. Když dostoupili jsme až k tasovickému nádraží vybudovanému tu ve stráni, ocitli jsme se v nejkrásnější části údolí. Vklínuje se do něho „Prostřední kopec“ a rozdvojuje ho ve dvě ramena.

Dáme se v pravo a stoupáme neméně půvabným údolím a v malé půlhodině staneme v půvabné kotlině, v níž jako by rozhozeny ze smavé zeleně ovocných stromů vykukují bílé domky malebně položených Prachovic. Kolkol jsou stráně, jichž úbočí jsou otevřena. Jsou tu vápencové lomy. Z prachovických vápenek vyváží se ročně více

než 200 vagonů vápna a z lomu přes 10.000 vagonů saturačního vápence, přes 1000 vagonů kamene stavebního a přes 3000 vagonů štěrku. Část saturačního vápence rozváží se drahou přes Heřm. Městec,

Prachovice Nádraží vápenka.

část zvláštní visutou drahou čili lanovou. Tato dráha jest dosti zajímavá. Po drátěných lanech pohybují se železné truhlíky, do nichž nakládá se kámen. Truhlíky běží po lanech až do Závratce 7 km vzdáleného, zde se vyprazdňují a hned zase běží zpět do Prachovic.

Vyjdeme-li nad Prachovice na silnici, vedoucí k Heřm. Městci, máme překrásnou vyhlídku do celého Polabí, daleko až po Krkonoše. Jdeme-li z Prachovic opačným směrem, vystoupíme na temeno vrchu, přes nějž přebíhá „drátovka“ — košíková dráha a vidíme odtud ne-dalekou zříceninu malebné Lichnice, s níž otvírá se nádherná vyhlídka do celé roviny čáslavské. K této zřícenině poutá se zajímavá pověst. Zde totiž u samého hradu jest kámen přímo úděsně se tyčící nad Lovětínskou roklí. Za pradávných časů žil na tomto hradě rytíř ne-známého jména a původu a měl dceru Miladu, kterou vychoval, že byla srdce tvrdého a zarputilého. Také se dle toho chovala. Byla jako

Odvážení šterku v Prachovicích.

muž. Dovedla zacházeti s oštěpem, z luku stříleti, na koni jezdit a s divokou zvěří zápasiti. Jednoho dne vyjela si s otcem na lov. Nemohouce ničeho uloviti, opozdili se. Byla již tma, když se vraceli. Cestou k domovu z cesty odbočil rytíř a spadl do Lovětínské rokle. Ráno nalezen byl s roztržštěnou lebkou. Když Milada otce pochovala, ucházelo se o její ruku mnoho rytířů. Milada neodbyla nikoho, ale prohlásila, že ten bude jejím manželem, kdo se v plném brnění rytířském sedě na koni, na kameni krví otcovou potřísněném třikráte otočí. Mnozí pokusili se o své štěstí, ale všickni, kdož se odvážili, našli smrt v Lovětínské rokle. To zarazilo celou řadu jiných rytířů. Teprve po dlouhém čase přihlásil se opět kterýsi rytíř a prohlásil, že se o provedení nešťastného úkolu chce pokusiti. Neznámý rytíř byl

mladý švarný panic. Miladě se zalíbil hned při prvním spatření. I nechtěla, aby se o nešťastný úkol pokoušel. Ale rytíř stál na svém a úkol svůj skutečně také provedl. Po třetím otočení rychlým skokem ocitnul se na pevné zemi, a vida, jak Milada s úsměvem pozoruje z hradního okna smělé jeho počínání, strhl s ramene luk, namířil a zastřelil ji za trest, že tolik lidí o život připravila. Na to zmizel a nikdo nevypátral kam.

Prohlédnuvše si lomy i kapli postavenou tu roku 1891, opustili jsme Prachovice v pravém slova smyslu nadšení přírodními krásami.

Z—cký.

o o o

PO SLAVNOSTI LÉTA.

Je po slavnosti — konec léta!	A hudebníci, zpěvní ptáci,
Odešli hosté znavení	své nástroje si skládají,
a slunce, zářná lampa světa,	do dalných domovů se vrací
shasíná v mlžné jeseni.	a kraj tu prázdný nechají.

Kde lučin koberec je skvělý	Rozmetou větry listí žluté,
a kde je polí zlatý háv?	v bělostný závoj skryjí zem:
Jen ohníček v kraj kouří ztmělý,	Tu paní Zima k vládě kruté
kol popásá se skot i brav.	zasedne pustým nad krajem.

J. Dědinský.

o o o

Kdo vzal zajíce.

Pan lesní Šotola vrátil se právě z obchůzky revíru, který byl svěřen jeho péči a starosti. Vstoupiv do domu, jak obyčejně, provázen svým devítiletým chlapcem Havlem, jenž nesl jediného odstřeleného zajíčka, vešel do komory, poručil chlapci chudý úlovek pověsiti na hřebík, sám pak odložil pušku, postavil ji ke staré židli, přesvědčiv se nejprve, nezapomněl-li z hlavně vyndati patrony. Potom sundav myslivecký klobouk, tetřívkovým ocasem ozdobený, pověsil ho s jedné strany lenochu, s druhé pak svoji mysliveckou brašnu. Když se takto zbavil své přítěže, vstoupil teprve do svého pokoje, ozdobeného na všech stranách různými trofejemi loveckými, parohy srnčími, jeleními i dančími.

Pan lesní těžce dopadl na židli, byl dnes neobyčejně unaven. A nebylo divu; vždyť pan Šotola nebyl již mladík, ačkoli jeho tvář

zdála se býti svěží, přece prokvétající vlasy prozrazovali blížící se padesátku. Kromě toho pan lesní od několika dní, ba neděl, byl téměř denně na nohou od božího rána až do večera. Proč? Toho se mnohý čtenář dovtipí, prozradíme-li, že byl podzim a že tudíž, jako každoročně, pan revírník čekal vzácné hosty, urozené panstvo, jež bylo jeho vrchností a jež tou dobou pravidelně přijíždělo do jeho hájemství na honbu s mnohými svými urozenými hostmi, hajnými, honci, psy a jiným příslušenstvím.

Byl to velice slavný den, ale pan lesní Šotola neměl téměř docela žádné příčiny, aby se naň těšil, ale za to mnoho příčin, aby se ho obával. Předně tato vzácná návštěva měla pro hosty více zábavný ráz nežli inšpekční, ale pro pana revírníka naopak více inšpekční nežli zábavný. Vrchnost totiž při této příležitosti prohlédla si lesní hospodaření pana Šotoly a prohlédla si vše důkladně, čeho pak by byla náhodou snad opomenula, na to ji velmi horlivě upozornil pan ředitel, vždy ochotný panstvu se zavděčiti. To byla jedna nepříjemná věc, ač musíme ke cti pana lesního říci, že míval vždy všechno v pořádku; neboť byl veliký milovník lesův a lnul neobyčejnou lásku ke svému povolání, ale poněvadž v rozsáhlém revíru nemohl býti ustavičně všude a dohlížeti na všech stranách, stalo se tu a tam vinou podřízených nějaké nedopatření, nějaká škoda.

Druhá nepříjemná věc byla ta, že vznešené panstvo po honu obyčejně se shromáždilo v myslivně na malé občerstvení, a tu ovšem bylo na panu lesním, aby tak vzácné hosty, od nichž záviselo jeho postavení, co nejlépe uctil. Ach, mívala to paní lesní starost, darmo povídat. A ještě musili býti oba manželé v myslivně rádi, když se to vše šťastně, bez nepříjemností skončilo. Ačkoliv si pan lesní nebyl vědom žádných nepřístojností, přece se vždycky strachem třásl, aby mu nešťastná nějaká náhoda něco nenalíčila do cesty, čím by mohl přijíti do nemilostí pana barona nebo dokonce paní baronky. Tušil, že by se to dosti snadno mohlo státi; neboť „panská láska po zajících skáče“.

A když jsme tak přišli opět na zajíce, nechme pana lesního užívati zaslouženého odpočinku, ať se také něčím občerství a vraťme se k opuštěnému zajíčkovi, jež chlapec Havel pověsil na hřebík.

Když pan lesní odložil své věci a odcházel, zapomněl zavřít dvěře komory a toho použili čtyři stateční jezevčíci, aby zde zastřešenému ušáčkovi vykonali poslední návštěvu. Byliť se již najedli a si odpočinuli a tak nyní z dlouhé chvíle zabrousili sem, používše vtipně vítané příležitosti otevřených dveří.

Vyslídili hned ušáčka zde visícího a věnovali mu hned náležitou pozornost.

Brok ostře zaštěknuv, upozornil kamarády na zvěřinu a bez okolků vyskočil si na starou židli, aby měl ke kořisti blíže.

Druzí, to jest Bob, Šnek a Brouček, pobíhali kňučíce sem a tam a snažili se vyskočiti na židli, což se jim však pro jejich příliš krátké nožky nedařilo.

Všichni pak měli laskominy veliké na visícího ušáka, ale kterak se mu dostatí na kůži, toho nevěděli. Vyskakovali na stěnu, ale marně. Konečně Brok, odhadnuv vzdálenost mezi židli a zajícem, odvážil se smělého skoku a zakousl se zajíci do ucha. Teď visel mezi nebem a zemí, ale ne dlouho. Buď hřebík byl slabě zaražen a nesnesl takového zatížení nebo povolil provázek, jímž byly zadní nohy svázaný — náhle to slítlo všechno dolů.

Brok leknutím zajíce pustil, a nežli se vzpamatoval, uchvátil ušáka již Bob a pronásledován druhými hnál se s ním na dvůr. Brok ovšem nemínil mu nechatí kořist, jež vším právem náležela jemu samému, a tak bez prodlení pustil se za kamarády.

Dostihl je až někde na konci rozsáhlé zahrady, kde všichni tři velice zuřivě se o uchvácenou kořist tahali, drže ji každý za jednu nohu. Poněvadž čtvrtá noha visela volně, chytil Brok, a teď to šlo na čtyřech. Trvalo by příliš dlouho, kdybychom měli líčiti úporný zápas psův a žalostný osud ušáčkův. Rozumí se, že psi zajíčka už nepustili, poněvadž náhodou nikdo z domácích neměl nejmenšího tušení, co se v odlehlém koutě zahrady děje

Teprve po nějaké chvíli se všichni čtyři kamarádi, Brok, Brouk, Šnek a Bob vrátili ze zahrady a odebrali se na kutě, neboť byl už večer

Měli veselé a spokojené usnutí, ale nelibé procitnutí. Ráno paní lesní šla do komory pro zajíčka, aby ho připravila k obědu; ale kdo vypíše její leknutí, když viděla, že na zdi z celého ušáka nezůstal ani chlup!

Napadlo jí, že snad zloděj v noci se nějak vloudil do komory — ale hned zamítla tuto myšlenku, neboť vše ostatní zůstalo tak, jak to včera leželo a stálo a zloděj by byl asi sebral také jiné věci.

Nastalo vyšetřování záhadného zmizení zajíce a podezření brzy se soustředilo na naši psí čtveřici, ačkoliv tato se tvářila zcela nevinně, ba ještě pomáhala pátrati po zmizelém zajíci.

... a bez okolků vyskočil si na starou židli...

Nebylo však důkazů, až náhodou Havel, pobíhaje odpoledne po zahradě, našel roztrhaný kožich ušáčkův a uznamenal v kypré hlíně záhonků také neklamné otisky psích nožek.

No a záhada byla vysvětlena. Co máme dodati ještě?

Nic, nežli že dostali.

J. Milota.

o o o

Košík, kohout a hůl.

Dle francouzského napsal J. Sázavský.

Byl jeden člověk, který měl tolik dětí, co je kamení v poli, ale byl velmi chudý. Aby zahnal své starosti a trampoty, chodíval do krčmy, a to častěji než do kostela. Jednoho dne opět seděl v krčmě, ale ať dělal co dělal, starosti nechtěly se nedát zahrati. Pojednou se udeřil do čela a zvolal:

„Jaký to nápad dřepěti v krčmě! Lépe učiním, obrátím-li se na milého Pána Boha. Vyhledám Ho a řeknu Mu: „Proč, Pane, všecko štěstí jest jen pro jiné, a všechny trampoty jen pro mne?““

A řka to, vstal a vydal se hned na cestu do nebe. Chodil sem a tam, hledal a pátral tak dlouho, až se mu to podařilo.

Zabušil na nebeskou bránu.

„Kdo to?“ ptal se svatý Petr.

„Chudý člověk, který má tolik dětí, co je kamení v poli.“

„A co chceš?“

„Chci se zeptati milého Pána Boha, proč všecko štěstí je jen pro jiné a všechny trampoty jen pro mne?“

„Pán odešel na vinici svou a potom nemiluje otázek. Jdi svou cestou!“

„Ach, veliký světče Boží, smiluj se nade mnou! Jsem chudým otcem četné rodiny a Ty můžeš i zázrak učiniti.“

„No tedy počkej, synu, podíváme se — snad se tu něco pro tebe nalezne.“

Svatý Petr zavřel bránu, ale netrvalo dlouho, vrátil se a již okénkem podával strýčkovi košík, řka „Pohleď, zde je kouzelný košík. Budete-li míti nouzi, obrať se jen na košík a řekni mu:

„Košíku, košíku náš,
dělej, co dělati máš!“

A budeš viděti, co se stane. Ale budeš-li míti dosti, nezapomeň říci:

„Dost, košíku, náš,
pro dnes pokoj máš!“

Avšak,“ doložil svatý Petr, „není třeba, abys každému košík ukazoval a říkal, že ho máš ode mne — rozumíš!“

Chudý strýček nevěděl, co si má o tom mysliti; není-li to pouhý sen. Vzal košík a odcházel, potřásaje hlavou; byl tak zamyšlen, že zapomněl i poděkovati. Jakmile však se ocitl o samotě, umínil si ihned zkusiti, zdali se košík osvědčí. Postavil košík a řekl:

„Košíku, košíku náš,
dělej, co dělati máš!“

A slyš! Tu hned to v košíku začalo vříti a šuměti až se košík otrásal, jako by se v něm voda klokotem vařila. V okamžiku bylo plno krásných housek, pořád víc a více, až začaly přes okraje přetékat i k tomu veliké množství rybiček rozličných druhův. A bylo toho stále víc a více, valilo se to z košíka jako příval, až i silnice byla tím zaplavena.

Strýček nevěděl už kam by kročil a začal se toho děsiti. V tom si vzpomněl, že má zvolati:

„Dost, košíčku, náš,
pro dnes pokoj máš!“

Vyřkl ta slova a jako když utne — košík se zarazil a ustal.

Strýček se posadil na hromádku šterku a pochutnával si jen což! Nevěděl ani, co by si měl vybrati: zde byl kapřík, tam úhoř, onde losos nebo pstruh — všechny možné ryby sladkovodní i mořské plavaly tu před ním v nejchutnější omáčce! Když se však strýček najedl, začal se opět mračiti. Co pak mu zase chybělo? Ale chtěl taky píti, když se najedl. A tu, jak pozvěděl hlavu, vidí, že zrovna před ním nedaleko stojí krčma. I zamířil tam rovnou cestou.

„Přines nejlepší víno a dvě sklenice,“ pravil, mhouraje očkem vesele po krčmaři, který obyčejně s ním vysedával, „a chceš-li ryby, mám jich zde pro celou ves. Ale, nemusíš zrovna každému vypravovati, co's viděl a slyšel — rozumíš?“ A strýček postavil košík a řekl:

„Košíku, košíku náš,
dělej, co dělati máš!“

A hle, tu v košíku to začalo vříti a šuměti až se košík otrásal, a konečně se objevilo drobné pečivo všeho druhu a rovněž množství rozličných ryb, že toho byl ve chvílce plný stůl, plná lavice i židle, plná podlaha, ba i ulice před domem.

„Sbírejte, sbírejte!“ křičel strýček „a nic se neostýchejte; nebude-li ničeho, však toho v košíku jest ještě dosti.“

A tak krčmář i krčmářka honem běželi pro mísy, a když tak se v tomto Božím požehnání hrabali, řekli si potichu: „Kéž bychom také měli takový košíček — ten právě by se dobře hodil k naší živnosti.“

I zkoušeli tedy nejprve vyzvědět od strýčka, kde by mohli takový košíček získati, ale on si ponechal své tajemství pro sebe a neotevřel ani ústa. Oni pak zatím mu tak pilně nalévali dobrého vína, že za chvíli byl v limbu.

A tu tedy chytrá krčmářka honem běžela vyhledat podobného košíku, v němž byla právě přede chvíli ryby odnášela, takže v něm byla ještě trocha šupin, a podstrčila ho obratně na místo košíku kouzelného, který ihned pečlivě schovala. Když pak se strýček probudil, nevěda ničeho, vzal nepravý košík a vydal se na cestu k domovu.

Přišel právě v okamžiku, kdy jeho žena postavila na stůl úkrop, ježž ihned obklopilo hejno dětí malých i velkých, hladových a křičících — s očima na vrch hlavy vykulenýma.

Strýček, jenž nebyl přes noc doma a zasluhoval nyní, aby se mu vyčinilo, hned jak otevřel dvěře, jal se mávati košíkem a křičel „Nekazte si tou polévkou chuť, děti! Přináším něco, čím vás uživím všechny. Vidíte tento košík? Dobrá — tak nyní řekněte tato slova:

„Košíku, košíku náš,
dělej, co dělati máš!“ —

Děti jsouce žádostivy spatřiti nějaké divy, ihned začaly volati, jak otec řekl; ale mohly si třeba hrdla vykřičeti, košík se ani nehnul a nic nedal.

Strýček nevěděl, co si má o tom mysliti. Běhal okolo stolu, prohlížel košík ze všech stran a jal se dle svého zvyku hubovati. Žena a děti nevěděly, mají-li se smáti neb plakati — považovaly ho skoro za blázna.

„Počkejte, počkejte!“ jal se náhle křičeti, „již páchne rybinou — přičichněte!“ No čichali, čichali a košík opravdu strašně páchl — ale to také bylo všecko, jiného z něho nedostali nic. „Snad to není můj košík?“ napadlo mu, „snad by náhodou —“ A neotáleje ani okamžik a nedav se zdržeti ani ženou ani dětmi, letěl ke krčmářce, řka, zdali košík mu snad nevyměnila.

„Ale kdež!“ bránila se krčmářka, „vždyť vidíte, že zde nic takového nemáme. Ale nejspíše jste zapomněl, jak se to má říci...“

„To je možná,“ řekl strýček a krčmářka nalila mu sklenici nejlepšího vína.

Potom odešel, aby znova vyhledal si cestu do nebe. Tentokráte tam byl brzy, a hned zatloukl na bránu.

„Kdo je to?“

„Já, chudý člověk, jenž má tolik dětí, co je kamení v poli —“

„Ale, strýčku, vždyť jste zde už dostal —“

„Ano, veliký světče Boží, právě ten košík; nevím, co se to stalo s ním, že už nechce — — —“

„Nuže, dobrá, tak si zde odpočiň. Podíváme se, není-li tu pro tebe něco jiného.“

A svatý Petr zabouchl bránu, ale netrvalo dlouho, a objevil se v okénku.

„Podívej se, tu máš kohouta — jakého! Řekni mu jen :

„Kohoutku, kohoutku náš,
ukaz, co dělati znáš!“

A uvidíš, co se stane. Ale neukazuj ho každému a nepovídej, že ho máš ode mne! Nemám jich na rozdávání!“

„Však já nejsem tak hloupý, jak se zdám —“

Svatý Petr zavřel okénko, nečekaje ani na díky a strýček odešel. Když pak šel okolo krčmy, nedalo mu to, aby nevstoupil do vnitř.

„Odkud pak to jdete, strýčku, s takovým krásným kohoutem v koši?“ ptala se krčmářka hlasem co nejsladším.

„Jdu odtamtud, kde nemají takových na rozdávání,“ odpověděl s chytráckým úsměvem strýček a posadil se za stůl.

Uctívali ho co nejlépe, snášeli mu nač si vzpomněl a tak strýček brzy jsa v dobrém rozmaru, zatoužil pochlubit se se svým novým divem a spustil

„Kohoutku, kohoutku náš,
ukaz, co dělati znáš!“

A ejhle! Kohout jal se bít křídly a zpívati „kokrhyhý!“ hlasem zvučným jak polnice. A při každém zakokrhání vypadl mu ze zobáku zlatý peníz neb dýmant veliký jako hrách, a strýček je sbíral do klobouku, mhouraje vesele očima, ale nedal nikomu ničeho.

Mezitím krčmář a krčmářka na sebe mrkli, jako by si řekli: „Tenhle kohoutek se hodí k našemu košíčku!“

„Pijte, strýčku!“ pobízeli a neustali, až strýc usnul.

Krčmářka tedy po tichouнку vzala kouzelného kohouta a řkouc: „Pojd, maličký, pojd, maličký,“ odnesla jej do kurníka, odkud přinesla kohouta podobného, ježž podstrčila strýčkovi do koše.

Když tento se probudil, byla již noc na krku. Hodil tedy na stůl zlatý peníz, sebral kohouta s košíkem, aniž by co zlého tušil, a všecek pyšný, co si to nese, pospíchal domů.

Žena s celým houfem dětí ho již očekávala na prahu a křičela: „Nestydíš se, takto po krčmách propíjetí svůj čas a své peníze?“

„Eh, což peníze!“ zvolal. „Já mám nyní zlata a diamantů nazbyt! Děti, pojdte sem blíž! Vidíte tohoto kohouta, jejž jsem právě postavil na stůl? Dobrá! Řekněte jen:

„Kohoutku, kohoutku náš,
ukáž, co dělati znáš!“

a uvidíte, co jste ještě jaktěživ neviděly.“

Děti neměly tentokrát mnoho chuti do toho, ale proto přece učinily, jak jim otec řekl, aby viděly, co se stane. A viděly: sotva začaly křičeti, zdvihl se kohout a otevřeným oknem vyletěl, aniž by byl zanechal jediného peníze neb dýmantů.

Strýček nechtěl ani svým očím věřit, ale po chvilce zvolal: „Aha, nyní už vím, co se stalo, či snad bych zase zapomněl, jak se to má říci?“ dodal pichlavě. „Oh, jaký jsem já bloud!“ a rval si s hlavy vlasy.

Nemeškaje však, pustil se za kohoutem, chytil ho, nacpal do košíka a nedbaje ničeho, pelášil odtud. Ani v krčmě se nezastavil, ale běžel tryskem ke bráně nebeské a jeho dřeváky rachotily jako hrom. Právě vycházely hvězdy.

Začal bouchati na bránu.

„No, no —“ zvolal svatý Petr, „kdo pak to tak bouchá?“

„Ach, to jsem já — vy už mne dobře znáte, chudý člověk, který má tolik dětí — — —“

„Ah tak! Ale, člověče, vy přicházíte příliš často a k tomu v tak pozdní hodinu!“

„Račte prominouti, velký světče, ale to je právě k vůli vašemu kohoutovi; nevím, co to je, ale zrovna jako s košíkem —“

„Aha! Někdo ti to vyměnil —“

„Vyměnil?“ rozbřeslo se nyní v hlavě strýčkově, „a to jistě ti dva taškáři v krčmě —“

„Řekl jsem ti, abys to nikomu neukazoval — patří ti to. Ale počkej — mám tu ještě něco pro tebe!“

A svatý Petr vztáhl ruku a sundal se zdi nevelký vak. „Tak, tady máš váček. Budeš-li chtít někomu vyprášiti, stačí říci:

„Obušku, z vaku ven,
dělej, co umíš jen!“

Uvidíš, co se stane a víc ti nepovím!“

A svatý Petr zavřel bránu s úsměvem zlomyslným.

„Aha, teď vím, oč se jedná,“ pravil strýček, „počkejte, vy dva taškáři!“

A pospíšil si se svým vakem, košem i kohoutem do krčmy. Vzkročiv tam, zvolal:

„Upecte mi, tetičko, tohoto kohouta, ale ne abyste mi ho vyměnila. Oheň můžete rozdělati košíkem. Potom ale vám něco ukáží, co mám zde ve vaku,“ doložil s podobným úsměvem, jako viděl u svatého Petra.

„Něco se stane,“ myslila si krčmářka, připravujíc kohouta a dělajíc, jako by ho neznala, co zatím krčmář, neméně znepokojen, namáhal se strýčka vínem uspati, ale tentokráte nadarmo.

Když pak se strýček řádně posilnil, což se neskončilo bez hubování, poněvadž starý kohout byl tvrdý jako podešev, udeřil rukou do stolu a pravil: „A nyní bych rád věděl, budeme-li si rozuměti. Schází mi můj kohout a můj košík, nehledě ani k ostatnímu.“

„Váš kohout, strýčku? Vždyť jste ho snědl.“

„Ano, můj kohout a můj košík, povídám, a neslyšíte-li dobře, mám zde něco, co vám otevře uši —“

„Obušku, z vaku ven,
dělej, co umíš jen!“

A v okamžiku vylítl z vaku pěkný obušek jako blesk a jal se klepati krčmáře i krčmářku, jen se z nich prášilo, a naposledy pustil se i do strýčka a roztancoval je tak, že sotva dechu popadali.

„Počkejte, strýčku, počkejte, my vám hned přineseme vašeho kohouta i váš košík,“ křičeli krčmář i krčmářka, chytajíce se za hlavu a schovávající se druh za druhu.

„Stůj, počkej, ďábelský obušku?“ křičel strýček, „vždyť biješ svého pána! Přestaneš!“ ale na neštěstí nevěděl slova, jak by obušek zažehnal zase do vaku. I křičel:

„Dost, obušku náš,
pro dnes pokoj máš!“

Ale strašlivý obušek, jako by neslyšel, a neznaje ani pána ani sluhy, vedl stále svou. I začali všichni zoufale křičeti a volati o pomoc.

Na štěstí svatý Petr to předvídal a přispěchal jim ještě v čas na pomoc, neboť obušek by z nich byl nadělal kaše. I zvolal:

„Obušku do vaku jen,
vykonal's, co umíš jen.“

A obušek okamžitě byl ve vaku.

Potom svatý Petr pravil: „Máte všichni, co jste zasloužili. Ty šenkýři a šenkýřko, spokojte se se svým výdělkem a neokrádejte lidí,

sice vás nemine šibenice. A ty, strýčku, jenž máš tolik dětí, co je v poli kamení, jsi taky sám vinen: neuměl jsi vyúžitkovati svého štěstí. Vezmu si zpět košík, kohouta i vak, tobě pak radím toto: „Přičiň se, člověče, a Bůh ti požehná!“

o o o

Lakomý a chytrý.

Povídka z Kraňska. — Napsal A. Novotný.

Byl jednou na Gorensku¹⁾ jeden lakomý gospod,²⁾ který každého, jak mohl, odřel. Svým čeledínům ani pořádné stravy nepopřál. Aby co nejméně snědli, dával každému před jídlem džbánec vody. Říkával: „Pijte! Voda je zdravá a čistí střeva. Kdo ji takto užívá, bude zdrav a hodně dlouho živ. Četl jsem to v knize jednoho slavného a učeného zdravotníka³⁾.“

Stalo se, že do jeho hiše⁴⁾ přišel člověk světem prošlý a dal se k němu do služby. — Brzo poznal, proč gospod čeledínům tolik vodu doporučuje.

„Počkej! Budeš ji šetřit!“ povídá si.

Druhý den byl pátek. Měli krompíry⁵⁾ a ty on rád. Než začali jíst, vypil džbánec vody a podává jej gospodovi, aby nalil znova.

To se tu ještě nestalo! —

„Proč chceš po druhé?“ ptá se gospod a v duchu se diví.

„Já rád krompíry. Abych jich více snědl, roztáhnu si vodou břicho,“ povídá čeledín.

„Ó, já hlupák!“ myslí si gospod. „Proto ta holota tolik do sebe spere. A já jim k tomu natahoval břicha!“

Od té doby vody nenalíval.

¹⁾ Gorensko = západní alpská část Kraňska. — ²⁾ Gospod = zámožný sedlák.
— ³⁾ Zdravník = lékař ⁴⁾ Hiše = dům. — ⁵⁾ Krompir = brambor.

o o o

Brindisi.

Na jižním cípu Italie na východním pobřeží apulském leží důležité město přístavní — Brindisi, staré Brundisium. Již ve starověku bylo branou nejen Italie, ale i Řecka, Afriky a Asie. Kdy bylo za-

loženo, neznámo, ale jsouc původu řeckého, bylo roku 270 před Kristem opanováno Římany, kteří je přeměnili na římskou kolonii. Již tehdy bylo a dodnes zůstalo jediným místem na pobřeží apulském pro přepravu do Řecka, a to přes úžinu otrantskou 70 *km* širokou. Proto také až sem byla z Říma prodloužena cesta, zvaná Via Appia. S úpadkem říše římské upadalo i Brundisium. Vpádem Byzantinců pokleslo ještě více, až posléze za vpádů Saracenů zaniklo skoro úplně. Významu nabývalo však zase za válek křížových, až pádem Jerusalema pokleslo

Brindisi — přístav.

opět. Teprve za sicilského krále Ferdinanda IV. uznána zase jeho důležitost; přístav opraven a přizpůsoben a město oživeno. V nedlouhé době čítalo na 100.000 obyvatelů. Dnešní Brindisi má ovšem jen 16.000 obyvatelů, ale utěšeně opět zkvétá. Z památek staveb sluší uvést chrám Panny Marie, chrám sv. Jana Křtitele, některé loggie s krásnými arkadami a sloup hohenštaufský. *)

*) O Brindisi, o založení chrámu Panny Marie, o vztyčení hohenštaufského sloupu dočte se laskavý čtenář v povídce „Za vznešeným cílem“.

ORÁČ.

Oráč kráčí po úhoře,
 vraným koněm pole oře.
 Hý, koníčku vraný,
 ať se zoře na úhoře
 pole nezanoráný.

Kéž bych já to pole zoral,
 pantáta mi slíbil toral.
 Hý, koníčku vraný,
 ať se zoře na úhoře
 pole nezanoráný.

Toral to je peníz velký,
 schovám si ho do kabelky.
 Hý, koníčku vraný,
 ať se zoře na úhoře
 pole nezanoráný.

J. Milota.

o o o

Vrabčík.

Ue snách se kdysi vrabci zdálo, že vidí na krásném vysokém stromě velké množství pestrabarevných ptáčků. Jejich jako hedvábí jemné peří se mu tak zalíbilo, že se chudák až zastyděl za svůj šedý kabátek. I povzdychl: „Kéž bych i já měl tak hezounké růžové a modré peří!“ Sotva projevil svoje přání, již mu narostla překrásná, pestrá pera. I zlatem se křídélka třpytila v lesku slunečním. Nyní se vrabčík pyšnil a bujně poskakoval i švitořil velmi hlučně. Pojednou ucítil na krčku motouz, který jej silně škrtil. Byla to léčka. Ó, jak se nyní náš vrabčík ulekl! Chlapec však, který ho chytil, zajásal a pravil k malému zajatci: „To jsem rád, že tě mám! Tak krásného vrabčíka jsem jak živ neviděl. No jen se tak neboj! Dám tě hezky do nové klece.“ Skutečně se vrabec brzy ocitnul v úzounké kleci. Nyní arci zabědoval: „Ó já hlupák! Kéž bych si byl nepřál lepšího peří! Kéž bych byl zůstal šedým, nepatrným vrabcem! Jak bych si nyní vážil zlaté svobody!“ V tom se vzbudil. Odletěv ihned k čistému potůčku, shlížel se v něm jako v nějakém zrcadle a vesele si poskočiv smál se:

„Čim čarara, čim, čimčim,
 dobrá, již se nestydím.“

Falešný stud škodivá, milé dítky, ale pravá pokora jest vděčna za všecko.

J. Beneš.

o o o

HÁDANKY A REBUSY

1. Čtvercovka.

a	a	a	a
e	g	l	l
o	o	o	o
p	r	s	s

vláha

drahokam

přísada do polévky,

cizozemská rostlina.

2. Doplnovačka.

o				o
	o		o	
		o		
	o		o	
o				o

kov,

pták (dravec),

pták (zpěvavý),

malý tok,

předložka.

3. Hádanky.

a)

Z písmen: a a a d e e i i i i í j j k k l l l l m m m n ň o o o r s s u v y z sestavte 7 slov, jichž střední písmena, shora dolů čtena, dají jméno známého kronikáře českého. — Význam slov: 1. Vojtěchův bratr to byl; 2. v létě zříš je na poli; 3. velké město v Turecku; 4. jedovaté zuby má; 5. kouří, ač prý nekřeše; 6. jižních krajin pěkný strom; 7. mnohé dívky jméno jest.

b)

S „d“ mne vidíš u truhláře,
s „b“ čekávám na cestaře,
s „m“ nalezněš v pivovaře.

c)

Co jest mezi břehem a řekou?
Na kterém voze ještě nikdo nejel?
Kterou —patou se může dobře pracovati?

4. Číselka.

12345 po vodě si lehce pluje,
 12354 chudobný si vybuduje,
 45123 ssavec, dává velmi mocný lék,
 jenž slouží též k dělání voňavek.

Rebusy.

5. 6. 7. 8.

$L_v \begin{matrix} 100m^2 \\ 100m^2 \\ 100m^2 \end{matrix} = \underset{\wedge}{W} 100$
 $\dot{V}l. 0$

ta

 $5' n \underset{n}{A}$

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří zašlou svá rozluštění nejdéle do 15. října 1911 redakci „Anděla Strážného“ v Brně, Biskupská ul. 1., obdrží odměnou pěknou knihu. — Na později došlá rozluštění nelze zřetelě bráti. Luštitelé, udávejte přesné adresy, zvláště ulici a číslo domu!

o o o

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 1.

1. Krakov, Ruben, Abel, kel, on, v. — 2. Haná, Aron, nohy, anyz. — 3. a) Písmeno r; b) led, med, jed, děd; c) struhadlo, krok, leden. — 4. a) s, as, pas, topas; b) červ, ven, červen. — 5. V září opět do školy! — 6. Pomocník. — 7. Vynález. — 8. Bohatýr. — 9. Na zdar naší škole!

OBSAH:

Modlitba za vlast! Báseň od A. Marie Kadlčákové. — Odplacené dobrodiní. Napsala L. Grossmannová-Brodská (S obr.) — Chycen. Napsal J. Beneš. — Ty české děje. Báseň od Edv. Elpla. — Za vznešeným cílem. Historická povídka ze 13. století. Napsal Luděk Novák. Pokrač. (S obr.) — Do školy? Báseň od J. Dědinského. (S obr.) — Veselo ve zvěřinci. Podává Ignát Zháněl. — Prachovice. Napsal Z—cký. (2 obr.) — Po slavnosti léta. Báseň od J. Dědinského. — Kdo vzal zajíce. Napsal J. Milota. (S obr.) — Košík, kohout a hůl. Dle franc. napsal J. Sázavský. — Lakomý a chytrý. Povídka z Kraňska. Napsal A. Novotný. — Brindisi. Napsal K. J. Z. (S obr.) — Oráč. Báseň od J. Miloty. — Vrabčík. Napsal J. Beneš. — Hádaneky a rebusy.

Již vyšel
== nákladem ==
Benediktinské tiskárny v Brně
☞ KALENDÁŘ ☞
MORAVAN
:-: na rok 1912 :-:
s bohatým obsahem.
...
Cena 90 hal.

Vždy vhodný dárek

Jest nejlepší

pěkná kniha

**Nejlepší, bohatě ilustrovaný
zábavný časopis jest**

Náš Domov

**Vychází měsíčně a předplácí
se 4 K ročně.**

**Žádejte korrespondenčním
listkem PRVNÍ SEŠIT na
ukázkou zdarma!**

Ze starších ročníků na skladě ještě jsou:

roč.	I. str.	384	s 90 obr.	cena	2.— K
	II.	480	přes 100		4 30 K
	VII.	480	100		4 10 K
	VIII.	480	100		4 10 K
	IX.	480	100		4 10 K
	X.	480	100		4 10 K
	XI.	384	80		3 50 K
	XII.	384	80		3 50 K
	XIII.	384	80		3 50 K
	XIV.	384	80		3 50 K
	XV.	384	80		4 — K
	XVI.	384	80		4 — K
	XVII.	384	80		4 — K
	XVIII.	384	80		4 — K
	XIX.	380	„ 80		4 — K

**Objednávky vyřizuje Papežská knihtisk.
benediktinů rajhradských v Brně. ::**

Krkonošský tkalcovský spolek

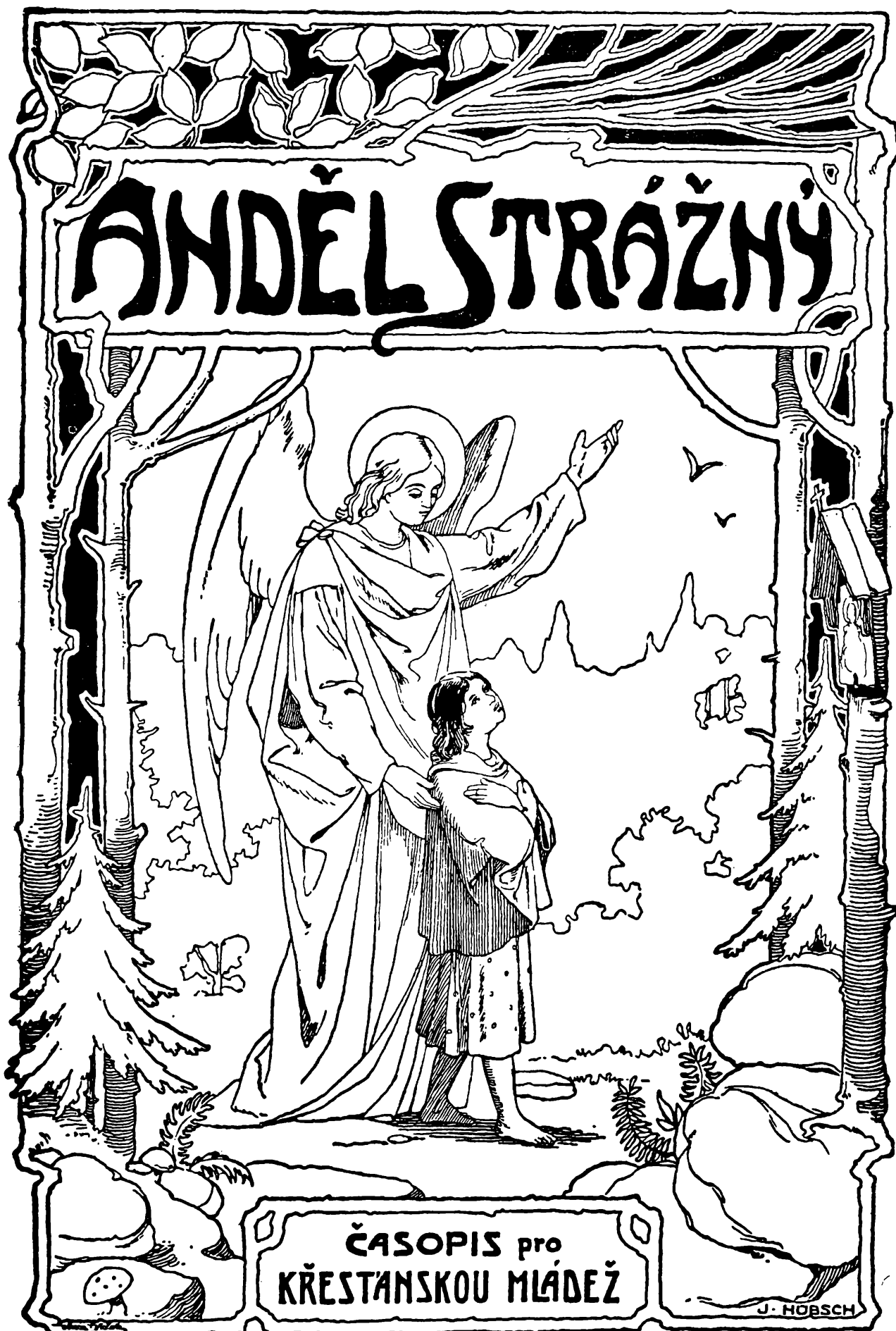
v HRONOVĚ č. 574, Čechy,

„VZÁJEMNOST“

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte 1 balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, učitel v Brně.
Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,

Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 2. zaslali:

V B o s o n o h á c h: Frant. Pazourek, Vinc. Meloun, Tom Havlík*, Leopold Gabriel. V B r á n k á c h: Jos. Geisler, Jan Cahlík, Frant. Pečenka. V D u b i c k u: Rud. Šafář*. V e F r ý d l a n t ě: Mar. Poiciová, Jaroslava Mališova (Srd. dík a pozdrav!), Aloisie Krkošková, Mar. Manndova, Marie Rubešova, Brig. Dzurkova. V H u s t o p e č i: Ter. Peloušková. V J i ř í k o v i c í c h: Jiří Sekanina. V K o l í n ě: Marie Baumrukova. V K o n i c i: Růž. Slavičková*. V K r á l. P o l i: Jan Pospíšil. V L h o t ě V o l a v ě: Mar. Patočková. V L i p ň a n e c h: Jar. Hradil. V M o r a v s k é O s t r a v ě: Frant. Biolek*. V N á k l e: Fil. Obšilova, Anna Vodičková, Adolf Navrátil. V O l o m o u c i: Mil. Vacova, Ant. Grassl. V O s t r o v ě: Jos. Kučera. V P r a z e: J. Tatzauer*. V P ř e s t a v l k á c h: Štěpánka Podolova, Jos. Stančíková, Marie Vaisarova, Mar. Zavřelova, Anna Sládečková, Františka Neradilkova, Božena Škubalova, Štěpánka Cetlova*, Emilie Jankova, Olga Macourkova, Marie Burešova, Kamila Bartoňova, Marie Váňova, Jaroslava Zapletalova, Klementina Gottwaldova, Růžena Kynterova, Marie Černošková, Ludmila Popelova*, Frant. Matoušková, Marie Perutková, Ida Barnetova, Irena Němečková, Bedř. Ostrčilova, Bedř. Štěpáníkova, Ludmila Uhlířova, Antonie Kratochova, Bedř. Uherkova, Amálka Šobova (Jsem takovým počtem luštitelů velmi mile překvapen! Srdečný pozdrav všem! Strýček red.). V S e d l e c i: Jeníček Šefl, Václav Vaníš, Jenda Grüner, Jan Šartner, Mař. Duškova, Bož. Vaníšova. V S y r o v i c í c h: Anast. Peloušková*. V T r o u b s k u: Frant. Vykoukal, Jan Putna, Tomáš Matěja, Václ. Konečný, Jan Doležal*. V U h ř í c í c h: Frant. Krtil. V Ú j e z d ě: Jos. Šústek, Jos. Ďurda, Jan Červenka*. V e V o s t o p o v i c í c h: Jos. Pištělák, Jan Kroupa (č. 42)*, Jan Kroupa čís. 88, Jos. Horák. V e V ý š k o v ě: Frant. Indrova.

Krkonošský tkalcovský spolek „VZÁJEMNOST“
v HROPOVĚ č. 574, Čechy,

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte 1 balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Mateřská mluva.

Mateřská řeč — toť dědictví,
jež dala tobě matka,
a drahá buď ti zrovna tak,
jak rodná půda, chatka.

Mateřská řeč tak sladce zní,
jak pěvců v háji píseň,
jež mysl naši blaživá
a s duše stírá tíseň.

Mateřská mluva milá nám,
jak voda zřídla čistá
lani, jež žízní znavena
se k občerstvení chystá.

Mateřská mluva vonný květ,
jež vypěstila máti.
Ten zdobiž povždy duši tvou,
hodným-li chceš se zváti.

Mateřská řeč ta dražší nám
než drahokamy, zlato.
Jí v světě nikdy nevzdej se,
věno to buď ti svato!

Edv. Elpl.

Na dušičky.

Napsala L. Grossmannová-Brodská.

Jeník s Mařkou již kolik dní předem se umlouvali, že v den všech věrných dušiček vyjdou si společně na hřbitov.

Šťastné děti! Nebyly opuštěnými sirotky, aby v ten den oplakávaly ztráty pečlivých rodičů, ale vedl je k tomu cit upřímné vděčnosti, který vydával nejlepší svědectví o jejich dobrých srdečkách — z takových dětí vždycky dospějí řádní a dobří lidé.

Půjdou se pomodlit ku hrobu starého pana domácího, v jehož domě bydlily se svými rodiči. Byltě nebožtík pan domácí takový vlídný staroušek, jenž malé děti nade vše miloval, rád si s nimi hrával, poskytoval jim různé pamlsky, a jak mnoho krásných pohádek znaly od něho Jeník s Mařenkou! Staroušek byl již bezmála rok mrtev, ale děti přecasto na něho vzpomínaly s velikou lítostí a láskou.

Proto kteréhosi dne pravil Jeník: „Víš co, Mařko, až tam půjdeme na hřbitov o dušičkách, ozdobíme hrob pana domácího květinami a rozžehneme na něm světélko.“

„Ano, to uděláme, to bude pěkné!“ Mařenka radostně zatleskala ručkama.

Konečně nadešel očekávaný den.

„Pojď, Jendo, zaprosíme maminku, aby nám dala nějaké peníze na světélko,“ navrhovala Mařenka

Ale upřímný, rozumný hoch jí odpověděl: „Ne tak, sestřičko! Má-li náš skutek míti nějaké ceny, je nám třeba přinést obět. Peníze potřebné vezmeme si z našich pokladniček a pěkný věnec i kytici sami uvijeme, však máme ještě dosti podzimních květin na zahrádce.“

Mařenka ovšem radostně souhlasila. Vysypaly z pokladniček potřebné peníze a pak svorně odešly na zahrádku, kde posud kvetly bělostné astry a pestrobarevné jiřiny. Jeník doběhl na nedalekou stráň, odkudž přinesl několik větviček červených šípků, které se ve sporé zeleni mezi bílými hvězdami aster velice pěkně vyjímalý. Potom ještě uvily kytici z jiřinek a spěchaly na hřbitov.

Ozdobivše hrob milého stařečka a rozžehnuvše voskové svíčky, děti poklekly a u vroucí modlitbě vzpomínaly zesnulého přítele.

„Dnes, na dušičky, poprvé zde pan domácí odpočívá,“ řekl Jeník a Mařenka, která současně k němu chtěla promluvit, zarazila se, sotva rovněž pronesla slůvko: „dnes — —“

„Také já jsem totéž chtěla říci“, usmála se pak.

Bratr sestřičku pohladil a řekl: „Víš, že jsme takto vysvobodili nějakou dušičku z očiště?“

... děti poklekly a u vroucí modlitbě vzpomínaly zesnulého přítele

„Jak to?“ nechápalo děvčátko.

„Což se nepamatuješ na to, co nám kdysi nebožtík pan domácí pravil: Řekl, když dva lidé v jednu chvíli mají stejnou myšlenku a ji vysloví současně, tu prý vysvobodí z očiště jednu dušičku, která pak za ně v nebesích oroduje u Boha.“

„Ach ano, pamatuji se,“ řekla Mařenka, „to jsem ráda, že se nám to podařilo.“

Šťastně a spokojeně navraceli se ze hřbitova, hrálo jejich srdce vědomím, že se zachovaly jako dobré, upřímné děti.

ZA MATIČKOU.

„Matičko moje, ozvi se přece,
řekni, že ráda Jeníčka máš,
probud se, probud, spíš už tak dlouho,
teplejší jistě domeček náš — —
Maminko! Slyšíš? — Řekni, že ano,
pojď za mnou domů, pojď já mám strach,
samému smutno, maminko drahá,
v chaloupce sám jsem, samotný — ach!“

Soumrak se vkrádá ve hřbitov malý,
jen někdy slyšet sirotka sten,
na hřbitov dali matičku drahou,
dnes mu ji vzali — nešťastný den!
Snad se tam dívá s nadhvězdne výše
matička drahá, tatíček s ní,
snad také vidí synáčka svého,
vidí ty slzy, ten nárek zří.

Půlnoc již bije odkudsi z dále,
noc zemi celou pojala v klín,
na hrobě matky synek spí tiše
a za ním stojí matičky stín.
„Líto mi hochu, líto je tebe,
nebudeš trápit, synku, se dál,
vezmu tě k sobě, pojď, dítě drahé,
pomine v brzku všecek tvůj žal.“

Polibek horký vtiskla mu v čelo,
pak zjev se ztratil v neznámo kdes,
hošíku níže hlavička klesla,
k mohyle matky hlavou svou kles!
A ráno hrobník sirotka našel,
bezduché tělo, s úsměvem v rtech;
matička vzala synáčka svého,
sproštěn byl žalů, bolestí všech.

V. Staněk.

Jak různí národové přísahají.

U všech národů bývala přísaha vlastně náboženský výkon a dosud ve většině zemí má takový zbožný ráz.

Obzvláště slavnostně se přísahá v Anglii. Soudcové, před kterými se skládá přísaha, mají dlouhé vlásenky a jsou v černém taláru (říze); kdo však přísahá, musí dáti si na hlavu Písmo svaté. — Ve Španělsku se přísahá klečmo a pravice při tom se položí na bibli. — U nás v Rakousku stojí krucifix mezi hořícími svícemi před každým, kdož soudně přísahá. — V Rusku se mezi přísahou drží ruka slavnostně nad Písmem svatým. — Jinak ovšem se přísahá u národů mimoevropských židé v Palestýně mají přísahající hlavu pokrytou. — Peršané stojí nad ohnutou šavlí a raní sebe poněkud, aby vlastní krví dotvrdili, že přísahají. — V Korei musí se ten, kdo skládá přísahu, stokrát uklonit. — V Číně hledí svědek soudci v tvář a říká slavně „Za všecko, co nyní povím, ručím; nemluvím-li docela pravdivě, prohlašuji se za vin

níka.“ — V Australii domorodci mají přísahající oči zavřené a odvolávají se na duchy.

Jak vidíte, milé dívky, všude jest jiný způsob přísahy. Ale vy mluvte a žijte vždycky tak, abyste nemusily nikdy přísahati. Buďte pravdomluvný a nikdy se ani nedušujte!

J. Beneš.

Za vznešeným cílem.

Historická povídka ze 13. století. — Napsal Luděk Novák. (Pokrač.)

III.

Uětrovec se svým chráněncem Vítem neomeškal se ani o chvílečku. V umluvený čas dojeli na Morašice, kde pan Přemek, majitel tvrze morašické, jenž se výpravy slíbil také účastniti, slíbil na něho a na Václava Bojanova z Peklína čekati. Zde se všemi měl se i Vněstoš sejíti.

Nejpozději dojel Václav Bojanov. Omlouval se, že nestalo se tak snad z liknavosti, ale spíše že ho lítost nad staříckým otcem a nedospělou sestrou zdržela.

„Již před svítáním rozloučil jsem se se všemi a vyšel do dvora, abych na připraveného koně sedl a odjel, ale otec i sestra vyšli za mnou, a já, když jsem na svého otce před časem sestárlého pohleděl, znova jsem se k němu vrátil a jemu do náruče padl. Bylo mi jako bych se s ním již sejíti neměl!“ odůvodňoval Václav Bojanov své omeškání.

„Pak abys doma zůstal,“ poněkud kousavě poznamenal Přemek. „Budeš-li stále na domov myslet, špatně svou statečnost osvědčíš. Kdo má změkklé srdce, má chabé paže!“

Bojanova nemile dotekla se tato slova. Popatřil na Přemka a líc mu zčervenala. Hněv krev mu vehnal do tváře.

„V mém srdci láska k otci, a kde láska k rodičům, tam i snaha rodného jména neposkvřiti hanbou, a tato snaha povzbuzuje k statečnosti. Nebojím se, že si před tebou zadám!“ odpověděl Václav patrným sebevědomím prudkost svého hněvu zmirňuje.

„Pak tvůj bratr Hrboslav, když tak snadno z domova odešel, neměl té lásky k rodičům,“ poznamenal pan Přemek.

„To byl bratr a bratr za bratra nemůže, jako nemůže otec za syna, zvrhne-li se tak, že jedná jinak, než jak mrav a obyčej káže.

Ostatně, setkám-li se s bratrem a shledám-li, že nejednal tak, jak se na českého zemana sluší a patří, jednal-li k hanbě rodu našeho, potrestám ho. Svých káravých slov mohl jsi sobě ušetřiti," odmítal Václav výtku Přemkovu.

„Ba, právě že mohl! Jsme na počátku cesty a již, pane Přemku, nepěkně si vedeš," poznamenal Vít z Rozpakova.

„Kdybys tak pokračoval, věz, že bych své svěřence vyzval, abychom se od tebe oddělili!" doložil bez bázně Větrovec.

„A já bych se k vám připojil," dodal Václav z Peklína.

„Ale netrhejme se. Jsme dosud doma a již símě nesvornosti mezi námi se ujímá. Ty, pane Přemku, Václavovi se omluv, a ty, Václave, odpusť!"

„Ano, učin tak, Václave," souhlasil Vít. „Jest přece žádoucno, abychom se na tak dalekou cestu vydali jako nejupřímnější bratři."

Pan Přemek neodpověděl, ale také odvahy neměl, aby odporoval. Mlčel a po svých soudruzích ani se neohlédl. V duchu uznával, že pochybil, ale veřejně se k chybě přiznati nechtěl, nerci-li, aby Václava Bojanova odprosíl.

Proto skoro mlčky opustili tvrz a aniž by zahovořili, jeli k Heřmanovu Městci. Jakási stísněnost je všechny ovládala, a ta vyvolávala vzájemnou nedůvěru. Václav Bojanov, ačkoliv si podal s panem Přemkem ruku na usmířenou, přece jen nejraději by se byl oddělil a sám jel a také sám k výpravě císařově někde se připojil. Ale nemohl tak učiniti. Slíbil staříckému otci, že zůstane pod dozorem zkušeného Větrovce.

Teprve, když minuli Heřmanův Městec, rozhovořili se zase. To Větrovec začal. Vypravoval o svých cestách, které za mladých let podnikl, o svých zájezdech a zkušenostech. I o Praze se rozhovořil. Byl tam několikrát a vždy se mu tam líbilo.

Na noc dojeli do Kolína.

Větrovec vyhledal mu známou hospodu. Znal ji dobře. Za mladších let několikrát v ní nocoval.

V hospodě bylo hlučno. Několik okolních zemanů tu bylo a živě rokovali. Také jejich čeleď si vedla podobně. Přetřásala se poslední událost. Kterýsi zeman z Prahy se vracel a oznámil, že sestra Přemysla Otakara I., Anežka, abatyše u sv. Jiří v Praze zemřela. Popisoval pohřeb. Vykládal o velikém počtu zemanstva a rytířstva, které se ho účastnilo.

Větrovec se svými svěřenci vstoupil právě, když byl mluvčí v nejživějším hovoru.

Spatřiv příchozí, rázem umkl.

Kde kdo se ohlédl po statné postavě Větrovcově a jeho svěřencích.

Větrovec toho nedbal. Rozhlednuv se jizbou, hledal, kde by se svými usedl a zahlédnuv v jednom koutě jizby stůl, zaměřil k němu a usadil se u něho. Jeho svěřenci učinili po jeho příkladu.

V jizbě zavládlo ticho. Všickni prohlíželi si cizince. V mnohém oku projevila se opravdová zvědavost. Věděl by ne jeden rád, kdo jsou tito příchozí.

Ale Větrovec se po nikom ani neohlédl. Seděl, jako by byl v jizbě sám. Opřen o lenoch těžké dubové stolice, zadumaně hleděl před sebe, prsty si při tom na stůl bubnuje. Myslil na ranní spor. Upřímně řečeno, nelíbilo se mu to. Za celý den, za celou cestu se toho nezbavil.

Pojednou ticho bylo přerušeno.

Na opačné straně rozlehlé jizby kterýs zbrojnoš povstal se svého místa a stoje pohlížel chvíli na Větrovce.

Po chvíli vykročil a zaměřil k Větrovcovi.

„Tak se mi zdá, starý druhu, že jsme se již někde viděli,“ zahovořil, položiv svoji pravici na rameno Větrovcovo.

Větrovec s sebou pohnul a po mluvčím se ohlédl.

Zadíval se mu do tváře upřeně.

„A jak bychom se neviděli,“ zvolal Větrovec náhle a radostně povstana podával starému zbrojnošovi ruku a dodával: „Já byl v družině pana Staňka z Rozpakova a ty v družině pana Drslava Černína, když jsme se poznali. Byli jsme ve vojště Přemysla Otakara I., když táhl proti Vladislavovi III.“

„Ano! A když šlechtyný Vladislav postoupil bratru svému trůn dobrovolně, táhli jsme do Prahy!“

„A tam jsme nějaký čas pobyli, ale pak se již nikdy neuviděli!“

„A snad bychom se již nikdy vůbec neuviděli, kdyby se mi bylo teď v stáří nezachtělo nevěřícím Turkům hlavy rubati!“

„Snad netáhneš do Svaté země?“ podivil se starý zbrojnoš.

„Ba, již táhnu!“ přisvědčil Větrovec.

„Pak tvé kosti nebudou v Čechách uloženy! Na takovou cestu jsi již stár!“

„Vím, ale mohu-li syna svého pána pustiti na tak dalekou cestu samotného? — Po celý život sloužil jsem rodině Staňkově věrně, chci mu i věrně dosloužit.“

„A to jsou všickni synové tvého pána?“ otázal se zbrojnoš pánů Černínů.

„Nikoliv! Jen tento zde jest z Rozpakova, tito jsou synové

našich sousedů. Tuto Přemek z Morašic, tuto Václav Bojanov z Peklína a tuto Vněstoš, náš zbrojnoš!“ představoval Větrovec své svěřence.

„Bojanov z Peklína pravíš?“ opakoval zbrojnoš a dívaje se pátravě na Václava tvářil se, jako by se na cosi rozmýšlel.

„Ano! Což je ti to jméno známo?“ tázal se Větrovec.

„Tak se mi zdá, že jsem je již slyšel!“

„A kdy? — A kde?“ vyskočil a všecek oživen tázal se Václav Bojanov.

„A myslím, že také na cestě do Svaté země!“

„Což ty jsi byl ve Svaté zemi?“ žasl Větrovec.

„Chtěl jsem býti! Když roku 1217 uherský král Ondřej II. a vévoda bavorský Leopold VI. sbírali vojsko, aby podnikli výpravu do Svaté země, přihlásil se k ní i můj pán a já ho provázela.“

„A tam jsi se snad sešel s bratrem mým?“ zvídal Václav Bojanov netrpělivě.

„Cestou jsme se poznali!“

„A byli jste spolu stále?“

„Až do odjezdu lodi! — Při nasedání přišel on na jinou loď!“

„Pak jste se snad setkali, když jste přistáli!“ byl Václav netrpěliv.

„Kdyby všechny lodi přistály!“ poznamenal zbrojnoš.

„Což některá loď nepřistála?“

„Snad právě ta, na níž byl bratr tvůj!“

„Nešťastný bratr můj!“ zajímavým hlasem zabědoval Václav Bojanov a usedl, jako by se na nohou nemohl udržeti. „Neblahá chvíle, kdy na loď sedal!“

„Nermuť se! Tvůj bratr nebyl první ani poslední, jenž na moři zahynul. Moře jest hrobem již milionů lidí a ještě bude!“

„A jak se to stalo?“

„Jak? — Bouře nás stihla! A bouře hrozná! Pluli jsme z Benátek poblíž břehu italského. Jednoho dne rozpoutal se náhle víchř, přihnul mračna jako noc černá a v těch blesk stíhal blesk, hrom burácel za hromem. Moře rostlo v obrovské vlny, které našimi loďmi pohazovaly si jako hračkou nějakou. Náhle zakmitl se blesk a sjel do jedné lodi. V okamžiku vyšlehl z ní oheň a my jí pomoci nemohli. Každá loď měla co činiti sama sebou, aby neutonula...“

„A na té hořící lodi byl můj bratr?“ zvídal Václav.

„Nevím, ale nevrátil-li se dosud, je to možno!“

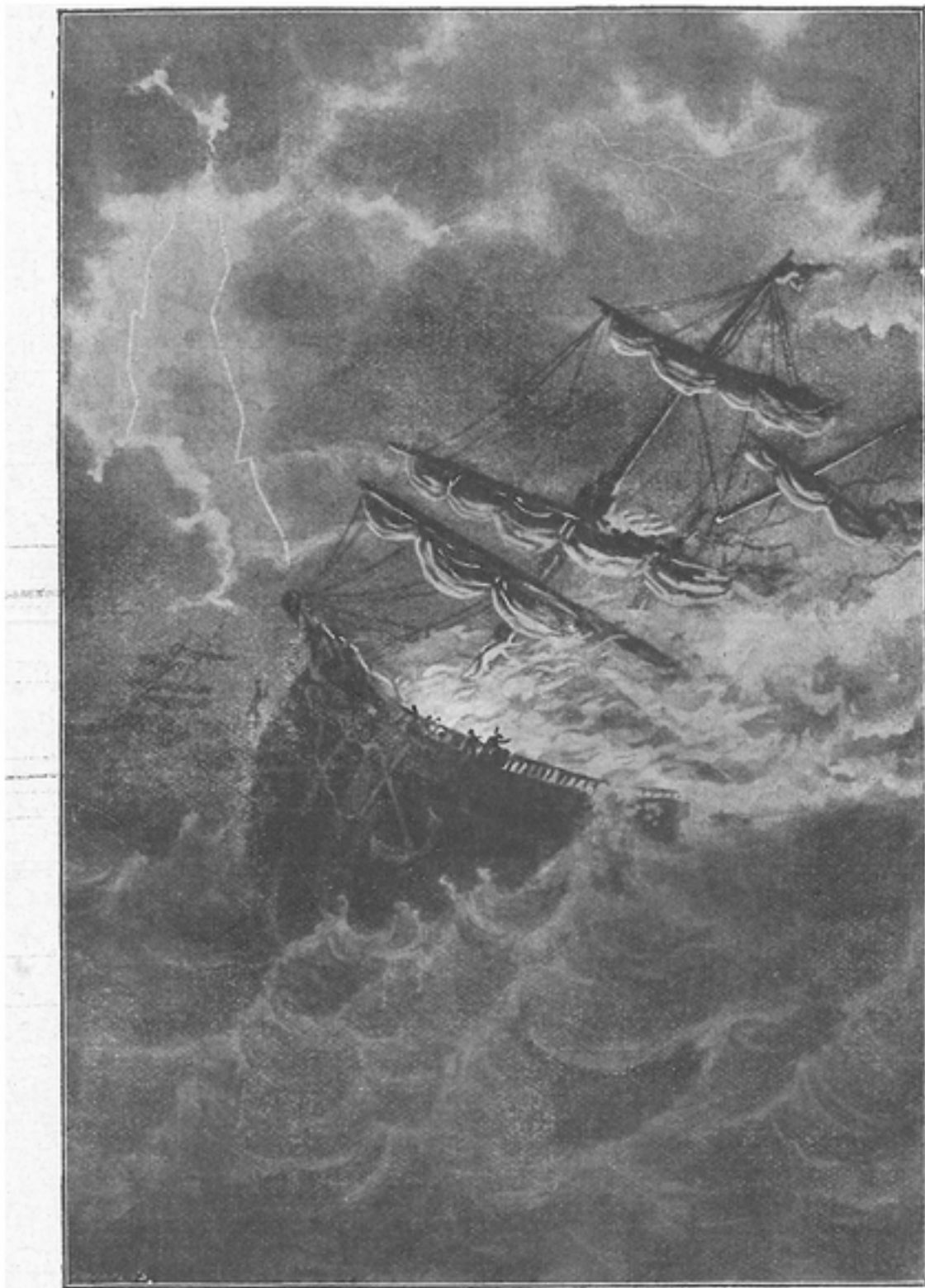
„Nešťastný zbloudilec!“ povzdychl poklesle a z oka slzu si setřel.

„Neblahý otec můj! Stále ho čeká a stále!“

„No, vrátiti se ještě může!“ prohodil zbrojnoš.

„Myslíš?“ zvolal oživeně Václav.

„Myslím! — Neštěstí stáhlo loď poblíž ostrova Pelagozza! Po-

V okamžiku vyšlehl z ní oheň...

dařilo-li se jí tam přistáti, mnohý mohl se zachrániti, ačkoliv jest ostrov neobydlen!“

„Pak tam zahynuli hladem!“

„Anebo se dostali do rukou námořních lupičů, neboť ti rádi se zdržují u neobydlených ostrovů!“

„Dostal-li se do rukou těchto, pak se teprve nevrátí! Prodali ho do otroctví, jako učinili s tisíci dětmi, které naloupili, když roku 1212 byla do Svaté země podniknuta výprava dětí!“

„Doufej!“

„Těžko!“

„Zarmoutil jsem tě!“

„Zarmoutil!“

„Což jste ho ještě neoželeli?“

„Těžko oželet, když se doufá a čeká!“

„A proto doufej, ale zármutku se tak již nepodávej!“

„Mně líto otce!“

„Vzkaž mu něco pro potěchu! Chceš-li, sám k němu zajedu a jeho naděje oživím!“

„Chceš-li, učiň tak a já na tebe budu vzpomínati s vděčností! Řekni mu, že nyní tím bedlivěji budu po bratrovi pátrati, a že neustanu, dokud se s ním neshledám. Myslím nyní, že úpí nyní někde v otroctví.“

„Možné všecko! I dej ti Bůh štěstí, bys ho vyhledal a otci přivedl!“ přál mu zbrojnoš a s výpravou Větrovcovou se rozešel.

(Pokračování.)

o o o

VEČERNICE.

Na modrém blankytu
hvězdička jediná —
srdce mé na matku
tichounce vzpomíná.

Vzpomíná na otce,
bratry a sestřičku,
okem svým provází
překrásnou hvězdičku.

Za všecky modlí se
dušička umdlená,
Otčenáš přidává
za ty, co v světě zná!

A hvězda třese se,
jak by to tušila,
že duše v vzpomínce
zbožně se modlila.

A když se v blankytu
na hvězdu dívám dál,
zdá se mi, jak by tam
Boží zrak jasně plál.

Zdá se mi, že slyším
mluviti tajný hlas:
„Bez vůle Boží jim
nesejde s hlavy vlas!“ —

A. Marie Kadlčíčková.

o o o

Babí léto.

Polská legenda od J. G.

Byl krásný podzimní den. Slunce svítilo a hrálo až radost, a nebýti zoraných strnisk a na stromech žlutého a červenavého listí, snadno se mohl člověk domnívati, že jest léto.

Matka si vyšla s dětmi na procházku za město. Z blízkých vesnic zaléhalo až k nim z naplněných stodol veselé cupity-dupity a s polí volání oráčů. Viděli všude kolem pilnou práci a starost o zítřek. Stanislav s Hedvičkou a s malým Vladíčkem pobíhali vesele a trhali opozdžené kvítky. Najednou se Hedvička zastavila a zvolala: „Podívejte se, babí léto!“

„Co pak zase vidíš?“ smál se jí Stanislav, který byl hrdý na to, že již chodí do školy a více zná než mladší sestra. „To přece není žádné babí léto,“ poučoval sestru, „to je pavučina, kterou předou pavouci ve vzduchu.“

„Možná že to předou, ale říká se tomu babí léto,“ bránila se Hedvička.

„Tak pověz mi, proč to má tak divné jméno, když jsi taková moudrá,“ pokoušel ji dále, neboť ten název mu byl úplně neznámý. Hedvička byla v rozpacích; věděla, že lidé tak nazývají jemné pavučiny, poletující na podzim ve vzduchu, ale nevěděla proč. Zapálila se, přemýšlela chvíli a pak odpovídala nesměle: „Nevím sama proč, nikdy jsem o tom neslyšela. Pojď, zeptáme se na to matinky.“

Vraceli se k matce, která byla hodný kus za nimi a Stanislav volal již z daleka: „Matinko, kdo má pravdu, je to pavučina nebo babí léto?“

„Máte pravdu oba,“ poučovala je matka. „Ta hedvábná příze jest opravdu dílem malých pavoučků tam vysoko a na podzim pak buď větrem nebo vlhkou mlhou obtížena padá k zemi, a za slunečného dne vídáme na zemi i ve vzduchu lesklé její nitky. Měl jsi pravdu, Stanislave, je to pavučina.“

Stanislav pln radosti prohlédl vítězně na sestru. Ale matka hned s úsměvem dodala: „Hedvička však má také pravdu; lidé tomu říkají ‚babí léto‘ a vypravují si o tom krásnou legendu. Chcete-li, povím vám ji.“

„Povídej matinko, povídej,“ prosily děti, posadily se s matkou na veliký kámen v poli a poslouchaly.

„Když Panna Maria žila ještě na zemi,“ začala matka, „a Ježíšek byl ještě malým dítkem, vyšla si jednou na zahrádku, aby předla na

plenky božskému Dítku. Předla dlouho a již mnoho jí nezbývalo, když tu zaslechla úpěnlivý pláč a prosebná slova: „Blahoslavená Maria! Smiluj se nade mnou a nad mým ubohým červíčkem. Daruj trochu příze mému děcku. Pohleď na mou chudobu a na jeho nevinnost. Nemám, do čeho bych je zavinula.“

Nejsvětější Panna vstala od přeslice, pohlédla za plot u zahrádky a spatřila chudobnou ženu s nahým robátkem v náruči. Její srdce mateřské bylo přeplněno soucitem. Bez rozmýšlení sebrala všecku přízi a dala ji ubohé ženě. Ta děkovala vroucně, a Panna Maria teprve nyní viděla, že dala ubohému dítěti všechno a Ježíškovi nenechala ničeho. „Můj Bože, co já nyní počnu,“ pravila, „do čeho zavinu Ježíška, když koupiti nemám zač? Kéž by Bůh se smíloval nade mnou a pomoc mi seslal.“ Plna důvěry v Boha rozmlouvala ještě chvíli se ženou, a když se vracela ke své přeslici, stanula udivena. Před ní ležela překrásná bělostná příze a její jemné nitky se leskly jako nejdražší hedvábí. „Odkud jen jsou?“ tázala se sama sebe, nebo tak krásných dosud neviděla. V tom zpozorovala drobného pavoučka, jak po jedné nitce se vznáší vzhůru výš a výše. „Bůh mi tě seslal, malé stvoření,“ zvolala radostně; „díky i tobě za to, že božské Dítě nepocítí zimy! Buď požehnán, pilný pavoučku, vznášivej se vysoko mezi nebem a zemí; kéž ti člověk nikdy neublíží!“

Chudá žena viděla ten div. Hleděla za pavoučkem a plna vděčnosti volala: „Za to, žeš potěšil ubohou starou ženu a žeš nahradil Marii její dobrotu, budou lidé tvou hedvábnou přízi po všechny časy nazývati ,b a b í m l é t e m‘!“

J. Krusič.

Colombo.*)

Buddhisté**) nazývají britský ostrov Ceylon perlovou náušnicí ve tváři Indie, Číňané jmenují ho zemí drahokamů, Řekové ostrovem rubínovým a hyacintovým, mohamedáni pak druhým rájem Adamovým a Eviným.

Ceylon zasluhuje té cti a slávy.

Srovnáme-li ho s jinými ostrovy krajů tropických, přísluší mu palma vítězství. Ceylonská mince „rupie“ (asi 1 K 60 h našich peněz) ozdobena jest obrazem štíhlé této královny říše rostlinné.

*) Čti: Kolombo. — **) Vyznavači učení Buddhova.

Blížíce se na lodi hlavnímu a přístavnímu městu tohoto ostrova zvanému „Colombo“, již zdaleka vidíme prokmitávati bílá stavení jeho mezi korunami štíhlých palm kokosových.

Město Colombo skládá se z města evropského a z města domorodců. Část evropská jest výstavná. Jest v ní velikolepý hostinec zvaný Grand hotel Oriental. Ulice jsou v nejlepším pořádku, za což jest děkovati jenom Angličanům, kteří se postarali o zřízení silnic na celém Ceyloně.

Sotva se cestovatel ocitne na ulici, již se mu vtírají domorodí obyvatelé, černí Singalesové za průvodce. Mluví kromě své mateřštiny též anglicky. Vlasy mají dlouhé, černé a česané nazpět. Polo-

Colombo: Ulice.

kruhový hřeben ze želvoviny drží je pohromadě. Neméně dotěrní jsou arabští kramáři nabízející své zboží hned na chodbách vedle hotelu. Vnucují ke koupí safíry, rubíny, perly, výšivky, látky hedbávné, výrobky ze želvoviny, staré poštovní známky pravé i nepravé, cizokrajné motýle a brouky, vše za drahé peníze. Žádá-li za šperk 50 rupií, prodá jej jistě za deset.

Jelikož jest na Ceyloně veliké vedro a vzduch velmi vlhký, nemžno Evropanu podnikati tam delších vycházek pěšky. Tu poslouží mu znamenitě dvojkolky tažené opět Singalesy. Vedle tohoto dopravního prostředku pro osoby jsou zde i drožky, jež však jsou nepěkné.

Náklady vozí se rovněž na dvoukolových vozích, krytých obloukovitými střechami, jež táhne zvláštní druh vola zvaný z e b u.

Část města obývaná domorodci jest velmi nečistá, skládá se jen z chatrných chýší a jmenuje se P e t t a h.

Více nežli všeliké obchody lahodí cizinci ve městě i za městem sady kokosové, skořicové, chlebovníkové a banánové. Na procházce dohoní cizince některý klučina, aby mu daroval skořicový prut nebo nádherného brouka krasce, očekáváje „bakšiš“ (zpropitné). Elegantní restaurace ve villové čtvrti poskytují všeho dobrého, a sbírka nádherných papouškův a roztomilých opiček ukracuje hosti zábavné chvíle tak, že hodiny tam prožité ubíhají jako minuty. R.

Nevděk světem vládne.

Napsal A. Novotný.

Jeden bohatý a dobrý pán procházel se ve svém nádherně zařízeném parku u starého zámku. Kdesi daleko kdosi hrozně klnul. Zastaví se a poslouchá. Jakýsi muž a žena proklínali Evu a Adama, že svým hříchem tolik trampot a bídy uvrhli na celé lidstvo i na ně. Také Bohu se rouhali, že nedobře učinil, potrestav všechny za hřích dvou.

Vyšel pán ze stinného loubí a za plotem uviděl muže a ženu, kterak v potu tváří těžkými motykami kopou suchem utvrdlé pole. Nedaleko nich přecházel dráb s karabáčem. Slunce nemilosrdně páliło.

Ustrnul se nad nimi pán a řekl si: „Ulevím jim!“ — Zavolal je, a uloživ jim ve své zahradě zalévati několik záhonů květin nechal je samy. Odpoledne šel kolem nich, zastavil se u nich a povídá: „Pomáhej Pán Bůh!“ Potom promluviv s nimi několik vlídných slov, odešel. Večer dal každému po stříbrném penízi.

„Dobrý pán!“ povídali si muž a žena. „Dobře platí a ani nedohlíží.“

Druhého dne zalili poslední záhon málo a po poledni třetího dne již reptali: „Takový boháč mohl by na tolik záhonů najmouti více lidí!“

Čím dále pak zalévají nedbaleji. Pozoroval je pán, ale neříkal ničeho. Jednoho rána seděl nepozorovaně v besídce a slyší jejich lání:

„Nespravedlivý jest Bůh! Proč nedá všem stejně a dovoluje, abychom museli boháčům do úmoru dřít! Lhou všichni, kteří mluví o spravedlivosti Boží. .“

Zarmoutil se dobrý pán, že nevážili si jeho dobrodiní a přemýšlel, jak by jim ukázal, že jsou horší než Adam a Eva, a že rouhají se nejvýš spravedlivému Bohu.

Zavolal sluhu, aby muže a ženu dovedl. Když přišli, pravil jim: „Chci k vám býti dobrým a spravedlivým Ode dneška nemusíte pracovati.“

Potom zavedl je do jídelny v zámku a řekl: „Na tomto stole bude vždy pro vás nachystáno. Kdyby se vám čeho nedostávalo, zavolejte sluhu. I já jsem vám vždy k službám. Za to všechno vyhrazuji si pouze, abyste se nikdy nedívali, co jest pod tímto příklopem. Podíváte-li se přece pod něj, vyženu vás!“

Hodovali muž a žena a pochvalovali si nebeské živobytí. Vděčnosti v jejich srdci však nebylo a na Boha ani nevzpomněli. Po zámecké zahradě se procházeli, velkopansky vstupovali do jídelny a sluhu svými choutkami týrali hned prvního dne k večeru.

Minul den, druhý, třetí a mysl jejich stále silněji se obírala tajemným příklopem. První den jej se všech stran prohlíželi, ale nedotkli se ho. Druhý den již na něj klepali. Třetí den povídá žena: „Co by tam mohlo být? Nadzdvihnu jen maličko příklop nikdo nebude ničeho vědět.“

„Nech toho! Nechci!“ poroučel muž, ač sám byl zvědav, co pod příklopem je skryto.

Ale k večeru nedovedl se už ani on přemoci. Oba přistoupili k příklopu. Žena jej zlehounka nadzdvíhovala — — a hrr! myš vyskočila. Polekali se oba a hledali ji Ale kdež ta už byla!

Slyšel je pán a přišel. Vidí, co se stalo a velmi se rozhněval.

„Jděte nehodní z mého domu a dobývejte těžce svého chleba v potu tváří! Jste tisíckrát horší než Adam a Eva. Ti shřešili, neboť nevěděli ještě, jak těžká jest práce. Ale vy jste dobře věděli, co vás čeká, neposlechnete-li. A přece jste nedbali. Zasloužíte mnohem větší trest než oni! — Spravedlivý jest Bůh ve svých činech.“

O Puntíkovi, čili Přítel v neštěstí.

Napsal J. Dědinský.

Ue štěstí přítele získati není těžkou věcí, jak už dává na srozuměnou naše staré přísloví, pravíc: „Za štěstím jdou přátelé,“ ale mnohem obtížnější jest najíti přítele v neštěstí. A jako mocný a silný nepřítel jest vždy obávaný, tak dobrý a statečný přítel jest vážený a drahý.

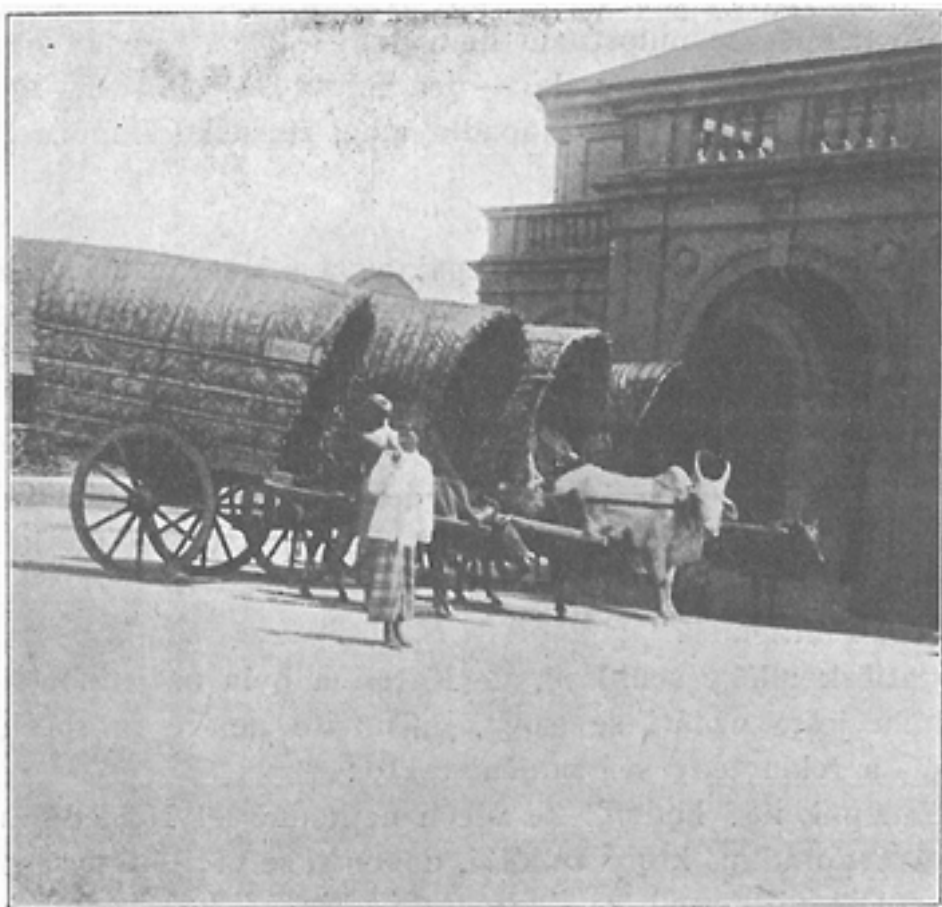

Colombo: Dvojkolka, tažená Singalesem.

Tolik jsem uznal za dobré podotknouti, abyste dobře porozuměli této malé historii o Puntíkovi.

Puntík byl psík, a jak už samo jméno napovídá, velmi malý, ale za to roztomilý. Náležel paní Vltavské, vdově po státním úředníkovi. Tato dobrá a ušlechtilá paní žila zcela osaměle ze skrovné pense po drahém manželi. Jedině stará její služka provázela ji smutným vdovským životem, a potom Puntík. A jako stará mrzutá služka způsobovala ovdovělé paní mnohdy nepříjemné chvíle svými vrtochy,

tak zase Puntík svými čtveráckými kousky způsoboval paní mnohé potěšení, a tak se věc vyrovnala, a život ač jednotvárně, plynul přece dosti hladce a příjemně, neboť časem i malá bouřka vyčistí vzduch, aby se potom volněji dýchat mohlo, a po bouři, jak známo, bývá jasno. Jestliže tedy stará služka někdy si pobručela, neměla paní celkem nač si naříkati, tím méně ovšem Puntík, jenž byl jejím miláčkem. Tomu se vedlo nejlépe: byl chován jako v bavlnce, ve dne sedával paní na klíně, v noci lžával v nohách postele, kteréžto místo navzdor všemu bublání staré Kateřiny dovedl si obhájeti a udržeti.

Colombo: Povozy.

Ovšem že byl rozmazlený a bujný, neboť byl dobře krmen a chován pečlivě jako oko v hlavě. Paní po celý den takřka jen jím se obírala, na něj myslila a o něm mluvila. To bylo pořád „Puntíčku sem“ — „Puntíčku tam“, až se to staré Kateřině protivilo. Pročež často si v kuchyni sama pro sebe zabublala:

„Bodejť Puntíček, jak pak ne? A co je to vlastně Puntík — nic, aby se zkrátka řeklo. I písmenka i může býti bez puntíčku, zvláště je-li to velké I — a naše paní, myslím, že je větší nežli nej-

větší I — a ku podivu, bez Puntíka býti nemůže. Není-li to všechno dohromady k smíchu!?”

A stará služka dala se [do tak podivného smíchu, že i Puntík na klínu panině se z libého spánku probudil a dal se do pronikavého štěkotu.

„Co pak to tam zase máte, Kateřino?” ptala se paní, usmívajíc se.

„I nic, milostpaní, ani za řeč to nestojí.“

„Jen to řekněte, když na tom nic nezáleží!“

„Ale to už my staří lidé máme takové podivné nápady —“

„No, co tedy?”

„Ale nebude se milostpaní hněvati?”

„Co pak bych se hněvala — jen mluvte.“

„Hm, tak to povím: Napadlo mne, že velké I může býti bez puntíku!”

„Co tím chcete říci, Kateřino?”

„No, jak bych to řekla,” rozpakovala se stará služka, „zkrátka, že puntík je zbytečná věc.“

„Myslíte? Ale nahlédnete, že jsou Puntíčkové všelijací.“

„A po žádném nic není,” doložila služka.

„No, ale náš Puntíček je hodný,” mínila paní a pohladivši psíka, jenž mezitím se opět skroutil do klubíčka a zaujal takto vyčkávací stanovisko, jako by čekal, co se z toho všeho na konec vyklube — dodala:

„Vid', Puntíčku!?”

Puntíček mlčky souhlasil, ale Kateřina byla už jednou v proudu a nemínila ještě vzdáti se slova, jmenovitě ne ve prospěch psíka-mazánka, a řekla tedy své mínění takto:

„Jak pak ne? hodný! Ze všech nejhodnější! Nehledě ani k nečistotě a nepořádku, který tu dělá, dopouští se věcí, které se nemohou jinak nazvati, nežli pouhým zbujnictvím: Což mi nedávno neprokousal mé nové zimní bačkory — až mi z nich všechny prsty lezly ven! Ale to není nic! Kdož pak by se ohlížel na mé bačkory! Tuhle však milostpaní navštívila paní plukovnice a měla boa, krásné boa; to mohlo státi za více než za deset Puntíčků, a co se stalo? Paní plukovnice položila si boa přes židli, usadila se a dala se do hovoru.

Našeho Puntíčka však nebaví poslouchati rozumné hovory, proto raději použil vhodné chvílky, aby provedl své nové zbujnictví. Stáhl boa a ukousal všechno třepení — no zkrátka zkazil ho dočista! Jak povídám: Náš Puntíček je ze všech Puntíčků nejpuntíčkovatější — a ty puntíčky to jsou samé jeho břichy.“

Paní se nemohla zdržeti srdečného smíchu nad tímto dlouhým rozhořčeným kázáním, a vidouc, že by Puntíčka darmo zastávala, řekla pouze

„No, máte pravdu, Kateřino, někdy mi dělá nepříjemnosti!“

„Tak vidíte, milostpaní, že je to pravda, a že to s tím darebou špatně skončí, to je jistá věc — však ono na něj taky dojde.“

A došlo. O tom teď se čtenář doví.

Stalo se totiž, že paní Vltavská se přestěhovala do vzdálenější ulice, kde Puntíkovi bylo celé okolí „neznámou pevninou“. Takové neznámé kraje jsou vždycky mocným lákadlem pro zvědavce.

Puntík byl také velice zvědav a to již prvního dne, kdy paní, jsouc velice zaměstnána úpravou nového svého příbytku, neměla ani chvilky času, aby se mu trochu věnovala. Chvillemi si sice na něj vzpomněla a ptala se starostlivě: „Ale kde pak jest pořád ten Puntík?“

„Však on se neztratí, bodejt,“ odbroukla stará Kateřina, „a kdyby nakrásně, jaká pak škoda!“

Paní neodpovídala, ale vyhlédla oknem na ulici, zdali by svého mazlíčka nespatriła, aby ho zavolala. Byla by ráda poslala Kateřinu, aby se po něm poohlédla, ale netroufala si mrzuté služce nic říci — beztoho měla práce plné ruce.

Když pak již po několikráte opakovala svoji otázku „Ale kde pak je Puntík?“ odvětila Kateřina s patrným posměchem:

„Inu, mezi Puntíčkama!“

Tu paní umlkla docela, ale umínila si, že se co nejdříve po něm sama poohlédne.

Puntík zatím prošťáral celý dům. Běhal po schodech od půdy až dolů a zdola zas nahoru. Potom vyběhl na dvůr a očmučával všecky koutky a kameny.

Na těchto výzkumných potulkách dostal se až ke psí boudě. Poněvadž nikdy nic takového ještě neviděl, není divu, že ihned ji podrobil důkladné prohlídce. Ba vlezl i dovnitř, ale kdo popíše jeho úžas, když náhle spatřil tu ležeti veliké chlupaté zvíře, které byvši patrně vyrušeno z líbého spánku, upřelo naň své oči a nevrle zabručelo.

Puntíkovi proběhl mráz celým tělíčkem, tetelil se jak osykový list a nebyl by mohl ze sebe ani slovíčko vypraviti, kdyby i mluvit uměl. Tak byl překvapen.

Zatím neznámé zvíře zvolna se začalo hlemýžďiti, a konečně se postavilo na nohy, prohlížeje si zasmušile nevídaného návštěvníka, jenž tu stál jako úkropeček, netroufaje si hrubě ani dýchat.

Starý Bosák, pes mlékařčin — neboť to bylo ono velké zvíře — natáhl opatrně hlavu ku předu a očmuchával přichozího velmi důkladně. Nenašel patrně nic závadného, pročez zív a položil se na pracky.

Puntík nebyl hloupý. Ihned vyrozuměl, že prohlídka dopadla nad očekávání dobře a že mu již nehrozí žádné nebezpečí. Proto se rozradoval a začal prováděti všelijaké žertovné skoky a kejkle, aby rozveselil nového přítele — neboť nepochyboval již o jeho přátelství.

Bosák na to koukal zcela klidně, tak jako rozumný člověk hledí asi na hrající si dítě, a když Puntík začal naň žertovně dorážeti, domnívaje se bláhově, že s ním tak starý, rozšafný pes si bude hrát, i to Bosák strpěl a nechal si vše líbiti. Byl to veliký dobrák.

Colombo: Pettah, čtvrt domorodců.

Tak uzavřeli toho památného dne veliké přátelství a Puntíkovi i v následujících dnech bývalo mnohem veseleji u Bosáka v prosté boudě nežli u paní v pokoji. Což divu? Svůj k svému a vrána podle vrány sedá. Paní to ovšem mrzelo a umínila si, že milému Puntíčkovi pro jeho toulky dá domácí vězení. Stalo se, ale poněvadž dveře se přece otvíraly, vyčíhal si chytrý psík vždy vhodnou chvíli, aby mohl vyklouznouti. Když pak tomu větším dozorem a opatrností byla učiněna přítrž, tu Puntík sedě u dveří kňoural a štěkal tak dlouho, až to paní omrzelo a pustila ho na chvílku ven. Jednoho dne ráno vyběhl Puntík, aby navštívil svého přítele, ale náhodou nezastihl ho doma.

„Snad odejel s vozíkem,“ pomyslí si Puntík, ale když po chvílce chtěl již běžeti domů, napadlo mu, nevyšel-li si jeho velký přítel někam na ulici na procházku.

„Pod dojmem tohoto nápadu vyběhl též na ulici. S počátku seděl jen na schůdkách, ale brzy ho to omrzelo.

„Proběhnu se trochu a prohlédnu si okolí,“ pomyslí si a již seskočil se schůdkův a běžel dál a dále, vše bedlivě očmukávaje. Ani si nevšiml, že přes silnici na chodníku sedí neveliký špiclík, který ho bedlivě pozoroval. Ten náhle vyskočil a běžel k němu.

Puntík se nejdříve ulekl, ale když se k němu špiclík dotěrně blížil, vyskočil a jal se naň štěkati. Špiclík spustil hned také a na

Colombo: Pettah, krámy.

tento štěkot přiběhli hned, kde se vzali, tu se vzali, jiní dva psíkové: černý zavalitý, krátkonohý Šotek a statečně se tvářící Mopslík.

Ti hned obklíčili ubohého Puntíka, v němž bylo srdnatosti pramálo, a jali se naň dorážeti a tropiti si z něj všelijaké žerty.

„Jaký to capart,“ smál se Špiclík, jenž měl patrně radost, že našel někoho ještě menšího než byl sám. „Jaký to capart,“ opakoval a smál se, sedě na zadních nožkách a předníma za břicho se popadaje.

V tom Šotek, chtěje Puntíka podrobiti očichávací zkoušce a snad určití, jaká je to odrůda psí, uskočil polekaně; neboť Puntík se na něho uštěkl a vycenil zoubky.

„Ach, to jsem se lekl,“ zasmál se Šotek, „podívejme se, jak je ten maličký zlý!“

„Prožeňme ho!“ navrhl krátce Mopslík a jal se na Puntíka dorážeti. Puntík vida nezbytí, dal se na útěk a druzí v patách za ním. Tak doběhl až k domu, ale do domu vskočiti nemohl, neboť zlý Mopslík naň skočil a povalil ho do prachu. Již, již začali všichni naň dorážeti a nepříjemně ho cuchati, když v tom jako rána z pušky ozval krátký štěkot a Bosák několika skoky ocitl se u vrčící a štěkající hromádky psů.

Podívaná se náhle změnila. Mopslík hned, vida silnějšího protivníka, odskočil od své ubohé kořisti co nejdále, čímž ovšem ukázal svou malou srdnatost. Šotek schlípl uši a postavil se krotce stranou a bílý Špiclík, nevěda honem, co by dělal, postavil se na zadní nohy, a přední třel o sebe, jakoby se je myl, což mohlo znamenati v psí řeč asi tolik jako „Já nic, já muzikant.“

Puntík poznav svého velkého přítele, hned se vzmužil, vyskočil ze země a vyceniv zuby, zlostně vrčel na své pronásledovatele.

Starý Bosák chvíli na ně hleděl přísně a vrčel, jakoby jim vytýkal, že v takové přesile napadli nejmenšího kamaráda, a potom odvrátiv se od nich opovržlivě, ubíral se zvolna domů; Puntík ho vděčně následoval a ostatní vidouce, že jim sklaplo, zahanbeně běželi každý na svou stranu.

Puntík šťastně tedy vyvázl z tohoto nebezpečného dobrodružství, ale Kateřina se to ještě téhož dne dověděla a vypravovala paní celou věc v tak strašných barvách, že sám Puntík se styděl a zalezl pod postel, odkudž ho dlouho a dlouho nemohli dostat.

„Neříkala jsem, že na něj dojde?“ smála se vítězně Kateřina a doložila „Dobře se mu stalo. Proč neposlouchal a pořád se jen chtěl toulati. Dostal za vyučenou!“

Slovo dělá muže!

Podává Jan Beneš.

Lež má krátké nohy,“ toť známé přísloví. Bohužel za našich dnů lež skoro všude panuje! A co kdo kdy slíbil, zdali to splní? Velice zřídka se slibům učiněným dnes dostojí. Jak trapně to působí na člověka když se vidí oklamána — snad i od svého přítele!

Tu nám dává anglický jenerál Napier velmi dojemný příklad

Potkal kdysi na ulici malé asi pětileté děvčátko, které usedavě plakalo. Chudinka rozbila před chvilkou džbán, který měla donést matce a bála se jíti domů, že bude vyplísněna. Jenerál zastaviv se, pravil dítěti „Nermuť se, zde máš něco, zač si můžeš místo jednoho džbánu koupiti dva nové.“ Celá vyjevená natahovala maličká svou ručku, ale — marně. Pán hledal ve všech kapsách. avšak kde nic, tu nic; zapomělť svou tobolku doma na stolku. „Poslyš, dívenco, přijď zítra v tutéž hodinu zase na toto místo, pak ti dám, co jsem ti dnes slíbil.“ Přišel domů našel pan jenerál pozvánku na zítří k obědu u jisté velmi vznešené osoby. Přemýšlel, jak by vyhověl oběma povinnostem. Naprosto nemožno bylo, aby se dostavil na obě místa skoro ve stejnou dobu; i rozhodl se, že napíše panu ministrovi, kterak se byl zavázal, že v tutéž dobu jinde bude přítomen. „Nikdy bych byl neměl odvahy,“ pravil později, „abych oklamal jistou naději oné milé dívky. Ona tak důvěřivě na mne se dívala, když jsem ji opouštěl, jistě čekajíc, že slibu svému dostojím. A — dostál jsem.

Vskutku, všecka čest udatnému jenerálovi! Více vážnosti nabyt, než kdyby byl v poli zvítězil! Učte se drahé dívky od něho! Raději ztratit to nejlepší nežli danému slovu nedostáti!

Liška a vlk.

Bajka. — Vzdělal Dr. R u d. Z h á n ě l.

Byla strohá zima; matička země byla přikryta bílým rubášem vysokého sněhu, holými ratolestmi fučel ostrý severák; ký div, že nouze dolehla krutě také na ferinu lišáka, který jindy vždy uměl si pomoci. Plížil se sice jako stín po mezích a mezi křovím, ale tam bylo vše zaváto; přikradl se jak opatrný zloděj ke stavením lidským, chtěje návštěvu učiniti slepičím kurníkům, ale tam bylo vše pevně na petlice uzavíráno, hospodyně bály se, aby jim užitečná drůbež nezmrzla na tuhém mrazu.

Smuten vracel se ferina náš k lesu a usedl v truchlivých myšlenkách pod keř na zavátou mez; přemítal, mučil se a trápil, dělal plány, ale tím neztišil ozývající se žaludek.

Konečně padly chytré oči jeho na bílou zavátou silnici, po níž pomalu blížily se těžce naložené sáně. „Hola,“ pomyslně si lišák, „tu by snad bylo něco k snědku, neboť vozkové berou si sebou vždy něco na cestu, ale jen jak se k tomu dostati? Ale však si poradím!“

To řka, natáhnul se podél silnice jak byl široký a dlouhý, zavřel oči, stavě se mrtvým a čekal, co bude následovati.

Vozka příjev k ležícímu lišákovi, zastavil a pohlédl naň zkoumavě; „snad zmrzl hladem a zimou,“ pomyslí si, švihl ho několikráte řádně bičem, aby se přesvědčil. Když lišák sebou ani nehnu, jakoby mrtev byl, chytl ho za zadní nohy a hodil na fůru raduje se v duchu, že přijde lacino k liščí čepici; pak jel bezstarostně dále.

Lišák vida, že kočí se o něj nestará, oživil a hledal po čichu, kde má vozka svůj proviant. Našel jej hned a kryt jsa plachtou, pustil se tiše s chutí do jídla. Byla tam dobrá pečeně, několik koláčův a něco bílého chleba; to všechno náš ferina sežral, trochu si ještě odpočinul, pak skočil jako blesk s vozu a zmizel v lese, zatím co vozka posílal ho ke všem šípkům. „Svůj kožich potřebuji v zimě pro sebe,“ zvolal ještě posměšně za rozdurděným řidičem koní.

Rozjařený lišák směje se plným hrdlem, potkal v zavátém lese přítele svého vlka, který byl hladem všecek zmořen a zmalátněn. Zvolal na něho vesele: „Dobrý den, příteli, kam se ženeš a proč tak smuten?“

„Co mi je?“ dí vlk, „což nevidíš, že hladem již sotva stojím na nohách; hledám dnem i nocí a nemohu nic popadnouti.“

„Chudáku, jest mi tě líto,“ dí ramenář lišák, „také mně se tak dařilo, nyní však jest již lépe.“

„Kde pak jsi se posílil, kde jsi našel něco na zub; prosím tě, příteli, poraď mi, vidíš, že hladem umírám,“ žebronil úpěnlivě zmořený vlk.

„Snadná pomoc,“ odvětil nedbale lišák, „nasytil jsem se tamhle u toho hloupého vozky, jehož povoz tamto vidíš křovím se kmitati.“

„Jak jsi to vyvedl?“

„Lehko; stavěl jsem se mrtvým, hloupý vozka tomu věřil, hodil mne na vůz, dále se nestaraje; byla tam dobrá pečeně, pochutnal jsem si na ní; když jsem se nasytil, vyskočil jsem ver a hlupákovi se notně vysmál.“

„Toť výborné; kéž bych i já tak lacino se dostal k dobrému soustu,“ vdechnul vyhladovělý vlk.

„Nic snazšího než to; tamhle jede hloupý vozka,“ radil ferina, přimhouraje schytralé oko, „přeběhni ho tím křovím, lehni si podle cesty, stavěj se mrtvým, další dá se samo sebou.“

„Drahý příteli, děkuji tisíckráte za vzácnou radu,“ pravil vlk upřímně a již uháněl, až se sníh za ním prášil.

Rychle ulehl si podle cesty a tvářil se mrtvým. Vozka, dojev místa, nebyl již tak lehkověrným jako ponejprv. Vzav notné poleno,

uhodil jím vlka až to zapraštělo ; vlka zabořilo to řádně, ale přece ani brvou nehnul. Kočí chtěje míti plnou jistotu, udeřil do vlka podruhé, a to pádněji. To nemohl již vlk snést, proto boje se, že by vozka ho ubil, dal do zaječích ranami na polo ubít.

Lišák díval se zdaleka, jak to s vlkem dopadne. Vida jeho nehodu, smál se nehorázně. Když po chvíli vlk k němu se dobelhal, ranami celý zmožen, tázal se úlisně : „Příteli, jak to dopadlo?“

Načež vlk : „Kamaráde, děkuji za radu, dostal jsem více než mohu snést ; kdybych byl toho vzal více, snad bych byl pukl. Děkuji podruhé za takovou hostinu, raději se spokojím s hubenou veveřicí.“

Po nějaké době přemluvil lišák vlka, aby s ním šel na ryby. „Vím o rybníku, kde jest ryb velmi mnoho ; půjdeme na ně a pochutnáme si, beztoho je ta naše zimní strava až příliš lehká.“

Vlk, dlouhou zimou všecek vyhladovělý, nedal se dvakrát pobízeti. Po chvíli došli k velikému rybníku, který byl celý zamrzlý, až na několik děr, jež tam byli rybáři vysekali. Viděli v nich mnoho ryb, proto pravil lstivý lišák k vlkovi : „Máš-li k tomu chuť, můžeš se státi dobrým rybářem ; ve chvílce můžeš nachytati množství chutných ryb.“

„Proč by ne ; teď v zimě beztoho mám nouzi o sousto,“ odpověděl hladový vlk.

„Je to velmi snadné. Hleď, strčíš konec svého ohonu do tohoto otvoru, pak budeš trpělivě asi hodinku čekat, až se ti na něj pověsí ryby ; budeš-li cítiti nějaké pálení nebo zakousnutí, nic si z toho nedělej, to znamená, že ryby berou. Budeš se diviti, co ryb nachytáš!“

Lehkověrný vlk nedal si dvakrát říci, nýbrž děkuje za přátelskou radu, učinil hned dle ní. Tak stál s ohonem ve vodě trpělivě asi půl hodiny, nic si toho nevšímaje, že ho záblo ; zdálo se mu, že ho něco notně tahá za ocas, ale nic si z toho nedělal, doufaje v bohatou kořist.

Asi po půl hodině spatřil v dáli myslivce se psy, kteří po něm slídili ; tu již nemohl déle čekat, proto chtěl rychle udici svou zpět stáhnouti.

Ale nastojte, ohon byl ve vodě přimrzlý ! Myslivec a ještě více psi blížili se rychlým klusem, proto nebylo pomoci : rychle se otočiv vytrhnul se vlk z ledu, nedbaje na to, že musil zanechat půl ohonu v něm, a pak dal do zaječích. Jen stěží unikl svým pronásledovatelům.

Lišák zatím seděl v lese za křovím a smál se lehkověrci. Když vlk sotva dechu popadaje doběhnul k němu, ptal se útrpně : „Co tak nakvap, proč tak běžíš, nachytal jsi tolik ryb?“

„Darmo se zlobiti !“ odpověděl vlk nevrle.

„Co vidím,“ dí ferina, „kde jsi nechal konec svého ohonu? Aha,“ dodal, dotýkaje čela, „to ryby tak silno braly!“

„Ba,“ odseknul vlk zlostně, „nechal jsem ti ho tam na památku, abys poznal to místo, kde je tolik ryb.“

* * *

Milé děti! Podivná to povídka! Je to bajka, t. j. vypravování vymyšlené, v němž zvířata vystupují, jednají a mluví, jako lidé obdaření rozumem. Nicméně obsahuje bajka pro vás poučení.

Lišák namlouval vlkovi, že zjedná mu milé požitky; podobně i k vám přistupují mnohdy lidé, navádějíce vás k věcem, které slibují příjemné požitky, ale jsou zapovězeny; snad i děti nehodné svádějí vás na př. mlsati, trhati cizí ovoce a podobně

Nedejte se nikdy svéstí falešnými rádci, neboť budou prvními, kteří v nehodě vás opustí, ba se vám vysmějí, jak lišák vlkovi.

o o o

PŘED CHALOUPKOU.

Tatíček již přišel,
přišel z města domů;
dones' perník sladký —
dobře věděl komu...

Před chaloupkou nízkou
stále vybíhala —
taťka vyhlízejíc —
jeho dcera malá.

Kde tak dlouho bývá,
přes pole kdy zajde?
Zdali v jeho kapse
dobrého cos najde!

Takto přemítala
dcera rusovlasá,
když tatíček došel,
divu-li, že jásá?!

Makový rohlíček,
kousek marcipánu,
k tomu dcerce přidal
perníkovou pannu,

Oj to budou hody,
to bude pochoutka,
až děvčátko s dárky
usedne do koutka!

Malý bratřík při tom
vyjeveně kouká:
rád by také něco,
proto hlasně brouká.

Brouká drobný klíčik;
smysl všelijaký
je v tom, jak by volal:
„Tatíčku, mě taky!

Usmívá se otec.
směje se matička
„Máte všeho stejně,
rozmilá srdíčka.“

Jeden jako druhý
lásku otce, matky
jejichž jste na světě
nejdražšími statky!“

L. Grossmannová-Brodská.

o o o

Před chaloupkou.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. Všečetka.

Setkání s hrochem.

U Praze na Štvanici, ostrově uprostřed Vltavy, prý bude zřízena zoologická zahrada, podobná takové zahradě ve vídeňském Schönbruně. Zoologickou zahradou nazývají zvěřinec upravený pod širým nebem, obyčejně v nějakém parku. V pevných železných ohradách je tam viděti dravé šelmy, ve (drátěnou sítí opatřených) vodních nádržích živočišstvo vodní, v rozsáhlých klecích ptactvo domácí a cizozemské i veliké ještěry a plazy.

Je zajímavo procházeti se takovou zahradou, kde jest možno bez nebezpečnosti si prohlédnouti i zvířata nejlitější. Také je s prospěchem viděti živočichy, které lze ve škole a knihách viděti jen v obrazech.

Setkati se však s divou zvěří ve volné přírodě, v krajích, kde jsou ona zvířata domovem, jest na nejvýš nebezpečno a mnohý cestovatel neb domorodec zaplatil takové setkání ne-li smrtí neb poraněním, tož alespoň strachem a hrůzou.

Že o podobných dobrodružných příhodách dovedou missionáři z vlastní zkušenosti nejednu zajímavou zprávu podati, přesvědčí se snadno každý, kdo nahlédne v missijní časopisy.

Jistě se zavděčím milému čtenáři, když uvedu vypravování¹⁾ P. Seypa, missionáře v Lulonga²⁾

Při vtoku řeky Lulonga do Kongo leží missijní stanice Lulonga. Je to jenom malá dědinka s pouze málo obyvateli, kteří by mohli býti víře získáni. Proto se ohlížíme my missionáři po dalším poli činnosti podél řeky, kde v hustých pralesích mnohé dědiny jsou roztroušeny.

Již dlouho jsem si přál proniknouti těmito pustinami, bohužel však se mi nedostávalo prostředků. Konečně se mi naskytla vhodná příležitost. P. Orman, náš představený, musil jíti do Bokakata³⁾ a tázal se, chtěl-li bych jíti s ním.

Ovšem jsem přisvědčil, že velmi rád. Ihned jsme složili některé cestovní potřeby: kufr s mešním nářadím, jiný s oděvem, třetí s nádobím kuchyňským a konečně ještě jeden s potravinami. Též jsme si vzali lože se sítí proti moskytům⁴⁾ a přikrývkami. Také jsme se zásobili několika pytly soli, bychom za ni směnným obchodem opa-

¹⁾ Klaverský kalendář na rok 1912.

²⁾ Stát Kongo v nitru Afriky.

³⁾ Hlouběji ve vnitrozemí.

⁴⁾ Velcí komáři, proti nimž se zahaluje lože hustou sítí.

třili pokrmy pro veslaře.¹⁾ Neopomenul jsem také své lovecké pušky, abych mohl veslařům občas opatřiti opičí pečeně. Škoda, že jsme nemohli vzíti svého železného člunu pro nedostatek veslařů; musil nám postačiti člun domorodců; ostatně i ten byl dosti prostranný a pevný.

P. Meyers, blahé paměti, cestoval na něm bez nehody asi padesátkrát.

Vyjeli jsme jedné soboty rázem sedmé hodiny ranní. Počasí bylo překrásné; poněkud zachmuřená obloha chránila před žhavými paprsky tropického slunce.²⁾ Krajina byla velkolepá. Se všech stran nás obklopovaly pralesy a široká řeka působila dojmem, jako bychom se plavili po ohromném rybníku. Viděli jsme stromy všech druhův i zbarvení, pravé obry i trpaslíky. Liany³⁾ a břečťan se pnuly mezi kmeny od stromu ke stromu, čímž se zdálo, že jsou zdejší lesy neproniknutelný. S vysokých palem visely smutně uschlé ratolesti i v šíř se pnulo mladé listí. Zpěvného ptactva tu není; je slyšeti jen pronikavý pokřik papouškův a jednotvárný švehol malých ptáčků. Z lesních živočichů se vyskytují přede vším opice, jichž možno uzříti několik druhů.

Také voda má svoje obyvatele: hrochy a bezpočetné krokodily.

I krása unavuje; proto jsem pomalu usnul. Zdálo se mi o práci, která mě čekala.

Večer jsme hodlali přistáti v Mampoko, v zemi Nogombiů. Druhého dne ráno jsme tam zamýšleli sloužiti mši svatou a pak navštívit dědiny ležící hlouběji ve vnitrozemi, kam dosud nikdy kněz nevšel.

Avšak — člověk míní, Pán Bůh mění! Konec naší cesty pro ten den se blížil. Již se snesl po západu slunce soumrak na zemi. Pojednou jsme pocítili otřes, jako bychom byli vjeli na nějaký pařez — byl to hřbet hrocha. Člun se naklonil; ještě jeden otřes a člun se obrátil úplně na bok. Vyskočil jsem ihned do vody. P. Orman skočil za mnou, musil však dříve rychle vylézt z úzké kajuty.⁴⁾

Na tomto místě jest voda velmi hluboká. Avšak já jsem nezůstal ani okamžik pod vodou. Ihned se ozvalo pronikavé volání černochů: „Komate Mompère, komate mompère!“ t. j. „Vytáhněte kněze, vytáhněte kněze!“ Můj katechista⁵⁾ a tři silní mužové byli okamžitě u mne. P. Orman, uměje poněkud plovati, chopil se člunu a volal na své lidi, by učinili totéž. Na štěstí jsme byli blízko břehu;

¹⁾ O směnném obchodě viz minulý ročník „Anděla Strážného“.

²⁾ Tropické kraje = horké kraje.

³⁾ Úponkovité rostliny.

⁴⁾ Kajuta jest světnička v lodi.

⁵⁾ Katechista jest domorodý pomocník misionářů při vyučování náboženství.

jinak bychom byli zcela jistě zahynuli. Je totiž v těch místech řeka 2—3 kilometry široká. Když jsem viděl, že jsem mnohými obklopen, pustil jsem se člunu a katechista plul se mnou ku břehu. P. Orman a několik jiných bylo proudem dále odneseno; podařilo se mu však dostat se na převrácený člun, odkud jej dobrý plavec dopravil na břeh. Mezitím jsme slyšeli bručení dvou hrochů. Bylť tu někde patrně jejich brloh, jinak by nebyli našeho člunu napadli.

Vše to bylo dílem několika minut. — —

Málo kdy jsem viděl černocho plakat, ale nyní plakali. — — —

Další líčení smutné události zkrátím. Tři černoši zahynuli ve vlnách Konga. Dvě těla byla později nalezena, jedno se stalo pokrmem hrochů. Po noci strávené na ostrůvku ve stálém nebezpečí na blízku hrochů nocujících asi 20 kroků od trosečníků,¹⁾ bylo pátráno po člunu i ztracených předmětech. Člun vyloven a zachráněna jediná bedna s vodou pokazenými potřebami mešními. Též nějaká vesla byla nalezena. Smutně se plavili účastníci výpravy dále do Mampoko, kde jim poskytli tam usazení běloši čerstvého oděvu. Pak se misijní rozešli. Jeden, P. Orman, se odebral do své světnice v Bokakata, druhý se vrátil po krátké zajíždce domů, kde bylo obyvatelstvo v hlubokém smutku pro zprávu o neštěstí misijní výpravy, o němž se již bylo dovědělo.

¹⁾ Trosečníkem se jmenuje kdo se zachránil po ztroskotání lodi neb jiné podobné pohromě na vodě.

CHUDOBKA.

Když z jara pučela
chudobinka,
tenkrát chořela
má matinka.

Když lístky chudobce
opadaly,
tenkrát mi matinku
pochovali.

Chudobko na mezi
v podjesení,
ach, jak jsme na světě
opuštění.

Když potom chudobka
rozkvétala,
má drahá matinka
uléhala.

Chudobko v podzimu
osamělá,
už na mě matička
zapomněla.

Chudobko, tebe sníh
zachumelí,
ale mně zůstane
smutek celý.

J. Milota.

HÁDANKY A REBUSY

1. Doplňovačka.

Doplňte prázdné čtverečky hláskami a pak čtete první řadu s hora dolů, při čemž dostanete jméno slav. panovníka a vojevůdce.

N			
	d		
		s	
			l
		v	
	s		
o			
	o		
		s	
			t
		r	
	r		
p			
	r		
		b	
			a
		a	

nadzemský svět,
 praotec,
 část lidského těla,
 pták,
 se sopky se lije,
 řecký bajkář,
 dvoukopytník,
 dle nich se zpívá,
 hudební nástroj,
 bývá v klášteře,
 pohanský vládce,
 asijský národ,
 psací nástroj,
 bratr Mojžíšův,
 vodní živočich,
 k psaní se užívá,
 syn Isákův.

2. Hádanka.

Doplňte slova k vyplnění tak, aby prostřední písmena směrem dolů dala jméno slavného českého malíře již zemřelého.

o	á
r	n
o	n
a	u
a	i
v	c
e	e
ř	d
u	á

Význam slov:

1. Řemeslník,
2. černý pták,
3. Bůh jest,
4. vodní pták,
5. křestní jméno ženské,
6. plody stromů,
7. hmyzožravec,
8. školní věc,
9. zlatý peníz.

3. Číselky.

a)

1234 k hmyzu se čítá,
3214 v noci jen létá.

b)

V lese rostou houby 12345,
tam, kde jsou vysoké 12345.

Rebusy.

4.

5.

ATsSčiči Nejlepší střelec švýcarský Y^sch! jjj j e j e e e
ž dr

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří zašlou svá rozluštění nejdéle do 15. listopadu 1911 redakci „Anděla Strážného“ v Brně, Biskupská ul. 1., obdrží odměnou pěknou knihu. — Na později došla rozluštění nelze zřetele bráti. Luštitelé, udávejte přesné adresy, zvláště ulici a číslo domu!

○ ○ ○

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 1.

1. Rosa, opál, ságo, aloe. — 2. Olovo, sokol, drozd, potok, okolo.
— 3. a) Radim, klasy, Soluň, zmije, komín, oliva, Julie = Dalimil;
b) dláto, blato, mláto; c) malé; na souhvězdí Velkém voze; lopatou.
— 4. Bárka, barák, kabar. — 5. Velvary jsou město. — 6. Předivo.
— 7. Samota. — 8. Pěnkava.

OBSAH:

Mateřská mluva. Báseň od Edv. Elpla. — Na dušičky. Napsala L. Grossmannová-Brodská. (S obr.) — Za matičkou. Báseň od V. Staňka. — Jak různí národové přísahají. Napsal J. Beneš. — Za vznešeným cílem. Historická povídka ze 13. století. Napsal Luděk Novák. Pokrač. (S obr.) — Večernice. Báseň od A. Marie Kadlčákové. — Babí léto. Polská legenda od J. G. Napsal J. Krusič. — Colombo. Napsal R. (S 5 obr.) — Nevděk světem vládne. Napsal A. Novotný. — O Puntíkovi, čili Přítel v neštěstí. Napsal J. Dědinský. — Slovo dělá muže! Podává J. Beneš. — Liška a vlk. Bajka. Vzdělal Dr. Rud. Zháněl. — Před chaloupkou. Báseň od L. Grossmannové-Brodské. (S obr.) — Obrázky z katolických missií. Podává Fr. Vsetečka. — Chudobka. Báseň od J. Míloty. — Hádky a rebusy.

❖ ❖ ❖

Příhodný dárek
k svatému Mikuláši pro mládež:

**Z VÝLETU
NA DALEKÝ VÝCHOD.**

V elegantní úpravě se 56 ilustracemi
upravil Josef hrabě Seilern-Aspang.

Vydala benediktinská tiskárna v Brně.

Cena 2 koruny.

Již vyšel
== nákladem ==
Benediktinské tiskárny v Brně

 KALENDÁŘ

MORAVAN

:: na rok 1912 ::

s bohatým obsahem.

Cena 90 hal.

V „Ochotnickém jevišti“

— vyšlo nákladem —

Benediktinské knihtiskárny v Brně:

Potkalo ji štěstí.

Obraz ze života ve 4 jedn. se zpěvy.

Dle stejnojmenné povídky Václ. Kosmáka
volně pro jeviště upravil M. Loučenský.

V tisku nachází se pro vánoční dobu:

Splněné touhy — čili —

»»» Příklad Messiaše.

Páter biblických obrazů s předehrou a vánočními zpěvy. Pro jeviště upravil Fr. Josafat.

Tři mikulášské hry. :-:

Napsal F. H. Bukovec. Cena 40 hal.

:-: Večer sv. Mikuláše.

Dramatický obraz. Z lidu pro lid napsal Adam Chlumecký.

Cena 30 h.

Cena 30 h.

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, učitel v Brně.

Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,

Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 3. zaslali:

V Berouně: Zdeňka Jarchovská, Anna Purkova. V Blažovicích: Vojta Paulík. V Bludově: Ant. Kašpar. V Bosonohách: Jos. Pařízek, Vinc. Meloun, Vl. Kristek, Tomáš Havlík, Leop. Gabriel, Jos. Čoupek. V Božím Požehnaní: Boh. Roztočil. V Braníku: Mar. Krejčova. V Bránkách: Frant. Kučera, Lad. Bazalka, Jan Cahlík, Frant. Pečenka. V Brně: Lad. Ventruba, Jan Hnilica, Eva a Karel z Czesaných, Kar. Hrabec* (Dík! Podobně!), Rob. Mráz, Frant. Kříž, Božetěch Wacha*. V Brodku: Ferd. Trávníček. V Břešti: Rud. Machač. V Brumovicích: Frant. Fanta. V Brušperku: Aloisie Bajerova*, Jos. Malinovský, Frant. Červenka, Frant. Tománek, Frant. Frýdecká. V Bučovicích: Theofil Kalivoda, Zdenka Hegerova. V Dačicích: Jos. Pšenčík. V Děhylově: Beata Rybářova. Ve Frýdlantě: Mar. Grundělova, Jar. Mališova, Blaž. a Mař. Poiciova (Srd. dík! Pozdrav!), V Háji: Frant. Gracova. V Halenkovicích: Frant. Riedl. V Hodslavicích: Jos. Krutílek. V Holenicích: Jos. Kovář. V Holici: Marie Zápala. V Hořicích: Vlad. Vymetal, Jos. Nálevka (Pozdrav!), Bedř. Dušek. V Hostivaři: Vlasta Šulcova. V Hranicích: Mařka Durmanova, Ant. Ditrich. V Hustopeči: Ter. Pelouškova. V Chrlcích: Analiie Černá, Marie Šikova. V Ivani: Terežka Procházkova (Pozdrav! Chyba tisku!). V Jiřikovcích: Al. Daněk. V Josefově: Lad. Seidl. V Kněžicích: Jos. Krejčíř. V Knířově: Anežka Vondráčková. V Kolíně: Mar. Baumrukova. V Konici: Růž. Slavičková. V Kostelci: Lad. Pinc*, Bedř. Baštýř, Anežka Kaštýlova. V Kottvrdovicích: Mar. Kučerova. V Král. Dvoře: Zdenka Čermáková. Na Král. Vinohradech: Marie Melzerova. V Krasilově: F. Kubička, A. Kolářova, A. Němcova, Václ. Duba, Jos. Volf, Mar. Sádlikova*, Leop. Skalický, Anna Chalupná, Frant. Klivan, B. Hosmanová, B. Hadová. V Kroměříži: Mar. Mikšíkova*, Klem. Mikšíkova, Justina Mikšíkova, Jos. Zeman, Jos. Šostek, Frant. Nejezchleba. V Kvasejovicích: Marie Chybova, Antonie Matějíčková*, Frant. Jalovecká, V. Sosnovec. V Lačnově: Jos. Auer. Ve Lhotě Volavé: Marie Patočková. V Lipovci: vdp. Fr. Géduš. V Líšni: Tonča Konvalinkova. V Litovli: M. Fidlerova. V Loukově: Boh. Vaněk, Alois Meřka*. V Lysicích: Jos. Pavelka, Rud. Kučera. V Maršovicích: Žofie Fraňová, Jar. Pošvar, V Mezimostí: Frant. Mach. V Mor. Ostravě: Adolf Tománek, Václ. Kučera ml. V Mostkovicích: Jan Šubert, Ant. Štolpa*. V Nákle: Jos. Kadlík, Žofie Spurná, Františka Kameníčková, A. Vodičková, Bož. Dostálova, Mar. Šiblová, Adolf Procházka*, Adolf Navrátil. V Napajedlích: Karel Nesrsta, Jar. Nadbálek, Balt. Králky Anna Baďurova, Ant. Kepřt, M. Košutova. V Nedvědicích: Boh. Zítka. V Nové Dědině: Žof. Kuhejdova. V Nové Vsi: M. Mamulova. V Nov. Mitrovicích: pí. Boh. Palátová. V Olomouci: Růž. Havlasova, Oldřich Novák, Milada Vacova, Kar. Hapala*. Jan Šorm, Jan Kliš. V Opavě: Jos. Rusek. V Oponěšicích: Frant. Sevela. V Ostrově: Frant. Kučera, Jos. Šebela, Ed. Flek, Jos. Kučera, V Osvětimanech: Julie a František Tiší*. V Otrokovicích: Žofie Skybova, Bož. Valouchova. (Dík! Pozdrav!) V Pasekách: Al. Krkošková, Štěp. Mazochova*. V Pelhřimově: Anežka Mimrova. V Počátkách: Frant. Navrátil. V Podolí: Karel Chlup. V Polance: Jos. a Anna Mikuskovi, Jos. a Alois Hyžákovi, Jos. Daněk, Jos. Zoník, Mil. Vítkova, R. Plšková, A. Juřicova. V Poličce: Anna Hnátova. V Praze: Bedřiška Kopelentova, Mař. Hospodářova. V Předměřicích: Věkoslava Valtova. (Těž srd. pozdrav!) V Přední Ždírnici: Jan Stránský. V Přemyslovicích: Frant. Miler. V Přestavlkách: Jaroslava Zapletalova, Štěp. Podolova, K. Gottwaldova, Ida Barnetova, Ludm. Popelova, Emilie Jankova, Mar. Černošková, Růž. Kynterova, Mar. Vánova, Mar. Hradilova, Ant. Kratochova, Olga Macourkova, F. Matoušková, Mar. Vaisarova, Štěp. Cetlova, Mar. Zavřelova, Bedřiška Odstrčilova, Bedřiška Štěpáníková, M. Burešova, Bož. Škubalova, Fr. Neradilkova, Anna Slá-

První sních.

Hleďte, snížek padá bílý,
jak peříčko lehýnce!
Již se všechno rázem mění
v tiché naší dědince.

Chýše, pole, nivy, luhy,
stromy v naší zahrádce,
vše se v nový šat odělo
zrovna jako v pohádce.

Padá snížek, padá zvolna,
viz stříbrné hvězdičky!
My pak na tu krásu zříme
z teplé naší světničky.

Padá snížek na květinčky,
celuje jich chladnou líc,
před mrazem a zimou krutou
netřeba jim bát se víc.

Jak se všechno těší — jásá,
první sních když stříbří kraj!
Ač se zima tlačí v jizbu,
dětská duše — květný máj.

Edv. Elp!

Pod vánoční stromeček.

Napsal Josef Brožek.

I.

Žilkovice jest dosti pěkná vesnička rozkládající se opodál silnice, vedoucí k městu Jablonci.

V Žilkovicích bydlel před nějakým časem chudý dělník Šourek, kterému se nevedlo právě dobře. Živil se broušením koral (skleněných perlí), ale výdělky byly malé, neboť práce ta mění se neustále a Šourek měl na starosti četnou rodinu, šest dítek a k tomu ke všemu již asi půl roku churavěl.

Měli sice Šourkovi ku svému domku kousek pole, které však nikdy, posázeno jsouc brambory, na celý rok zásoby neposkytovalo. Vedle jídla bylo také nutno na tolik lidí kupovati nějaký oblek. A byť sebe prostší šat se kupoval, přece i naň stěží bylo lze sehnati.

Šourková s nejstarší dcerou sice též pilně pracovaly a rodinu živiti pomáhaly, ale vše to bylo málo platno. Časem ani práce neměly a mimo to měli Šourkovi na domku značný dluh, který, ač se dosti snažili, za mladších let zaplatiti nemohli, a nyní, když byla četná rodina, teprve nebylo lze na zaplacení dluhu pomýšleti a byli rádi, když úroky sehnali. Ale co Šourek churavěl, nemohli zaplatiti ani úroků. Celkem byla u Šourků veliká bída.

Nejstarší Šourkova dcera Anežka byla teprve dívka třináctiletá, na svůj věk dosti vzrostlá. K rodičům lnula velikou láskou a stále přemýšlela, kterak by jim v bídě ulevila, a hleděla různé práce se chápati. Chodila v prázdném čase na houby, na jahody, a s tím co nasbírala za dva dny, spěchala třetí den po škole do města, odkud často pod večer se vracela, několik krejcarů domů přinášejíc. Byla to pomoc malá, ale přece dobrá.

Šourek uznával, že škola jest jediné, co může dětem dáti, nicméně vida nezbytí, když Anežce scházelo ještě půl roku k doplnění

povinné docházky školní, podal žádost ku školním úřadům za osvo-
bození další návštěvy školy.

To bylo před prázdninami a Šourkovi nevěděli jak žádost bude
vyřízena, nicméně měla již Anežka plán hotový, kterak o prázdninách
rodičům pomůže se živiti.

V okolí se živí mnoho lidí prodejem ovoce. Od sadařů totiž si
vždy ten, kdo se tímto zaměstnáním živí, koupí koš ovoce a jde
s ním do Jablonce, průmyslového to města, kamž jest však ze Žilkovic
přes tři hodiny cesty. Jelikož krajina kolem Jablonce jest na ovoce
velmi chudá, prodá se ve městě často velmi dobře, a toho zaměstnání
hleděla se uchopiti také Šourkova Anežka.

V Žilkovicích byl nejzámožnější sadař Jelik, který každý rok od
rolníků a často i od velkostatků veškeré ovoce ještě na stromech
kupoval, když uzrálo, zjednav si několik lidí, očesal a potom na
míry malým „handlířům“ prodával.

Jelikovi se tímto obchodem dařilo dosti dobře a často pěkný
peníz vydělal. A byl při tom člověk dobrého srdce. Neohlížel se na
hrst ovoce jako jiní sadaři.

Přišly prázdniny. Hned po ukončení školního roku, když přišla
Anežka z kostela, svěřila se rodičům, co zamýšlí podniknouti: „Zítra
bych mohla jíti do Jablonce,“ povídala.

„A co tam?“ ptala se matka.

„S ovocem.. Jiného není co dělat, peněz nemáme, a co jísti valně
také ne. A snad bych na ovoci přece něco vydělala.“

„Chudinko, ráda bys pomohla, vidíme to na tobě, ale z toho
nebude nic. Předně jsi ještě slabá, málo nésti nestálo by za to, a
s větší nůši bys si uškodila,“ řekl otec.

„Ale vždyť jsem veliká dosti, a sílu také mám,“ jistila Anežka.

„Nepomýšlej na to. Jdi na jahody, děti ti pomohou, a něco
vyděláte také.“

„Ale tolik nikdy ne. Holky říkají, že vydělají více než jeden
zlatý denně.“

„Ovšem, ale ony jsou větší než ty, osmnáct, dvacet let staré.“

„Nebráňte mi — ráda bych to zkusila,“ prosila dcera.

„Bojím se, abys sobě neuškodila,“ odpovídal otec, „a potom, vždyť
nemáme peněz ani na koš ovoce.“

„Poprosila bych Jelika, aby mi počkal.“

„A víš, že tak učiní?“

„Snad by si dal říci. Necháte mě?“ opětně prosila.

„Mnoho si od toho slibuješ. No když chceš jíti, zkus to tedy,

však toho sama necháš, až budeš musít těžkou nůši tři hodiny cesty nésti na zádech," svoloval otec.

Anežka, mající svolení rodičů, spěchala k Jelikovi a poprosila ho, aby jí svěřil nůši ovoce a dodala: „Hned jak přijdu z Jablonce, peníze vám přinesu, jen mi, prosím vás, počkejte. Nemáme co jísti," dokládala téměř s pláčem.

Dobrosrdečný Jelik, který dobře znal poměry hodné rodiny Šourkovy, byl prosbou Anežčinou dojat a vzav koš, naplnil jej plný pěkným ovocem a řekl: „Dceruško, mám tě rád za to, že tak mladá chceš se starati o rodiče a sourozence své, a kdybys byla silnější, dal bych ti větší koš ovoce. Nemysli však, že hned tolik vyděláš, abys bídu zahнала. Ale já ti dám první koš ovoce zadarmo, a teprve ostatní mi budeš platiti. Bůh mi zase jinak požehná a přeji i tobě Božího požehnání. Jistě tvoji lásku k rodičům Bůh odmění."

Se slzami v očích poděkovala dívka dobrému sadaři, který ji ještě poučil, zač má ovoce prodávati, aby snad škody neutrpěla.

Dívka ještě jednou poděkovala a spěchala domů, aby rodičům sdělila, že Bůh žehná hned jejímu prvnímu kroku. Šourkovi radovali se velice z tohoto daru, ale měli též velikou radost ze své dcery a v duchu prosili Boha, aby jí dal svého požehnání.

Příštího dne ve čtyři hodiny ráno kráčela Anežka s nůsí k Jablonci ještě s několika jinými překupníky, kteří ji do neznámého „obchodu" zasvěcovali.

Dívce působila dosti těžká nůše obtíže, nicméně snažila se otužilým spolucestujícím postačiti. A Bůh ji sílil.

Se strachy vcházela Anežka do města, kdež na náměstí vedle jiných košů s ovocem postavila i nůši svoji, čekajíc, brzo-li kupci přijdou. Že měla pěkné zboží, přicházeli brzo, ale hlavně — Němci, což působilo Anežce dosti obtíží. Město toto jest totiž z větší části německé, ač zde dobře třetina Čechů též žije. Jakž takž se Anežka s kupci shodla, a než bylo poledne, měla koš prázdný.

S jakou radostí spěchala dobrá dívka domů! Koupila bochník chleba a jiných potravin pro hladovící rodinu. Za peníze, které jí potom zbyly, koupila si zase ovoce, a na zejtrí vydala se do Jablonce zase. Tak chodívala každodenně a vždy za peníze, které vydělala, nakoupila domů potravin a tak téměř sama celou rodinu živila. Jsouc skromná, zdvořilá a mravná dívka, mívala vždy nejdříve vyprodáno, ač jak praveno, slova německého neuměla; ale od tiché dívčiny každý rád, ať Čech, ať Němec, ovoce kupoval, raději než od bohatých

překupnic a překupníků jiných. Tím však si mezi svými společníky způsobila nepřátele, kteří jí brzkého prodeje záviděli; avšak ona toho nedbala. Slovem nikomu neublížila a stále zůstávala tichou,

Od Anežky kupovala každodenně ovoce starší dáma, která bydlila v jednom z domů na náměstí, proti němuž Anežka obvykle sedala. Pomalu se s Anežkou seznámila, neboť paní ta byla Češka, a ač bohatá, neboť dům, v němž bydlela jako vdova s jediným synem svým Václavem, jí náležel, přece často s chudou dívkou chvíli pohovořila.

Když k podzimu nastaly chladné dny a deště a ubohá Anežka ve svém chatrném oděvu u koše sedíc se tetelila zimou, přávala si paní Bílá, aby jí Anežka do domu ovoce donášela. Zde pak dívka obvykle dala buď talíř teplé polévky nebo hrneček kávy pro zahřátí. A Anežka potěšena jsouc laskavostí šlechetné paní, celé srdce své jí otevřela a vyličila bídu celé rodiny. Tím si jen dobrou paní naklonila, neboť tato obdivovala odvážnou dívku, která přes to, že obdržela úlevu školní docházky, tedy ještě přece školačka, takovou obět rodině své přináší. A tu často podarovala ji nějakým obnošeným, však posud dobrým oděvem, což Anežka vždy s díky přijímala.

Zvláště od nějakého času dobrá paní Anežce projevovala svoji přízeň.

Paní Bílá objednala si jednou u Anežky nějaké ovoce, a dívka, sotva ráno přišla do města, hned spěchala, aby zakázku vyřídila.

Přišla ku dveřím bytu paní Bílé, zaklepala, ale nikdo se neozýval. Anežce bylo to podivné, neboť jindy už v tu dobu bývala paní vzhůru. Zaklepala ještě jednou, ale když opět nikdo se neozýval, zkusila dvěře, zdaž nejsou zamčené, aby snad zbytečně se nezdržovala, kdyby nikdo nebyl doma. Dvěře povolily a Anežka, položíc nůši na chodbě, vzala objednané zboží a šla do kuchyně. Zde nikdo nebyl. Zaklepala na dvěře pokoje. Opět žádný hlas.

Vzala za kliku a otevřela, ale rychle couvnula. Ostrý, dusivý jakýsi zápach zavanul jí vstříc. Lekla se, zakašlala, nicméně nepozbyla duchapřítomnosti. Zachvácená jakýmsi neblahým tušením, stáhla si přes ústa šátek, nechala dvěře otevřené a vešla.

Co se jejím zrakům objevilo, veliké leknutí jí způsobilo.

Na posteli ležela paní Bílá bez hnutí a na zemi její as desetiletý synáček Václav.

V prvé chvíli nevěděla Anežka co počítí, ale brzy jí napadlo, zdaž snad neuchází někde plyn a zdaž paní Bílá i se synem nejsou

otrávení. Někdy ve škole o tom pan učitel dětem vyprávěl, a poněvadž Anežka věděla, že se zde plynem svítí, přemohla všecken strach a rychle otevřela obě okna.

Hned zavanul sem čerstvý vzduch a udělal se průvan, poněvadž i dvěře byly otevřeny. Odporný zápach mizel a Anežka rychle shýbnula se ku chlapci. Cítila, že počíná slabě dýchat. Běžela k posteli a volala paní Bílou. Leč ta byla jako bezduchá. Anežka nemeškala, nabrala v kuchyni vody a jala se omdlelou paní omývati. I ta počala ukazovati známky života. Radostně vykřikla a nechajíc všeho, běžela dolů, kde celý případ oznámila strážníku, který nemeškal a zavolal lékaře a ihned do bytu paní Bílé spěchali. Anežka ovšem s nimi. Když přišli do vnitř, chlapec už seděl na zemi, a také paní Bílá otevřela oči, nevěděla však, co se zde stalo.

Strážník nejdříve prohlížel roury, a skutečně poznal, že z jedné plyn uchází. Obtočil ji rychle kusem látky, co zatím lékař zabýval se nemocnými.

„Ještě pět minut a bylo by bývalo pozdě,“ povídal poněkud se zotavivší paní Bílé. „Bohudíky, nyní vám však žádné nebezpečí nehrozí. Nutno však, než bude roura spravena, abyste se odebrali do jiného pokoje. Vaše ochránitelka bude tak dobrá a doběhne do lékárny,“ obrátil se lékař k Anežce.

Napsal recept a Anežka bez odmluvy odběhla.

Paní Bílá zatím se synem přešla, podporována lékařem, do jiného pokoje a poněkud se zotavila.

Když se Anežka vrátila, paní jsouc o všem zpravena, vřele jí děkovala za záchranu života svého i synova a všichni naslouchali dívce, když vyprávěla, jak si počínala.

Lékař poklepal dívce na rameno. „Velmi dobře jsi udělala, mé dítě, že jsi dříve otevřela okna, než jsi hledala pomoc. Mohlo být pozdě.“

„A kterak se ti odměním, dítě drahé?“ ptala se pohnutě paní Bílá.

„Nežádám žádné odměny. Jsem ráda, že jsem přišla v čas,“ vesele povídala Anežka, již blažilo vědomí, že zachránila dva životy.

Po té přinesla objednané ovoce a chtěla s nůši jíti do trhu.

„Omeškala jsi se dnes, dceruško, a proto zůstaň zde,“ povídala paní Bílá. „Ovoce se ti nezkaží a zítra je prodáš. A dnešní den ti nahradím.“

Anežka neodporovala. Když lékař se strážníkem odešel, Anežka rozdělala v kuchyni oheň a vařila za návodu paní Bílé snídání.

Za chvíli přišel, poslán strážníkem montér, který poškozenou rouru plynovou spravil a jiné prohlédl. Dle jeho úsudku praskla

roura sama od sebe, a mohlo to pro paní Bílou i jejího synáčka míti smutné následky.

Jest pochopitelné, že paní Bílá byla Anežce nad míru vděčna, a když se cítila dosti silnou, chtěla vděčnost svoji dáti na jevo větším peněžitým darem.

Leč Anežka nepřijala ničeho, než co soudila, že by asi byla mohla vydělati, ale paní Bílá přece ji větší částku vnutila. Poděkovavši, odcházela Anežka domů.

Od těch dob docházela Anežka k paní Bílé téměř každý den s nějakým ovocem a nikdy nebyla propuštěna bez posily.

Paní Bílá si Anežku skutečně zamilovala. (Dokončení.)

o o o

SVATÝ MIKULÁŠ.

Když napadá bílý snízek
matce zemi na rubáš
jak by dětem smutno bylo,
by nechodil — Mikuláš.

Zlaté sáně plné dárků
vždycky stanou u dveří,
za které ten štědrý světec
k hodným dítkám zaměří.

Jablíčka a cukrovinky
také hojnost ořechů
plnou rukou naděluje,
kam zavítá pod střechem.

Ale pouze hodným dětem,
které nemusí se bát,
že jim čertík Mikulášův
notně přijde našlehat. —

Hle, košíček plný dárků
a hračky v něm složené,
rozjásají drobných dětí
to srdečko blažené.

Pochválil je svatý biskup,
že uměly „Otčenáš“,
potom pravil „Jen si berte,
co vám přines Mikuláš.

Také dobře uschovejte
si tu metlu kroucenou,
ať vás její šlehy včasně
dál od pekla zaženou!“

L. Grossmannová-Brodská.

Svatý Mikuláš.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. Všetěčka.

Pohled do kuchyně černochů.

Nezřídká jsem pozoroval, že si kuchařky rády zapisují, jak se hotoví některé zvláště chutné pokrmy. Mívají celé knihy opsaných kuchařských „receptů“ a těší se, mohou-li někde nalézt zase něco nového, co si ještě nezapsaly. Nelitují námahy s opisováním spojené a při nejbližší příležitosti zkoušejí, jak dobré je to, co si naposledy opsaly. Možná, že i mezi čtenářkami „Anděla Strážného“ jest nějaká nadějná děva, která si všímá umění kuchařského a která se zajímá o to, jak se hotoví rozmanité chutné zákusky. Abych její vědychtivost upokojil, vyjímám následující zprávu o kuchařském umění v Togo,¹⁾ z článku P. Berninga, missionáře v Lome.²⁾

Na řádném jídelním lístku se uvádějí všude v hostincích napřed polévky, pak pokrmy masité, příkrmy a konečně moučníky.

Zachováme tento osvědčený pořádek i v našem pojednání.

Pepřová polévka. Dříve nežli uvedu všechny jednotlivosti potřebné k tomuto „znamenitému pokrmu“ musím předeslati dvě kratinká vypravování missionářova. Tedy poslyšte!

„Byl jsem kdysi na jedné missijní stanici, kde bylo nutno odtrhnouti podlahu ve špižárně. Při té příležitosti byl zabit slušný počet myšek — 37. S počátku se házely mrtvolky prostě na hromadu. Potom však přišel jeden s emailovou³⁾ mísou a uložil na ni všechny myšky. Proč a nač? Inu, chtěl si z nich udělat druhého dne dobrou „detsi“, čili pepřovou polévku.

Na téže stanici jsme kopali studni. V noci zabloudil do jámy veliký potkán — který dosahuje u nás značné velikosti, skoro králíčka — a nemohl se dostat ven. V krátce se shluknul kolem studně zástup hochů smutně dolů pohlízejících; nemohli potkána chytit. Jeden z kněží věděl radu. Beze slova jim hodil kočku, která se tu právě namanula. Hoši ihned pochopili, co s ní. Uvázali ji na provaz a spustili dolů. Když pak kočka chytila potkána, byla vytažena a lup jí se slávou odňat. Druhý den se chlapci zdvořile poděkovali u velebného pána „za včerejšek“. Ten nevěděl napřed co to znamená, ale pochopil brzy. Z potkána byla výborná pepřová polévka.“

¹⁾ Krajina africká při zálivu guinejském, západně od řeky Nigru. Při pobřeží tamějším leží město Lome.

²⁾ Dle Klaverského kalendáře 1912.

³⁾ Kovová polévaná

Zatím dosti vypravování. Chtěl jsem jenom připomenouti, co může býti součástíkou pepřové polévky. Může, ale nemusí. Černoch se s p o k o j í také s jinou přísadou. Může v ní býti i maso kuřat, vepřové, skopové, z morčete,¹⁾ antilop,²⁾ neb z velkých hadů.

Polévka se nazývá proto „pepřovou“, že tam přijde značná dávka pepře, aby byla — jak černoch říká — „sladká“. Kromě toho se tam dá cibule, sůl a fetri, t. j. zvláštní seménko, jehož působením se pak polévka vleče jako gumma. Na konec se vlije do polévky hodně mnoho palmového oleje.

Pepřová polévka se jí v poledne.

P o l é v k a k u k u ř i č n á se vaří — jak již jméno připomíná — z kukuřice a dávají se do ní pražené z e m s k é o ř e c h y.³⁾ Jí se ráno a večer.

M a s a, jak vidno z předcházejícího, požívá černoch dle možnosti a okolnosti všeho druhu.

P ř í k r m e m jest rýže, vařená kukuřice se zmíněnými již ořechy; „koliko“, zamilované jídlo černochů, jest v palmovém oleji smažený jams.⁴⁾ Z téhož jamsu se připravuje „fufu“, chutnající jako rozmačkané brambory. Kromě toho požívá také ovoce: kokosové ořechy, druh oranžů, ananasy, banány, citrony, papaie, naugo a rozmanité sladké součástky zelin, keřův i stromů.

M o u č n í k e m černochů jest „gawa“, t. j. chléb z rozemletých bobů, smíšených s palmovým olejem. Podobá se našemu svítku.

Všechno, co se dá jísti, se jmenuje „Nududu“ čili jídlo, pokrm.

N á s t r o j e m kuchařským jest kromě hrnce a plochých kamenů, sloužících ku rozmačkání zrn, veliký dřevěný hmoždíř s dřevěnou, až 2 m dlouhou palicí.

P ř í b o r e m k jídlu jest — pět prstů. I polévka se jimi dá jísti. Černoch uhněte z příkrmu pevnější kousek, udělá v něm prstem jamku a namáčí to do polévky.

Kolem jedné mísy neb hrnce sedí 2—3 osoby. Mužové jí napřed, po nich ženy a dítky.

Mezi jídlem se nepije, leč zřídka, jest však připravena voda ku vymytí úst po jídle. Každého rána si čistí černoši dřívkem zuby.

Nuže, má někdo chuť na takový jídelní lístek?

1) Lidé říkají „mořská sviňka“.

2) Zvěř podobná srnci.

3) Zemské ořechy, latinsky arachis, motylkovitá bylina, mající v zemi bobule podobné ořechům

4) Jams = kořeny podobné řepě až 50 cm dlouhé, 12—20 cm tlusté. U nás se říká burské oříšky.

RODIČŮM.

Ty dobrý, milý tatíčku,
hvězdou jsi mého žití.
Ty v cestu světa trnitou
mi seješ lásky kvítí.

Ty dobrá, zlatá matičko,
sluníčkem mým jsi jasným,
pokud můj život zahříváš,
jak cítím já se šťastným.

Edv. Elpl.

Hledal matku.

Podává Ignát Zháněl.

Šťastné jsou dítky, které nevědí, co jest bída! Blažené jest dítě, které nezkusilo, co jest hlad. Jak vděčny máte býti, milé děti, že dávají vám vaši milí rodičové vše, čeho k živobytí potřebujete. Buďte za to rodičů poslušni, dělejte jim radost pilností, dobrým chováním. Dnes vám chci vyprávěti o chlapci, který zkusil, co jest bída i co jest hlad.

Ve Vídni, hlavním městě naší říše, jest veliká veřejná zahrada, již říkají Prater. Jednou v létě chodil tu časně z rána strážník, a zdálo se mu, jakoby ve kři ležel nějaký chlapec. Šel blíže a skutečně uviděl, že tu spí hoch; vedle něho ležela hůlka, kdesi v lese uříznutá a pod hlavou měl malý uzlíček.

„Vstávej tuláku,“ volal strážník a chytl nepřiliš jemně hocha za rameno, „To je pěkný pořádek, co pak nespíš doma, kde se touláš tuto v lese? Co řeknou tvoji rodiče?“

Mezitím se chlapec vzpamatoval, smekl čepici a díval se přímo strážníkovi do očí. Tomu se ihned na první pohled hoch zalíbil, a proto poněkud vlídněji se vyptával

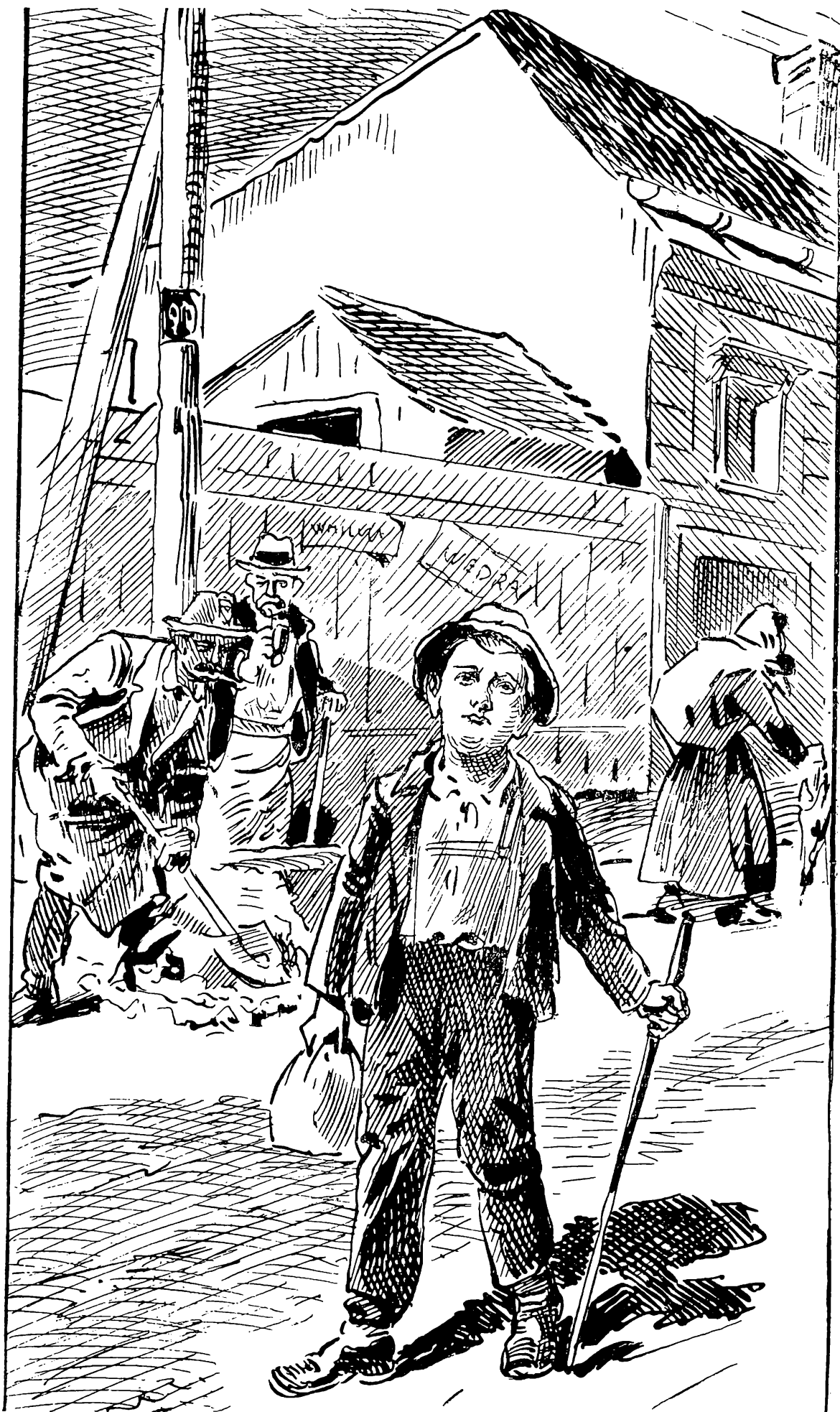
„Odkud jsi a jak se jmenuješ? Co zde děláš?“

„Jsem prosím z Vídeňky ze Starého Brna a přišel jsem do Vídně hledat maminku.“

„Z Brna jsi,“ kroutil hlavou strážník. „A jak jsi se dostal sem do Prateru?“

„Jdu pěšky z Brna“, odpovídá hoch.

Ač bylo teprve asi pět hodin z rána, přece stál již zástup lidí u strážníka a u hocha, dychtivě očekávali co bude dále.

Josífek se vydává na cestu do Vídně.

Aby ušetřil strážník hocha této dotěrné zvědavosti, vzal ho za ruku a pravil: „Pojď, chlapče se mnou na strážnici do naší kanceláře a tam vše vypovíš našemu panu oficiálovi.“

Chlapec šel ochotně se strážníkem a když se ho lidumilný úředník vyptával, poznal, že chlapec jest vlastně hodný hoch a vskutku se

„Vstávej tuláku!“ zvolal strážník .

vydal na dalekou cestu z Brna do Vídně, aby hledal matku. Protože s pláčem se přiznal, že má velký hlad, dali mu dobrosrdeční strážníci napřed jísti a pak zvěděli od něho následující smutný příběh:

Hoch se jmenoval Josef Putna ; chodil na starém Brně do čtvrté třídy a bydlil v cihelně na Vídeňce s otcem a matkou.

„Matka čekala vždy v sobotu na otce, že donese domů výplatu. Ale ten nepřišel až v neděli ráno. Býval vždy nemocný,“ vyprávěl hoch, „po celou neděli ležel v posteli a naříkal. Maminka neměla peněz, proto chodila každý večer po hospodách a prodávala sirky. Já na ni vždy čekal až přišla, neboť mně pokaždé donesla několik rohlíků. To bývalo často mé jídlo, jež jsem dostal za celý den, někdy jsme měli ráno a v poledne trochu kávy. Letos v zimě tatínek přišel několikrát až v neděli večer z práce ; maminka se rozlobila a povídala, že půjde od nás pryč do Vídně do služby.“

„A jednou z rána jsem se probudil,“ vypravoval Josífek, „a maminky u nás nebylo. Večer dovedl tatínek, když přišel z práce, jakousi babičku a povídal mi „Josítku, to je má teta, ty jí budeš říkati babičko ! A běda tobě, jestli ji ve všem neposlechněš.“ Tatínek chodil do práce a já býval, přijda ze školy, s babičkou sám doma. V sobotu tatínek nedal babičce žádných peněz a babička mně dala balíček sirek a poručila, abych šel do města a sirky prodával. Chodil jsem večer po městě a nabízel sirky ku koupi. Vždy jsem vydělal několik krejcarův, ale babička nebyla se mnou spokojena. Obyčejně jsem, přijda v noci domů, dostal notnou výplatu a často jsem šel spát o hladu. Tu jsem si umínil, že jak budou prázdniny, uteku z domu a půjdu za matkou do Vídně, vyhledám ji a zůstanu u ní.“

„A věděl jsi, kudy vede cesta?“ přerušil úředník Josífka.

„Ano, prosím“, odpovídal chlapec. „Ve škole díval jsem se často na mapy, které tam visely a zvěděl jsem, že vede do Vídně císařská silnice. Dobře jsem si zapamatoval, že musím jíti přes Pohořelice, Mikulov, Poisdorf, Wolltersdorf. Pan učitel nám vyprávěl o svatoštěpánské věži ve Vídni, a tu jsem si myslel, jak tu uvidím, bude již dobře.“

„Jak dlouho jsi šel a kde jsi noclehoval?“ tázal se strážník.

„Z Brna jsem věděl, že císařská silnice jde okolo centrálny k Rajhradu a pak byly všude ukazovák, na nichž jsem četl kolik kilometrů ještě zbývá než bude Vídeň. V celku jsem ušel 115 kilometrů a byl jsem celé dva dny a dvě noci na cestě. Vyšel jsem z Brna v pátek ráno a dnes jest neděle. Šel prý vždy tak dlouho do noci, jak jen stačily síly. Pak jsem si lehl někde do stohu slámy a probudiv se, šel jsem ihned dále. Z domu jsem si vzal veliký krajíc chleba a do šátku jsem si dal své školní knihy a košili, kterou jsem

dostal o loňském Ježíškovi. Mimo chleb jsem nic nejedl. Báł jsem se poprositi o jídlo, aby mne nechytl četník a neposlal zpět do Brna.“

Úředník s úžasem poslouchal vypravování chlapcovo. Zařídil

„A věděl jsi kudy vede cesta?“ přerušil úředník Josífka.

vše, aby matku jeho našel. A skutečně v málo hodinách jí vyhledali. Nepodnikl tedy nadarmo smělý Josífek dlouhé cesty z Brna do Vídně. Kéž se mu ve Vídni lépe vede než v Brně!

Terst.

Vzpomínka z cest. — Píše Ignát Z h á n ě l.

1. Na cestě do Terstu.

Kterýsi cestovatel, který prošel celý svět a zkušeným okem vše pozoroval, praví: „Nejkrásnější ze všeho, co jsem vůbec viděl, jsou dvě věci: Alpy a moře.“

Nám, obyvatelům zemí koruny České, jest nejbližší moře jaderské. Lehce a podobně se k němu dostaneme jižní dráhou, která vede z Vídně do Terstu.

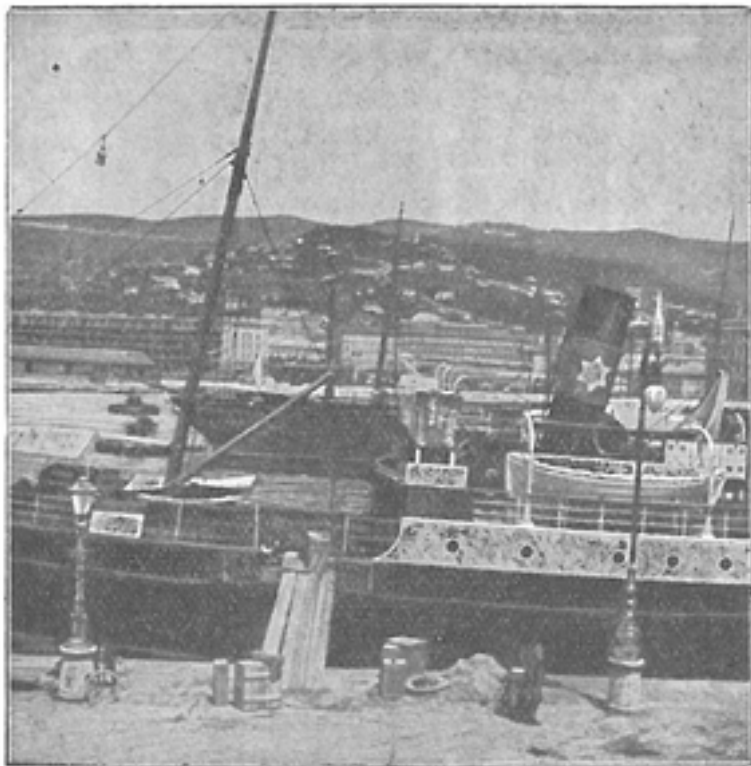
Rychlík urazí tuto cestu, měřící na šest set kilometrů, asi ve dvanácti hodinách. Kdo tedy vyjede ráno ve Vídni z jižního nádraží, může být již večer u moře v Terstu a projede též část Alp, takže si může učiniti aspoň slabý a přibližný obraz i pojem o jejich kráse.

U nás jedou rychlíky rychlostí šedesáti kilometrů za hodinu. Měl by tedy vlak býti z Vídně u moře za deset hodin. Opoždění toto lze však vysvětliti tím, že jsou na cestě dvě velké překážky, jež musí vlak pracně překonati.

Hned za Vídni jsou poslední výběžky Alp, vlak je projíždí průsmykem Semmeringským. Dole připínají vždy druhý parostroj, by mohl vyjeti po četných zatáčkách a mnohými tunely až nahoru, do výše 980 metrů.

A druhá podobná překážka jest až blízko Terstu, v Krajinsku, kde se pne do velké výše pohoří Kras.

Před lety, dokud nebylo tolik železnic, jako nyní, prohlašovali trať z Vídně do Terstu za nejkrásnější v Rakouské říši. Hlavně vábil

V terstském přístavu.

překrásný, svěžími lesy porostlý, četnými údolími i úvaly vyzdobený Semmering. Rovněž vzácně vábnou byla další jízda zeleným Štyrskem. Pohoří Kras pak vyniká divokou, řekl bych jakousi nezkrocenou velkolepostí; nemá totiž pražádného lesa a jest úplně holé.

Za dřívějších dob byl sice Kras zalesněn a rostlo na něm mnoho starých, mohutných dubův. Ale lesy tyto byly úplně zbytečně a nerozumně vykáceny. Obrovských dubů použili ku stavbě lodí a hlavně stožárů. Když pak přišly lijáky, spláchly všechnu ornou a dobrou půdu a přivaly ji odnesly do údolí, tak že celý Kras nyní vypadá

V terstském přístavu.

jako klenotnice, z nichž všechny klenoty odnesli a ukradli drzí loupežníci. V novější době dějí se opět pokusy a Kras se zalesňuje. Potrvá však mnoho let, než tu vyrostе vysoký les.

Jel jsem několi-krátě touto zajímavou tratí, a jednou, když jsem byl již blízko Terstu, stala se mi následující příhoda: Seděl jsem v rychlíku v oddělení pro kuřáky. —

Bylo nás pohromadě několik kněží, z nichž dva byli Němci. K vůli nim mluvili jsme po německu. Do našeho oddělení vstoupili dva muži, pozdravili mlčky a usedli naproti mně. Bavili jsme se dále, a upozorňovali se na krásy přírodní. Jeden z nás kněží díval se na hodinky, vytáhl je z kapsy a povídá po německu: „Ještě hodinu, pánové, pojedeme a uvidíme moře i Terst.“

Tu z obou doposud němých společníků našich jeden otevřel ústa a mysle, že nikdo z nás neumí česky, pravil: „Ty, Josefe, kdybych já měl, jako tento pán, zlaté hodinky, tu bych nejel třetí třídou!“ My jsme se ovšem nepřihlásili za krajaný a též jsme přátelům-Němcům, s nimiž nás svedla náhoda, nesdělili, jakou úplně zbytečnou poznámku krajané naši učinili.

Proto učiníme si zásadou : nikdy nebudme mnohomluvní, prostořeční a vždy si pomysleme, že i když mluvíme někde daleko od naší řeči, může někdo býti ve společnosti, kdo jí rozumí.

Opčina jest jedna z posledních železničních stanic před Terstem. Leží vysoko na horách. Cestující jsou vždy u oken po pravé straně a plni nadšení upozorňují se vespolek na dva překrásné obrazy, jež tam lze zříti: pod námi jest na skále, čnějící do moře, běloučský zámek Miramare. Je celý vystaven z bílého kamene, a proto vypadá tak překrásně bělounký. A pak to moře! Až kam oko sahá, nic jiného nevidíš než obrovskou spoustu vod!

Kdo ponejprv moře vidíš, díváš se pln nadšení, nevíš, jakými vzletnými slovy bys dal výraz své události, myslíš si: představoval jsem si dle popisů, které jsem četl, že jest moře velkolepé, ale že je tolik krásné, přece jsem si nemyslíl.

Tak se zakoukáš, že ani nepozoruješ, jak rychlík z Opčiny jako o závod rychle ujíždí — vždyť jede s kopce a též si nevšímáš, že je dole u moře rozloženo velké město a přístav s tolika loďmi, že je tam stožárů jakoby celý les. Ale než si to vše uvědomíš, vlak zastavuje a jsi v Terstu.

(Dokončení.)

Od čeho prý pochází jméno „Rudohoří“.

Napsal E d . S c h u b e r t .

Maminko, maminko, to jsme se dnes musely ve škole srdečně zasmát!“ Tak zvolala Miruška, žákyně 3. třídy obecné školy, když přišla dopoledne ze školy domů a mamince slušné pozdravení dala.

„Jsem zvědava,“ odvětila maminka; „je lépe smáti se než plakat, avšak: Kdo se směje naposled, směje se nejlépe. Uklid' si své školní věci, přijď ke mně do kuchyně; budeš mi strouhati perník a při tom budeš mi vypravovati o tom, co zavadlo příčinu k takovému zasmání.“

Miruška poslechla, uklidila své věci a odstrojila se, aby si v kuchyni šatiček nepošpinila, bylať čistoty a pořádku velmi dbalá! Byla brzy hotova, a honem honem k mamince a k práci.

„Tak co to bylo, Miruško?“

Miruška: „Měly jsme dnes druhou hodinu zeměpis. Pan učitel vyvěsil na tabuli velkou mapu království Českého, ale než jsme se začaly učit podle mapy o království Českém, zopakoval s námi o

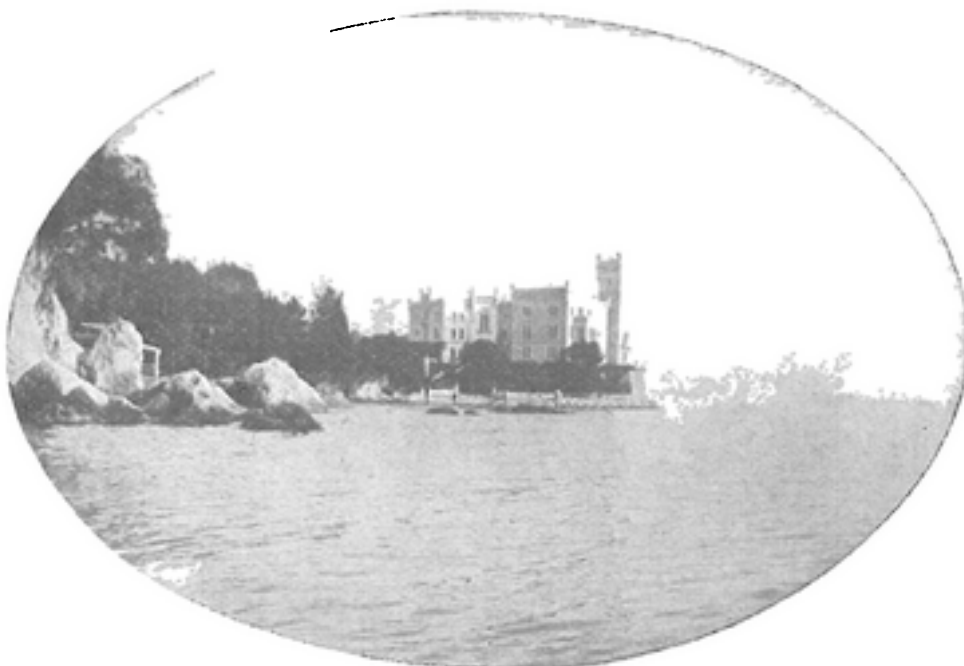
Pohled na moře od Opčiny.

markrabství Moravském: jak je velké, s kterými zeměmi hraničí, kolik čítá obyvatel, jak se rozlišují podle národnosti, podle náboženství, které pohoří a kde se rozkládá, které jsou nejdůležitější řeky a města, co země plodí.“

„Jestli pak jste to uměly všechno zodpovědět?“ skočila maminka Mirušce do řeči.

„Ó ano, všechno jsme uměly. Pan učitel měl radost a pochválil nás za to.“

„To je povinností každého, aby svou vlast dobře znal a naučil se ji také milovat,“ dí matka.

Miramare.

„To nám též pan učitel pravil,“ řekla Miruška; „však já svou vlast miluji, vždyť mi dala dobrou matinku a milého tatínka, kteří o mne tolik pečují.“

Při těchto slovech srdečně pohlédla Miruška na matinku, již se v oku zatřpytila slza radosti. Nechtíc však toto pohnutí dátí na sobě znáti, odvrátila se za svou prací a pravila: „A co bylo dále?“

„Pak pravil pan učitel,“ pokračovala Miruška, „jako vy svou vlast znáte a milujete, tak znají a milují i Čechové svou vlast. Jak rádi a s nadšením zpívají národní hymnu „Kde domov můj“? Vlastí

Pohled na Terst z moře.

Čechům je království České, o němž se dnes z mapy učiti budeme. Vyndejte své atlasy a vyhledejte mapu království Českého.

„Když jsme tak učinily, probíral s námi, s kterými zeměmi hraničí na východě, na jihu, západu a severu. Potom přistoupil k jmenování hor českých. Jedny jsme již znaly:“

„Tak, a které?“ tázala se matka.

„Českomoravskou vysočinu,“ odpověděla Miruška a vypravovala dále, „že na jihu a na jihozápadě je pohoří s velikými šumnými lesy; to je Šumava, a ta že končí horou Čerchovem zvanou, odkud počíná na severozápadní hranici Český les. V severozápadním koutě Čech jsou

„Smrčiny“, protože je prý v nich mnoho smrkových stromů. Odtud pak na severovýchod táhne se podél hranice českosaské pohoří zvané „Rudohoří“. Tu se nás pan učitel ptal, zdali bychom uhodly, od čeho má toto pohoří své jméno. Několik se nás hlásilo. Pan učitel vyvolal Boženu Strakovou. Ta řekla: „To pohoří se jmenuje Rudohoří, protože je tam mnoho rudých stromů.“ Tu jsme se všechny daly do smíchu, i pan učitel se zasmál a pravil: „Mýlíš se; mají sice některé lesní stromy, jako na př. borovice, rudou kůru na kmeni, ale koruny jejich jsou vždy zelené, v létě i v zimě. Od toho nemá tedy Rudohoří své jméno.“

„To byl ovšem poněkud směšný důvod pro odvození jména „Rudohoří“,“ podotkla maminka; „odpověď Strakové byla následkem toho, že slyšela od pana učitele při jménech „Šumava“ a „Český les“ zmínku o stromech, a tu se jí vybavil v mysli u jména „Rudohoří“ pojem rudé stromy. Avšak to svědčí také poněkud o její těkavé mysli, tedy i o její nepozornosti. A což ty ostatní, jež se hlásily?“

„Pan učitel vyvolal mne,“ pravila Miruška, „a já jsem řekla: „Rudohoří má od toho jméno, že se v něm nalézá mnoho rud.“

„Tak jest,“ pravil pan učitel, a ptal se mne dále, vím-li, co jsou rudy?“

„A věděla's to?“ tázala se matka.

„Kterak bych to nevěděla! Vždyť jsme se učily v přírodopise o rudách, když jsme se učily o železe; pan učitel nám tehdy rudy železné ukazoval a jmenoval. Jenom že v Rudohoří se již nyní na rudy měděné a cínové nedoluje; panuje tam více krajkářství.“

Za této rozmluvy přiblížila se polední hodina.

Matka napomenula ještě Mirušku, aby byla vždy ve škole pozorna, aby také někdy něco neřekla „pro zasmání“, a vybídla ji strojiti na stůl. I v tom se Miruška dobře vyznala.

STROMEK V ZIMĚ.

Na sadě stromeček
v samotě stál,
sněhu a vánice
velmi se bál.

Zima mu urvala
zelený šat,
na holé větvičky
bílý sníh pad.

Napadl hebký sníh
na větvičky,
ku nebi pozvihl
strom ručičky.

Prosil, by sluníčko
seslalo zář,

by se mu zahřála
umrzlá tvář.

Měj ty jen strpení
na krátký čas,
ze sna tě probudím
na jaře zas.

Teploučkým paprskem
stane se div,
dostaneš šatičky,
budeš zas živ.

Slovem tím stromeček
spokojen byl,
pod sněhem hebounkým
tichounce snil.

A. Marie Kadlčáková.

○ ○ ○

Za vznešeným cílem.

Historická povídka ze 13. století. — Napsal Luděk Novák. (Pokrač.)

IV.

Následujícího dne již časně ráno vydala se Větrovcova družina
opět na cestu.

Jaksi zamlkle jeli opětně. Zvláště Václav Bojanov jel zasmušen
a sklíčen. Myslil na bratra, vzpomínal na domov. Uvažoval, zda bratr
dosud živ či mrtev již, a je-li živ a zdrav, neúpí-li někde v otroctví.
Slyšel již, že mnozí účastníci výprav padli pirátům*) do rukou a ti
pak je zavlekli do otroctví. Tak vzpomněl si na zemana Dobřenského.
Také padl do rukou námořních lupičův a prodán byl kamsi do Egypta
a tam s ním zacházeli hůř než s němou tváří. I do pluhu byl za-
přahán. Doma, aby ho mohli vykoupiti, o něm nevěděli. Z otroctví
svého dostal se jen podivnou náhodou. Jednoho dne, když zase na
poli do úpadu pracoval, popoháněn jsa uzlovitým bičem, sneslo se
nedaleko u sousedního pole hejno čápů, buď aby si odpočinuli nebo
něco si ulovili.

*) Mořští loupežníci.

Pohled na tyto čápy připomenul mladému Dobřenskému vzdálený domov. Na rodné jeho tvrzi stavívali si čápi hnízdo každoročně. Z jara přilétali a vyseděvše mladé, zase odlétali. Což to bývalo radosti, když stojíce na střeše tvrze klapali dlouhými svými zobany. Jeden z nich byl úplně krotký. Kdykoliv na něho zavolal, vždy blíže přilétal a za ním chodíval. I napadlo ho nyní, když se tak na čápy díval, není-li mezi nimi některý z jeho domova. I zavolal jménem, jakým doma na čápa volával, a hle! — jeden čáp nazvědhl hlavu, rozhlížel se a když Dobřenský zavolal po druhé, přiletěl až k němu. Nelze popsati radost mladého Dobřenského. A v té radosti napadla ho šťastná myšlenka. Lístek napsal a připevnil ho čápu na nohu. Čáp odletěl, a když se z jara opět vrátil na rodnou tvrz Dobřenských, povšiml si, že má čáp cosi na noze. Zavolali ho, odejmuli mu lístek a zvěděli — o ztraceném a již oželeném synovi. Ihned sehnali, co bylo nutno sehnati a syna vykoupili. Když o tom uslyšel kníže, čápa Dobřenským do znaku dal.

„Kdybych se i já takovou nějakou podobnou náhodou dozvěděl o bratrovi!“ zatočil v duchu. „Všecko bychom vynaložili, abychom ho vykoupili. Jak by se zaradoval stařícký otec, až by se s ním sešel!“ těšil se.

Větrovcovi zdála se ta cesta mezi zamlklými mladými křižáky dlouhou. Občas zahovořil něco a pokoušel se hovor udržeti, ale byl to úkol skoro nesnadný.

A tak bylo den jako den.

V Praze se nezdržovali. Uslyševše, že výprava císaře Fridricha II. již se vypravila, aby z Benátek co nejdříve odplula, spěchali. Chtěli ji dostihnouti a s ní v cestě pokračovati. Kdyby se měli sami do Svaté země vydati, mnohem více obtíží museli by překonati, než s výpravou. I opustili Prahu hned druhého dne po svém příchodu.

Dali se ku Prachaticům a dále „zlatou stezkou“ k Pasovu. Cestou potkávali lidi domácí i cizí. Tito byli ponejvíce vlašští kupci. Putovali do Čech, aby tu zboží prodávali a jiné kupovali. Zvláště zlato a stříbro kupovali. V Čechách již tehdy bývalo ho dostatek.

Když dorazili na půdu německou, stále se dotazovali, kudy táhla výprava císařova a stále táhli v patách za ní. Nutkalo je to, aby své kroky zrychlovali, aby ji v čas dohonili. Únavy takorča ani nepociťovali.

Šťastně dostali se až do země tyrolské.

Zde jednoho dne již za pozdního večera přiblížili se k jakési krčmě. Byla podivného vzhledu. Nikterak se nehodila do puvabného

údolí řeky Adiže, v němž stála. Vzhledem svým spíše odpuzovala, než lákala. Spíše podobala se peleši lupičské.

Z Větrovcovy družiny nikomu se do ní nechtělo.

„Raději venku zůstanu a někde pod stromem odpočinu,“ prohlásil Přemek z Morašic.

„Ale kterak se posilníš? Mne již hlad trápí,“ netajil se Vít z Rozpakova. „Považ, od rána jsme nejedli!“

„Cítím to! Žaludek můj se již také hlásí,“ přitakal Bojanov z Peklína.

„Ale což kdyby to byl brloh lupičský!“ prohodil Vněstoš. „Chatrč se alespoň něčemu podobnému podobá! Sami vpadneme jim do rukou!“

„Pravda! Ale podle vnějšku nelze vždycky souditi,“ mínil Větrovec. „I vnějšek člověka někdy jest klamný. Již sám jsem se o tom přesvědčil. Nejednou pod chudobným krovem zlaté srdce bývá!“

„Inu, pravda...!“ chtěl cosi poznamenati Vněstoš, ale Větrovec nedal mu času.

„Proč by tedy v nevzhledné krčmě nemohli býti lidé zlatí!“ řekl. „Nejspíše budou to zde již Vlaši a ti o uspořádání svých domků již tak nepečují.“

„Ty myslíš, že jsme již mezi Vlachy?“ zvědál Václav Bojanov.

„Myslím!“

„Pak bychom již k moři neměli daleko?“ hned si Bojanov připomenul.

„O moře nyní se nám nejedná, nám nyní jde o kousek něčeho, čím bychom se posilnili,“ poznamenal Přemek.

„Vím, nač myslíš, ale mám také jiné myšlenky,“ netajil se Václav a jakkoli cítil již také hlad, byl by třeba celou noc ještě dále jel, aby výpravu císařovu dohonili a co nejdříve k moři dorazili. Toužil již po moři. Rád by se dostal na ně a přeplul je, aby kdes v daleké cizině po bratrovi pátral. Měl jakousi předtuchu, že se tam s ním někde shledá.

Ale ti, kteří s ním putovali, jeho touze nerozuměli. Touha po ukojení hladu je otupovala.

Větrovcovi z rozhovoru mladých mužů neušlo ani jediné slovo. Byl na ně pozorliv. Hned po první slovní srážce mezi Přemkem a Bojanovcem napadlo ho, že ti dva mladí lidé budou na sebe nevražiti a ve své nevraživosti často že se mohou utkati, a slovo zlé vyvolá slovo prudčí, přenáhlenější, a přenáhlenost člověku nikdy dobře neposloužila. Prudkost a hněv utlumí rozvážnost a čin bez rozvahy podniknutý špatné mívá následky.

Proto je bedlivě pozoroval a byl při nich jako by na stráži, kdykoliv byla obava, že dojde mezi nimi k nějakému výbuchu.

Tak i nyní.

„Nesudte, abyste nebyli souzeni,“ napomenul je. „Rozumějte však jeden druhému. Pozdržte se okamžik a já se přesvědčím, kdo v té chatě bydlí. Jsem zkušený, vypátrám snadno, hrozí-li nám v krčmě nebezpečí, či budeme-li tam jisti. Sám již uznávám, že třeba odpočinku a posílnění, ne k vůli nám, ale k vůli koním. Jedeme od rána!“

Po těchto slovech neodvážil se Přemek Bojanovu něco poznamenati a Bojanov důvod Větrovcův musel uznati.

Větrovec pak vida, že oba nevraživci jakž takž se upokojili, zaměřil ke krčmě a vstoupil dovnitř.

V prostorné jizbě zastihl pět mužů. Čtyři seděli u stolu, pátý stál a cosi jim vykládal. Vzezření jejich mnoho důvěry neprobouzelo. Byli obličejův osmáhlých, tváří dlouhým hustým vousem zarostlých.

Větrovec svým náhlým vstoupením je z jejich jednání vyrušil, ale sám spatřiv je, také se nějak nezvykle zarazil. Ale vzpomenuv si, že strach je špatný rádce, vzchopil se a až do krčmy postoupiv, ptal se po krčmařovi.

Mužové mu nerozuměli. Pohledli naň pozorněji a cosi prohodili.

Větrovec jakž takž porozuměl. Zapamatoval si několik slov, když pana Staňka z Rozpakova až sem do Vlach provážíval. Porozuměl jim a nyní sám se pokusil jejich řeči zahovořiti.

Také mu porozumněli a hned bylo jinak.

Muž, který až dosud stál, pokročil mu vstříc a vlídně, že krčmář hned přijde, mu oznámil.

Větrovce to upokojilo úplně. Nabyv hned důvěry, nabyl i klidnější rozvahy. Rozhlédl se zpytavě po jizbě a zahlédl na stole nádobu s vínem, peníze, pergamenové listy, brková péra a nádobky s černidlem. Usoudil, že jsou to kupci a že asi počítají.

Že soudil správně, přesvědčil se, když se ptal krčmáře, bude-li moci on a jeho družina v krčmě přenocovati.

„Jste-li poctiví lidé, rád vás přijmu pod svoji střechu,“ odpověděl krčmář. „Páni kupci zajisté dovolí. Kolik vás je?“

„Pět a tolikéž koní!“ byla odpověď Větrovcova.

„Pak se sem vejdem!“ prohodil jeden z kupců.

Větrovec za tuto ochotu se poděkoval a odkvapil, aby své soudruhy přivedl.

Již po chvíli bylo v krčmě veseleji.

Větrovec a jeho svěřenci poznali, že se setkali s benátskými

V prostorné jizbě zastihl pět mužů.

kupci, kteří se vraceli domů z dobrým výdělkem. Českou zemi znali,

český lid chválili a byli opravdově rádi, že jejich družina rozmnožila se družinou českou.

Když uslyšeli však, kam Větrovec se svými svěřenci táhne, podivili se.

„Myslím, že do Benátek nepřijdete již v čas. Soudím, že výprava bude již na moři. Císař velmi spěchá, aby výpravu, kterou podniknouti musí, brzy skoncoval. Také od ní mnoho se neočekává. Myslím, že použije každé vhodné příležitosti, aby se mohl vrátiti,“ vykládal jeden Benátčan.

„Však se již jednou vrátil!“ usmál se jiný Benátčan.

„A to mu přec nebude vaditi, aby se i z této výpravy vrátil a snad i ze třetí, bude-li k ní přinucen,“ odpovídal opět první Benátčan a jaksi se usmíval.

O výpravě císařově mluvili Benátčané vůbec posměšně a tvrdili, že císař až do Svaté země nedojede, ale jistě odněkud se vrátí.

„A proč by se vracel? — Což se mu do Svaté země nechce?“ divil se Přemek, a Větrovec, jak dovedl, jeho slova přetlumočil.

„A jak by chtělo, když se musí doma o svůj trůn báti?“ mínili Benátčané. „Každé chvíle za jeho nepřítomnosti může na trůn dosednouti někdo jiný a toho právě se bojí!“

„Pak bychom se ani my do Svaté Země nedostali,“ pln beznaděje prohodil nyní Václav Bojanov.

„Proč byste se tam nedostali?“ otázal se kupec, když slova Václavova byla přetlumočena.

„Když pravíš, že loďstvo císařovo nejspíše již odplulo a pak, že tam třeba nedopluje, nýbrž se vrátí!“

„To jsem ovšem řekl!“

„Jak se tedy dostaneme do Svaté země?“

„Což nejsou jiné lodi? — Za dobré zaplacení každá loď vás ráda přeplaví!“

„O tom nyní ještě nemluv! Na to dosti času, až dostaneme se do Benátek!“ napomenul Větrovec Václava Bojanova.

„Pravda! Vždyť se i císař mohl s odjezdem omeškati!“ poznamenal kterýsi kupec.

„A pak, kdyby již byl Benátky opustil, popluje jistě zvolna,“ mínil jiný. „K vůli tolika lidem musí se často zastaviti a lodi zasočiti. Tím ho snadno doplujete!“

„Ale budeme-li míti dosti peněz na přeplavbu?“ obával se Václav Bojanov opět.

„Tím si také ještě hlavu nelam!“ napomenul ho Větrovec.

Když se všickni posilnili, ulehli, aby příštího dne záhy z rána opět se mohli vydati na další cestu.

Kupci ještě před usnutím sdělili Větrovcovi, že pojedou s nimi.

„Bude pro nás lépe,“ odůvodňovali. „V těsném údolí řeky Adiže za Alou, kde se skalnatá úbočí hor sblíží, nebývá příliš bezpečno. Nejednou se již stalo, že loupežné roty vyřítily se tu na kupce, je pobili a zboží jejich se zmocnili. Ve vašem průvodu budeme bezpečnější!“ doufali kupci.

A doufali správně.

Když následujícího dne samým večerem projížděli údolí řeky Adiže semknuté vysoko tyčícími se skalami, byli skutečně přepadeni rotou lupičů. Kdyby byli Benátčané jeli sami, jistě těžko byli by jim odolali. Byloť lupičů více než kupců. Ale takto obě družiny dohromady byly početnější než lupiči a Češi bili se jako praví hrdinové.

Když bylo po nebezpečí, kupci to sami uznali.

„Za tuto pomoc, kterou jste nám poskytli, nesmíme zůstatí nevděčnými. Opustil-li císař se svým loďstvem již Benátky, sami na svých lodích dáme vás převézt. Však císaře někde dohoníme,“ řekli a co slíbili, skutečně také učinili.

Když dorazili do Benátek, bylo loďstvo císařovo již odplulo. Kupci ihned zaopatřili svou loď a Větrovcova družina na ní odplula a šťastně dostala se do Brundisia, kde císař kotvil, aby se na další cestu opatřil.

Družinu Větrovcovu ku svému vojsku připojil rád.

(Pokračování).

o o o

Jak Honza hledal štěstí.

Pohádka od J. Miloty.

Ue vsi byla svatba.

Jeli právě z kostela na několika povozích. Hudba jim hrála, svatebčané výskali.

Sběhlo se mnoho divákův a mezi nimi byl i Honzík. Poslouchal, co kdo povídá, a tu slyší, jak babička jedna praví:

„Ale, lidičky, to prší!“

A druhá: „Což nevíte, že to snoubencům štěstí padá?“

Tohle Honzík slyšet, otočí se jako na obrtlíku a letí domů.

„Štěstí padá!“ opakuje si cestou radostně a dokládá: „Máma mně vždycky říká, že nemám štěstí — tož si ho nyní nachytám!“

A milý Honzík, jak přiběhl domů, vyhledal veliký pytel, postavil se před chalupu, rozevřel jej a drže ho oběma rukama, nechal do něj pršet.

Lidé se smáli, ale Honzík nedbal.

Když měl pytel plný, hodil ho přes rameno a povídá: „Tak, mámo, buďte tu s Pánem Bohem, já jdu do světa.“

„A nebojíš se, Honzíčku?“ žasla matka.

„A čeho bych se bál? Mám plný pytel štěstí — nic se mi nestane!“

Matka se usmála a povídá: „Nu, Pán Bůh tě provázej a brzy se vrať!“

Udělala mu křížek, dala mu na cestu chleba a myslila si, že se milý Honzík vrátí až ten chléb sní.

Honzík strčil chléb do pytle a vydal se na cestu.

Šel celý den až do večera. Tu přišel do jedné vsi, která právě vyhořela.

Lidé naříkali na své neštěstí, ale dobromyslný Honzík je těšil řka: „I nic si z toho nedělejte. Já nesu v pytli štěstí, vezměte si, co kdo potřebuje.“

A hned sundal pytel a rozvázal ho. Lidé ze zvědavosti dívali se do pytle, a hle, byl prázdný.

I jali se láti na ubohého Honzu, že prý si z jejich neštěstí ještě smích tropí, a vyhnali ho ze vsi.

Honzík utíkal se svým pytlem co mu nohy stačily, až byl umdlen a noc na krku. Dorazil do lesa a tam spatřil světlo. Šel po světle a přišel do chaloupky, kde zůstávala bába. Prosil o nocleh a bába mu povídá: „No, zůstaň si tu, ale raději si hned vlez pod postel, než přijdou moje děti.“

Honza si tedy vlezl pod postel a čekal kdo přijde. No, za chvíli skutečně přihrnulo se dvanáct loupežníků — byly to babiččiny děti!

Děti si sedly za stůl, jedly a pily a vypravovaly si příběhy, až ubohému Honzíkovi vlasy na hlavě stály jak hřebíky

„Dnes jsme také chytili nějakého vandrovníka“ vypravuje bábě vúdce, „a to bylo jeho štěstí, že neměl při sobě žádných peněz!“

Honzík se třásl jako list — měl chudák v kapse několik grošů, které mu dobrá maminka dala na cestu.

Proto když loupežníci usnuli a trochu se jitro rozbřeslo, ihned vstal, vyšel z chaloupky, peníze vysypal na cestu a utíkal dále. Loupežníci ho chtěli také obrati, neboť bába jim ho prozradila, ale když ráno našli před chatou peníze, zasmáli se a nechali ho běžeti,

Honzík běžel potom k jedné veliké řece, a že nemohl dále, sedl

si a díval se, jak se děti koupají. Jeden chlapec se dostal do proudu a tonul. Na jeho křik přiběhli rybáři a šťastně ho vytáhli.

„To měl štěstí,“ povídá jeden z nich, „že neměl šatů, jinak by byl utonul.“

Jak to milý Honzík slyšel, zahodil klobouk, kabát a zul boty, tak že neměl na sobě skoro ničeho, a krácel vesele dále v tom domnění, že nyní, nemaje šatů, bude mít štěstí.

K večeru setkal se se žebrákem, který myslel, že Honzík s pytlím na zádech je také žebrák a přidružil se k němu. I vypravovali si své příhody

„Jednou bych byl málem uhořel,“ vykládal staroch, „bylo to na podzim jako teď a noci velmi studené. Nemohla nikde ve vsi dostatí noclehu, vlezl jsem si do velikého stohu nedaleko dvora. Byl jsem všecek unaven a zimou polozkřehlý. Ale přece jsem nespál, jen chvilkami jsem podřimoval, a tu jsem ve tmě pozoroval nějakou podezřelou postavu, ketrá obcházela stohy. Myslel jsem, že je to hlídač. Ze strachu, aby mě ve stohu nedopadl, odplížil jsem se a ukryl se do brázdy v bramborách. A dobře jsem udělal; neboť asi za hodinu byl stoh, kde jsem chtěl přenocovati, v jednom plameni. Mé štěstí bylo, že jsem tam nezůstal: buď bych uhořel anebo by mne chytily jako paliče!“

Honzík s hrůzou poslouchal toto vypravování a svatosvatě si umiňoval, že nikdy do žádného stohu nevleze.

Žebrák šel potom do vsi hledat noclehu, ale Honzík, vzpomněl si, že i ves vyhořela, zůstal raději v širém poli, přikryl se pytlím a usnul spánkem spravedlivých.

Ráno ho lidé našli napolo zmrzlého, odnesli ho do chalupy, vzkřísili ho, dali mu najísti a vyslechli potom jeho příhody. Smáli se a kdosi prohodil: „Štěstí pochází od Boha — jen Bůh štěstí rozdává.“ —

Honzík tohle slyšeti, běží hned do kostela, klekne před hlavním oltářem a prosí Pána Boha, aby mu dal štěstí.

Když se dlouho nehýbal a pořád a pořád se modlil, poslali za ním kněze, kterýž, vyslechnuv ubožáka, pravil dojat: „Jsi dobrý člověk. Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské. Jdi domů, buď stále hodným, pracuj a Bůh zajisté ti štěstí popřeje.“ —

Honzík potěšen pospíchal domů. Šťastně se k mamince dostal, poslouchal ji a byl šťasten a spokojen až do smrti. —

HÁDANKY A REBUSY

1. Koníček.

pě	jde	sta	dost	Ži	zo	kvě	ro	tě	ský
rost	ule	zá	br	1912	vot	na	na	ko	
v	tí	jí	tí	mla	tě	sa	ja	lid	svě

2. Hádanky.

a)

Z písmen: **a, a, e, e, e, e, h, h, l, l, l, s, s, š, u, u** sestavte čtyři slova, jež by z levé strany na pravou a shora dolů stejně zněla. Význam slov: 1. Domácí pták; 2. černý nerost; 3. domácí zvíře; 4. křestní jméno mužské.

b)

1	2
3	4

Na místo číslic vepište po slabice, aby mohla povstati 4 dvojslabičná slova

1 + 2 = teplý nápoj,
1 + 3 = místo v Palestýně,
1 + 4 = přísné vedení,
2 + 4 = veliká nádoba.

c)

První, třetí, čtvrtou zříme na viole, houslích, base,
třetí, druhá, čtvrtá z jara na stromečku zelená se.
Od hřbitova na návrší celek do kraje se dívá,
nábožný lid při mši svaté o pomoc v něm Boha vzývá.

d)

S „l“ v každém téměř roste lese,
se skořápkou plody nese;

s „v“ málo domů, kostel malý,
potok skrze vlnky valí.

3. Číselky.

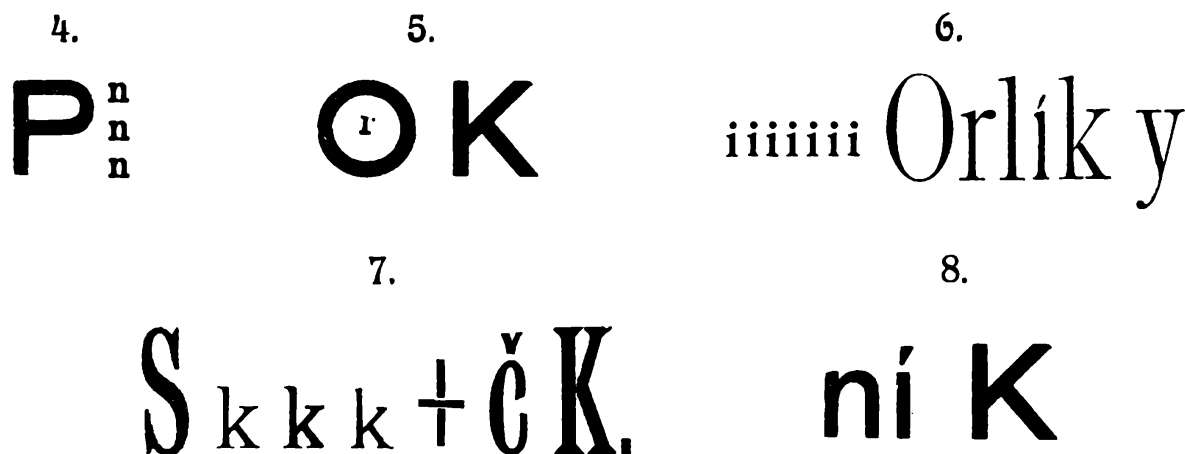
a)

1234 řece brání rozlévání.
4231 pro obrazy v zeď se vrazí.

b)

Mařenka si Karličcenaříká, že je to
již neděle 1234, co ji bolí 1234.

Rebusy.

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří zašlou svá rozluštění nejdříve do 15. prosince 1911 redakci „Anděla Strážného“ v Brně, Biskupská ul. 1., obdrží odměnou pěknou knihu. — Na později došlá rozluštění nelze zřetelě bráti. Luštitelé, udávejte přesné adresy, zvláště ulici a číslo domu!

o o o

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 3.

1. Nebe, Adam, pysk, orel, láva, esop, osel, noty, basa, opat, Nero, Arab, pero, Aron, ryba, tuha, Esau = Napoleon Bonaparte. — 2. Kovář, vrána, mocný, labuť, Marie, ovoce, ježek, křída, dukát = Vác. Brožík. — 3. a) Vosa, sova; b) jedlé, jedle. — 4. Važte sobě učitelů svých! — 5. Kolej na dráze.

OBSAH:

První sníh. Báseň od Edv. Elpla. — Pod vánoční stromeček. Napsal Jos Brožek. — Svatý Mikuláš. Báseň od L. Grossmannové-Brodské. (S obr.) — Obrázky z katolických misíí. Podává Fr. Všetečka. — Rodičům. Báseň od Edv. Elpla. — Hledal matku. Podává Ignát Zháněl. (S 3 obr.) — Terst. Vzpomínka z cest. Píše Ig. Zháněl. (S 5 obr.) — Od čeho prý pochází jméno „Rudohoří“ Napsal Ed. Schubert. — Stromek v zimě. Báseň od A. Marie Kadlčákové. — Za vznešeným cílem. Historická povídka ze 13. století. Napsal Luděk Novák. Pokrač. (S obr.) — Jak Honza hledal štěstí. Pohádka od J. Miloty. — Hádanky a rebusy.

deckova, Kamila Bartoňova, Lud. Petříkova, Frant. Malovaná, Amalie Šobová, M. Nakládalova, Frant. Vilínková, Irena Němečková, Bedřiška Uherkova, Mar. Perutková, Zdenka Skácelíková, Emma Jungova, Lud. Pumprlova, M. Paštěkova, Fr. Škubalova*, Julie Petříkova, (Za pozdravy Vaše i ctihod. sestřiček srdečný dík. Jsem upřímně potěšen, že je Vás tolik! S pozdravem str. red.) V Příbyslavicích: Anna Cypriřova. V Přísnoticích: J. Měřinský. V Raduni: Emil Tořka. V Radotíně: V. Krček, Fr. Miřkova, M. Babičkova*. V Rajhradě: Frant. Strařkrába. V Rařišovicích: Žofie Jeřábkova*. V Rosenberku: Barb. Jeřkova. V Rozsochách: Aug. Holý. V Rychtářově: Jan Vévoda. Ve Sčehově: Rich. Sedláček. V Sedleci: Václ. Vaniř, Jan Šartner, Jos. Dvořák, Jos. Šimek, Jan Grüneć, Mar. Duřkova, Boř. Vaniřova*, Máňa Klainova, Pep. Holubovská, Anna Holubovská, Jenda Šefl. V Sedlici: Václ. Pancer. Ve Starči: Václ. Pálenský. Ve Staré Vsi: Frant. Koplík, Jos. Šenk. V Syrovicích: Anast. Pelouřkova. V Tečicích: L. Čisaiř, Jos. Kadaňka. V Těřově: Jos. Řezníček. V Trnávce Heřma Zezulova. V Troubsku: Jan Doleřal, Frant. Bartoněk, Fr. Vykoukal, Jan Putna, Ant. Otoupalík*, Tomáš Matěja, Cecilie Matějova, Václ. Konečný, Jan Bartoněk. V Třeboni: M. Hamrova, A. Bařilova, Ver. Hodiánkova, Liduřka Pospíšilova*, Sylv. Dvořákova, Aniřka Siřiřtova. V Třeměřovsi: Bedřich Dušek. V Třeřtině: Ant. Merta*. V Újezdě: Jos. Šustek, Jan Červenka, Jos. Ďurďa*. Ve Vážaneć: Jan Soják. Ve Velkém Meziřičí: Jan Dienelt. Ve Vítkovicích: Kristina Holkova, Karel Bohuř. Ve Vitonicích: Stan. Zámorský, Ludm. Zaorálkova, Cecilie Červíkova. Ve Vomicích: Boř. Doleřalova, Valerie Horáčkova. Ve Vostopovicích: Jos. Horák, Fr. Rozmarín*, Mar. Piřtělákova, Jos. Piřtělák, Jan Kroupa. Ve Vranovicích: J. Švejnoha. Ve Vyřkově: M. Kotyzova, Anna Beneřova, Lud. Zatloukalova*. Ve Zlíně: Otakar Krajčea, Jindřich Blažek. V Želě: K. Novotný.

Krkonořský tkalcovský spolek v HRONOVĚ č. 574, Čechy, **„VZÁJEMNOST“**

který sobě v naší době chudí čeřtí tkalci zalořili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověř rukodílných výrobků krkonořských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevněřších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těřícího se z toho, že uboží lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křeřřansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte i balík, 40 metrů, různých látek v domáćnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Jeho Eminence Dr. František Bauer,
prvý kardinál z občanského rodu českého.

Příhodné dárky

vánoční a novoroční pro děti:

Děti křižáci. Vypravování z dob křižáckých výprav. J. Milota. Cena K 2.60.
Dítě státu. Román sirotka. Napsala M. R. Haltová. Ilustrováno. Cena K 1.27.
Miláčkům. Povídky, pohádky a legendy.
Z dávné doby. 1. Vznešený samotář.
2. Za vzděláním. A. Dostal. C. 2 K.

Vydala benediktinská tiskárna
v Brně, Biskupská ul. 1.

❑❑ KRÁSNÝ DÁREK ❑❑

K JEŽÍŠKU

nebo příležitostný dárek vůbec
pro hodné děti připravuje se:

VÝBĚR ZE SPISŮ VÁCL. KOSMÁKA.

Krásně ilustrováno. - Vyjde začátkem
prosince! Kupte a udělejte dětkám radost!

Nejlepším dárkem
pro mládež jest

KNIHA!

Velký výběr dobrých
knih pro mládež vydala
benediktinská tiskárna
v Brně. — Dopište si
o úplný seznam knih!

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, učitel v Brně.
Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,

Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 4. zaslali:

V Bernaticích: Mar. Bajerova. — V Blatci: Al. Ježák. — V Bludově: Ant. Kašpar. — V Bosonohách: Josef Čoupek, Frant. Gabrielova, Leop. Gabriel, Tom. Havlík, Vil. Kristek, Vinc. Meloun, Josef Pařízek, Frant. Pazourek. — V Bošovicích: Jan Žemla. — V Bráníku: Mar. Krejčova. — V Bránkách: Lad. Bazalka, Frant. Pečenka, Jan Cahlík, Josef Geisler, František Pečenka* (č. 79.). — V Brně: Jan Hnilica, Ferd. Schwarz, Lad. Ventruba.* — V Brodku: Ferd. Trávníček. — V Brušperku: Frant. Frýdecká. — V Břestě: R. Machač. — V Břevnově: L. Procházka, F. Štulík, O. Borek, K. Weiß. — V Bučovicích: Theofil Kalivoda, Zdenka Hegerova*. — V Bystřici: Bož. Stejskalova. — V Dubicku: Rud. Šafář. — Ve Frenštátě: Leop. Tichavská. — Ve Frýdlantě: Jar. Mališova, Mar. Poicova, Mar. Mamulova, Al. Krkošková*, Štěp. Mazochova. — V Háji: Bož. Kovaříkova, Mar. Herskova. — V Holenicích: Jos. Kovář. — V Holici: Aloisie Prečanova. — V Hořicích: Josef Navrátil. — V Hostivaři: Vlasta Šulcova* (Dík! Podobně!). — V Hranicích: Antonín Ditrich, Mar. Durmanova. — V Hustopeči: Terezie Peloušková. — V Chřelicích: Boh. Hunkes, Mar. Šikova*, Karla Slavíkova, Amalie Černá. — V Ivančicích: Jan Máša. — V Ivanovicích: Bož. Vychodilova. — V Jindřichovicích: Jan Šafránek. — V Jiřikovcích: Lad. Brzobohatý, Alois Daněk, Jiří Sekanina*, L. Hudečková. — V Josefově: Anči Košťálova. — V Král. Poli: Otmar Špička* (Pozdrav!). — V Krasilově: B. Hosmanova, Leop. Skaličský, Anna Chalupná, Frant. Klivan, Bož. Hadova, M. Sádlikova, Jos. Volf, Anna Němcova, Václ. Duba*, Frant. Kubička, Bož. Boudova, Bož. Školova, Bož. Hejtmánková, Anna Kolářova*. — V Kroměříži: Mar. a Klem. Mikšíčkovy, Jos. Šostek. — V Kvasejovicích: Mař. Chybova, Václ. Sosnovec, Frant. Jalovecká, Ant. Matějčková (Srdečný dík! Tež pozdrav!). — V Kvasicích: Jar. Kotásek (Dík! Přejí totéž!). — V Kokořích: Mar. Obzinova. — V Kolíně: Al. Šteidlůva. — V Konici: Frant. Muzikant, Kar. Spurný*, Růž. Slavičková, Josef Pazdera. — V Kostelci: Anežka Kaštylova (Srdečný pozdrav!), Lad. Pinc (Došla již odměna?). — V Kotvrdovicích: Mař. Kučerova. — V Král. Vinohradech: Marie Melzerova. — Ve Lhotě Volavé: Mar. Patočková. — V Lipňanech: Jar. Hradil. — V Líšni: Ter. Poláčková, Ant. Konvalinkova, Boženka Kosova*, (Srd. dík, přejí podobně!). — V Litovli: Mil. Fidlerova. — V Loukově: Jindřich Novák, Al. Měrka, Boh. Vaněk. — V Lysicích: Frant. Nič, František Adámek. — V Maršovicích: Žofie Fránova. — V Místku: Mar. Fucýmanova. — V Mohelně: Vdp. Met. Brzobohatý (M. je moje rodiště! Uct. pozdrav! Red.). — V Mor. Ostravě: Fr. Bielek (Rozl. z č. 3. nedošlo!). — V Mostkovcích: Jan Šubert, Ant. Štolpa. — V Mysliboři: Josef Přibyl. — V Nákle: Jos. Běhal, Adolf Procházka, Flor. a Adolf Navrátilovi, Josef Kadlčík*, Mar. Šiblova, Frant. Kameníčková, Filka Obšilova (Tež pozdrav!). — V Nezamyslicích: Jul. Zaoralova. — V Nivnicích: Frant. Bršlica*. — V Olomouci: Mar. Moučková, Mil. Vacova, Anna Srovnalova, Ant. Grasse*, Jan Kliš, Kar. Hapala. — V Opavě: J. Rusek. — V Ostrově: Jos. Kučera, Frant. Kučera. — V Podolí: Al. Liškutin, Kar. Chlup. — V Polance: Al. Hyžáková, R. Plškova, A. Juřicova, Mil. Vítkova, Anna Srbova, Pavlíkova, Anna Milušková (Srd. dík! Podobně!). — V Poličce: Krist. Smejkalova. — V Praze: Mar. Hospodářova. — V Pržně: Al. Grundělova. — V Předměstích: Věk. Valtova. — V Přísnoticích: Jos. Měřínský. — V Radotíně: Fr. Miškova*, M. Babičková, Anna Procházková, V. Loukotka, V. Krček. — V Roketnici: V. Pálenský. — V Rosenberku: B. Ježkova. — V Rozsochách: Aug. Holý. — V Rychtářově: Jan Vévoda. — Ve Sčechově: Rich. Sedláček. — V Sedleci: F. Šartner, V. Vaniš, Jos. Šimek, Jan Grüner, Jos. Dvořák, Frant. Krtíl, Mária Klajnova, Mar. Duškova, Jos. a Anna Holubovská, Bož. Vanišova, Lad. Schreiber. — V Sedlici: V. Pancer. — V Sikorci: J. Kutáč*. — V Sy-

Vánoce.

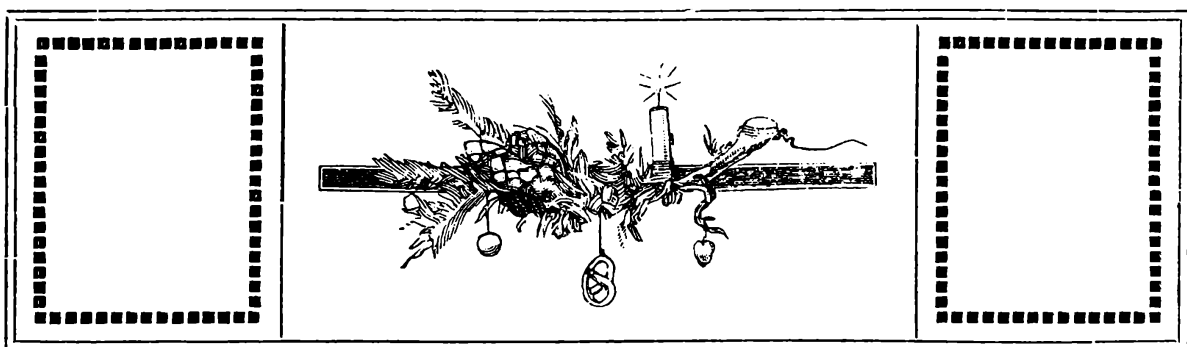
Vánoce, ty suátky všem milé,
již radost nesou v širý svět,
zvěst věčně krásnou, jak Bůk dobrý
sue lásky na zem seslal květ.

Jak Kristus chudičký se zrodil,
andílků šepce svatý sbor,
dnes, jako před věky Betlémě,
radostí zplesá každý tvor.

Dnes uzejde radost v každé chatce
a rozjasní se trudná líc,
dnes v pamět Boží lásky uzplane
na stromcích světél na tisíc.

A po příkladu lásky nebes
též chudým nesme radost, ples;
uždyť v to jen srdce Kristus vejde,
jež dobrotou se zaskuí dnes.

Edvard Elpl.

Štědrovečerní vzpomínka.

Napsala A. Marie Tichovská.

Štědrý večer!. Jsou to jen dvě slova a co je v nich skryto radosti a štěstí, co járotu a vzpomínek! A všechny ty radosti a vzpomínky patří dětem. Ano, dětem! Ony nejvíce plesají a radují se v onu štědrovečerní chvíli. Vždyť rodiče, co jen mohli snesli, aby jim připravili aspoň jednou v roce, v této chvíli radost, na niž snad, jako na ozvěnu jejich lásky, budou děti později vzpomínat. Ano, dětem patří štědrý večer. Jinoch i dívka, otec i matka, i ty šedivé hlavy staroušků vzpomínají na ony štědré večery, kdy byli dětmi, kdy netušili, kam je bouře životní zažene a v dětské mysli své tehdy nedovedli ocenit tu lásku, starosti a obětí dobrých rodičů. A jak smutno bylo tam, kde scházela milá, drahá duše, která snad ještě před rokem dlela mezi nimi... A kdo nemá dítě a snad ani vzpomínek milých z dětství svého, tu si vzpomene aspoň na to chudé, v dnešní noci zrozením oslavené Dítě v betlemském chlévě, v chudých jeslích.

Nejradostnější štědrý večer byl snad v rodině pana Proška. A jak by ne? Vždyť měli maminku mnoho týdnů nemocnou a teprve před několika dny se počala zotavovat. A dnes jí lékař dovolil, že bez obavy může býti se svojí rodinou po celý večer, ano, že za těch několik štědrovečerních hodin uzdraví se úplně.

Již dlouho, dlouho bylo u nich smutno. K mamince dívky jít nesměly, otec tak často kladl hlavu do dlaní a ač se před dětmi přemáhal, přec byl často smutný... Což dvouletá Mařenka, ta z toho ještě ten rozumek neměla, ale pětiletá Jiřinka a osmiletý Jiřík cítili, že jim maminka všude schází. To bylo járotu, když jim otec radostně zvěstoval, že již přijde mezi ně a neopustí jich nikdy již ta jejich dobrá matička. Jak se všichni těšili na štědrý večer.

Byl Štědrý večer. Pan Prošek s paní seděli u štědrovečerní večeře, ze které velmi málo ubývalo. Rodiče nemohli radostí, že se k nim vrátilo ono štěstí, a děti o jídlo skoro nestály, jsouce plny nedočkavosti, co jim Ježíšek naložil. Bětuška, služebná právě uklízela se stolu, když zavzněl zvonek, když dveře vedlejšího pokoje, který byl ozářen planoucími svícemi na stromečku, se otevřely. Jak krásný byl stromek v té záři světél, plný ovoce, cukrovinek a jiných krásných ozdob. Malá Mařenka, vidouc tolik záře, začala plakat a zakryla si očka. Jiřík s Jiřinkou šli nesměle, jak by to ani jejich pokoj nebyl. Otec vedl matku k židli, stojící pod stromečkem. V tom obě děti radostně vykřikly a skočily do pokoje. Jiřinka uviděla v mamčině ruce velkou, hezkou pannu, jakou si již dlouho přála a Jiřík — věříte mi to? — uviděl tam velkého, houpacího koně, právě takového, o jakém se mu již kolik nocí zdávalo. Takového nemá žádný jeho kamarád. A k tomu ležely pod stromečkem vojenské šaty ještě! Ten měl nad tím radosti, že? Hned se oblékl a seděl na koni a již jel. Než se rozejel, ještě po vojensku zasalutoval.

Jiřinka natáhla obě ručky k panence, a když ji měla v náruči a zlíbala i pochovala, pošeptala jí do ouška „Ty má zlatá, buclatá panenko, já tě budu mít tolik, tolik ráda. Budu tě pořád chovat a hezky oblékat, budeš jako slečna nastrojena. Ale neboj se, na koníčku tě nebudu vozit, mám pro tebe hezký kočárek.“ A pak zlíbala dobré ruce matičky, které jí tu radost podaly. A zas radostně vykřikla „Je, je! Moje panenka zavírá i otvírá očka...“ A opravdu! Kde je však malá Mařenka a co dělá? Podívejte se na obrázek... Po chvílce, když se osmělila, přišourala se ke stolu, na němž stál stromeček. — V minulém roce také měli stromeček ano i Betlém, ale tehdy tomu nerozuměla jako dnes. Aha! tam uviděla čokoládu, tam jablíčko a zlatý oříšek, tam třpytné řetězy a ozdoby a na vršíčku krásnou, třpytnou hvězdu. Ale nejlépe se jí líbila ona zářivá světélka, kterých se dříve tak lekla. Zatřepotala ručkama a chtěla býti u samého stromku. Otec vida ji a mysle, že si chce nějaké cukroví utrhnouti, vzal ji pod pažičky a vysadil ke stromku. A víte, co chytala? Světlo hořících svíček, tak se jí to líbilo. Nevěděla, že se může popálit, chtěla to jen proto, že se jí světélka líbila. Otec však její ručky chránil a ukázal jí na cukroví. Honem ručku natáhla a trhala, co mohla.

Též i pro ní tam bylo mnoho dárečků, ale dokud hořela světla na stromečku, pobíhala kolem radostně, volajíc: „Tatí, mami, to sou petný setylta, petný svícicty, to je hodný ten Jeziseť.“

vzal ji pod pažíčky a vysadil ke stromku

Otec s matkou láskyplně, plni štěstí hleděli na ples a radost svých dětí. Po chvílce dívky poklekly a modlily se. Končice modlitbičku, zašeptaly: „Děkujem ti, milý Ježíšku, že jsi nám dal tak hodnou maminku a tatínka...“ Rodičům vyhrkly při těch dětských slovech slzy z očí. Po chvílce všichni zapěli „Narodil se Kristus Pán, veselme se!“ Mařenka to sice ještě zpívat neuměla, ale přes tu chvíli volala: „Kristus Pán, veselme se...“

Sotva dozpívali poslední „nám, nám narodil se“, přitulila se Jiřinka s Jiříčkem k matce a Mařenka jí usedla na klín. Svíčky již skoro dohořivaly. Otec se sklonil k té, jemu tak drahé skupině a jedním objetím sevřel všechny v náruč, a dětská čílka, pod nimiž zářila očka jasněji a ještě radostněji, nežli vánoční svíce, vřele zlíbal... A mamincino starostlivé, nemocí ubledlé čelo jemně pohladil. V té chvíli se matce zdálo, že již zmizela ona tíseň choroby, zdraví její že se navrácí a v duši plane světlo štěstí a míru. Hledíc do dětských očí, tulících se k jejímu mateřskému srdci, zašeptala „A z čeho máte dětičky největší radost...“ Dívky se dívaly na všechny dárky a nejdéle na koně a panenku; pak se k ní a k otci pevněji přitulily a konečně zašeptaly: „Že máme zas maminku doma...“ A Mařenka, hledíc na poslední hasnoucí svíčku, zpívala: „Kristus Pán, veselme se!“ Poslední vánoční svíčka u třpytné hvězdy na vršku stromečku zaplápolala naposled. Ještě na okamžik ozářila třpytnou hvězdu, pak svou zář spojila s jejím třpytem a poslední zablesk světla ozářil skupinu, tonoucí v štěstí svatvečerní chvíle.

Po chvílce dívky uléhaly, jsouce znaveny. Jiřík uvázal koně ku své postýlce, aby prý mu neutek... Jiřinka napřed uspala panenku a pak teprv sklonila svou rusou hlavičku k ní a usnula. A Mařenka usínající ještě zpívala: „Kristus Pán, veselme se!“

Minul Štědrý večer. Dívky usínaly vedle svých dárků, ať již cenných nebo prostých, s úsměvem na rtech. Splnilo se všem jejich přání? Byl ku všem štědrý Ježíšek?

Byla svatvečerní půlnoc. Městem hlaholily zvony, jakoby volaly „Pojďte sem, vy smutní, opuštění, kteří postrádáte tepla lásky rodinné i přátelské, vy, kteří máte snad jen smutné vzpomínky na Štědré večery svého mládí, pojdte sem do chrámu k těm chudým jeslím. Pohledte na to svaté, byť v chudobě přec klidně spící svaté Dítko a najdete útěchu ve své opuštěnosti. Pojdte sem i vy, láskou i statkem bohatí a nestyďte se skloniti své koleno před tím božským

Dítkem, spícím v chudobě..." A všem duším a v celý svět jakoby zvuky zvonů radostně volaly: „Narodil se Kristus Pán, veselme se, z růže kvítek vykvet nám, radujme se!“ Sláva Bohu na výsosti, pokoj lidem dobré vůle...

o o o

ŠTĚDRÝ VEČER V LESE.

Na stromech jíní narostlo,
stříbrem oděny sněti,
každý strom — stromkem vá-
nočním,
velebno v lesní spleti.

Ticho dnes v lese hlubokém,
dřevaři ustali v díle,
k chaloupkám pílí po stráni,
u krbu dnes tak mile.

Z křoviska srna vyběhla
v bílou stráň klidně hledí. —
Soumrak v kraj padá. Na nebi
měsíc zasvítl bledý.

Za ním jak květů v údole
hvězdiček zlatých svítá,
a každá stromů větvička
brillianty se kmitá.

Pastýřské trubky milý zvuk
v les ozvěnou se nese,
velký okamžik nadešel
v zapadlém — tichém lese.

Jak anděl letí krajinou,
milou zvěst hlásá s výše,
každý strom v němém pohnutí. —
To les se modlí tiše.

Edv. Elpl.

Za vznešeným cílem.

Historická povídka ze 13. století. — Napsal Luděk Novák. (Pokrač.)

V.

Družina Větrovcova byla odkázána na loď, která byla obsazena několika německými rytíři a jejich čeledí. Větrovcovi se ovšem ta společnost nelíbila. Nechovali se tito křižáci tak, jak se na bojovníky, kteří táhnou vydobyt Svaté země z rukou nevěřících Turků, slušelo a patřilo. Chování jejich se Větrovcovi nijak nelíbilo. Proto své svěřence denně napomínal, aby se vystříhali pokud možno všeli-
kého styku s nimi.

Svěřenci byli jeho slov pamětlivi.

Než odpluli, prohlédli si město. Dokončovala se právě stavba chrámu, jež kázal císař Fridrich II. postavit, když tu prodléval, aby odtud podnikl slíbenou výpravu, které však nepodnikl pro nemoc svou vlastní a nemoc většiny vojska. Myslel, že touto stavbou papeže usmíří a svého slibu se zbaví. Ale papež trval na provedení slibu daného.

Brundisium bývalo za doby římské slávy velikým městem. Ale pádem římské říše pokleslo. Nazýváno bývalo branou do Řecka a Egypta. Za válek křížáckých opět se povzneslo. Bývalo to a až dosud jest jediné přístavní město v celé jižní Italii. Pobřeží kolem jest ploché a nezalidněné. Mnozí za doby římského rozkvětu pokoušeli se založiti zde osady, ale že krajina jest bažinatá, vždy propukávala tu malarie (zimnice), a ta obyvatelstvo vždy vypudila, osadám zkvěsti nedala. Brundisium udrželo se tu takorča zázrakem. Za středověku zastavovala se tu každá loď.

Větrovec se svými svěřenci procházejí úzkými uličkami, divil se lidu, jenž skoro celé dni hověl si v nečinnosti, spokojuje se tím, co za časného jitra v moři nalovil.

Slavnosti svěcení chrámu účastnil se Větrovec se svými svěřenci také. Byla to veliká slavnost. Sám císař se jí účastnil. Kněží sjelo se sem veliké množství. Také biskupů bylo zde několik. Někteří přijeli z daleka.

Přítomnost jejich císaře těšila. Doufal a s ním doufali všickni jeho přátelé, že po této slavnosti bude z něho klatba sňata. Ale nestalo se tak. To na císaře hrozně působilo. Všecko své chování po svěcení chrámu změnil. Byl-li dřív hovorný a vlídný, byl pojednou zasmušen a popudliv.

Změna jeho chování dala příčinu k různým domněnkám. Soudili mnozí, že by se byl císař jistě do Svaté země nevydával, kdyby s něho byla klatba sňata, takto však musel, a to ho rozrušovalo. Skoro s nikým nemluvil, s nikým se neradil. Když po slavnosti biskupové i papežský legát Brundisium opustili, s císařem se ani nerozloučivše, dal císař náhle rozkaz k odplutí a než se kdo nadál, opustilo jeho loďstvo přístav.

Kterým se dalo směrem, také nikdo nemohl prozraditi. Odplulo loďstvo z Brundisia za tmavé noci, a kdo byl přítomen odplutí, toho dal císař zjímati a na malých lodích na lodi dopraviti. To byla násilnost, o které se v Brundisiu dlouho mluvilo. Císař nechtěl však v Brundisiu zanechatí svědky svého odplutí.

Po zmizení císařova loďstva dlouho bylo dohadováno, kterým se asi dalo směrem, ale vypátrati se nedalo nic určitého. Teprve když po několika dnech vpluly do přístavu brundisijského některé kupecké lodice, zvěstovaly, že potkaly jakési veliké loďstvo plující směrem ke Kandii. To postačilo, aby se směr plavby císařovy určil a souditi dalo, že tentokráte výpravu podnikl.

Vojsko císařovo náhlým rozkazem k odplutí bylo také překvapeno. Ale rozkaz byl rozkaz, muselo se poslechnouti a odplouti.

Větrovec se svými, aby se snad nějak nesrazili s popudlivými německými rytíři, sedali na zádi lodi a pozorovali moře.

Pohoda jejich plavbě byla přízniva. Moře bylo klidno, bóra ani široko nezuřily. Obloha po většině dni byla jasná, krásně modrá a modř ta obřezující se ve vodě zabarvovala ji do modra. Pohled na krásně zamodralé moře naplňoval naše křížáky radosti. Kdyby neměli teskných vzpomínek na vzdálený domov, byla by se jim plavba líbila.

Vypluvše z Brundisia a chtěje se dostatí poblíž břehů Řecka, přeplulo loďstvo císařovo úžinu otrantskou a dostavši se poblíž břehu nynější Albanie, plulo s pobřežím skoro rovnoběžně. Nejprve minuli, plující tím směrem, ostrov Kerkýru, pak Paxos a Leukas, až posléze, když obepluli Ithaku a Kefalonii, dostali se na moře po pravici otevřeného, po levici pobřežím Řecka omezeného.

A opět unesení byli naši plavci krásou moře a pevniny, a to zvláště, když svým osněženým temenem ukázala se jim hora svatého Eliáše. Bělost sněhu na jeho temeni a bocích svítila v záři a jasu slunečním daleko. Něco podobného dosud neviděli. Sám Větrovec byl tím obrazem unesen. Stál vedle svých svěřencův a s rozkoší pohlížel na horu v dálce do modra nebes se tyčící.

„Kdyby to tak viděli moji bratři,“ zatoužil Vít z Rozpakova.

„Co by z toho měli!“ poznamenal Václav Bojanov žalem jaksiskličén.

„To, co my! — Radost!“ odpověděl Vít v nadšení svém na žal jeho pozapomenuv.

„Ale jak se mohu radovati já, když jsem bratra ztratil, a nevím, setkám-li se s ním,“ posteskl si Václav.

„Řekl jsem ti již několikrát, abys doufal!“

„Těžko doufat,“ povzdechem odpověděl Václav Vítovi.

„Pamatuj, kdo doufá, má již útěchu, a útěcha v každém okamžiku blaží!“

„A čím se mám utěšiti, když si vzpomenu, že otec jest nyní sám a sám a myslí na mne a myslí na bratra Hrboslava, jehož mu chci přivést!“

„Má také útěchu! Doufá, že bratra nalezneš!“

bradlení paluby povolilo, zaprasklo a oba muži převážili se do moře.

„Jen abych ho našel!“ povzdychl Václav opětně.

„To vedeš stále svou! — Tím způsobem nic tě nepotěší! Ani naděje!“ domlouval mu Vít.

Za jejich hovoru nastalo na lodi jakési vzrušení. Pobíhali plavci, pobíhali křižáci a všickni ukazovali směrem k jihu.

Větrovec i jeho svěřenci umkli, odvrátili se od hory sv. Eliáše, již stále pozorovali a zahleděli se také tím směrem.

V dálce ukazovaly se dva černé body.

A rostly.

„Co to jest?“ otázal se Větrovec.

„Nějaké lodě!“ odpověděli lodníci.

„Jaké?“ chtěl určitěji věděti Přemek z Morašic.

„Bojíme se, aby to nebyly lodě piratské,“ zněla odpověď jednoho lodníka.

Václav Bojanov zaslechnuv to, zachvěl se. Jako blesk prokmitla se mu hlavou myšlenka, jsou li to lodě piratské, že nejen bratra nepřivede, ale i sám do otroctví upadne.

„A co si počne potom můj otec? — Co sestra má?“ napadlo ho a s úděsnou úzkostí zadíval se směrem, kterým se lodě blížily.

Lodě blížily se rychle.

„Zdá se, že dříve, než budeme dobývati Svaté země, hájiti budeme svoji loď,“ prohodil kterýsi z lodníků.

„Myslíš?“ poznamenal Větrovec.

„Nejen že myslím, ale tvrdím to!“ dokládal lodník.

„A podlehneme!“ povzdychl malomyslně Václav Bojanov.

„Proč bychom podlehali!“ nevzdával se lodník naděje ve vítězství.

„Protože nám mohou zapáliti loď pod nohama a pak jsme pohřbeni ve vlnách všickni!“ soudil Václav Bojanov a jaksi malomyslně.

„Kdo se ubrání?“

„Nesmíme dopustiti, aby se nám něco podobného stalo, poznamenal Přemek.

„Těžko nedopustit!“ namítl kterýsi lodník. „Nebudou-li moci pirati lodi se zmocniti, hodí na loď hořící smolné věnce a braňme se pak...“

„Musíme oheň uhasiti hned v počátcích,“ mínil Vít.

„Pravda, ale toho použijí pirati a znova se na nás vrhnou!“ uváděl jeden z lodníků.

„A lodi se zmocní,“ doložil druhý.

„A spoutají nás,“ připojoval Vít.

„a odvelekou do vyhnanství!“ doložil Václav Bojanov.

Větrovce tyto poznámky nepřekvapovaly, ale že pozoroval na svých svěřencích patrnou pokleslost, vmísil se do hovoru také.

„Pravda, nebojoval jsem dosud nikdy na moři, ale myslím, napneme-li svou sílu a obezřelost, že se nám neubrání nikdo!“

„Nepřeceňuj se!“ usmál se kterýsi lodník.

„Nepřeceňuji se, ale pravdu díím,“ hájil se Větrovec. „Čech nevyhledává boje, ale dojde-li již k němu, nezalekne se!“

„Snad, ale pamatuj, že jiný boj jest na pevné zemi, jiný na moři! Jiný s pravými bojovníky, jiný s mořskými loupežníky!“ namítali lodníci.

„To já si také myslím!“

„A přece se nezalekneme!“ trval na svém Větrovec. „Napadnou-li nás, uvidí, že se Češi dovedou bránit,“ dokládal Větrovec povýšeným hlasem a na doklad své chrabrosti ruku pozdvihl, jakoby se již již v zápas chtěl postavit.

V tom dán rozkaz k rychlejšímu veslování.

Veslaři pevněji chopili se vesel a vši silou se o ně opřeli. Loď rázem svoji rychlost zvětšila.

Ale brzy bylo lze znamenati, že i cizí lodě svou rychlost zvětšily. Vzdálenost stále se menšila.

Nebylo již pochyby, že jsou pronásledováni loďmi piratskými.

Veslaři, aby se jejich rychlost nemenšila, stále se střídali. Kdežto unavení si odpočívali, noví veslaři vším úsilím veslovali neúnavně.

Ale všechna snaha byla marnou.

Piratské lodě jako šípky letěly po vodě.

Brzy byly na dostřel z luku.

Na křižácké lodi bylo vše připraveno k boji. Očekáván útok lodí piratských. Při tom ovšem opět a opět pokoušeli se, kdyby se jim podařilo uniknouti bez boje.

Ale nepodobalo se. Pirati neochabovali. Každým okamžikem byli blíže.

Pojednou mezi veslaři ozval se výkřik.

Z piratské lodě vymrštěn byl kámen neobyčejnou prudkostí, dopadl na vesla křižácké lodě a několik jich přerazil. Tím byla plavba jaksi znemožněna. Byla na lodi sice zásoba vesel pro případ nějaké nehody, ale nebylo možno pomýšleti na výměnu.

Kdežto ostatní křižácké lodě pluly s rychlostí nezmenšenou dále, loď na níž byl Větrovec se svými milými, zůstala pozadu.

Všech lidí jsoucích se na lodi zmocnila se úděsná úzkost. Na lodi nastal zmatek. Velitel lodě sice s neobyčejnou duchapřítomností

udílel rozkazy, dával ostatním lodím znamení žádaje je o pomoc, ale ty pluly dále, jako by daných znamení neviděly.

Lod', na níž plul Větrovec se svými svěřenci, byla vydána piratům na milost i nemilost.

Ti brzy se k ní přiblížili a využili zmatku na lodi panujícího. Když se přiblížili na dosah háků na dlouhých bidlech upevněných, zachytili se a vyhodili provazové žebříky. To trvalo okamžik. Hned potom šplhali se na loď.

Tam se zatím vzpamatovali. Sotva se několik piratů na lodi ocitlo, nastal boj na život a na smrt. Boj muže s mužem. Piraty posilovala naděje na lup, přepadené pobádala obava před zajiťm a otroctvím.

Rozvířil se boj krutý.

Svěřenci Větrovcovi zapomněli v té chvíli na všecko. Bili se jako praví, osvědčení již hrdinové. Větrovec si vedl jako mladý muž. Leč nadešel okamžik, kdy ho napadl mladý, silný pirat s dlouhým nožem, chtěje mu zasaditi bodnou ránu. Větrovcovi ten pohyb neušel. Uchopil pirata v zápěstí za ruku, strhl mu ji, ale mladý muž hned v tom okamžiku uchopil Větrovce v pŕi a chtěl jím mrštiti přes palubu. Ale pohyb jejich byl prudký. Touto prudkostí a tíhou jich těl bradlení paluby povolilo, zapraskalo a oba muži převážili se do moře.

Bylo po zápase. Mladý muž dopadnuv do moře, pustil Větrovce. Chtěl nyní uhájiti svůj vlastní život. To učiniti chtěl i Větrovec. Oba pokoušeli se udržeti nad vodou a něčeho se zachytiti. Strach před smrtí je spřátelil. Ale naléztí nějakou oporu nebylo možno. Mimo to oba krváceli, sil jim ubývalo.

Na štěstí jejich zápas zahlédl Přemek z Morašic. Když uviděl, že prolomili bradlení a sřítili se do moře, rychle přiskočil a zahlédnuv je, hodil jim provaz, jenž ležel na palubě stočen.

Hozeného provazu chytili se oba.

Přemek zatáhl, ale cítě se slabým, křikl a na jeho křik přiskočil Václav Bojanov a společným úsilím podařilo se jim vytáhnouti nešťastníky na palubu.

Každý myslel, že pirat maje opět pevnou půdu pod nohama, na někoho se vrhne. Proto chtěli ho udělati bezbranným, neškodným. Václav Bojanov chtěl se naň vrhnouti, ale popatřiv na pirata vykřikl:

„Bratře!“ zvolal a vrhl se naň, ale nikoliv, aby s ním zápasil, ale aby ho objal a políbil.

Pirat — Hrboslav Bojanov — učinil podobně a v oku zaleskla se mu slza a kolem rtů pohlál mu úsměv radosti a štěstí.

(Pokračování)

RÁDOSTI ZIMY.

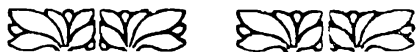
Děti, zima již je tady,
poletuje bílý sníh,
až napadne hodně mnoho,
projedem se na saních !

Postavíme sněhuláka,
do ruky mu dáme hůl,
na hlavičku beranici
a do huby žemle půl.

Sem a tam sníh vzduchem lítá,
řeka v jízdě led dá nám,
a pak všechny v prázdné chvíli
uvítá nás ku svým hrám.

A až budem unaveni
vrátíme se domu zas,
u kamen si zazpíváme :
„Zima, to je krásný čas !“

A. M. Kadlčáková.

Terst.

Vzpomínka z cest. — Píše I g n á Z h á n ě l. (Dokončení.)

První tvá cesta, když sis obstaral světlici v hotelu, jest ku přístavu terstskému. Vše je ti nezvyklé. Daleko do moře jest na skále vystavena vysoká věž. Myslíš si, co má za účel? Znalci ti vykládají, že to maják. Sotva se zetmí, rozžehnou v majáku elektrické, velmi silné světlo, aby lodě, které jedou po moři, věděly, kam mají plouti.

V přístavu vidíme mnoho lidí. Všimáme si velkých parníků, s dvěma, ba i se čtyřmi širokými komíny. Větší však jest počet plachetních lodí. rozměrů malých i velkých, některé mají jen jeden nízký, některé čtyři až šest vysokých stožárů. Řiditelem lodě, když pluje, jest kapitán; na parolodi má pro sebe zvláštní vyvýšený můstek, s něhož vše lehce přehlédne. Lodě jsou zde uvázány ke břehu silnými lany.

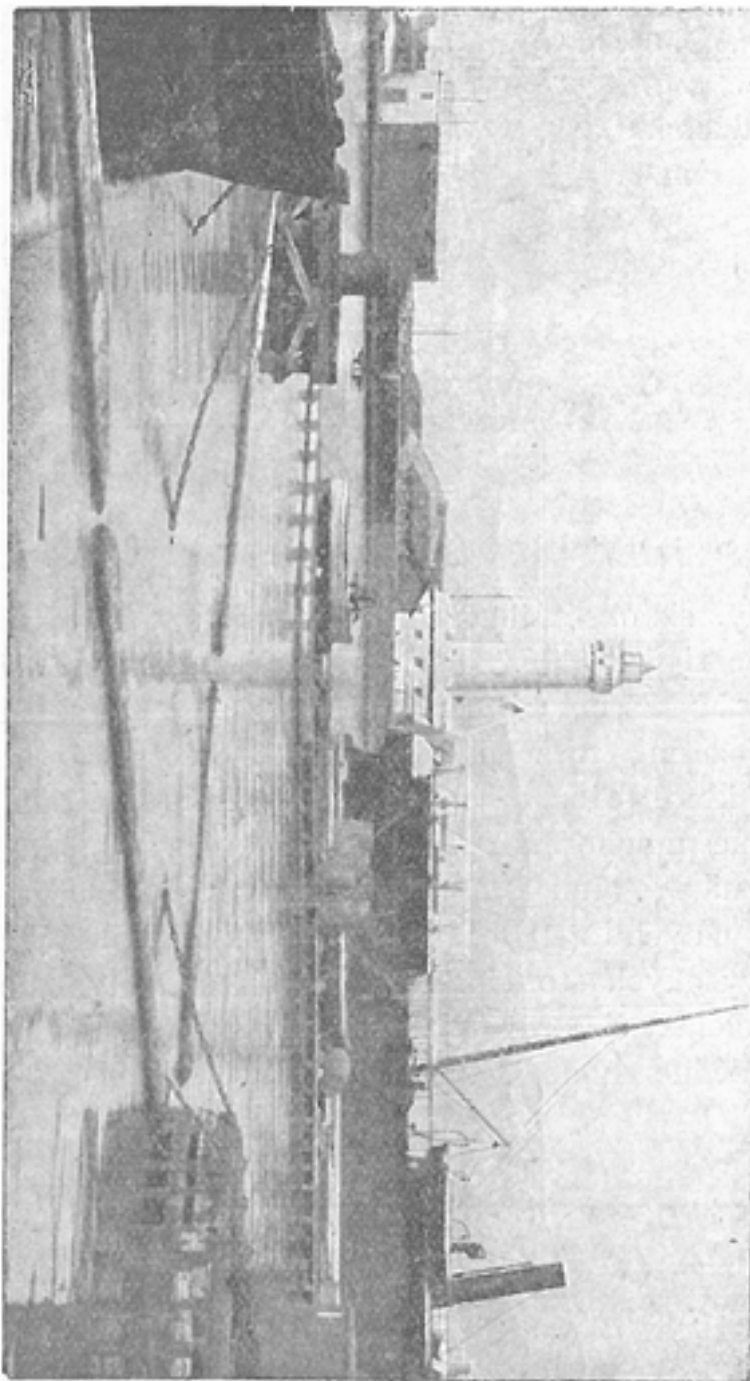
Na nábreží jest čilý ruch. Lidí se tam hemží celé spousty. Jedni přijeli Bůh ví odkud, druzí zase někam odjedou, třeba do Ameriky nebo do Austrálie. Někteří skládají a odnášejí zboží, které bylo z cizích krajín přivezeno, jiní zase pomáhají nakládati zboží, jež se od nás rozváží. Nevíme, co máme dříve pozorovati?

Město Terst jest rozloženo dole u moře, ale i po okolních horách i jejich úbočích. Města samého si cizinec málo všimá, ale věnuje všechnu pozornost moři. Jak se mu líbí, jak by si přál, aby stále mohl u něho dlíti a na něm žíti.

Jest ovšem překrásné, ale jako není na pevnině žádné růže bez trní, není též moře stále tak klidné, tak jasně průzračné, jako za

krásného teplého dne, jako zde ve chráněném přístavu. Když zahučí vítr, když zaduje hrom, zasvítí blesk a rozzuří se bouře, tu rozčeří se moře a vysoké vlny bijí do lodí i na břeh.

Terstský maják.

Každého roku potopí se na moři mnoho lodí a s nimi zhyne tisíce lidí, kteří najdou hrob v nenasytném jícnu rozbouřeného oceánu. Ale stanou se i v přístavu často případy, že tiché a klidné moře vyžádá si všelikou obět. — V Medlinku u Vídně jest veliká budova, v níž se vychovávají mladíci za missionáře. Když vystudovali a byli vysvěceni na kněze, odjíždějí do Japonska, do jižní Afriky, do Brasilie a vůbec do zemí pohanských, aby tam hlásali a šířili víru našeho Pána, Ježíše Krista.

Jednou jel takový nadšený, právě vysvěcený mladý kněz do zámoří na missie. Několik

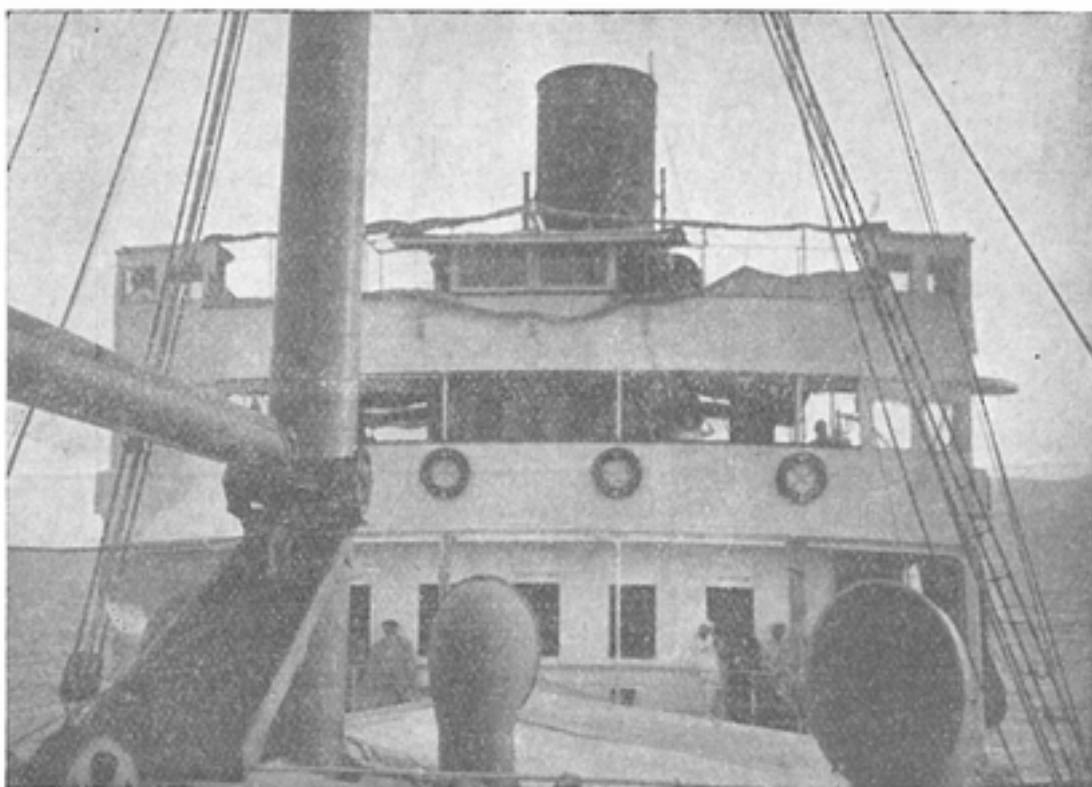
přátel ho doprovázelo až k lodi; byl s nimi na nábřeží a loučil se. Loď stála na blízku. Aby se pohodlně na ni mohlo vstoupiti, byla tam široká deska. Mladý kněz vkročí na desku a ještě naposledy se ohlédne po přátelích. Tu udělá chybný krok a spadne do moře. Ač byla okamžitě po ruce pomoc, docela zmizel; ani mrtvoly jeho nenašli.

Pod vánoční stromeček.

Napsal Josef Brožek (Dokončení)

II.

Ač posud se nevedlo Šourkovům valně, přece se jim mělo vésti ještě hůře. Když se Šourek oženil, neměl ani on, ani jeho žena žádných peněz. Byli však šetrní a že právě byly dosti pěkné výdělky, dávali krejcar ku krejcaru, a majíce něco uspořeno, koupili si za ně-

Pohled na můstek kapitánský.

kolik set zlatých domek. Něco zůstali dlužní, doufali však že to časem zaplatí. Než, člověk míní — Pán Bůh mění. Výdělky se menšily, rodina byla četnější a k tomu Šourek počal postonávati a tak byli rádi, když vždy o Novém roce sehnali úroky, a dluh vězel na domku stále. Aby však byl kalich utrpení rodiny Šourkovy vyčerpán až na dno, nedlouho před Novým rokem věřitel, přišed k Šourkovům, vypověděl jim celý dluh stopadesáti zlatých, ač jich nepotřeboval. Nicméně chtěl jich přece do Nového roku určitě míti i s úroky.

Viděl bídu v rodině Šourkových, ale to jím nepohnulo, neboť on nikdy nouze nepoznal a citelné srdce k chudým neměl. Výpověď svoji doložil slovy: „Nedostanu-li peněz k Novému roku, byl bych

nucen prodati váš domek v dražbě.“ Po těch slovech necitelný muž odešel.

Šourek vidá, že se necitelný věřitel uprositi nedá, počal přemýšleti o jiném prostředku. Chodil od souseda k sousedu a prosil o půjčku, ale marně. Hotových peněz bylo ve vsi málo a Šourkovi nemohl pomoci nikdo. V domku byl jeden den smutnější než druhý

V době té sedávala Anežka u koše ještě smutnější a mnohá slza ukápla ji z očí do klína, když si vzpomněla, že jim prodají domek, a celá rodina bude trpěti ještě hůře než nyní. Paní Bílá pozorovala

Lod' Tirolia.

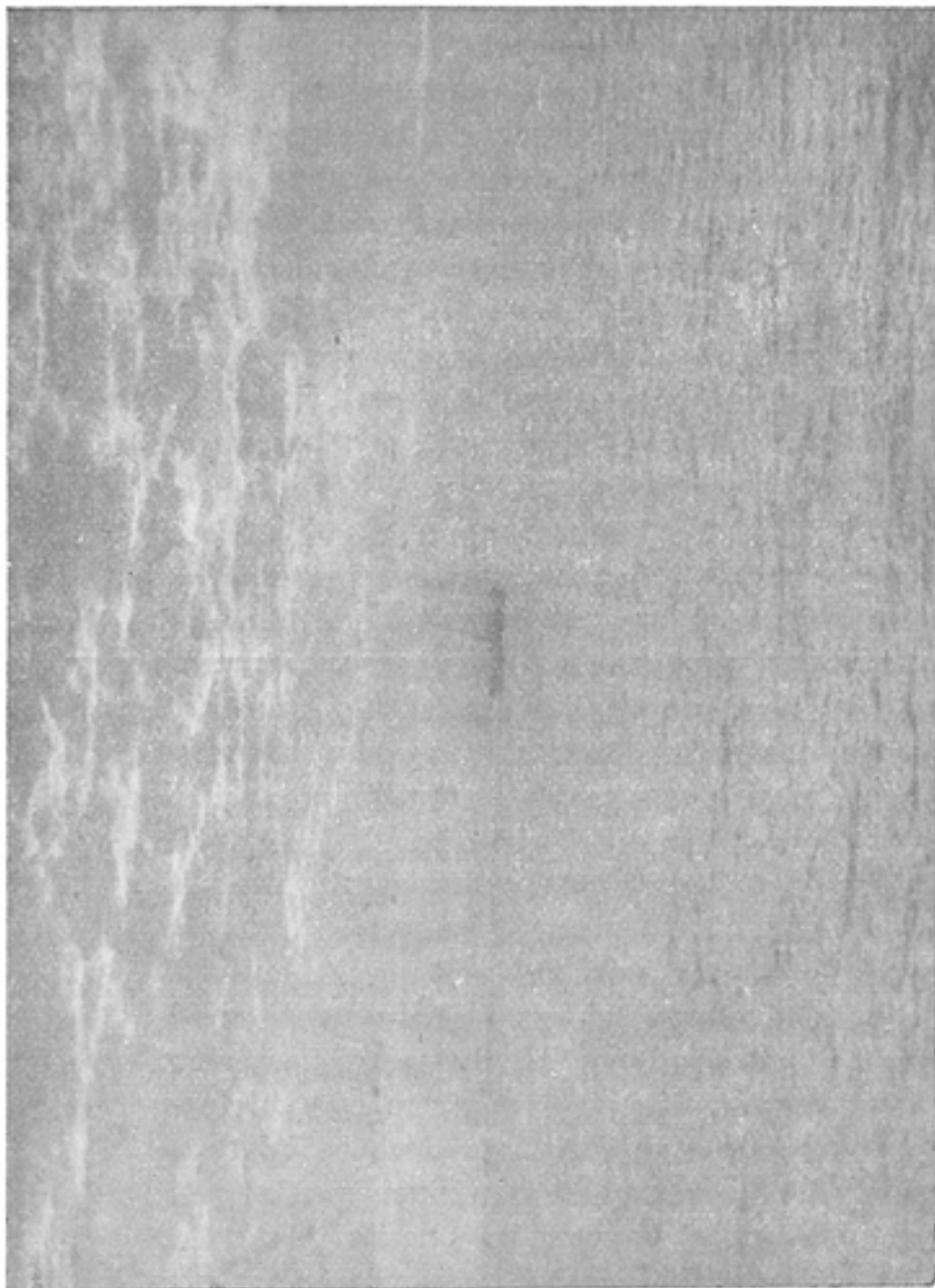
na dívce nějaký žal, ptávala se jí po příčině, ale Anežka neměla odvahy říci paní pravdu.

Anežka šetřila, obyčejně jen jednou denně jedla, jenom aby bylo možno hrozící nebezpečí odvrátiti, ale viděla, že se jí to nepodaří.

Tu ji něco napadlo. Po babičce dostala kdysi peřiny. a tu jednou radila matce, aby peřiny prodala, že snad hodně za ně utrží. „Něco utržíme, a to ostatní nám snad spíše někdo půjčí, nebo pan Dubský počká.“

„Jsi dobrá dcera, že chceš jediný majetek pro své sestry a bratry obětovati, ale to by bylo asi marné. Když bychom prodávali peřiny, věděl by každý, že to z nouze a mnoho by za ně nedal. Snad nám Bůh jinak pomůže, ne li, děj se vůle Boží.“

Jediná naděje šlechetné dívky rozpadla se v nivec. A stále, chodíc s ovocem po městě, neboť v zimě na náměstí dlouho sedati nemohla, prosila Boha o pomoc. A při té starosti zapomínala na jídlo, až cítila se opravdu velmi slabou.

Parník v noci na moři.

Posledně, jako obyčejně vešla do domu paní Bílé. Vešla do kuchyně, kdež bylo veliké teplo, což na ni působilo tak, že omdlela a padla bez vědomí k zemi.

Paní Bílá uslyševši v kuchyni hřmot, šla se podívat a vidouc na zemi ležící Anežku, uleknutě se k ní shýbla.

„Pro Bůh, dítě, co se ti stalo?“ povídala, když však dívka neodpovídala, jala se ji studenou vodou omývat.

V tom Anežka přijdouc k sobě, zašeptala „Bože, kousíček chleba!“

„Dítě, ty jsi omdlela hlady?“ zvolala paní Bílá a spěchala pro chléb, který silně máslem namazala, a podala jej dívce, která hltavě jedla, majíc ještě oči zavřené.

Po požití několika soust, otevřela oči a poznala paní Bílou.

„Co se to s tebou dělo?“ soustrastně ptala se paní Bílá.

Anežka se poněkud zarděla, a nevěděla, co říci.

„Můžeš jít?“ ptala se dále dobrá paní, „abys mohla do pokoje?“

Anežka zkusila jít. Šlo to.

Vešly do pokoje, kde paní Bílá kynula dívce, aby usedla a hned jí dávala něco teplého jísti.

„Jsi celá bledá,“ povídala vážně paní Bílá, „a jak pozoruji, omdlela jsi hlady. Což tak málo vyděláš, nebo je toho jiná příčina? Proč se mi nesvěříš?“

Anežka viděla, že by nebylo slušné, aby dobré paní, která se o ní tak zajímá, vše nevypověděla. Jsouc posílněna jala se vyprávěti a nezamlčela ani, proč tak šetří.

Paní Bílá pokyvovala hlavou. „Jsi dobré dítě, ale tímto způsobem bys rodičům domku nezachránila. Spíše bys sobě ještě nemoc přivodila, a to by bylo horší, než ztráta domu. A kdy vlastně máte peníze mít?“

„K Novému roku,“ odpovídala Anežka.

„A za dva dny máme teprve Štědrý den. Tedy jest dosti času. Ještě jsem přijdeš do svátků?“

„Již ne. Není možno dostatí žádného ovoce.“

„Tedy jdi klidně domů. Budu přemýšleti, nedá-li se hrozící vám nebezpečí nějak zažehnati, a až sem po svátcích přijdeš, povím ti, co jsem vymyslela. Či již nebudeš docházet?“

„Ráda bych, bude-li ovoce o něco levnější, než teď, kdy obchodníci žádají velké ceny,“ odpověděla Anežka.

„Nepřijdeš-li, tedy ti napíši, co jsem vypátrala.“

„Ale kterak se vám, paní Bílá, odměním? Tolik jsem vám způsobila starostí.“

„Odměnila jsi se daleko více již dříve a já dosud jsem tvoji dlužnicí. Nedělej si starostí. Znáám tě jako hodnou dívku, a soudím, že jsou i tvoji rodičové dobří, když mají tak hodnou dceru. Opakuji, jdi jen spokojeně domů. Bůh vás neopustí.“

Po té ještě nutila Anežku k jídlu, dala jí něco potravy do nůše, a odmítajíc díky dívčiny, vlídně ji propustila.

Anežka doprodavši ovoce, šla poněkud klidnější domů, ale přece nedoufala, že by snad paní Bílá hrozící záhubu od jejich rodiny zažehnala.

Doma se ani nepochlubila, co ji potkalo. Zbytečně by rodiče polekala, a musela by slyšeti domluvy.

Přiblížil se Štědrý den. Všude chystali vánoční stromečky, jedině u Šourků na to nemysleli. Okrášení stromku stojí peníze a těch u Šourků nazbyt neměli. Odpoledne přišel listonoš. Přinášel bedničku a dopis na recepis.

„Peníze,“ povídal, podáváje dopis Šourkovi.

„Peníze? Odkud?“ divil se Šourek.

„To uvidíte. Jdou z Jablonce.“

Šourek podepsal dodací lístky a když listonoš odešel, rozdělali dopis, v němž bylo dvě stě zlatých a dopis od paní Bílé z Jablonce, který zněl

Milí přátelé!

Neznám Vás, nýbrž jedině Vaši dcerušku Anežku, která má velmi dobré srdce, a již jsem zavázána vděčnosti, o níž Vám zajisté pověděla. Ona zachránila život mně i mému synku, aniž by odměny přijala. A život lidský stojí více než sto zlatých. Já však posílám jenom dvě stě zlatých jako malý důkaz vděčnosti Vaší dceři, z nichž zaplaťte necitelnému věřiteli svůj dluh, a co Vám zbude, užijte pro svoji potřebu. Ještě nepatrný dárek přikládám pod Váš vánoční stromeček. Užijte toho ve zdraví, a buďte ujistěni, že co dám, dávám ráda, ze srdce, a nežádám díků, neboť vlastně já sama jsem Anežce díky po celý život zavázána. Buďte na obětavou dcerušku svoji hrdi. Vše dobré Vám přeje

Vaše

A. Bílá.

Byl to úžas v rodině Šourkových, a dobří lidé byli tak velikým darem téměř polekáni. Šourek ještě rozdělal bedničku. Zde bylo něco cukroví na stromek, vánočka a několik šátků.

„Kterak se té dobré paní odměníme?“ ptali se jeden přes druhého. Snad je to přece velká obět. Anežko, nebude to tu paní mrzeti?“

„To nebude, ona je příliš dobrá; ale já bojím se přece, snad se na mně bude hněvati,“ nesouvisle odpovídala Anežka.

„Tedy jí peníze vrátíme?“ ptal se otec.

„Hněvala by se jistě také,“ jistila Anežka.

„Přijmeme tedy ten veliký dar, půjdeme jí po svátcích poděkovati a budeme se za dobrou paní tu denně modliti. Leč i tobě, Anežko, děkujeme, neboť ty jsi toho všeho příčinou,“ pohnutě řekl otec a hladil dceru po tvářích.

Anežka plakala — pohnutím. —

Když se poněkud uklidnili, spěchal otec pro stromeček, který pak Anežka ozdobila. A večer jsouce tísnivých starostí zbaveni, byli

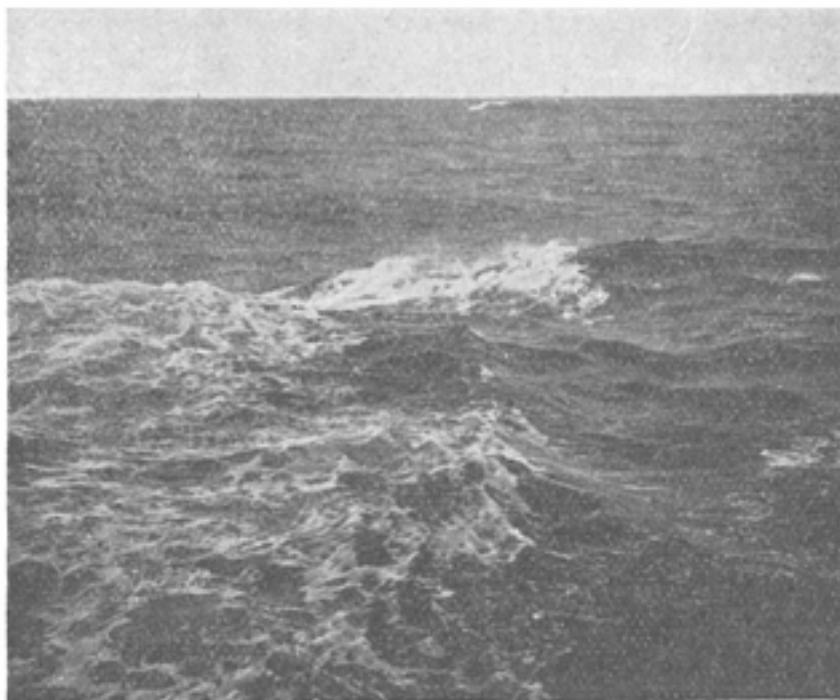
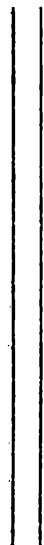
Lodě na moři.

mnohem veselejší a všichni se modlili za štědou dárkyni, která jim tak spokojený Štědrý večer připravila. —

Po vánocích vydal se Šourek s Anežkou na cestu do Jablonce, aby paní Bílé poděkovali.

Byli vlídně přijati, ale díky paní Bílá odmítala.

„Kterak jinak mohla jsem se vaší dceruše odměniti? A ona, i kdybych jí žádným díkem zavázána nebyla, by toho zasloužila, už pro svoji lásku k rodičům. Věřte, kdybyste jí tak nepotřebovali, hned bych ji za dceru svoji přijala.“ —

Moře v pohybu.

Od těch dob Anežka ještě více k dobré paní přilnula, a zvláště, když ten její dar celé rodině přinesl požehnání.

Šourek zaplatil dluh, došel si k lékaři, posinil se, a brzo cítě se zdrav, šel opět do práce. A tu již se bída z rodiny pomalu stěhovala, zvláště když i Anežka, sílíc, více práce zastala.

Rodiče své ctila Anežka stále, a poznala dobře, že Bůh lásku dětí k rodičům různým způsobem odměňuje.

PŮLNOČNÍ.

Zvony v půlnoc znějí
velebně v pláň sněžnou,
hlasně vyprávějí
radostnou zvěst něžnou.

Vzešla světu spása
ve betlémském kraji.
Duše blahem jásá,
srdce štěstím plají.

Z kostelíka v stráni
zář jde po závěži,
zasněženou plání
lidé zbožní spějí.

A již píseň mile
krajinou se nese...
Zrodil se té chvíle!
Všichni radujme se!

Edv. Elpl

V noci tříkrálové.

Podle Svetozara Čoroviče. — Vypravuje Fr. Venhuda.

Půlnoc se blíží...

Celé město jakoby zahaleno temným pláštěm. Nikde neviděti světlo — jen v jediné, chudobné chaloupce na kraji ulice bliká nějaké světélko. Dohořívá tam právě lojová svíčka, žlutý plamínek plápolá a chvěje se; chvílemi prská rozlévaje namodralé světlo, které sotva ozařuje onu část světnice, kde na chudičkém loži leží žena — na sotnách (na úmoru)

Blízko její hlavy malé okénko. U něho sedí bledý, vyhublý hošík sedmiletý, a zamyšlen upřeně pozírá k nebi. Loktem o okno se opíraje, podpírá bradu pravicí — nemluví, ba ani se nehýbe, jakoby byl vytesán z kamene. — Jen když nemocná občas silněji zasténá — obrací se k ní a jen šeptem ptá se

„Matičko! velmi tě bolí?“ —

„Ach! velice...“

Hošík zlehka ji hladí po tváři a těší

„Neboj se, to všechno pomine...“

Opět obrací se jako dříve a pozírá upřeně k nebi. Po celém nebi hvězdiček, jakoby nasil, a zdá se mu, jakoby se usmívaly na něho. A on na ně se dívá... hledí a oči s nich nespouští, jakoby to ani nebyly hvězdy, nýbrž pěkné hračky, na něž se děti tak rády a dlouho dívají..

Jedna hvězdička se zatřepetala a jako by se utrhla, letěla dolů — ale hned zmizela v temnu zanechavši za sebou na okamžik světlý chodníček. Hošík na to patří — a jako by toho dříve nikdy nebyl spatřil, blaženě se usmál a tichounce zašeptal

„Teď to bude..“

Domníval se, že nyní popadá ještě několik hvězdiček a pak se stane, na co toužebně čeká... — že se nebe otevře!

Právě dnes ráno rozmlouval se svými spolužáky (chodilť již do první třídy) a jeden tvrdil, že se vždycky o půl noci před Zjevením Páně (sv. Třemi Králi) otvírá nebe, a tehdy, co si kdo přeje, nechať požádá, a všechno se mu vyplní.

Všechny děti slíbily, že vyčkají do půl noci.

„Já budu žádati zlatého koníčka“ — vece jeden.

„A já královský oděv!“

„Já vozík!“

„Já šavličku ocelovou...“

Jen on mlčel.

„A co ty budeš chtít?“ — zvědali druhové.

„Já..., ať se mi uzdraví matička!“

On vskutku — neměl vroucnějšího přání, než-li to... Ubohá matička... Již dva měsíce leží a trápí se... Nemá nikoho, kdo by jí posloužil, jen jeho samého. Jediná sousedka Anna přichází každý den ráno, a občas jí něco přináší...

Ze školy přímo domů pospíchal — a sotva se smrákati počalo, zasedl k oknu a zahleděl se k nebi, čekaje toužebně až se otevře. Vždyť je zítra Zjevení Páně — tož se musí v noci nebe otevřít... Již si i prosbu sestavil, kterou pronese; ale musí rychle, protože se nebe ihned zase zavře.

„Bože, ať se mi uzdraví matička!“

Tak to řekne, a nepochybuje o tom, že ho Pán Bůh vyslyší a matičku pozdraví... I ona vstane s postele... Nebude bledá a hubená, nýbrž plná a červená; nebude smutná a žalostná, nýbrž veselá, docela veselá, a bude s ním jako dříve žertovati, nositi jej v náručí a zpívati mu jeho nejmilejší píseň:

Božic, Božic¹⁾ bata,²⁾
nosi kitu³⁾ zlata,
da pozlati vrata,
i oboja⁴⁾ poboja⁵⁾
i svu kuću do kraja⁶⁾..

Potom bude i vydělávati a kupovati mu i koláčky sladké jako kdysi. Ušije mu i nové šaty, pak již nebude choditi tak ošumělý a otrhaný jako nyní.

„Maminko!“ — volal tiše.

„No?“ — ozvala se nemocná sténajíc.

„Jen ještě chvílku! a pak ozdravíš,“ vece jí s plnou důvěrou, ale zatajil, kterak ozdraví... Přál si nejdříve jí od Boha vyprostiti zdraví, a teprv ráno, když se probudí a vstane zdráva a vesela, jí teprv poví, jak čekal, až se o půl noci nebe otevře a kterak Pána Boha prosil...

Svíčka, která dosud dohořívala — prskla a zhasla.

Ve světnici se zatmělo docela.

Hošík sebou trhnul — ale pak ještě těsněji k oknu se přitlačil a upřeně zíral k nebi.

¹⁾ vánoce; ²⁾ chvátá (přichází); ³⁾ kytku; ⁴⁾ obarví; ⁵⁾ podvojí, veřeje; ⁶⁾ celý domek do konce;

„Jen kdyby ještě několik hvězdiček padlo, pak se nebe otevře,“ utěšoval sám sebe, a toužebně čekal a pátral, kde se některá zatřepetá a padajíc zmizí.

Hvězdičky svítily a usmívaly se naň jako dříve.

„Bože! ať mi ozdraví matička!“ — opakoval si svou prosbou polohlasem, jen aby nezapomněl, co řekne až se nebe otevře...

„Spi!“ — napomíná jej nemocná slabým hlasem po jeho šepotu soudíc, že ještě nespí. —

„Spi, ty matičko! — i já budu“ — odpovídá hošík obrátiv se k matce.

Z dálky ozvalo se táhlé zapísknutí... a opět vše utichlo...

„Již to bude!“ — raduje se malý a v duchu si opakuje svoji prosbu: „Bože! ať mi ozdraví matička!.. Cítil však jakousi těžkost v hlavě. — Hlava sama mu klesala na prsa a víčka jako by měl olověná — sama se mu zavírala. —

„Bože, ať mi ozdraví matička!“ — šeptal opět jednotvárně jako by se z knihy učil. A hlava mu čím dále — těžší...

Najednou jako by zmizely všechny hvězdy s nebe..., ale nezatřepetaly se a nezmizely ve vzduchu jako ona první — nýbrž prostě jako by je někdo pláštěm přikryl. V dálce počalo něco duněti, a dunělo víc a více a silněji... a duněním blížilo se blíž a blíže — a v tom i jakoby se jevilo divné světlo a jasnilo se, že i světnička jejich jasněji byla osvětlena než li lojovou svíčkou... Najednou zablesklo se a zazářil takový jas, že hošíka úplně oslnil. Zachvěl se „Nebe otevřeno!“ — prolétlo mu myslí a on hlasem zvolal

„Bože! ať mi ozdraví matička!“

Sotva to vyřkl — jasnost zmizela — a temnota vše zahalila... A v tom spatřil svoji matku, která vstává s lůžka, jde k němu, y jej obejmula. Byla nyní tak krásná, svěží a zdráva, jako tehdy, když byl ještě maličký... Zavýskal radostí a letěl jí do náručí, a ona jej tiskne a líbá... A ty polibky jsou mu tak milý a sladký Opravdu neví, co by činil radostí a štěstím.. Objímá matičku a vrací jí polibky ještě vroucnější a sladší

Hodně se již rozednilo, když se probudil... Otevřel oči a pomalu je protírá, a pohlíží kolem sebe... Vzpomíná na onu jasnost nebeskou i na svou modlitbu za matku.

Potichounku vstává a dívá se na její místo.

„Zda-li již vstala?“ — šeptá po tichu

Přiblíží se k loži a nad ně se nahýbá...

Máti leží tiše, nepohnutě, bledě-žlutá jako hromička.

„Spí!“ — šeptá hošík. — Ale přece by rád zvěděl, může-li vstáti a jej obejmouti. Vždyť musí, on si to přál a o to prosil, když se nebesa otevřela.

„Matičko!“ — zvolal polohlasem.

Ona se neozývá.

„Matičko!“ — volal jasněji.

Ona mlčí.

„Spí!“ — šeptá si hošík opět — a potichouнку odchází k oknu, by si usedl — a čekal, až se matička probudí. —

V tom přišla i sousedka Anna. Vcházejíc do domu — silněji udeřila dveřmi, a malý klade prst na ústa a praví:

„Mamička spí!“

Sousedka stanula a pohlédla na nemocnou; přistoupí k ní a béře ji za ruku..

Ruka studená... Sousedce slzy vstoupily do očí, chtěla hlasem zaplakati, ale vzpoměvši, že je tu synáček — zdržela se.

„Spí!“ — praví obrátivši se k němu a chopivši jej za ruku praví

„Pojď k nám, dokud se ona neprobudí.“

Hošík se zamyslíl a pak vece:

„Pojďme! Ale potichu, ať jí nezбудíme!“

A po prstech jde. U dveří se zastavil, nemohl odejít, aby se neohlédl na matičku... Vrátil se potichu a zlehounka ji políbil na chladné čelo

„Jen spí, matičko! Já tě neprobudím!“

o o o

Ke slavnosti sv. Tří Králův.

Píše Dr. Rudolf Z h á n ě l.

U posvátné době vánoční, vám, milé dítky, zvláště tak milé a vytoužené, přináší vám váš časopis obrázek sv. Tří Králův. Patříť svátek tento k nejpamátnejším dnům celého roku církevního. Z daleké ciziny přicházejí tu tři mužové vznešení a moudří, vedeni jsouce jasnou hvězdou na nebi, aby poklonili se novězrozenému Spasiteli světa.

Jako těmto třem sv. Mudrcům svítila nebeská hvězda na dlouhé cestě, aby nezbloudili, podobně rozžehnul Pán Bůh i nám všem jasné

SV TŘI KRÁLOVÉ.

světlo, které nám ukazuje pravou cestu tímto světem vezdejším do vlasti nebeské. Nebeská tato naše vůdčí hvězda na pouti životem je naše sv. víra. V katechismu učíte se, co znamená křesťansky věřiti a co jest víra. Rádi učte se sv. náboženství a ještě pilněji řiďte se v životě dle něho. Kdo kráčí v tomto životě časném, zrak svůj vždy přímo za světlem víry obraceje, ten nezbloudí, ale dojde jednou spasení svého. Proto jest také svatá víra naším největším pokladem. Nazýváme sv. víru svou dědictvím Cyrillomethodějským a Svato-václavským. Sv. Cyrill a Methoděj přinesli totiž k nám spasné učení křesťanské; sv. Václav pak učinil si to prvním úkolem svého života, aby pohanské předky naše z temností pohanských přivedl k světlu sv. evangelia.

Naši předkové vážili si proto vždy svaté naší víry křesťansko-katolické nade všechny statky jiné. Až teprve v době naši pobloudili někteří lidé tak, že nechtějí znáti nenahraditelné ceny sv. víry. Milé děti! Vy zajisté nedáte se nikdy svést marnými řeči a zlými příklady, budete žíti vždy dle svaté víry naší a vážit si jí nad stříbro, zlato a všechny jiné poklady. Pak bude také požehnání Boží provázeti vás po všechny dny života vašeho.

TŘI KRÁLOVÉ.

Jdou králové za zlata lesku,
jim hvězda značí pouti cíl,
jak zářný démant na nebesku,
ježž Bůh jim v cestu rozsvítil.

Jdou králové z daleké země,
je touha vede, radost, ples.
Tam v prosté chýši ve Betlémě
Král králů všech se zrodil dnes.

Jdou králové z dalekých světů,
za nimi sluhů pestrý řad.
Zvěst milá vstříc jim spěje v letu
jí rozšuměl se palem sad.

Hle! Hvězda radost lidu věští,
již spásu lidstvu seslal Bůh.

Háj plesá, palem ratolesti,
andělů zpěvy zazněl luh.

Teď hvězda níž se sklání jasná
a lije zář svou v skalní chýš.
Mocná družina králů, vzácná,
své pouti cíle došla již.

U jeslí králů sbor teď kleká,
v nichž nemluvně ve plenkách zřít.
Toť spása již svět všecek čeká!
„I my Tě velebit přišli.“

„Ó vítej nám, přemilý Pane,“
Jemuž se klání hvězdný lán.
Zde dary vem! Z nich úcta vane.
Vždyť Ty jen králů všech Jsi Pán.

Edv. Elpl.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. Všetěčka.

Osudy Sizie.¹⁾

Podivuhodných osudů a rozmanitých útrap zakusila Sizie, černoška, nežli se jí dostalo útulku v missii Uširombo.²⁾

Byla dcera lovce slonů, který prodával po lovech bohatou kořist, sloní kly, arabským obchodníkům z pobřeží. Kdysi spatřili Sizii tito obchodníci a žádali jejího otce, by jim dceru prodal pro jejich pána. Nelidský otec jim dceru bez dlouhého rozmýšlení dal za několik metrů látky. Kupci ji vzali ihned sebou a kromě ní ještě více děvčat. Děvčata se stala otrokyněmi, Sizie manželkou vrchního obchodníka, který měl několik žen.³⁾

Po nějakém čase byl od jedné manželky ze msty otráven a tak se octly ženy i ostatní otroci na svobodě.

Jeden z otroků, Kanyska, nabízel Sizii, že ji dovede k její matce. Brzy však poznala Sizie, že jest oklamána a že jí Kanyska vede místo do otčiny, jinam. Zavedl ji ku své matce a tam ji přiměl, by se stala jeho manželkou. Z donucení svolila; za čas se však smířila s osudem úplně, neboť Kanyska nebyl zlý a zjednal jí i několik žen k posluze.

Když jednou Kanyska i matka nebyli doma, odešly služebné ženy do lesa na dříví. Sizia, bojíc se sama doma, šla s nimi. Sotva že však vešly do lesa, byly přepadeny otrokáři, vedoucími na provaze uvázané ženy i několik mužů. I Sizie s družkami byla k nim připoutána a oni mužové, ježto se vzpírali, byli před očima všech zabiti. Náčelník otrokářů daroval Sizii jednomu svému známému, který nebyl náhodou zlým člověkem a tak se dostalo ubohé alespoň klidného pobytu v jeho domě. To však netrvalo dlouho. Její pán byl brzy od nepřátel přepaden a poraněn a Sizie uprchla. Bloudila dnem i nocí, avšak řeka, přes níž nebylo ani mostu ani převozu, jí donutila k návratu, při čemž byla dopadena a od rozezlených otrokářů darována Kafukovi, černocho, žijícímu s matkou. V tomto domě prožila řadu let; zde se jí narodila dceruška Nakwezi. Řízením Božím nečinil jí ani Kafuka příkoří, ba nosil jí i z obchodních cest od pobřeží perličky, jimž by se zdobila a látky na oděv. Protože však nosil své matce dary menší, žárlila tato na Sizii a chovala se k ní za nepřítomnosti

¹⁾ Klav. Kalendář 1912.

²⁾ Missie Bílých Otců v německo-východní Africe. Sídlo biskupa.

³⁾ Arabové jsou mohamedány a žijí v mnohoženství.

synovy ukrutně. Jsou t. zv. kouzelníci, měla u sebe jedovatého hada, kterého jednou na Sizii poštvála. Týž se jí ovinul kolem rámě a uštknul ji. Útrpné susedky, sběhše se na její pokřik, opatřili jí lék proti jedu a domlouvali jí, aby utekla, sice že tato zlá žena ji připraví o život.

Jednoho dne přišla k ní na návštěvu žena z Uširombo. Ta jí vyprávěla o bílých ženách,¹⁾ které se černochoů ujímají a jim mnoho dobrého prokazují a radila, by k nim prchla.

Sizie se k tomu odhodlala. Vyčkala návratu manžele a sdělila mu, že by ráda navštívila své příbuzné. Dostavši od něho k tomu dovolení, vydala se, když on na novou obchodní cestu odešel, na cestu s dceruškou Makwesi. Místo k příbuzným putovala ovšem nanačným směrem k missii. Po několika dnech přišla k porí, t. j. poušti, před níž byla varována pro množství tam žijících dravců a pro rozsáhlost této pustiny.

O cestě touto nebezpečnou krajinou však necháme vypravovati samou Sizii:

V suchém, sluncem spáleném křoví, mezi nímž jsem kráčela, jsem nalézala všude mrtvá zvířata. Lvi a levhardi jim vyssáli krev a rozsápali je na kusy; tu ležela hlava, onde krvavý trup. Mrazilo mně při vzpomínce, že i mně se tak stane. Co si počnu v noci, sama s dítětem bych se ubránila v této hrozně poušti dravců? — Vzala jsem na cestu z domu a nesla ve svém kilindo²⁾ tři krabičky zápalek; dvě z nich jsem dala z vděčnosti za nocleh; zbyla mi tedy pouze jedna, proto jsem musela s obsahem velmi hospodařiti, neboť mi bylo asi dvakráte nocovati v porí.

K večeru, dříve než se úplně setmělo, zastavila jsem se a jala se sbírat suché listí, bych z něho malé Makwezi připravila lože. Když jsem ji ukládala k odpočinku, usmívala se na mě nevinně; neměla tušení o nebezpečí a usnula za chvilí tvrdě.

Já jsem pak pobíhala sem a tam, abych nasbírala suchého dřeva, jímž bych udržovala veliký oheň na ochranu proti šelmám.³⁾ Pak se setmělo úplně a zdálo se ozvalo řvaní lvů; poznenáhla oživilo okolní křoví, větve praštěly a harašily na všech stranách pod jejich kroky — přicházeli blíže a blíže — ještě okamžik a snad se staneme jejich lupem!...

Nedbajíc smrtelné úzkosti obcházela jsem stále, bych oheň udržovala a nové palivo mu dodávala. Při tom bylo třeba stále dávat pozor, by se lože dítěte nechtylo. Na štěstí se neodvážili lvi pře-

¹⁾ Milosrdné sestry. — ²⁾ Košík ze stromové kůry. — ³⁾ Šelmy se bojí ohně.

skočiti ohnivé hradby, jíž jsem se proti nim bránila; ale jejich řev potrval do rána a byl příčinou, že jsem se smrtelně bála a křečovitě chvěla. Konečně, konečně odešli jinam shánět kořist, jejíž krvavé zbytky jsem druhého dne tu a onde cestou nalézala. Na smrt znavena, musela jsem celý následující den s dítětem na zádech pěšky jít, chtěla-li jsem do večera dojít konce této hrozné pouště. Bylo by to snadno šlo, kdybych se bývala mohla posilnit šťavnatými kousky masa, na něž má noha skoro krok za krokem šlapala a z nichž by se byly daly upravit bohaté hody, avšak strach a pud po zachování sebe byly mocnějšími hladu, stále jsem kvapila v před a myslila na bílé ženy, u nichž jsem doufala nalézt ochrany a klidu. —

Marně! Konec putování byl ještě daleko! Znova mě překvapila noc na poušti. Když jsem uslyšela chroptivé vytí hyen a příliš známý řev lví, zmocnil se mě cit naprosté malomyslnosti — považovala jsem vše za ztracené! Úplně vysílena, zmírajíc hladem jsem se domýšlela, že nejsem s to, abych noc podobnou noci včerejší přežila... Pohled na dítě dodal mi znova mysl! Jsouc tak blízko cíle, nesmím přece svou a jeho záchranu vydávati v šanc. Rychle k dílu! Zařídila jsem vše jako minulé noci. Ukrutné šelmy přišly až v nejbližší blízkost dítěte, ale opět a opět jsem je zaplašila pronikavým křikem a hořícími větvemi, jimiž jsem jim mávala před očima až se po zdánlivě nekonečné noci za ranního šera vzdálily. — Byly jsme zachráněny

Téhož dne jsme dospěly do Uširombo. První domorodci, s nimiž jsem se setkala, se tázali, odkud přicházím s dítětem? — „Z porí,“ odpověděla jsem. — Nechtěli věřit. Zdálo se jim nemožným, že by bezbranná žena s dítětem na zádech mohla projít nekonečnou pouští. Jen ozbrojení mužové se toho směli odvážiti.

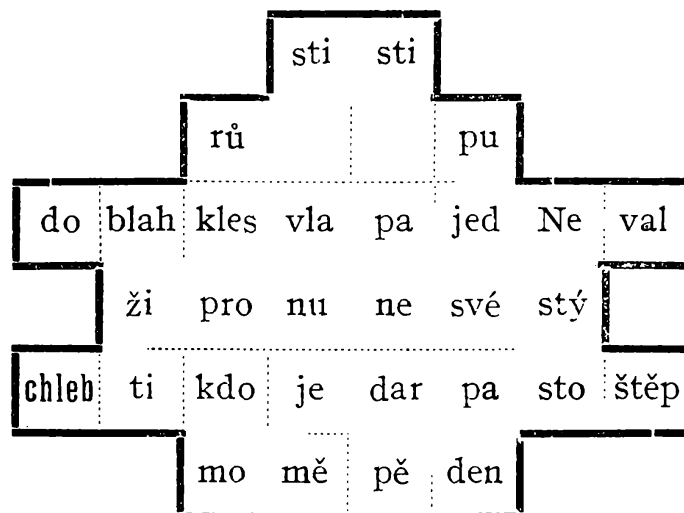
Odpočinuvši si u pohostinných černochů a strávivši noc v bezpečné chýši, odebrala se konečně Sizie do missie, kde na nádvoří s dítětem únavou klesla.

Byla v přístavu, kde se dočkala po tolika strádání bezpečí těla a kde našla v křesťanství i pokoj a blaho pro duši svou i duši svého dítěte.

HÁDANKY A REBUSY

1. Koníček.

2. Číselka.

123 moudrého nevábí,
 z 2314 cukr se vyrábí;
 145 tak polní krádež sluje —
 1454 skromný se varuje
 123145 jen u boháčů bývá
 1231454 městečko v Čechách se nazývá

3. Hádanka.

á + o
 r + s
 á + e
 l + v
 o + e
 o + n
 o + o
 k + v

Tečkami a křížky naznačená místa nahraďte písmeny tak, aby vznikla slova, jichž střední písmena shora dolů čtena dají jméno slavného Čecha. — Význam slov. 1. Vodní rostlina, 2. obilí, 3. nerost, 4. část zrna obilného, 5 nádoba, 6. země náležející k Rak.-Uhersku, 7. strom jihokrajný, 8. část chleba.

Rebusy.

4.

2 × 3 = 5 í $\begin{matrix} s & s & s & s \\ s & s & s & s \\ s & s & s & s \\ s & s & s & s \end{matrix}$ ů hu

5.

toč toč
toč ○ toč
toč toč

6.

B A
a

7.

K Á $\frac{r}{100, 100}$ $\frac{100}{100}$ Á cesty
o u

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří zašlou svá rozluštění nejdéle do 15. ledna 1912 redakci „Anděla Strážného“ v Brně, Biskupská ul. 1., obdrží odměnou pěknou knihu. — Na později došlá rozluštění nelze vřetele brát. Luštitelé, udávejte přesné adresy, zvláště ulici a číslo domu!

o o o

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 4.

1. Život lidský na světě jako rosa na kvěť, brzo mladost uletí, starost jí jde v zápětí. — 2. a) Husa, uhel, sele, Aleš; b) káva, Kána, kázeň, vana; c) kolíček, lísteček, kostelíček; d) líska, víska. — 3. a) břehy, hřeby; b) pátá, pata. — 4. Petřín. — 5. Závorka. — 6. Sedmihrady. — 7. Stříkačka. — 8. Kázání.

Obrázky ke článku „Hledal matku“ v čísle 4. zapůjčila ochotně administrace vídeňského časopisu „Neuigkeits-Weltblatt“.

OBSAH:

Vánoce. Báseň od Edvarda Elpla. — Štědrovečerní vzpomínka. Napsala A. Marie Tichovská. (S obr.) — Štědrý večer v lese. Báseň od Edvarda Elpla. — Za vznešeným cílem. Historická povídka ze 13. století. Napsal Luděk Novák. Pokrač. (S obr.) — Radosti zimy. Báseň od A. M. Kadlčákové. — Terst. Vzpomínka z cest. Píše Ig. Zháněl. (Se 6 obr.) — Pod vánoční stromeček. Napsal Jos Brožek. (Dokončení.) — Půlnoční. Báseň od Edv. Elpla. — V noci tříkrálové. Podle Svetozara Čoroviče. Vypravuje Frt. Venhuda. — Ke slavnosti sv. Tří Králův. Píše Dr. Rudolf Zháněl. (S obr.) — Tří Králové. Báseň od Edv. Elpla. — Obrázky z katolických missií. Podává Fr. Vsetečka. — Hádky a rebusy.

ovicích: Anast. Pelouškova. — Ve Šlapanicích: Kar. Šedý (Dík!). — Ve Štramberku Josef Jašek. — V Tabarkách: Ir. Kocholatá. — V Tečích: Jos. Kadaňkova. — V Troubsku: Frant. Bartoněk, Jan Bartoněk, Jan Doležal, Václ. Konečný, C. Matějova, Tom. Matěja, Jan Putna, Frant. Vykoukal*. — V Třebíči: Mar. Duškova, Jos. Vávra, Frant. Fašina. — V Třeboni: M. Hamrova, Lid. Pospíšilova, Ver. Hodiánková, S. Dvořáková, A. Bažilova, A. Širáštova. — V Třeštině: V. Diblík, Ant. Merta. — V Újezdě: Jos. Šmíd, Jos. Šustek, Jos. Ďurda, Jos. Šobán*. — Ve Vážanech Ant. Soják. — Ve Vítkovicích: Kar. Bohuš, Vlad. Skařupa. — Ve Vlkoši P. F. Rusňák. — Ve Vomicích: Bož. Doležalova. — Ve Vostopovicích: Jan Kroupa (č. 42 a 88), Fr. Rozmarin, Jos. Pištělák, Mar. Pištělákova. — Ve Vranovicích: J. Švejnoha. — Ve Vyškově Anežka Moučková, Ludm. Zatloukalova, N. N. ? (Dík za pozdrav ctih. sestře, ale jméno jsi neudala! Pozdrav!). — Ve Zlíně: Ot. Krajča. — V Želči Karel Novotný.

Krkonošský tkalcovský spolek

„VZÁJEMNOST“

v HRONOVĚ č. 574, Čechy,

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte 1 balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Vždy vhodný dárek

jest nejlepší

pěkná kniha

Nejlepší, bohatě ilustrovaný
zábavný časopis jest

Náš Domov

Vychází měsíčně a předplácí
se 4 K ročně.

Žádejte korrespondenčním
lístkem PRVNÍ SEŠIT na
ukázkou zdarma!

**Ze starších ročníků „Našeho Domova“
na skladě ještě jsou:**

roč.	I. str.	384	s 90	obr.	cena	2.—	K
„	II.	480	přes	100		4 30	K
	VII.	480		100		4 10	K
	VIII.	480		100		4 10	K
	IX.	480		100		4 10	K
	X.	480		100		4 10	K
	XI.	384		80		3 50	K
	XII.	384		80		3 50	K
	XIII.	384		80		3 50	K
	XIV.	384		80		3 50	K
	XV.	384		80		4 —	K
	XVI.	384		80		4 —	K
	XVII.	384		80		4 —	K
	XVIII.	384		80		4 —	K
	XIX.	380		80		4 —	K

**Objednávky vyřizuje Papežská knihtisk.
benediktinů rajhradských v Brně. ::**

== Našim ==

čtenářům a P. T. příznivcům

Šťastný nový rok

přeje

strýček redaktor.

❑❑❑ KRÁSNOÝ DÁREK ❑❑❑

DĚTEM

nebo příležitostný dárek vůbec:

**VÝBĚR ZE SPISŮ
VÁCL. KOSMÁKA.**

JIŽ VYŠLO! Krásně ilustrováno. Cena
2 koruny. Kupte a udělejte dítčám radost!

Nejlepší dárkem
pro mládež jest

KNIHA!

Velký výběr dobrých
knih pro mládež vydala
benediktinská tiskárna
v Brně. — Dopište si
o úplný seznam knih!

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, učitel v Brně.
Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,

Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 5. zaslali:

V Bernaticích Mar. Bajerová*, Mir Kunetka, Frant. Hanzelka. — V Bludově: Maxm. Zeman. — V Bránkách Frant. Pečenka, Lad. Bazalka. Jan Cahlík. — V Brně: Mar. Koláčková*, Lad. Ventruba, Růžena Buchníčková. — V Brumovicích Frant. Jakubčík, Josef Fanta. — V Brušperku: Milada Janáčková. — V Břestu: Ant. Zapletal, Rud. Machač*. — V Bučovicích Zdena Heyerova, Jos. Palatin, Th. Kalivoda*, Josef Kalivoda, Rud. Ohnoutka, Fr. Vykydal, Stan. Šťastný. — V Bukovsku: Marie Kolářova. — V Čechovicích Frant. Cigr. — V Černé Hoře Frant. Bílek, Stan. Kopka. — V Dolním Bukovsku Anna Šimanova, Frant. Fišer. — V Dol. Dubňanech Frant. Vystrčil, Frant. Šustr, L. Šustr, F. Vacek, Kar. Hrubeš, Marie Čechova*, M. Šťastná. Frant. Vacek. — V Drysicích: Ludm. Ryšánková. — V Frýdlantě Jar. Mališova, M. Poiciová (Srdečný dík a pozdrav!), Mar. Mamulova, Al. Grundělova, Štěp. Mazochova, Al. Krkošková. — V Halenkoviciích Frant. Riedl. — V Holáškách Ferd. Božek. — V Holenicích: Josef Kovář*. — V Hořicích: Bož. Kudrnáčova, Frant. Horák. — V Hradci Králové: Eliška Loudova. — V Hustopečích Ter. Peloušková*. — V Chlčovicích Karla Slavíkova, Rud. Böhm. Růž. Černá, Rud. Březa, Ant. Prokeš, Mar. Šikova, Anežka Bednářova, Mar. Vágnerova*, Jindř. Kozel, Am. Černá. — V Ivani Ter. Procházkova (Brzké uzdravení přeje a srd. pozdravuje str. red.). — V Jindřichově Hradci Mar. Platzerova. — V Jiřikoviciích: Lad. Brzobohatý, Alois a Jiří Daněk, Jiří Sekanina. — V Kokorách Mar. Obzinova. — V Kolíně: Mar. Sýkorova, Marie Baumrukova, Aloisie Šteidlova. — V Konici: F. Pazdera, Frant. Muzikant. — V Kostelci Anežka Kaštilova. — V Kotvrdovicích: Marie Kučerova. — V Král. Poli Libor Görlich, Jan Pospíšil, Otmar Špička (Díky! Podobně!). — V Král. Dvoře Zdenka Čermáková, Kar. Hélink*. — V Král. Vinohradech Mar. Melzerova. Hel. Eliášova. — V Krasilově: Bož. Hosmanova, Leop. Skalický, Frant. Klivan, Mar. Sádlikova, Anna Němco a, Václ. Duba, Frant. Kubička, Bož. Boudova, Bož. Školova, Bož. Hejtmánková, Anna Kolářova. — V Krčmání Marie Koutná, Mar. Římská*. — V Kroměříži Jos. Šostek, Al. Bochoňákova. — V Krasejovicích: Mar. Chybova, Ant. Matějčíkova, Václ. Sosnovce. — V Kvasicích: Jar. Kotásek. — V Kvítkovicích Ant. Havlík. — V Kylesovicích Rudolf Gebauer*. — V Lhotě Volavé Marie Patočková. — V Lhotce: Frant. Hruboš. — V Líšni T. Konvalinkova, Bož. Kosova, Ter. Poláčkova. — V Litovli: Mil. Fidlerova. — V Loukoviciích: Aug. Nahodil. — V Loukově: Al. Měrka, Mar. Sedlářova, Bohuslav Vaněk. — V Lukách: František Holub. — V Lysicích: Frant. Nič, Frant. Adámek*, Ant. Moráň. — V Maloměřicích Josef Chromeček*, Ant. Řezáč. — V Maršovicích Žof. Fraňova. — V Místku: Jos. a Marie Fucýanovi. — V Mor. Ostravě Fr. Bielek. — V Mostkoviciích: Jan Šubert, Ant. Štolpa. — V Nákle Žof. Spurná, Jos. Kadlčík, Antonín Směšný, Flor. a Adolf Navrátilovi, Josef Běhal, Adolf Procházka, A. Vodičková*, Frant. Kameníčková. — V Napajedlích Josef Kudlík, Stan. Doležal. — V Netolicích A. Mügoval. — V Nezamyslicích Jul. Zaoralova. — V Nov. Mitrovicích Pí. B. Palátová. — V Novosadech František Hlavica*. — V Olomouci: Jar. Navrátil, Mil. Vacova. — V Opatovicích: Jan Urbánek. — V Ostrově: Josef Kučera (č. 177), Josef Kučera (č. 22). — V Otrokovicích: Žofie Skybova (Dík! Podobně!). — V Podolí Karel Chlup (Díky!), Jan Krejčí*, Marie Musilova. — V Poličce Krist. Smejkalova. — V Praze: Kar. Reimerova, B. Kopelentova. — V Přemyslovicích: Alois Čepl, Met. Hrabal. Josef Pelc, Frant. Miler. — V Přestavlkách Jar. Zapletalova, Olga Macour-

Skřivan o hromnicích.

Ještě sníh bělostný pokrývá zemi,
 studeny větřík nad polem vane.
 Zajíček pod mezí v závěji hebké
 pod keřem skloněným v údivu stane.

Nad polem překrásné zazněly tóny,
 neznámé tuto za zimy hlasy;
 toť první posel milené vesny,
 nesměle ještě v domov se hlásí.

Vždyť ještě všude tak smutno a pusto,
 v umrzlých snětích sedají vrány
 a krutá zima, vládkyně přísná,
 výbojné ještě spřádá si plány.

Však první ty sladké, jásavé zvuky
 přírodu k životu probouzí ze sna.
 Za prvním poslem — celá druž kvapí
 a než se nadáš, bude tu vesna.

Edv. Elpl.

Na ledě.

Črta od J. Miloty.

Pěkně je zamrzlá řeka a zvolna padá sníh a tvoří na hladkém ledě bělostný povlak jako sněžný ubrus. Helenka sedí na sáňkách při břehu řeky a dívá se dolů po řece. Nevidí však daleko pro bílou chumelku a mlhu... Jediná myšlenka se jí neúprosně vrací na mysl: Kdy se vrátí? — — —

Tak krásně bylo ještě před nějakou chvílí. Slunečko zářilo a vylákalo je ven. Bratři Miloš a Dušan vytáhli sáňky a že se budou na řece voziti. Helenka ovšem chtěla jít s nimi. Tak ráda se vozila na sáňkách po hladkém ledě! Ale bratři nechtěli ji vzít s sebou, že prý se vždycky na ledě tolik bojí a nechce se od břehu ani hnouti. Kromě toho žaluje, když bratři odvažují se na bruslích až do prostřed řeky, kde je proud nejsilnější a led nejslabší. Maminka i tatínek jim to co nejprísněji zapovídají ale bratři neposlouchají a proto Helenka to nemá ráda.

Teď již opět provedli něco nerozumného! Sotva ji trochu povozili na sáňkách, již ji nechali státi u břehu a sami pustili se po řece dolů na bruslích. Zmizeli Helence v mlze a od té chvíle jich nespatriła

Kde asi jsou? Kam se poděli?

Snad tam dole na řece se klouzají a na ni docela zapomněli? Anebo se odvážili příliš do prostřed řeky, kde slabý led se s nimi prolomil?

Helenka se při pouhé této myšlence zachvěla a trne v úzkosti, hledíc dolů. Ale marně namáhá zrak ničeho nevidí ani neslyší.

„Vždyť by volali o pomoc!“ napadlo jí, „kdyby spadli do vody nebo jim nějaké jiné nebezpečí hrozilo!“

A při této myšlence se poněkud upokojila.

„Ale což jsou-li příliš daleko? Kterak jich mohu slyšeti?“

A Helenka napínala sluch, neuslyší-li nějaké vzdálené volání — avšak nikde nic!

Ticho a pusto je kolem, vše němo a mrtvo, jen ten sníh polehounku padá a padá!

Helenku opět pojala úzkost.

„Proč se tak dlouho nevracejí? To není hezké od nich, že ji tady zanechali tak samotnu! Však jim to poví a už víckrát s nimi nikam nepůjde. A řekne to mamince!

Helenka se již zlobí.

Tu zaslechla nějaký výkřik, podivný a drsný to zvuk, hlasu lidskému nepodobný. Lekla se, nevědouc, co by to znamenalo. Tu okolo ní v mlze přelétl velký havran a usedl opodál na strom, jaksi zlověstně krákaje..

Helence sevřelo se srdce jakýmsi nevylicitelným strachem. Nebála se arcif černého ptáka, ale bála se samoty. Nevidouc bratří přicházeti, jala se na ně volati, ale marně — nic se neozývalo.

Ještě několikrát Helenka zavolala a když se nikdo neobjevoval, jala se plakat, nevědouc si rady ani pomoci.

„Ó jistě se utopili!“ bědovala a slzy jako hrachy jí kanuly po líci a padaly na teplý rukávník, kdež mrzly v ledové perličky...

V tom ozvalo se na ledě známé šustění bruslí, zavzněl smích a hle! oba bratři, Miloš i Dušan, vyloupili se z mlhy a stáli tu zdraví a veseli!

„Co pláčeš?“

„Co se ti stalo?“

Tak se ptali plni údivu a znepokojeni vidouce plačící sestřičku.

„Chci domů,“ odvětila Helenka vzlykajíc.

„Je ti zima?“

„Chceš se voziti?“

Helenka neodpovídala a jen vzlykala a škytala.

„Tak pojedeme domů?“ mýnil Miloš.

„Hurá!“ vykřikl Dušan.

Uchopili okamžitě oje a již s větrem o závod jako bujní vraníci letěli se sáňkami a Helenkou po ledě. Skákali a výskali tak, že konečně i Helenka se rozveselila a začala se usmívat.

Odpustila jim docela.

o o o

V ZIMĚ.

Zlaté slunko v době ranní
vesele se usmívá:
Co se bělá širou plání,
kam se oko podívá?

Hola! to nám nadrobila
paní Zima bílý sníh,
jak ubrus ho rozhodila
po polích i po pláních!

Všecko je to jedna závěj,
jedna cesta necesta — —
Zapřáhněte, pantatínku,
pojedeme do města.

Zapřáhněte do korbičky,
teplý kožich na těle,
povezou nás dva koníčky
sněžnou plání vesele!

J. Sázavský.

Úcta před šedinami.

Píše Dr. Rudolf Z h á n ě l.

Býváte často, milé dítky, od rodičů a učitelů upozorněny, že máte míti v úctě lidi starší. Zvláště starci a stařeny, na jejichž skráních jsou bělostné šediny, zasluhují vši úcty vaší. Vznešený příklad, jehož i vy máte následovati, dal nedávno mladistvý arcivévoda Karel František Josef, onen vznešený potomek vysokého rodu císařského, který dlí ponejvíce v našich milých Čechách, v Brandýse nad Labem u Prahy.

Arcivévodkyně Marie Antonie jela kdysi s arcivévodou Karlem ze Schwarzau do Sv. Jakuba lesem do myslivny automobilem. Cesta je obtížná, velmi kopcovitá a automobil musí překonávati nemalé obtíže. Hned za Schwarzau potkal automobil starou vesnickou ženu, která těžko stoupala do kopce nesouc na zádech putnu s těžkým obsahem. Rozmluva mezi vznešenými pojednou se zarazila. Arcivévodkyně pozorovala, jak arcivévoda lítostně pohlíží na ženu, která se pracně vlekla do kopce se svým břemenem. I ptala se arcivévodkyně arcivévody, zda-li by nesvolil, aby si žena k nim přisedla do automobilu. Pln radosti vzkřikl arcivévoda: „Vidíš, také jsem tě chtěl • to prosit, ale nevěděl jsem, bylo-li by ti to vhod.“ Chauffeur*) dostal rozkaz, aby zastavil, a žena byla pozvána, aby si přisedla, a arcivévoda jí pomohl s velikou laskavostí složití putnu se zad. Za veselé rozmluvy se ženou pokračovala pak vznešená dvojice v cestě do Sv. Jakuba.

o o o

Za vznešeným cílem.

Historická povídka ze 13. století. — Napsal Luděk Novák. (Pokrač.)

VI.

Žím nastal na lodi obrat. Hrboslav Bojanov setkal se s bratrem nevykládal, kterak se dostal mezi mořské lupiče, ale pustil se do boje proti piratům.

To zavinilo zmatek v řadách piratů. A tento zmatek rostl, když několik jiných piratů učinilo po příkladu Hrboslavově.

To povzbudilo všechny křižáky. Vidouce, že se jejich řady rozmnožily několika mladými piraty, s nadšením pustili se v zápas.

*) Čti „šofér“.

Zbytek piratů vida, že neodolá, rychle opouštěl křižáckou loď. V nedlouhé chvíli byla křižácká loď jich prosta. Dostavše se na loď, odrazili pirati od loď křižácké a jak rychle loď křižáckou pronásledovali, tak rychle nyní od ní prchali. Báli se, aby z pronásledovaných nestali se útočníci.

Ale velitel křižácké loď na pronásledování ani nepomyslí. Křižákům jednalo se o to, aby co nejrychleji opravili svoji loď a pustili se za loďmi ostatními. Proto udělal velitel rozkazy na všechny strany a lodníci a všickni rádi je plnili.

V nejpilnějších opravách prohodil kdosi, že se mohou pirati vrátiti.

„A to zvláště, když tu někteří pirati zůstali,“ odůvodňována poznámka. „Vrátí se, aby se jich zmocnili a potrestali je.“ Panuje mezi nimi přísná kázeň. Smrt za každý zrádný čin.

„Proč tu však zůstali?“ podivil se kdosi.

„Možná že pro zradu!“ vysloveno podezření.

„To jest možné. Třeba to vyšetřiti!“ rozhodnuto.

V té chvíli zapomenuto na velitelovy rozkazy. Všickni se hnali, aby piraty spoutali a vyšetřovali, proč na lodi zůstali.

„Což se toho nedomýšlíte, proč jsme tu zůstali?“ nezaleknuv se zvolal jeden z lupičů kteří na lodi zůstali.

„Ne!“ ozvaly se hlasy křižáků.

„Tak já vám to vysvětlím,“ přihlásil se Hrboslav.

„To chceme! — Nevěříme vám! Bojíme se, že se pirati ještě jednou vrátí!“

„Těch již nespatříte!“ odpovídal jiný pirat.

„A proč jste je opouštěli?“

„Protože jsme byli při nich držáni násilím. Jen na vhodnou příležitost jsem čekal...“ přiznával se Hrboslav.

„Já také!“ přitakal druhý.

„A já též!“ přisvědčil třetí.

„A ta se nám dnes naskytla,“ doložil Hrboslav.

„A jak jsi mezi piraty přišel?“ otázal se Václav Bojanov bratra.

„Nešťastnou náhodou,“ odpovídal Hrboslav. „Zúčastnil jsem se výpravy, kterou podnikl uherský Ondřej II. a vévoda rakouský Leopold VI. Na cestě stihla nás bouře. Strašlivá bouře. Loď, na níž jsem plul, byla zapálena bleskem. Zachránil jsem se na kuse dřeva. Ale jaké bylo to moje zachránění. Celou noc zápasil jsem mezi životem a smrtí. Vlny mnou zmítaly jak hračkou. Hned byl jsem vlnou vy-

mrštěn do výše skoro závratné, hned zase sklesl jsem do prohlubně. Jen jen že jsem nebyl sražen a od trámce odtržen. Pevně však jsem se držel. Posilovala mne naděje, že snad mohu býti zachráněn. A naděje ta mne nesklamala. V úděsné úzkosti dočkal jsem se rána. Ráno se moře utišilo. Jaksi se mi ulehčilo. Plul jsem, aniž bych věděl kam. Doufal jsem, že snad někde ku břehu dopluji, že přijdu mezi lidi, a ti že mi pomohou, abych se mohl dostat do Svaté Země, kam jsem toužil. Ale neměl jsem se tam dostat. Stihl mne trest, že jsem lehkomyslně z domova odešel, zanechav tam starého otce, bratra a sestru...“

„S bratrem se nyní setkáváš, ale vypravuj dále!“ přerušil ho Václav.

„Ano, setkávám, ale po jakém utrpení!“ s povzdechem přisvědčil Hrboslav. „Plul jsem, plul, ale těžko říci kam. Jsa již také hladem trápen, byl jsem jako otupělý. Skoro jsem již ani na nic nemyslel. Snad jsem již i toužil, aby se vlna přihnala a do toho bezedného hrobu mne srazila. A v té chvíli své duševní otupělosti byl jsem přepaden. Dvě lodě přihnaly se ke mně a na jednu jsem byl vytažen, Mužstvo těchto lodí bylo vzezření divokého. Nedbal jsem však toho. Byl jsem rád, že jsem spatřil lidskou tvář. Tak ocitnul jsem se mezi piraty. Zavezli mne do severní Afriky. Zde chtěli mne prodati do otroctví. Slyše to, rozpomenul jsem se na utrpení, jaká musel prožít český vladyka Dobřenský, než byl vysvobozen, a tato vzpomínka mne svedla, že jsem je prosil, aby mne raději nechali mezi sebou, že budu dobrým lupičem. Slibuje to, doufal jsem, že snad se mi spíše podaří uprchnouti, než by se mi podařilo z otroctví. A ta naděje mne nesklamala, tužba moje se dnes splnila. Co dělá tatíček můj?“

„Vzpomíná a touží po tobě!“

„A sestra Květuška?“

„Těší se, že snad se vrátíš!“

„Snad se vrátím,“ všecek rozteskněn pronesl Hrboslav.

„Doufej!“ těšil ho Václav.

Všickni, kteří vypravování Hrboslavovo poslouchali, byli dojati. Rozuměli jeho stesku.

„A což vy?“ obrátil se velitel ke druhým piratům.

„Já byl na lodi obchodní,“ jal se vypravovati jiný. „Lod' naše byla přepadena, vydrancována a my, kteří jsme při hájení na živu zůstali, byli jsme spoutáni a zavlčeni daleko od svého domova. Zde mohli jsme voliti buď otroctví nebo lupičství.“

„A vy jste volili lupičství!“ pronesl kdosi z posluchačů.

„Ano! Poskytovalo nám spíše naději na osvobození!“

„A také jste se ho dočkali!“

„Ano, a jsme šťastni,“ pronesl třetí.

„Ale tak snadno se domů nedostanete,“ připomenul jim velitel.
„Plujeme do Svaté Země.“

„Buďsi! Rozmnožíme vaše řady. Cesta naše bude očistou za to, co jsme snad špatného ve službách lupičů museli vykonati. Vždyť několik lodí za tu dobu jsme přepadli a snad jsme i mnohý život museli utratiti. Snad naší vinou i několik dětí osiřelo...“

„A to mne trápí,“ pronesl Hrboslav. „Proto jsem rád, že budu moci do Svaté Země a k jejímu osvobození přispěti.“

„Jen dostaneme-li se tam!“ měl Václav nyní jakési obavy.

„Proč bychom se tam nedostali,“ mínil Větrovec.

„Naše loď porouchána. A pak, což není možno, abychom nebyli opětně přepadeni?“ poznamenal Vít z Rozpakova s patrnými obavami.

„Všecko jest možné!“ přisvědčil Hrboslav.

„Ale doufejme, že se tak již nestane! Vždyť země musí býti nedaleko!“

„Ale jak budeme veslovati, když vesla spřerážena!“

„Spraví se!“

„Dovedete to?“ tázal se Vít velitele.

„Jak bychom nedovedli!“ usmál se velitel. „Naše loď již několikráte byla porouchána a vždycky jsme ji spravili. Lodník se musí vyznati ve všem.“

„A dohoníme ostatní lodě?“ tázal se Vněstoš Větrovce.

„Těch již sotva!“

„Jak se tedy s křižáky sejdeme?“

„Snad až ve Svaté Zemi!“

„A co učiníme s mrtvými?“ tázal se Přemek vzpomenuv si na ty, kteří v boji padli.

„Naházíme je do moře!“ zněla velitelova odpověď.

„Jaký by to byl pohřeb!“ užasl Vít.

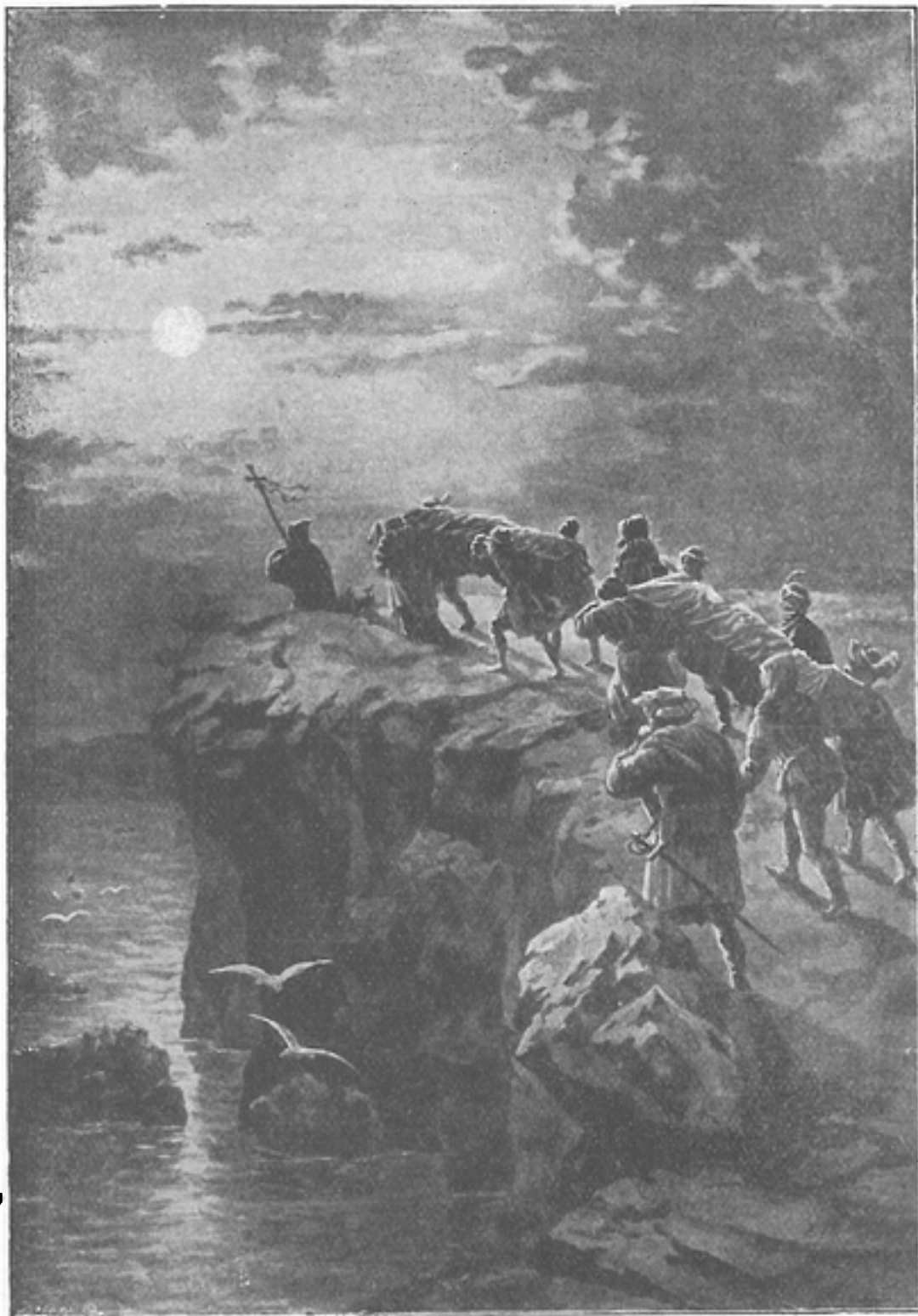
„Na moři jinak se nepohřbívá!“ poučoval ho velitel.

„Ale vždyť to není křesťansky!“

„A co tu dělati?“

„Je-li pevnina již nedaleko, dovol, abychom ty mrtvoly dopravili na pevninu a tam pohřbili je způsobem obvyklým...“ prosil Větrovec s Vítem.

Velitel se zamyslí. Prosí o něco, co nebylo na moři zvykem ale když si připomenul, jak ta hrstka Čechů statečně se bila, že

Průvod kráčeje opatrně ku předu buď se modlil, nebo zpíval. vlastně oni loď zachránili, povolil a svolil, aby mrtví byli pohřbeni způsobem obvyklým — do země.

Větrovec byl rád. Ihned vyhledal mnicha nalézajícího se na lodi a prosil ho, vykoná-li na pevnině pohřební obřady.

Mnich přisvědčil.

To Větrovce a jeho svěřence upokojilo.

Zaobalili mrtvoly do pláten a pak spěchali, aby vypomohli také při opravě lodi.

Práce jim pod rukou rychle ubývalo. V nedlouhé době měli vše tak opraveno, že mohli vyplouti.

Pluli dosti rychle.

Ještě téhož dne dostihli ku břehům sice neznámým, ale nevadilo jim. Rychle z dřev urobili jakás nosítka, naložili na ně mrtvoly a vystoupili na pevninu, aby nešťastníky pohřbili.

V čele průvodu s křížkem krácel mnich, za ním ubírali se nosiči s mrtvolami a pak všickni ostatní, kteří se na lodi nalézali.

Na lodi zůstala toliko stráž, ježto nepřistáli v upraveném přístavě, nýbrž, kde se jim právě hodilo.

Kraj byl dost nehostinný. Samá skála. Větrovec spěchal napřed, aby vyhledal vhodné místo pro hroby a když je vyhledal, průvod v ono místo vedl.

Museli postupovati zvolna. Cesta na několika místech byla dosti nebezpečna. Místy vinula se po skále přímo příkře z moře vystupující.

Průvod kráčeje opatrně ku předu buď se modlil, nebo zpíval.

Modlitby a zpěv chvílemi byly přerušovány výkřiky racků, jež nad mořem poblíž pevniny poletovali.

Když došli na místo Větrovcem určené, vykonán pohřeb za vroucích modliteb a pak nastoupena zpáteční cesta. Když dorazili opět na loď, pokračovali v plavbě, aby přistáli v některém známějším místě, aby pátrali po lodích ostatních a vyhledali je. (Pokračování.)

o o o

Ledová královna.

Venku se chumelí, je krutý mráz, Přišla k nám z daleka, sypala sních,
ledová královna přišla k nám zas. pod jeho závěji celý kraj ztích.

Přišla k nám z daleka, přišla až sem, Sypala ze klínu mrazy a led,
aby si oddychla matička zem. uspala matičku naši zem hned.

Venku se chumelí, je krutý mráz,
ledová královna je u nás zas!

A. M. Kadlčáková.

Milosrdenství maličkých v Kukátku.

Napsal Jos. Pavlovický.

I. obrázek: Lačné krmiti.

edláčkův Ferda byl vykutálený ferina. Ale Bůh zachovej, abychom říkali, že byl zlý, to nebyl. Spíše naopak můžeme o něm směle tvrditi, že měl srdce lepší než — kalhoty. Nic se proto nesmějte.

Aha, vy se smějete, že jako té Ferdovy dobroty nebylo na tlusto, když se mohla přirovnat s jeho kalhotami, ve kterých by v zimě byl i strašák klepal zubama. No, nesmíte mne hned chytati za každé slovo. To přirovnání mně jen tak vyběhlo „z pera“, když jsem chtěl říci, že Ferda při vši své neposednosti byl hodný hoch třeba v roztrhaných kalhotách. Ale kde vzít jen na nové?

Ferdova matka podělkovala ve vsi většinou jen za trochu živobytí, které stačil Ferda ztrávit svým krkavčím, věčně hladovým žaludkem. Tak na kalhoty už nezbývalo.

A tatínka Sedláčkovice už neměli. Zabil se při kácení dřeva. Jediné, co jim po něm krom dobré pověsti zbylo, byla chaloupka, ale taková malinká a až hrůza chatrná chaloupka, že nebyť Bartákovy stodoly, o kterou se celým tělem opírala, už by ani té neměli. Však i ta ubohá stará chaloupka byla si vědoma, jakou službu jí prokazuje červená, rozkřídlená stodola, proto šilhala po ní svými nakřivenými okny tak prosebně a dírami v šindelové střeše ještě úpěnlivěji volala stodůlko, pro Boha, drž mě, letím!

A stodola držela.

Za to její majitel, bohatý Barták, neměl Sedláčkovice docela nic v lásce, ani tolik, co jeho stodola. Ba kdyby byl mohl, byl by i té stodole namluvil, aby uhnula, a to všechno pro nic jiného než pro svou nafoukanou pýchu boháče.

Na štěstí Vojtíšek, pyšného Bartáka syn, se nepotatil. On měl zrovna v otrhaném a osmáhlém Ferdíkovi největší zalíbení, jen že před otcem musil se s tím co nejvíce skrývat, byl by dostal co proto: aby on, jedináček ze statku, s takovým ježatým otrhánkem se zahazoval, z kluka bez toho jak živ nic nebude, čemu by se od něho naučil, jenom nepleše — —

Vojtíšek si ale myslel jinak. Jen kdyby uměl to, co umí Ferdík! Pane, takovou „suchou vrbu“ postavit, jako Ferda, dokázal málo

kdo na světě, při tělocviku byl na šplhadle jedna dvě, proto také věděl o každém hnízdě, kolik je v něm vajíček nebo holat, a ve vodě teprve hotový mřínek! A bát se někoho, kde pak — v lese byl jak doma, znal každé ořešisko, paseky s největšími travnicemi, a kdo pak by všechno vyjmenoval, co Ferda uměl a znal a co tolik imponovalo Vojtíškovi, který byl jak z tvarohu upleskaný a pořád nějak nadrchaný.

Zkrátka Vojtíšek oblíbil si Ferdíka pro jeho plné zdraví, zrovna jako Ferdík Vojtíška pro jeho plnou kabelu koláčů a mazanců. A že měli oba dobré srdce, dělili se, jak se dalo.

Ferdo, postav „vrbu“, dám ti koláče, — naváděl Vojtíšek Ferdíka, vida jeho hladové oči upřené na buclaté kabeli. A Ferda už třepal nohama ve vzduchu, na konec přidal několik přemetů, což dohromady Vojtíškovi lahodilo neméně než Ferdíkovi měkké trnkáče...

Chlapci se měli rádi podle dětských srdcí. Ferdík lnul k Vojtíškovi jako — nepřírovnáváje — věrný psík za to, že nasýtil tolikrát jeho dobře trávicí žaludek. Proto, běda chlapci, který byl by Vojtíškovi nějak m neřku štuchancem, ale jen křivým pohledem ublížil. Nahrabal jich nečítaných!

Než Ferdík ukázal svou lásku ještě jinak.

Na jaře vypukla v obci mezi dětmi nakažlivá nemoc, která se šířila tak, že škola musila býti zavřena a dětem všecken vzájemný styk zakázán.

Kdo první onemocněl, byl Vojtíšek. Ferdík chodil jak bez hlavy a pořád opodál statku Bartákových. Kde mohl, zvědál, jak se daří Vojtíškovi. Prý zle a pořád hůř, sotva asi se vykřeše je tak slaboučký a tuze se mu stýská po kamarádech.

Ferda rozuměl. Vojtíškovi se po něm stýská, ale bojí se co říci, aby mu otec nehubačil. Půjde k němu, ať si říká kdo chce, co chce. Přehoupl zeď jako strnad — vidět ten skok Vojtíšek! — a už byl na humně, dvířka byla otevřena, všupl na dvůr, do síně a jako psík vplížil se do světnice.

Právě ve světnici nikdo z domácích nebyl. Vojtíšek slyší vrznutí dveří i otevře mdle zakalené oči. Slabý ale radostný výkřik zavzněl jizbou. Ferdík skokem k posteli a už se drží věrní kamarádi okolo krku.

Výkřik přilákal oba rodiče ze sousední světnice, honem přiběhli, co se děje. Ani nemohli hned poznat otrhánka Ferdíka, jak ho Vojtíšek držel oběma rukama za hlavu.

Když ho poznali, zaškaredil se zle starý Barták na něho a obořil se: „Co tu sháníš, kluku?“

„Přišel jsem za Vojtíškem, stýskalo se mně,“ odhodlaně odpověděl Ferdík.

Vojtíškovi jen slzy vyhrkly z očí, a ty prozradily, co nechtěl, co se bál říci. že i jemu se stýskalo. Matka postřehla ty zrádné slzy a rozuměla jim, zatáhla rozduřčeného pantátu za rukáv a smutnými očima ukázala na Vojtíška. Pyšný Barták nechtěl se jen tak poddat. „A jak pak,“ ale už o mnoho mírněji opáčil, „když se ty nakazíš, bude tvoje máma naříkat na nás.“

„Já se nenakazím,“ bouchl Ferda troufale na roztrhanou kazajku na to místo, kde měl prsa, „a kdybych se třeba i nakazil a aj umřel, co na tom, jen když Vojtíšek ozdraví. A on musí ozdravět, protože je k chudým tak hodný, jeho bylo by škoda. Já ho budu ode dneška obsluhovat,“ skončil Ferda řeč a přitočil se ke kamarádovi, který ho vzal okolo krku a usmíval se.

Starý Barták jenom svěsil hlavu, snad se styděl za svou tvrdou pýchu před těmi dětmi.

Tak se stal z Ferdíka ošetřovatel a jaký! Stačí, když řekneme, že Vojtíšek ozdravěl, jen to neumíme říci, jestli mu ke zdraví pomohly medicíny doktorovy nebo Ferdíkovy „suché vrby“, ale myslíme, že „suché vrby“.

(Pokračování.)

o o o

Špatná zkouška.

Napsal J o s e f B r o ž e k.

U Malšicích bylo plno radosti, zvláště mezi dětmi. Vždyť za týden už, příští neděle dostanou celé Malšice jinou tvářnost. To bude už od časného jitra ruchu a šumu po návsi; bude křiku a bouchání. To kramáři budou dostavovati krámy a při tom se hádati. Rozumí se, že na okukující je mladé občany, kteří s několika krejcary v kapse, nebo i také bez nich, časně si pospíší, aby slavnosti poutní užili, buď se rozkřiknou, nebo k brzkému nákupu pobízeti budou, aby měli šťastný „počínek“. Zavíří kolovrátek a buben, roztočí se kolotoč, ach ta krása o pouti. Jen hodně peněz v kapse!

Celý týden se hoši tam na tu pout těšili, ovšem dívky také, ale kdež, ty neužijí tolik pouti. Zde chlapci jsou rozhodně ve výhodě. Pohlédněme blíže.

Různé trumpety, frkačky, harmoniky ozývají se hned ráno o pouti, bouchají dřevěné flinty, ale to vše provádí pouze chlapci. Nebylo by slušno, aby snad některá z dívek po návsi se procházela, na trumpetu troubila, či z flinty střílela.

A dále. Kdo roztáčí obrovský kolotoč? Jsou to opět chlapci, kteří za čest si pokládají, mohou-li „nahoru“. Dívky na nejvýše, že si mohou jízdu zaplatiti. A mimo toho snad někde za větrem některý z chlapců zkusí své štěstí a vsadí několik krejcarů „na vorlíčka“. Že to proň obyčejně skončí špatně — nepochlubí se.

Tanec bosenských žen, zvaný „kolo“.

(Ku článku „Rozšířené Rakousko.“)

A jistě tudíž pochopitelně, že mezi chlapci bylo před poutí nadšení větší než mezi dívkami.

Již ve čtvrtek spěchali hoši po škole za ves na kopeček, aby se podívali, nejedou-li už kramáři. A sotva spatřili vůz, do něhož snad zapřažen veliký pes, nebo některý ze členů rodiny kramářovy, už hrkem letěli hoši naproti, a ku pomoci se nabízeli. Pyšní byli na to, dovolil-li jim kramář do kopce vůz tlačiti...

A co tu úvah. chlubení a počítáno, mnoho-li kdo bude mít peněz na pout. Čím větším obnosem se kdo mohl pochlubit, tím větší závist mezi kamarády měl.

Jedním z těch šťastných hochů byl Frantík Čapkův. Celý snad rok šetřil, krejcar ke krejcaru ukládal, jen aby o pouti větším obnosem peněz se pochlubit mohl a tak závist kamarádů viděl.

Rodiče jeho zrovna zámožní nebyli, a mnoho mu nikdy na pout dát nemohli, a proto Frantík pamatoval na sebe. Dostal-li někde od cesty krejcar, už ho uložil, a tak během roku přece asi patnáct dvouhaléřů si uschoval.

„Kolik budeš mít Frantíku, letos?“ ptali se ho kamarádi krátce před pouti.

„Svých asi patnáct dvouhaléřů, asi pět mi dá tatínek, a přijde-li strýček, jak psal, který u nás nebyl už několik roků, také něco přidá,“ vypočítával Frantík. „Počítám tak, že mi strýček, který je bohatší než my, dá aspoň dvacet haléřů.“

„To budeš mít hodně“, záviděli kamarádi. „A co si koupíš za tolik peněz?“ dotazoval se některý zvědavý.

„Ani nevím. Ale harmoniku si koupím. Ale větší, aby pěkně hrála. Raději žádné pouti nekoupím,“ vykládal Frantík.

„Přišel den slávy, pout. Hoši se brzo na návsi sešli a svými úsporami se chlubili. Některý měl dvacet haléřů, jiný více některý méně. Nejvíce měl skutečně Frantík, celých 70 haléřů. A to ještě strýček zde nebyl.

„Kramáři hned z rána pobízeli ke koupi. Ale hoši byli opatrní. Kdyby si peníze utratili brzo neměli by pěknou pout, jaká radost bez peněz. Leč ani Frantík s útratou nepospíchal. Jen s penězi zvonil a kamarádům se jimi chlubil. „Co vy máte tři, já mám sám. Vy kramáře nevytrhnete,“ zlobil druhé. A hoši opravdu záviděli, že se tolik chlubí, na Frantíka žehrali.

K poledni přijel skutečně strýček Frantíkův a hned se dal vidět. Frantíkovi dal dva čistě nové dvacetihaléře. Sotva Frantík poděkoval, už běžel na návěs. Hoši už měli peněz méně, koupivše se tu a tam nějakou maličkost. Frantík se chlubil.

„Tolik peněz“, žasli hoši.

„Uvidíte, dnes si koupím něco pěkného,“ pyšnil se Frantík. Hoši věřili. Za tolika peněz se už dá něco koupiti. Drželi se tedy s Frantíkem, aby věděli, co si asi koupí. Bude-li to harmonika, snad jim dá Frantík aspoň zahrát, když oni podobné si koupiti nemohou.

Chodili mezi krámy i mimo ně. Všady se stavěli, vše prohlíželi.

I mezi hráče zabloudili. Někde některý kramář míchal tři karty, červená platí, ale tomu hoši nerozuměli, jinde na talíři zvonil „vorlíček“, ale hoši nehráli. Viděli, že to je nejisté a potom se báli.

Opět přišli na něco jiného. Na bedně seděl starý kramář, měl tři náprstky. Z papíru udělal kuličku, již těmi náprstky přikrýval. Kdo uhodnul, pod kterým náprstkem se kulička skrývá, a vsadil

Turecké ženy v Bosně popíjejí černou kávu a kouří.
(Ku článku „Rozšířené Rakousko“.)

dvacetihaléř, vyhrál dva. Frantíkem to škubalo. Pozoroval bedlivě hru, a několikrát v duchu uhodnul.

„Vsadím si — vyhraji“, řekl kamarádům.

„Nesázej, prohraješ jako jiní,“ varovali hoši.

„Když nedávají pozor. Počkejte!“ A nedav se zdržeti, vyňal jeden z darovaných dvacetihaléřů a vsadil. Dobře dával pozor, zvedl náprstek — kuličky pod ním nebylo.

Bosenská žena turecká v domácím úboru.

(Ku článku „Rozšířené Rakousko“.)

Frantík zblednul. Co teď?

„Pojď pryč“, pobízeli hoši.

„Škoda dvaceti haléřů. Zkusím to ještě jednou a potom půjdu.“

A zkusil. Prohrál opět.

Zachvěli se. Škoda těch krásných dvacetihaléřů. Litoval jich a chtěl je mermomocí zpět. Zkoušel štěstí ještě dvakrát a prohrál vždy. Zbývalo mu ještě deset haléřů, ale ty už vsaditi nemohl.

Dal se do pláče.

Ale kramář se naň rozkřikl: „Táhneš mi, kluku, odtud? Nemusel jsi hrát!“ Frantík odešel, hoši za ním.

„Že jsi neposlechl,“ litovali Frantíka.

„Chtěl jsem míti více“, utíraje si slzy, vyznával Frantík. Hoši pochopili. Chtěl je zahanbiti, a zatím přišel o své a má méně než oni. Nicméně nepřáli mu toho. I jim bylo líto těch krásných peněz.

Frantík měl celou pout zkaženou. Ani oběd mu nechutnal, a po celý den chodil jako opařený. Na posledních deset haléřů ani nevzpoměl a zachoval si je přes celou pout.

Leč vše tím ukončeno nebylo. Ráno zvěděl pan učitel, že Frantík prohrál, pokáral jej, vyložil záhubnou stránku podobných her a uložil Frantíkovi nějaký trest. A když pak dozvěděli se to i rodiče Frantíkovi, citelně jej potrestali.

Ale vše to bylo zbytečné. Frantík byl prohrou potrestán dosti, byl vyléčen na vždy, a nikdy již štěstí svého nezkoušel, ani když v jinocha dospěl. I na některé jeho kamarády Frantíkova zkouška dobře působila. Chránili se vždy hry a spokojili se tím, co poctivě si opatřili. Vzpomínka na dětská léta byla jim výstrahou i ve věku mužném.

o o o

Co to sténá?

Co to sténá
v jehličí,
mrazný vír když
zafičí?“

Křivčín synek
maličký
ptal se tak své
matičky.

„Lekl jsem se
já tuze,
cos teď spadlo
s haluze.

S větve, poslyš
matičko,
spadlo žluté
jablíčko!“

„To spad' strnad
bez dechu,
všecek zmrzlý
do mechu.

Zdali pak to
někdo ví,
že zmrz', chuďas,
hladový?“

Viola z Prácheňska.

Rozšířené Rakousko.

Píše Dr. Rudolf Z h á n ě l.

Roku 1873 zaslali křesťané v Bosně a Hercegovině našemu císaři pánu Františku Josefovi I. pamětní spis, ve kterém líčili útlaky a násilí turecké vlády. Když roku 1875 cestoval císař Dalmacií, přišlo k němu opět poselství bosenské, prosící o pomoc. Dne 28. června 1878 usnesl se kongres berlínský, že správa Bosny a Hercegoviny se má svěřiti Rakousku, které úkol ten přijalo. Tam rozvinul v červenci fanatický Hadži Loja zelený prapor muzulmanských bašibozuků sarajevských a tím dal podnět k povstání všech nepokojných živlů. Dne 27. července 1878 vypukla v Sarajevě revoluce, před níž všichni úřadové i generální konsul rakouský musili prchnouti.

V červenci 1878 byl vydán zvláštní manifest k národům obou zemí, turecká Porta svolila k obsazení, a křesťanští obyvatelé prosili snažně, aby byli vysvobozeni ze jha tureckého. Dne 29. července překročily naše první vojenské oddíly pod vedením generála Filipoviče hranice bosenské. Úkol vojska našeho nebyl vskutku snadný. Turecká vláda sarajevská byla slabá, vlastní pluky vojenské vypověděly jí poslušnost a přidružily se k povstalcům, kteří urputně bojovali proti vnikající armádě rakouské. Po četných tuhých bojích, v nichž zvláště naše moravské a české pluky vedly si velmi hrdinně a neohroženě, byl zjednán kýžený mír v nové zemi.

Po třiceti letech, dne 18. srpna 1908, dostavil se sarajevský arcibiskup k zemskému rakouskému správci země bosenské, aby přednesl přání k démantovému 60letému panování císaře pána, při čemž vytknul „slavné třicetileté panování nad Bosnou a Hercegovinou“. Tehdy tlumočil také přání, aby zemský správce přednesl u trůnu prosbu, aby panovník co nejdříve přivtělil obě země k rakouské říši.

Dne 5. října 1908 vyšla proklamace k bosensko-hercegovskému lidu, kterouž přání jeho bylo splněno. „Pamětlivi jsouce svazku“ praví se v ní, „jenž v dávných dobách trval mezi slavnými předky našimi a zeměmi těmito, rozšiřujeme právo Naší suverenity na Bosnu a Hercegovinu a chceme, aby v zemích těchto platila pro Náš dům platná poslušnost... Obyvatelé Bosny a Hercegoviny! Mezi mnohými starostmi, nakupenými kolem Našeho trůnu, nebude na posledním místě starost o materiální a duševní vaše blaho...“

Bosna a Hercegovina, rozšířené toto Rakousko, jsou v mnohém ohledu země velice zajímavé. Podnebí jejich je přes jižní jejich polohu

dosti drsné. Jsouť to země hornaté, na některých vrcholích leží věčný sníh a led. Obyvatelů mají země ty na dva milliony, z nichž většina je národnosti srbochorvatské, náboženství katolického, pravoslavného a mohamedánského a živí se ponejvíce zemědělstvím. Lid bosensko-hercegovský je lid svérázný, liší se svými obyčejí, svým šatstvem a způsobem života valně od zvyklostí krajin našich, jak ukazují připojené obrázky. Co se týče vzdělanosti, jsou lidé ti na poměrně nízkém stupni; teprv od té doby, kdy patří k rozšířenému Rakousku, rozmnožil se značně počet škol jak obecných, tak i středních a odborných. Mezi úředníky, důstojníky a vojskem v Bosně a Hercegovině rozloženým je také hojně našich krajanů. V posledním čase, kdy také císař pán zavítal do nového tohoto Rakouska, aby sám osobně poznal nové poddané své, staly se Bosna a Hercegovina pro četné přírodní krásy své, cílem hojných turistů.

o o o

LEDOVÉ KVĚTY.

Dnes v noci bělounké
vykvetly lilie,
růže a sněženky
na oknech všech;
pojd', dítě, k okénku,
pohleď, co do rána
květů nám vykouzlil
mrazivý dech!

Odkud ty květinky
bělounké, průsvitné
na našem okénku
vzaly se jen?
Večer tu nebyly,
víš, vždyť jsme před spaním
spolu se dívaly
z okénka ven?

Povím ti odkud jsou!
Když večer modlíš se,
Ježíšek radost má
na nebíčku;

a v noci andílek
modlitbu vymění
v nebíčku nějakou
za kytičku.

V létě je zaneše
do květné zahrady
anebo na louku
pode strání;
víš, přec, co v letní čas
bělostných sedmikrás
smálo se ve trávě
za svítání?

V zimě, kdy venku sníh,
andílek modlitbu
promění v hebounký
průsvitný led;
a když se probudíš,
směje se na tebe
z okénka v postýlku
ledový květ!

A. M. Kadlčíáková.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. Všetěčka.

Na missijních cestách.

P Josel Biegner, člen missijního řádu mariannhillského, působící v Emausích v Natalu¹⁾ píše ve svém deníku dne 4. října 1908 následovně:²⁾

Včera sem přišel mladý Kafer prose, abych přišel pokřtít na smrt nemocné dítě. Především dne byly velké lijáky a způsobily, že byly cesty neschůdné a nad to jsem měl bolavou nohu. Škrábl jsem se o rezavý hřebík a dostal jsem slabou otravu krve, takže jsem nemohl obouti střevíců. Avšak nebylo zbylí. Obul jsem si sandály,³⁾ vsedl na svého věrného „Charlie“⁴⁾ a vydal se s průvodčím na cestu.

„Není to daleko,“ ujišťoval mě, „náš kraal⁵⁾ jest zcela blízko.“ Výminečně to bylo pravda, neboť sotva jsme překročili velký kopec u Emaus, spatřili jsme kraal před sebou. Přebývali tu úplní pohané. Chvilí trvalo, než se nechali zapudit zuřiví psi, bránící přístup.

Vchod do chýše byl velmi nízký, uvnitř malé, teprve před rokem zbudované chatrče jsem našel otce dítěte, starého pohana s prošedivělým vlasem. Seděl po kafersku na zemi, maje kolem celého těla pouze starou, opelichanou houni a prohlížel si mně zvědavým, skoro hrozivým pohledem.

Matka s nemocným, asi ročním dítětem seděla naproti. Také tu byla ještě třetí osoba, úplně oděná žena — křesťanka.⁶⁾ Ta patrně zavdala podnět k tomu, abych byl povolán.

Se křtem nebylo potíží; oba rodiče dali k němu svolení; huře bylo s doplněním křestních obřadů. Vlastní křest⁷⁾ jsem totiž vykonal okamžitě, protože mělo dítě silnou horečku a stále obracelo očka. Když jsem pak chtěl obřady doplňovati, pozoroval jsem k svému nemilému překvapení, že jsem zapomněl brejle. Ostatně jsem úkony přece svedl až na to, že jsem měl co dělat, bych odehnal od nádobek se svatými oleji (musil jsem vše konat kleče na zemi) kuřátka, se všech stran se sem sbíhající.

¹⁾ V jižní Africe.

²⁾ Mariannshillský kalendář 1912.

³⁾ Opánky.

⁴⁾ Čti Šarli = Karlík.

⁵⁾ Osada neb i chatrč.

⁶⁾ Křesťanští černoši se řádně oblékají Pohanští chodí skoro nuzí.

⁷⁾ Podstatným obřadem křtu jest lití vody.

Byl bych rád nařídil nemocnému dítěti koupel, ale jednak to nebylo mým úkolem, jednak neměli tito lidé pro něco podobného potřebného zařízení. Trochu vody potřebné k udělení křtu mi mohli podati pouze v dyňové nádobce.¹⁾ Jiných léků jsem neměl a tak umíralo dítě až do pozdního odpoledne, kdy konečně dotrpělo.

K večeru přišly obě ženy s malou mrtvolou do Emaus. Rakvičky nebylo po ruce a proto jsme se museli spokojit s tím, že jsme dítě pečlivě zabalili; jedna ze sester ozdobila mrtvolu věncem z čerstvých květin. Uspořádal se malý průvod. Jedna z žen nesla dítě, jedna ze sester zvonila a za krátkou chvíli odpočívalo dítě v chladném hrobě. Pohanští rodiče neopomenuli mu dát do hrobu pohárek, z něhož vždycky pilo. Byť i tento zvyk byl spojen s jakousi pověrou, jest důkazem, že i pohanští Kafrové věří v život duše po smrti.

* * *

Jindy jsem byl zavolán k nemocnému Kafru, bydlícímu dobré čtyři hodiny cesty v úžlabině mezi několika pahorky. Trpěl revmatismem a nemohl již rok vyjít z chatrče, natož pracovat a proto byl i v bídě. Časné utrpení však bylo k jeho spáse. Poznal marnost tohoto světa a zatoužil po křtu. Proto poslal pro mne svou ženu.

Nalezl jsem ho ve veliké bídě. Jeho ložem bylo několik špinavých hadrů a oděvem obnošená houně; když jsem vstoupil, abych vykonal posvátný obřad, snažil se obléci se v jakési spodky, jichž však polovice chyběla. I jeho manželka a jediné dítě měli též jen několik hadrů na sobě.

Nemocný byl dobře připraven a proto jsem jej mohl pokřtiti po krátkém poučení. Dal jsem mu jméno Matěj. Ježto jeho nemoc velmi pokročila a já jsem nevěděl, zda ho ještě kdy na živu zastanu, udělil jsem mu zároveň sv. pomazání.

Když jsem dokončil posvátné úkony, počalo se stmívat. Vybízeli mne, abych zůstal v některém sousedním kraalu přes noc; poněvadž však byla noc měsíčná, raději jsem nastoupil čtyřhodinovou zpáteční cestu. Všechny chatrče, kolem nichž jsem se ubíral byly obydleny toliko houněmi oděnými pohany, jichž děti pobíhaly úplně nahé.

V jedné z těchto chatrčí jsem našel černocho chorého, albinismem.²⁾ Byl to pravý Kater, úplně vzrostlý, měl co do obličeje a tvaru lebky

¹⁾ Nádobka zhotovena z dyní.

²⁾ Nemoc :a záleží v tom, že jí onemocnělý má kůži barvy mléčné, právě tak bílý vlas, růžovou duhovku v oku a tmavočervenou zornici. Jest krátkozraký a štítí se světla. (Herder: Conv. Lex). Vyskytuje se i u nás někdy a takoví lidé bývají ukazováni jako zvláštnost v panoramatech a pod. podnicích.

pravý ráz černocho, avšak jeho kůže byla úplně bílá a vlnovitý vlas světlečervenavý. Takoví albinové jsou tu sice vzácní než přece nikoliv tak řídkí, jak by si snad někdo myslel. Já sám jsem viděl již 4—5 takových a v Mariannhillu jest jeden albino, bývalý chovanec naší školy missijní, zedníkem. I v tamnější dívčí škole byla po léta jedna taková dívka.

Velmi mě obtěžovaly cestou celé smečky zuřivých psů, kteří se na mě od některých kraalů vyhrnuly a na mě dorážely. Konečně jsem se dostal bez nehody do Emaus.

Na sáňkách.

Do kopce to jde pozvolna,
však dolů to jde rychleji,
když naši hoši sáňkují
se po utuhlé závěži.

Tu jeden smích a jeden ples
a jedna kolem písnička,
že zdá se jako ožvlou
i zasněžená vesnička.

A sánky-li se převrhnou
na soucit nikdo nečeká;
jen spíš by sklídl posměchu,
a pak — vždyť padl do měkka.

Tak měkce jako do peřin,
jsou hoši při tom veselí,
a ještě koulí sněhovou
se při rozchodu podělí.

Hoj ! Veselo je na strání
za topolovou alejí,
kdykoli hoši sáňkují
se po utuhlé závěži...

L. Grossmannová-Brodská.

Zachráněný ptáček.

Napsala Marie A. Tichovská.

Byla zima. Mrzlo jen se jiskřilo a sníh padal několik dní bez ustání. V zasněžené přírodě bylo ticho, smutno. Nejsmutněji bylo ubohým ptáčkům, kteří marně hledali nějaké potravy pro své hladové žaludky. Nenašli však nic a k tomu ještě mráz přituhl. K hladu přidružila se i zima. Mnozí z ptáčků hladem hynuli a zimou

mrzli. Již jen málo jich létalo krajem A bylo tak smutno všude. Dětem však smutno nebylo. Ano, ony měly radost. Vždyť mohly dělat hodně sněhuláků, koulí sněhových a mohly sáňkovat a klouzat se. Byly čtyry hodiny odpoledne.

Na saňkách

(K básničce na stránce 183.)

Ze Štěpánské školy se vyhrnul zástup dětí. Domácí děti šly přímo domů a přespolní každý svou cestou. Domácím bylo hej! Byly doma hned a mnohé z nich usedly k hrnečku teplé kávy. Ale těm druhým bylo hůř. Mnohé měly domů daleko, ano neměly ani dosti teplého oděvu a na oběd měly jenom suchý chléb nebo černý

koláč. I ty, které měly teplé šaty, naříkaly, když přišly domů, jak jim je zima a že do nohou i rukou zebe. Několik dítek menších i větších

Svatá rodina při práci.
(K básniče na stránce 188.)

šlo ke K.....né. Že se stmívalo, přidaly do kroku, takže jim menší dítky sotva stačily. Když přešly asi polovinu cesty, setmělo se skoro úplně a jen bílé sněhové pásma silnice bělalo se před nimi. Pojednou

uviděly na silnici něco černého. Když k tomu došly, zvolala desetiletá Anička: „Ach, dětičky, to je hladový, zkřehlý ptáček,“ litovala, zvedajíc ho. Druhé dívky šly dále svou cestou, volajíce „Zahoď ho do závěje, vždyť je zmrzlý!“ Pospěš si raději domů, dokud se ne-setmí úplně a dokud vidíme na cestu.“ Anička neříkala nic a zavinula ho do své chudé zástěrky a přitulila k sobě.

Když dívky došly do své vesnice, svítily již všude. Rozešly se do svých chaloupek. Domek, do něhož vešla Anička, byl nejmenší a nejchudší. A měla jenom maminku. Tatínek již dávno zemřel. Maminka, chudá vdova, také již svítla a čekala ji. Matka Aničku objala a políbila a Anička se sklonila, zlíbala mozolnou ruku a tisknouc ji ku své červené tváři, usmála se: „Ohřej, maminko, moje studené tvářičky!“

V tom rozvinula zástěrku a ukázala matce ptáčka, řkouc: Vidě, mamí, že ho vzkřísím.“

„Nevím, nevím, Aničko, myslím však, že je již zmrzlý.“

Anička se s chutí pustila do teplého jídla, které jí maminka od oběda schovala. Když se najedla, rozbalila opět zástěrku, aby se podívala na ptáčka — sýkorku. A sotva ji rozbalila, sýkorka pohnula nožkou, za chvíli druhou a otevřela oči. To bylo jásomu po celý večer v chudé chaloupce! A sotva se sýkorka trochu vzpamatovala, již hladově zobala chléb, který jí Anička podala. Když se nasýtila, zatřepotala křídely, jakoby k letu. Ale nemohla létat, byla dosud slába. Ten večer Anička usínala s úsměvem na rtech. Ano, ještě ve snu se usmívala, jakoby se jí zdálo o zachráněném ptáčku. Sýkorka usedla na bidélko a hleděla na chudou matku, která denní namáhavou práci znavena, než ulehla k odpočinku, dlouho se skláněla nad spící dceruškou a šeptala: „Jak bych byla opuštěna, jak smutno by zde bylo, kdybych to hodné dítě, moji Aničku, neměla. Jenom aby ji Pán Bůh a její strážný andělíček chránil a já ji mohla v hodnou dívku vychovat.“ Ještě jednou políbila a požehnala křížkem rdící se čítko své dcerušky, pak shasla světlo a ulehla k odpočinku. V chaloupce bylo ticho jenom hodiny tikaly. Vichřice burácela kolem chaloupky, jakoby její chudou doškovou střechu odnésti chtěla. Sýkorka sedící ve tmě na bidle zakývala hlavou, jakoby chtěla říci: „Ale odnes si všechno, ten klid a spokojenost z těchto duší dobrých se ti nepodaří odnésti.“ Po chvíli vichřice ztichla, ale sýkorka dosud nespala. Vzpomínala, kolik ptáčků a jejich družek venku hladem a

zimou hyne a jak by i ona byla zhynula, kdyby nebylo soucitné Aničky.

Druhý den ráno, když Anička dosud spala, udělal někdo zob, zob! do chudé peřinky. Anička se probudila a sýkorka hleděla na ni, jakoby jí chtěla říci: „Dobry den, Aničko!“ Sotva Anička natáhla ruku, udělala sýkorka hup! a již na ni usedla.

Ten den byl čtvrtek, nebyla škola. Matka jí nachystala jídlo a odešla na výdělek do stodoly k sedlákům. Ač Anička ve světničce uklízela a učila se, přece si přes tu chvíli říkala: „Věru by mně samotné bylo tady smutno bez sýkorky.“ A tak si zvykly, že za nedlouho ji sýkorka provázela všude. Ano i když šla Anička do školy, tak ji kousek vyprovázela a létala zas naproti. Matka se nepřestala diviti tomu, jak rozumný ten ptáček byl.

Jednou ráno Anička vstala, nasnídala se a vypravila do školy. „Aničko, nezapomeň mi tam koupiti petrolej, neměly bychom světla na večer,“ přikazovala jí matka. Již bylo děvčátko ve dveřích a ještě se vrátilo. „Ale, maminko, vždyť já jsem se dnes nemodlila ku strážnému andělíčku.“ Rychle poklekla, pomodlila se a políbila obrázek anděla strážného nad svou postýlkou. Pak odešla do školy. Sýkorku nechala doma zavřenou, ale sotva byla Anička chvíli pryč, klovala sýkorka tolik do dveří, že ji matka musela vypustit ven. U silnice sedla si na známý jí strom jakoby si umínila, že zde počká až Anička půjde ze školy. Když se sýkorka domů nevracela, litovala maminka, že ji pustila a pravila: „To bude mít Anička žalost, že sýkorka odletěla a již se nevrátila...“

Bylo opět odpoledne. Ze školní budovy vyšly dítky a rozešly se do svých domovů. Již byly z městečka venku, když si Anička vzpomněla, že zapomněla koupit petrolej. Musila se vrátit a prosila ostatní dítky, aby na ni počkaly. Sotva došla do městečka, dojel k dětem jeden hospodář, který jim vyjel se saněmi naproti. V radosti, že se svezou, zapomněly na Aničku. Když ta se opět vrátila, neviděla jich již nikde. Bylo jí do pláče. Nikde nikdo nebyl, tmy a zimy přibývalo. Stmívalo se... Pojednou se přihnala a zafičela sněhová vichřice. „Eh co! Půl cesty mám za sebou, dlouho-li doma nebudu? Usednu si tady za keř u cesty a až vichřice přejde, půjdu domů zas...“ Usedla a po chvíli počala dřímat.

Matka byla z práce již doma. Zatopila, nachystala Aničce jídlo, ale ona nešla. Šla tedy se zeptat k druhým dětem není li u nich. Nikde nebyla. Konečně se dozvěděla, že se dítky svezly a Anička

zůstala pozadu. Matka se zahleděla do tmy a vidouc a slyšíc sněhovou vichřici kolem sebe, zalomila rukama „Ach, moje drahá Anička již někde v závěji hyne...“ Rychle vzala lucernu a šla jí naproti. Ale nepotkala jí a neviděla před sebou na sněhobílé cestě. Rychle šla dál, svítíc na všechny strany. V tom jí něco zašumnělo ko! hlavy. Byla to sýkorka. Po chvíli slétla a kroužila nad nízkým křem. Matka se sklonila nad zasněženou hromádkou sněhu, na níž sýkorka usedla. Pod sněhem byla poloskřehlá, spící Anička. Ještě trochu, ale již velmi slabě dýchala. Matka s ní shrnula sních a dechem i polibky mateřskými ji budila ze spánku a zahřívala. Když otevřela oči, vzala jí do náruče a odnesla domů. Sýkorka letěla za nimi do chudé, teplé chaloupky.

SVATÁ RODINA PŘI PRÁCI.

Stála chudá chýška
tamto v Nazaretu,
bujném ve stromoví
skrývala se světu.

Obyvatel její
tesař chudý, prostý,
zbožnost, pracovitost,
za stálé měl hosty.

Tichá dívka něžná,
panenská Marie,
čistá jako poupě
bělostné lilie

obývala spolu
tesařovu chýši,
kolem níž v zahrádce
květy vůni dýší.

Pod chudičkou střechou
což blaženě bylo,
nebes požehnání
s hůry se tam lilo.

Tak šel rok za rokem,
až kdysi zakrátko
po cestě z Betlému
sladké Jezulátko

vnesla Matka Boží
pod chudičkou střechu,
donesla tam radost,
donesla tam těchu.

Sličný pacholíček
rostl utěšeně,
pro útěchu matce,
tiché svaté ženě.

Roste ku pěstouna
pokorné hrdosti,
tušilť tesař Josef,
koho v domě hostí:

Sám synáček Boží
v jeho prosté dílně,
v mozolné že práci
zápolí s ním pilně...

Mírný pacholíček
se zlatými vlásy,
všude jen rozséval
símě svaté lásky.

V práci žil Ježíšek
v tesařově chatě,
než mu bylo jíti
smutné ke Golgatě.

L. Grossmannová-Brodská.

Včela výbornou počtářkou.

Napsal Jan Beneš.

Jak Vám, milé dítky, zajisté známo jest, buduje včelička plástvy z pravidelných šestistěnných buněk voskových. Každá stěna každičké takové buňky sestává z více destiček, kteréžto jsou pravidelné kosočtverce, jejichž ostré úhly měří $70^{\circ} 32'$, kdežto úhly tupé jsou $109^{\circ} 28'$ velké. — Slavný Reaumur (čti Reomýr) úhly tyto změřil a shledal, že včelka právě takovým způsobem si na vosku ušetří a že zároveň zhotovuje pro med prostory co nejobjemnější. I dal počtář tento v. jistém časopise vytisknouti početní úlohu tohoto znění „Má se vyrobit nádoba ze samých pravidelných kosočtvercových desek tak, aby dno bylo zcela pravidelný šestiúhelník. Jak veliké musí býti úhly těchto kosočtverců, aby nádoba mohla do sebe co nejvíce hmoty pojmouti?

Za nějakou dobu zaslal mu znamenitý počtář Koenig rozřešení „Tupý úhel kosočtverce má $109^{\circ} 26'$, ostrý pak $70^{\circ} 34'$ minuty.“ — Jak je to možno? divil se Reaumur; a přece jen věřím včeličce. A skutečně se brzy dovtípil pravdy. —

Právě v oné době ponořila se jakási loď; když kapitán, který se s několika osobami byl zachránil, soudně byl vyslýchán, ukázalo se, že sice správně byl vypočítal směr lodi, že však užil při výpočtu (logarithmických) početních tabulek. I zmýlil se takto právě o dvě minuty (obloukové) a proto loď — z pravé cesty se uchýlivši — narazila silně na skalisko a vzala za své.

Této novinářské zprávy ihned jiný znamenitý počtář použil, tabulky logaritmické poopravil a opět onu úlohu od Reaumura vypsanou vypracoval a také správně rozluštil. A nyní vyšlo 70 stupňů 32 minuty pro úhel ostrý kosočtverce; chyba 2 minut (obloukových) tedy, kterouž počtář Koenig nevolky byl učinil, byla nyní opravena.

„Tak přece ta včelička má a měla vždycky pravdu!“ radostně nyní zvolal Reaumur; i velebil Stvořitele, jenž tak krásně o všechno se postaral, i o ty nejnepatrnější věci a který dosud všechno tak dobře a moudře řídí. Bůh dal včeličkám (ne sice rozum, ale) takový skoro důvtip, že se musíme diviti, jak výtečně a vždy na vlas správně počítají, aniž by měly k tomu úhloměru nebo jiného nástroje.

o o o

Štít maršálkův.

Napsal Jan Beneš.

 roku 1841. dostal maršálek B. rozkaz. aby se dostavil na bojiště alžírské, kdež Francouzi s kmeny arabskými po delší dobu již bojovali.

Rodina jenerálova velice se obávala o svého milého otce; vždyť tolik mužů již bylo padlo na písčité půdě africké. Tu dcera jedna si vyprosila od maršálka, aby mu směla kolem hrdla zavěsit svčený medalionek Panny Marie. Sám jsa zbožným člověkem, milerád jí to dovolil. Ihned měl peníze na krku.

Nežli odplul do Afriky, byla k jeho poctě v P. hostina, které se účastnili téměř všichni svobodomyšlní úředníci města; avšak také pan biskup byl pozván. Arcipastýř stiskl jenerálovi pravici, řka: „Doufám, milý pane, že milost Boží Vám dopomůže k vítězství.“ — „Vaše biskupská milosti,“ odvětil pohnut maršálek, „nejsem neznaboh; na důkaz toho ukáži Vašnostem svou duchovní zbraň, kterou mi má drahá dceruška dala.“ To pověděv, vyňal mariánský medalionek a ukázal panu biskupovi, což tohoto velice potěšilo.

Pan maršálek byl potom v 18 bitvách a přec se mu nic zlého nepříhodovalo. Vždycky měl peníze Panny Marie na hrdle zavěšen pod kabátem vojenským.

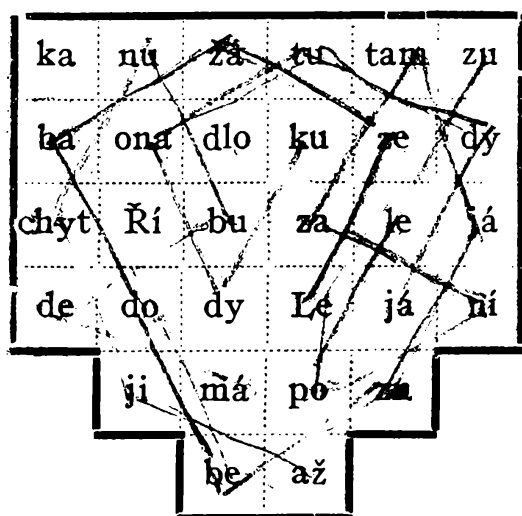
Avšak i později nosíval ten drahý štít, ano až do smrti ho donosil; zemřel pak jako hodné dítě Mariánské.

Před pohřbem však mu ona jeho dcera sňala medalionek a ponechala si ho jako nejdražší po mileném otci památku.

=====

HÁDANKY A REBUSY

1. Koníček.

2. Hádanky.

- S „h“ děvče značí malé,
s „p“ tancuje se v sále.
- S „u“ drahokam, věz,
s „a“ židovský kněz.
- S „d“ ku prádlu se potřebuje,
s „ch“ z kamene se zhotovuje,
s „v“ byt si tmavý oblibuje.

3. Doplňovačka.

o	+	k
č	+	l
o	+	u
r	+	t
a	+	a
l	+	v
a	+	k
í	+	k
o	+	o
k	+	v

Doplňte slova tak, aby, písmena na místě křížků shora dolů čtena dala jméno českého básníka. Význam slov Domácí zvíře, užitečný hmyz, pták, blízký příbuzný, dravé zvíře, kov, pták, keř, pták, kousek chleba.

4. Číselky.

a)

123 zbraň Žižkových bojovníků,
321 vystavena od zedníků.

b)

123456 na Bečvě město sluje,
321456 zámečník ho potřebuje.

kova, Mar. Zavřelova, Mar. Vaisarova, Mar. Burešova, Frant. Matouškova, Emilie Jan-
kova*, Ant. Kratochova, Bož. Škubalova, J. Stančíkova, Štěp. Cetlova, Fr. Neradi-
lova, Kamila Bartoňova, Anna Sládečková, M. Váňová, K. Gotvaldova, Ida Barne-
tova, Štěp. Podolova, Lud. Popelova* (Lituji velice, že rozluštění jsem obdržel poz-
ději; musela býti založena! Teď již vše v pořádku! Srdečný pozdrav!). — V Pří-
brami Jar. Kloubek. — V Příkazích: Mar. Coufalova, Jos. Květoň. — V Pří-
snoticích: Josef Měřinský. — V Pustiměři Mar. Sedláčková*. — V Roke-
nici: Václ. Pálenský. — V Rosenberku Barb. Ježková*. — V Rybníčku:
Klauda Nikodýmova. — V Sedleci Frant. Pištěk, Anna Holubovská, Mar. Matě-
jíčková, Anežka Stiborova, J. Šartner, Fr. Krtíl, J. Šimek, V. Vaniš, K. Hořícký, J.
Dvořák, J. Grüner, M. Klajnova, Mar. Duškova, Bož. Vanišova. — V Sedlicích:
Václ. Pancer. — V Sikorci Josef Kutáč. — V Syrovicích: Anast. Pelouš-
kova. — Ve Šlapanicích Karel Šedý. — Ve Štramberku: Josef Petráš,
Kar. Jašek*. — Ve Stuchanově: Frant. Jalovecká. — V Tabarách: Irena
Kocholatá. — V Třebíči: Vladimír Korec, Marie Duškova. — V Třeboni Lid.
Pospíšilova, M. Hamrova, A. Bařilova, Ver. Hodianková, Anna Širášťova, Sylvestrina
Dvořáková, T. Valentova* (Stalo se jistě nerado! Srd. pozdrav!). — V Třebštině
Václ. Diblík, Ant. Merta. — V Tvarožně Václ. Jedlička, Jan Olejníček. —
V Újezdě Josef Šústek*. — V Úsově: Milouš Kráčmár* (z čís. 4.). — Ve
Vážanech Ant. Soják. — Ve Veselém: Jindř. Potoček. — Ve Vitonicích
Lud. Zaorálková, C. Červíková, Stan. Zámorský. — Ve Vomicích: Bož. Doleža-
lova. — Ve Vyškově Lud. Zatloukalova, S. M. Bronislava (Srd. dík! Opětuji
pozdrav, ale komu?), Anežka Moučková, Marie Pospíšilova. — Ve Zlíně: Otokar
Krajča. — V Želči Th. Němeček, Kar. Novotný. — V Želetavě J. Sedlák*.

Vždy vhodný dárek

jest nejlepší

pěkná kniha

**Nejlepší, bohatě ilustrovaný
zábavný časopis jest**

Náš Domov

**Vychází měsíčně a předplácí
se 4 K ročně.**

**Žádejte korrespondenčním
lístkem PRVNÍ SEŠIT na
ukázkou zdarma!**

**Ze starších ročníků „Našeho Domova“
na skladě ještě jsou:**

roč.	I. str.	384	s 90	obr.	cena	2— K
	II.	480	přes 100			4 30 K
	VII.	480	100			4 10 K
	VIII.	480	100			4 10 K
	IX.	480	100			4 10 K
	X.	480	100			4 10 K
	XI.	384	80			3 50 K
	XII.	384	80			3 50 K
	XIII.	384	80			3 50 K
	XIV.	384	80			3 50 K
	XV.	384	80			4 — K
	XVI.	384	80			4 — K
	XVII.	384	80			4 — K
	XVIII.	384	80			4 — K
	XIX.	380	„ 80			4 — K

**Objednávky vyřizuje Papežská knihtisk.
benediktinů rajhradských v Brně. ::**

Krkonoský tkalcovský spolek
v HROPOVĚ č. 574, Čechy, „VZÁJEMNOST“

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonosských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte i balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Vhodná četba pro mládež!!

Děti křižáci.

Vypravování z dob křižáckých
výprav. Napsal J. Milota.
Cena K 2.60.

Dítě státu.

Román sirotka.
Napsala M. R. Haltová.
Illustrováno. Cena K 1.27.

Miláčkům.

Povídky, pohádky a legendy
od Vlasty Pittnerové. — Bohatě
illustrováno. — Cena 2 K.

Z dávné doby.

1. Vznešený samotář 2. Za vzděláním. — Napsal A. Dostál.
Cena 2 K.

Vydala benediktinská knihtiskárna v Brně,
Starobrněnská ulice č. 19-21.

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, učitel v Brně.

Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročné:

Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,

Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 6. zaslali:

V Adamově: Ant. Hnát. — V Bělohradě Josef Malinský. — V Bernaticích: Frant. Hanzelka, Frant. Klos, Václ. Grúsmán, Mir. Kunetka, Josef Drlik ml.*, Marie Bajerová. — V Berouně: Marie Grubrova, Zdeňka Jarchovská, Emil Jakoubek. — V Bludově: Jos. Kotrlý, Ant. Kašpar, Maxmilian Zeman. — V Bošovicích: Jan Žemla. — V Božím Požehnání: Boh. Roztočil*. — V Bránkách: Frant. Pečenka (č. 79), (Došla již? Ne-li, dopiš administraci!), Lad. Bazalka, Frant. Pečenka (č. 80). — V Braníku: Marie Krejčová (Dík! Podobně!). — V Brně: Jar. Novák, Lad. Ventruba, Marie Koláčková, Růž. Buchničková*, Fr. Paták, Ferd. Schwarz, Mar. Janáčková, Adéla Vaňková*, Karel Drábek, Karel a Eva z Czesaných, Jan Hnilica, Alois Müller (Díky! Podobně!), Rob. Mráz, Adolf Klíma, Kar. Strakoň, Jos. Prosecký (Příště!). — V Brodku Theod. Tuček*, Ferdinand Travníček. — V Brodcích: Václ. Zejval. — V Brumovicích: Frant. Jakubčín, Jos. Fanta. — V Brušperku: Anna Skulinová, Jos. Malinovský, Ida Seltenreichová, Anna Prokopová, Anežka Vašicová, Vlad. Chamrad, Frant. Frydecká, Al. Prokop, Jul. Vantuchová, Mar. Honusová, Aloisie Vypelová*, Frant. Červenka, Johana Kovalová, Mil. Janáčková. — V Břestě: Rud. Machač, Ant. Zapletal. — V Březových Horách: Ant. Dušková* (Vše velmi správné! Srd. pozdrav!). — V Bučovicích Josef a Theofil Kalivodovi, Frant. Vykydal, Stan. Šťastný, Al. Kocián*. — V Budějovicích Českých p. Václ. Mayer. — V Bystřici: Bož. Stejskalova (Srd. dík!). — V Čechovicích: Marie Dadáková, Jul. Coufalová. — V Čejkovicích: J. Pazderka, Jar. Svoboda, Ant. Stávek, Fab. Šťavík, Rud. Pavlík. — V Černé Hoře Vinc. Smejkal, Kar. Kopka, Jar. Míšek, Frant. Just, Frant. Bílek. — V Července Sl. čes. juvenát (Stane se! Pozdrav!). — V Dol. Bukovsku: Frant. Bláha, Frant. Fišer*. — V Dol. Dubňanech Fr. Břínková, Mar. Šťastná, Mar. Čechová, Frant. Vacek. — V Dol. Kounicích: Frant. Fiala. — V Domamyslicích: Julie Roháčková, Zden. Burešová*. — V Drnovicích Jul. Řehůrková. — V Dřevohosticích: chovanec ústavu. — Ve Frenštátě Leop. Tichavská. — Ve Frýdlantě: Jar. Mališová, Mar. Poiciová (Teď už je snad po zimě? Srd. pozdrav!), Žofie Kuhejdová, Štěp. Mazochová, Al. Grundělová, Mar. Mamulová (Děkuji!), Josef Václavínek. — V Grygově: Svat. Fargaš, Vlad. Navrátil, Anežka Kadeřová. — V Halenkovcích Fr. Riedl. — V Heršpicích: Jan Zelený. — V Hodoníně: Frant. Adamíkova (Stane se! Pozdrav!). — Ve Hlíně: Vlad. Nosek. — V Hodslavicích: Jos. Krutílek. — V Holenicích: Jos. Kovář. — V Holesově: Fil. Janovská. — V Holici: Mar. Zápalošová, Mar. Půrová*, Al. Prečanová. — V Hoře Kutné Alžb. Lebedová. — V Hořicích Božena Kudrnáčová, Frant. Horák, Karel Salač, František Rjeľ, Ludm. Vognechtova, Jos. Trnka, Frant. Pluhař. — V Hostivaři: Vl. Šulcová. — V Hranicích: Ant. Dytrch. — V Hrušovanech: Ant. Veselý. — V Hulíně Marie Vitovská*. — V Hunčovicích Mar. Horčíčková. — V Husovicích Ludv. Göttinger, Emil Matějček, Jos. Severova. — V Chloumku: Prokop Nekvapil. — V Cholině: Ant. Kouřil. — V Chrlicích: Mar. Doležalová, Mar. Šiková, Amalie Černá, L. Jindř. Kozel, Marie Jochmanová, Mar. Blažková, Růž. Černá (74.), Mar. Vágnerová*, Karla Slavíková, Anežka Bednářová, Amalie Černá (č. 41), Boh. Jochman, Rud. Březa, Ant. Prokeš, Rud. Běhm, Boh. Hunkes, Marie Březová. — V Ickovicích Ludm. Branšovská, Anast. Hrachová. — V Ivaní Frant. Novák, Frant. Přehnal. — V Ivančicích: Jan Máša. — V Ivanovicích: Bož. Vychodilová*, Václ. Merta, Ant. Kuča, Simon Macalík, Hub. Měrka. — V Jedovnicích: Fr. Kučera, Frant. Prokop. — V Jihlavě: Mař. Držmíšková. — V Jindř. Hradci: Marie Platzerová. — V Jiřkovcích Al. Daněk, Jiř. Sekanina, Alois Kozák. — V Josefově: Marie Kühnelová, Bedř. Zpěvákova, Ludm. Dítová, Ant. Vondráčková*. — Anči Košťálová (Snad příště!). V Kelčicích: Jos. Studený. — V Kněžicích Jos. Krejčí. — V Kojeticích Alois Drobný. — V Kolíně Gabr. Stibitzová, Marie Šýkorová, Oldř. Fekar, Josef Seleskovitsch,

Na jaře.

Slunečko s oblohy modravé
vesele do světa zírání
a zbylé chmury po zimě
teplounkým paprskem stírá.

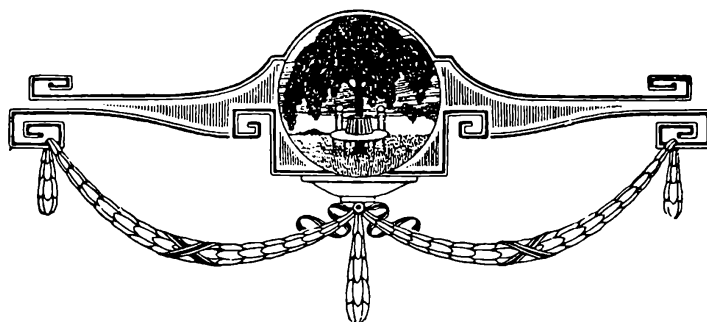
Otvírá snětím pupeny,
květinám ze spánku oči,
a všecko plesá radostí,
jak jaro ve kraj vkročí.

Po stránkách zurčí potůčky,
jak sníh a ledy tají,
a dětem blahem, rozkoší,
modravá očka plají.

Nad nivou píseň zazněla,
v ní tolik něhy, štěstí,
že vesna krásná vtáhla k nám,
velebně s hůry věští.

I srdce bije tepleji,
jak slunce v nebes báni,
blaho mi duší prolétlo,
jaro mi sedí v skrání.

Edv. Elpl.

Sirotek Jeník.

Obrázek z dětských let. — Napsal V. H. Mýtský.

Vždycky, kdy dopráno mi podívati se domů, neopomenu navštívit hřbitov, abych se pomodlil na hrobě drahého otce svého. Slovem hřbitov vyrozumívá se klid a ten náš tichý hřbitůvek, rozložený kolem starobylého kostela sv. Štěpána, jest jistě místem nejklidnějším. Rozkládá se uprostřed polí na homolovitém návrší v krajině, jež neví, co to je tovární podnik, a již neprotíná žádná železnice Proto ten ničím nerušený klid. V létě vroubí hřbitovní zeď mohutné staré kaštiny, v jichž korunách sídlí hejna ptáčků a v době jich květu bzučí tu roje včel, které tu nacházejí bohatou pastvu. Ale i v zimě jest krásně na tom našem hřbitově. Holé větve kaštanů obaleny jsou bílými sněhovými kožíšky a ty hroby na hřbitově vypadají všechny stejně. Všecky kryje stejný povlak sněhový, všecky bez rozdílu. Jinak v létě: tu viděti dosti hrobů, které nezdobí ani jeden kvíteček, u nichž nepostaven ani nejchudší křížek — to jsou hroby těch, kteří tu na světě nikoho nezůstavili, kdo by památku jejich ctil, za ně se modlil a jim hrob krásnil.

A v jednom takovém opuštěném hrobečku odpočívá můj spolužák Jeník. Byl to sirotek ubohý, který mnoho zkusil, ale přes to nikdy nikomu neublížil a nic zlého nečinil. U toho hrobečku jeho také vždycky se zastavím a modlitbou na něho vzpomenu. A jsem snad tím jediným, který si na něho po tolika letech vzpomíná. Vždyť také nikoho na světě neměl, byl tak opuštěným, jako potom ten jeho a jeho matky hrob tam u zdi hřbitovní.

Tenkrát v dětských letech nechápala srdečka naše, co je to sirotek. Tenkrát posmívaly jsme se mu, my děti, když stěžoval si, že má hlad anebo že je mu zima. A když někdy o kousek chleba

nás prosil, s pohrdáním jsme mu ho podávaly. Což nám bylo, my měli rodiče, o nás měl se kdo starat, my nevěděly jsme, co je to hlad, a zima nás nikdy netrápila.

Ba, byla zlá ta naše srdečka! Závistivá, sobecká, nepřející a ze zla druhého se radující. Až potom, kdy ubohého Jeníčka mezi námi již nebylo, litovaly jsme ho a líto nám bylo, že jsme mu ubližovaly a jemu se posmívaly.

Otce Jeník vůbec nepoznal a matka zemřela mu, když počal choditi do školy. Pracovala dokud mohla ve dvoře a starala se o jedináčka svého ze všech sil. Málo vydělala, ale přece její Jeníček hladu nikdy nepoznal — tím více pocítil ho, když mu matka zemřela. Co to bylo tenkrát povídání a litování ubohého sirotka — všichni snad slibovali, že se ho ujmou, až my děti tenkrát v žárlivosti a nepřejcnosti jsme mu to záviděly, ale za čásek omrzel se ubohý sirotek všem a nebýti pana faráře, byl by brzy zemřel hladu. Ale ten přece sám nic nemaje — jeť farnost naše jednou z nejchudších — vždycky najísti mu dal a ten kus šatu leckde pro něho vyprosil.

Poslední čas byl Jeník u Boušků. Bouška byl cvočkař a dostával za to, že „živí“ Jeníka, dva zlaté od obce měsíčně. Ale kdyby nic byl nedostával, za ten brambor, co on Jeníkovi poskytl, nadělal se mu ubohý sirotek až dost. Dříví nasbíral a nanosil, trávy naškubal, všecko donesl, vůbec dělal vše, na co slabá síla jeho stačila a někdy i nad tu sílu dřel. A při tom často býval hladov. Mnohdy vídal jsem ho v pláči a tu vždycky mi povídal:

„Vidíš, když maminka byla živa, nikdy jsem nebyl bit a nikdy jsem neměl hladu.“

Ministroval jsem tehdá a bral jsem ho někdy na „výpomoc“ ke zvonění nebo k nošení křížku při pohřbech. A tu vždycky, když na hřbitově skončeny byly obřady, viděl jsem ho, jak klečel na hrobě matičky a plakal. Stěžoval si snad matičce na dobrotu lidí, již ho ona odporučovala, umírajíc — prosil ji snad, aby přimluvila se za něho u Boha, který jest otcem sirotek, aby jej z té trýzně vysvobodil. Bůh milý ví, co v takové chvíli v té útlé jeho duši dětské se dělo. A z trýzně, na niž jistě si stěžoval, vysvobodil ho Bůh tak náhle, tak neočekávaně...

Bylo to jednou na den sv. Tří králů. Bouška poslal Jeníka, jak na venkově zvykem bývá, koledovat. A když odpoledne hladov a promrzlý se vrátí a co vykoledoval, mu dával, zdálo se mu toho málo a začal ubohému chlapci spílati a konečně počal jej tlouci,

vykřikuje, že ostatní peníze si nechal. Ke zlosti jeho přispívalo ještě, že marně dnes domáhal se zvýšení příspěvku obecního na „výživu“ chlapcovu. Že na obecním úřadě nepochodil, měl ubohý Jeník nyní odnésti. Ztýraný hoch vyběhl z domku a hlasitě naříkaje, pádil, až se octnul za dědinou. Tam zůstal ve sněhu stát a nevěděl, kam by se měl obrátiti. Domů nesměl, bál se surového „pěstouna“, bál se jeho bití. Tu oko jeho utkvělo na bílé věži hřbitovního kostela sv. Štěpána — vzpomněl, že za tou věží u zdi odpočívá jeho zlatá, dobrá matička a již spěchal ke hřbitovu a za krátko klesnul, vzlykaje, na hrob matičky. Nežaloval, jenom plakal, ale slzy ty padaly tam dole na ztrouchnivělé srdce matčino a to srdce počalo znovu tlouci a ruce vztahovaly se po sirotkovi, aby ho na to srdce přivinuly — na srdce plné dobroty a nejsvětější lásky, lásky mateřské. A sirotkovi zdálo se, že slyší matičku, ona praví

„Dosti, synáčku můj, dosti jsi vytrpěl, zůstaneš nyní u matičky, budeš na tom dobrém srdci spočívati, nepocítíš ani hladu, ani zimy —“

A sirotek tuhl se k matce, líbal ji, neplakal již a na tom jejím dobrém srdci usnul — —

V noci, když Jeník se nevracel, šel ho Bouška hledat. Chodil od domu k domu, ale nikde o něm nevěděli, až jedna sousedka na konci dědiny mu řekla, že viděla ho běžeti ke hřbitovu.

Přinesli ho odtamtud zkřehlého. Vzkřísili ho, ale třetí den zemřel. Rakvičku s ním spustili na spuchřelou rakev matčinu, pohubovali, politovali a brzy zase zapomněli. Byl to jen chudý sirotek — — —

o o o

Kalendář.

Na svatého Blažeje
kamínek se na sluníčku ohřeje,
a na střeších, na polích,
o polednách zvlhne sníh.

Na svatého Matěje
napije se už skřivánek z koleje.
zazpívá a ztichne zas,
ale jen na krátký čas.

Na svatého Řehoře
odplují už také ledy do moře,
rozkvete zas sad i háj,
všude bude samý ráj.

J. Sychra

Koláč.

Napsal Jan Beneš.

Malý Richard býval vždycky bledý a stonavý chlapec. Neměl valné chuti k jídlu, ba i pamlsky často nechal ležeti. Kdysi šel se svou matkou a vychovatelkou kolem cukrářského krámu a uzřel ve výkladním okně koláč, který se mu zdál po chuti. Matka mu ho ihned koupila; měla radost, že synáček přece zase chce jísti; šla potom ještě do jiného obchodu, a Richard se vracel s vychovatelkou domů, těše se již, jak mu bude pečivo chutnat.

Sotva že však několik kroků poodešel, přiblížil se chudý hošík pokorně ku slečně a žádal ji o dárek.

„Nemám u sebe peněz,“ pravila tato.

„Ach, můj Bože,“ zavzdychl chlapec. „od včerejška jsem nejedl, umírám hladem,“ a chtěl s pláčem se vzdáliti.

Tu pocítil s ním Richard velkou soustrast a podal chudáčkovi celý koláč.

I pochutnával si ubohý, nyní přešťastný hoch na darovaném koláči. Malý dárce se naň díval a těšilo jej, že chudáčkovi tak dobře chutná. Potom přišed domů, požádal vychovatelku, aby mu přinesla z kuchyně notný kus chleba. Dívka kroutila nedůvěřivě hlavou, ale přece mu žádaný chléb přinesla; a jak se podivila, když Richard se chutě do skývy pustil, mysle při tom na onu radost chudého chlapce.

V tom již také matička Richardova se navrátila a žasla, vidouc milovaného synáčka, jak si pochutnává na suchém chlebě. Nyní vyprávěla vychovatelka příběh s ubohým hochem na ulici, a matka, radostí záříc — objímala Richarda, líbala jej a chtěla mu ihned nový koláč koupit. Avšak chlapec o něm nechtěl ani slyšet, řka: „Drahá moje matinko, v celém životě mi dosud nic tak nechutnalo, jako tento kus chleba.“

Každý dobrý skutek, milé dívky, dodává chuti pokrmu i jednoduchému; to dobře Richard nyní pocítil, a tak se stalo, že den ode dne stával se soucitnějším a štedřejším. Často si dal něco z lepších pokrmů a cukrových pečiv stranou, aby je pak mohl rozdávat mezi chudé nemocné a opuštěné děti; mnohdy sám takové ubožáky vyhledával i konal se svou dobrou vychovatelkou delší vycházky. Tyto cesty zvyšovaly vždy jeho chuť k jídlu, a on pak — vrátiv se k milé matince, jídal zcela obyčejnou polévku anebo kus chleba s větší zálibou, nežli kdy jindy ty nejvybranější pamlsky. A právě tím při-

bývalo jeho zdraví očividně; a je-li dnes náš Richard veliký, zdravím kypící chlapec, z něhož máti jeho má tu největší radost, tož vším právem oba to připisují onomu prvnímu dobrému skutku, který byl vykonal na hladovém hochovi: měltě proň takové blahodárné následky; neboť Bůh spravedlivý dobré skutky odměňuje.

A proto hleďte i vy, drahé dítky, abyste jako Richard, dle možnosti dobro činily! Bídy je dosti na světě. Pomozte ji zmírnit! I vám přijde pak od Pána Boha požehnání pro duši i pro tělo.

Písnička.

Zpívám, zpívám písničku,
jako ji skřivánek zpívá,
když bílý snízek se strání
v stříbrných ručejích splývá.

Zpívám, zpívám písničku,
jako ji zpívají kosi,
když v čerstvé květu kalíšky
s večera napadá rosy.

Zpívám, zpívám písničku,
jako ji zpívají děti
a jak ji zpívá potůček,
když nad ním vlaštovka letí.

P. Janovský.

Anežčin kanárek.

Napsal Ignát Z h á n ě l.

U Vízínů neměli nad malou Anežku. A byla vám také roztomilé děvčátko. Nečítala ani úplných tří let a byla nad svůj věk rozumná. Mamince líbila se velice její modrá očička, jež po ní zdělila, tatínkovi se líbily její buclaté tvářičky.

Vízínovi bydlí v Bosově u Brna a právě si zakoupili malý sice ale velice úhledný domeček zrovna u potoka. Přes potok vedla hezky široká lávka, a ač nebylo u ní zábradlí a potok byl dosti hluboký, přece nikdy Anežka neuklouzla a nepadla do vody. Však jí také maminka i starší bratříček Rudynek, který již chodil do školy a dobře

se učil opatrovali jako oko v hlavě. Dětem se zalíbila malá zahrádka, již měly před domem a v níž chtěly býti od rána do večera.

Nejvíce těšila se malá Anežka, které maminka často říkala „mé malé koťátko,“ na svého dobrého tatíčka.

Do Bosova vede z Brna dráha a nemají daleko bosovští na železniční stanici. Když ráno odcházel tatínek obyčejně za tmy do práce, tu spávala Anežka a ležela jako andílek klidně ve své postýlce. Po celý den však stále žvatlala o milém tatíčkovi.

„Nepůjdu večer spát,“ umíňovala si, „a počkám až přijde tatínek.“

„Počkej, Anežko,“ upevňovala ji matka v dobrém předsevzetí, „tatínek se potěší, když ho přivítáš.“

A skutečně často se malinké dívence poštěstilo, že vyspala se dosti za dne a byla vzhůru, když tatíček večer došel z Brna z továrny. Tu když se stmívalo, stále se Anežka dotazovala:

„Jak dlouho potrvá ještě, než přijde tatínek?“

A sotva dobrý otec zatloukl na dveře, poznala Anežka již dle tlučení, že jde tatíček; ihned radostí vyskočila a s velkým jásotem i křikem běžela mu vstříc. Vrhla se mu v náručí a plna lásky líbala mu upracovanou ruku.

Otec pohladil svého miláčka, pojedl s ním, při čemž také poděloval obě děti a spokojeně pak všichni uléhali.

„Přijde babička z Holásek,“ oznamovala jednou v létě maminka.

Vízina pocházel sice z Bosova, ale přebýval skoro deset let v Holáskách, z nichž se před nedávnem do Bosova přistěhoval. Nějaký čas bydlili Vízinovi u Josefa, naproti kostelu, ale jakmile se naskytla příležitost, koupili si domek u potoka, v němž nyní spokojeně ve svém žijí.

„A kdy budeme mít kozičku, kdy slepičky?“ tázal se Rudynek, když se na podzim nastěhovali do svého nového bytu a bystrý chlapeček pozoroval, že mají za domkem malý dvorek, k němuž si přikoupili od souseda kousek z jeho zahrady.

„Vše přijde, jen na mne nenáhlejte, rozkládal tatínek, nemůže býti vše najednou, ale po něčem. Napřed jsme pořídili domeček a nyní teprve zaopatříme mamince nějaký vinohrad, pak si postavíme chlév a dáme do něho kozičku, slepičky, husičky a co se vám bude líbiti.

Babička tedy došla a nikdo neuhodnete, co Anežce donesla?

Donesla své milé vnučce klec s kanárkem. To bylo radosti u Vízinů! Anežka i Rudynek chtěli mít stále kanárka na očích, proto pověsili klec v kuchyni na zeď mezi dveřmi a oknem.

Brzy kanárek tak zdomácněl, že mu mohli otevřítí dvířka u klece a lítal volně po kuchyni. A jakoby malý ptáček cítil, kdo ho nejvíce miluje, stále obletoval malou Anežku.

Ta radostí nevěděla, co by ptáčkoví udělala. Když ho krmila a zavolala „Pipínku!“ (tak ho jmenovala) „pojď sem!“ přiletěl jí na ruku. Ukázala-li na svou hlavičku, posadil se jí na hlavičku.

Sedl si k ní na peřinku, jakoby ji hlídal...

Všichni měli z kanárka radost, ale největší potěšení měla z něho Anežka. Ptáček tolik si na ni zvykl, že když děvčátko spalo za dne, přiletěl za ní do postýlky, sedl si k ní na peřinku, jakoby ji hlídal. Ano, když se Rudynek anebo maminka přibližovali k postýlce, začal kanárek křičeti a křídlyma třepetati, jakoby se bál o svou malou přítelkyni.

Anežka a kanárek byli nejlepší přátelé! Jen aby jim kočička, kterou si Vízínovi pořídili do hospodářství, nezprovodila ze života jim tak milého kanárka Pipínka! Doufejme, že se tak nestane.

S tím větší prudkostí rozehnal se na Větrovce.

Za vznešeným cílem.

Historická povídka ze 13. století. — Napsal Luděk Novák. (Pokrač.)

VII.

Větrovec se svými svěřenci plul s patrnou nedočkavostí. Plujíce poblíž pobřeží, mohli pozorovati pevninu, ale nedbali toho. Nic nemělo pro ně tolik zajímavosti, aby je upoutalo trvale. Tu onde ukázala se jim nějaká chatrč, snad rybářská, ale to jim nepostačovalo. Toužili spatřiti nějakou větší osadu. Doufali, že by tam přistáli. Ale marně doufali.

Velitel lodi plul velmi opatrně. Musel tak plouti. Neznal kraje, ve kterém se nalézal. Spatřil-li skupinu chyší, o níž se domníval, že by to mohla býti osada, nepřibližoval se k ní, jak by si snad Větrovec a jeho soudruzi přáli. Plul dále a to rychleji. Báł se, aby to nebyla snad nějaká lupičská osada a osadníci aby nevypravili se za nimi na svých lodičkách. Chtěl přistáti toliko ve větší osadě, která by mu byla zárukou bezpečnosti, ale ta se mu neukazovala. I plul dále. Plul první den, druhý i třetí, ale posléze musel od svého úmyslu upustiti. Počalo se mu nedostávatí potravy.

Ale tentokráte štěstí mu přálo. Před samým večerem ukázala se mu na pobřeží řada domků. Velitel hned prvním pohledem poznal, že to osada větší a proto k ní zaměřil a přistál.

Všichni, kteří se nalézali na lodi, byli rádi. Vesele vystoupili na pevninu a jak jen mohli, vyzvídali, kde se nalézají. Ale těžko se dohadovali.

Na štěstí byl mezi lodníky veslař, který se s obyvatelstvem trochu srozuměl. Vyzvěděl, že osada, k níž přistáli, jmenuje se Safta. Bylo to menší pobřežní město, jehož obyvatelé živilí se rybářstvím a obchodem.

Velitel lodi mohl se v Saftě zásobiti vším potřebným, ale nebylo toho třeba. Veslař rozmlouvaje s některými obyvateli vyzvěděl, že přistáli severněji den plavby od místa, kam pluli a kde také ostatní lodě křižácké přistáli.

„Vydáte-li se však pěšky, nadejdete jim a sejdete se s nimi snadno. Poplujete-li však za nimi, půjdete stále za nimi a těžko se s nimi sejdete. Krajina jest pustá, skoro liduprázdná, nedoptáte se a zbloudíte. Vydejte se tedy raději odtud za nimi směrem východním a směr jejich cesty přetnete a jistě v Karetě se jich dočkáte.“

„Ale netrefíme tam!“ poznamenal Větrovec, když veslař přetlumočil, co s ním bylo sděleno.

„Zjednejte si vůdce!“ radil domorodec.

„Jen dostaneme-li jakého!“ mínil Přemek z Morašic.

„Proč byste nedostali?“ přetlumočil veslař domorodcovu poznámku. „V městě našem je dosti lidí, kteří se vyznají v celém okolí. Jen třeba se s nimi dohodnout!“

„Ale nemáme koní!“ byla poznámka Víta z Rozpakova.

„Ty lze koupiti, pastevcí mají jich celá stáda!“ přetlumočil veslař opět odpověď domorodcovu.

Vše, co naši křižáci slyšeli, bylo vábivější, než plavba po moři. Uvažovali však přece a radili se o tom a po dlouhých úradách rozhodli se pro cestu po pevnině. Zdála se jim býti bezpečnější. Hned vyžadovali si na veslařovi, aby jim pomohl najati dva nebo tři vůdce a koně a zásoby koupiti. Veslař jejich žádosti rád vyhověl.

Když vše obstaráno, opuštěna Safta a nastoupena cesta do Svaté Země.

Byli ovšem někteří, kteří zrazovali od této cesty po pevnině, poukazující na smutný osud části druhé křižácké výpravy; kdežto jedna část plula po moři, podnikla druhá část cestu po souši a byla zrádnými vůdci zavedena do nehostinných hor a zde přepadena lupiči, kteří byli s vůdci smluveni. Ale této výstrahy nedbal nikdo. Každý byl dychtiv, aby co nejdříve sešel se s hlavním vojem, aby co nejdříve mohli se již pustiti v boj a Svatou zemi z rukou nevěřících Turků vyrvati.

Kraj, kterým putovali, byl dosti nehostinný. Jen málo políček, skrovné lučiny se ukazovaly. Ponejvíce byl kraj vyprahlý, písčitý a kamenitý. Potůčku nikde také nebylo. Ale nedbal toho nikdo. Každý se jen těšil na setkání se s ostatními křižáky.

Ale putovali den, putovali druhý a krajina vzhledem svým se nelepšila, spíše horšila. Blížili se k horám, jež se před nimi tyčily, neslibující žádného pohodlí. Na celé své pouti ani jediné osady nespatriili, kde by odpočinouti si mohli.

Za nocí pod širým nebem odpočívali a následujícího dne kraj se nelepšil. Vstupovali do hor, které se před nimi tyčily přímo děsivě. Jejich úbočí byla holá, rozervaná, temena hrozivě vztyčena.

Větrovci počala se cesta nelíbiti. Rozpomenul se znova, co slyšel o vzpomenuaté již druhé výpravě a neubráníl se obavám. Napadalo ho, že snad ho stihne podobný osud, jaký stihl onu část druhé kři-

žácké výpravy. A pod dojmem této vzpomínky hledal veslaře, jenž byl dobrým tlumočníkem, ale uslyšel, že veslař s nimi není, že musel zůstat na lodi a že křižáci a celá jeho družina svěření jsou domorodým vůdcům.

To ho znepokojilo.

„Hrome! Půjde-li to takto dále, nevím, kam se dostaneme!“ ulehčil svému znepokojení.

„Také se rozhlížím a přiznávám se, že se mi ta cesta nelíbí,“ přisvědčoval Hrboslav Bojanov. „Hory jsou vždy vyšší a vyšší, údolí těsnější, sevřenější.“

„A stále stoupáme výš!“ podotknul Vít.

„Bůh sám ví, kam nás to vedou!“ vytasil se se svojí obavou Václav Bojanov.

„Promluvím s nimi!“ rozhodl se Větrovec.

„Ale jak?“ užasl Vít z Rozpukova.

„Však uvidíš, že Větrovec dovede se smluviti s každým, zvláště je-li to člověk špatný,“ řekl Větrovec jaksi hrdě a nečekaje odpovědi, popojel ku předu.

Vyhledal jednoho z vůdců a promluvil k němu a to tak prudce, že se vůdce zalekl. Z hlasu vytušil, že mu Větrovec nedůvěřuje a to ho zarazilo. Aby své rozpaky utajil, udělal rukou zvláštní pohyb a něco zamumlal, ale Větrovce tím neupokojil. Prudčeji než prve zahovořil na vůdce a rukou při tom ukázal na tyčící se hory.

Na vůdci bylo patrné, že by nejraději po své damascénce sáhl a s ní Větrovcovi odpověděl, ale netroufal si. Ostatně snad by tak byl neučinil, i kdyby byl s Větrovcem sám. Větrovcův pohled ho zarážel. Pohlížel naň Větrovec, jakoby ho svými očima chtěl probodnouti. Vůdce nevěda si jiné rady, odvrátil se od Větrovce. To však Větrovce popudilo. Popojel se svým koněm těsně až ke koni vůdce a uchopil ho, zatřásl jím a kam že je vede, se otázel hlasem, jako když v horách hrom zaburácí.

Ale vůdce neodpověděl. Nemohl. Nerozuměl Větrovci a Větrovec ve svém hněvu na to nevzpomenuv, jen tím více se horšil.

Křižáci museli ho mírniti, aby se snad úplně nezapomněl a neublížil mu.

„Uražíš vůdce a vrátí se, nás zanechajíce,“ připomínali mu někteří.

„A co nám pak zbude?“ dokládali jiní. „Buď se vrátiti s nimi, nebo dáti se ku předu bez nich a někde v horách zahynouti.“

„A to nás nyní čeká také!“ odůvodňoval své jednání Větrovec.

„Snad máš pravdu, ale doufejme...“

„Nebudu ho bít, ale chci mu naznačiti, že není dobře se mnou si zahrávat!“ mínil Větrovec. „Ať si pomyslí, napadne-li ho nějaký špatný úmysl, že Větrovec přísně dovede trestati lháře, podvodníka,“ dodával Větrovec a umírnil se. Zadržel svého koně a vrátil se ku svým.

Ti jeho hněvu rozuměli. Z nich nikdo již nevěřil, že by byli vůdcové muži počestní, ale přemohli se.

Před samým večerem dorazili do soutěsky, která hned na první pohled zdála se býti velmi nehostinnou. Po obou stranách tyčily se skalnaté stěny strmých hor. Stromu, keře nebo travičky nebylo nikde.

Vůdcové radili, aby se postavili stany hned na pokraji soutěsky, ale Větrovec, jemuž nelíbila se krajina, že nikde nebylo ani vody, ani travičky, chtěl dále. Doufal, že snad v soutěsce nalezne se kousek pastviny pro vyhladovělé koně, že snad tam někde i voda bude, aby se mohli napojiti. Radil proto dále ku předu.

Ale vůdcové nechtěli ani o krok dále. Radili co nejdříve rozbít stany a uložit se k odpočinku, aby záhy z rána mohla se celá družina vydati na cestu.

„A já pravím, že pojedeme dále a stanů vůbec rozbíjeti nebudeme,“ rozkřikl se Větrovec, jemuž chování vůdců čím dále, tím podezřelejší bylo.

„A nepojedeme!“ rozkřikl se jeden z vůdců a oči mu zahořely přímo děsivě.

„A já zase pravím, že pojedeme!“ trval Větrovec na svém a na hlase i pohledu bylo patrné, že nemíní ustoupiti.

Ale vůdcové mu již neodpověděli. Jeden z nich pronikavě zahvízdal a hned na toto znamení ukázala se tlupa neznámých, ale dobře vyzbrojených jezdců. Dle všeho byli v soutěsce ukryti za vyčnívající skálou a čekali na noc, až celá družina bude do spánku pohřížena. Vůdcové byli s nimi nejspíše smluveni a proto nechtěli dále,

Když jim Větrovec pohodlné přepadení chtěl překaziti, rozhodli se jednati jinak. Počítali, že náhlým objevením se lupičské roty leknou se všichni křižáci a v leknutí že se na útěk dají a ve zmatku nastalém snadno že je lupiči porubají.

A počítali dobře. V řadách křižáků skutečně nastal zmatek, sotva že lupiče na jejich rychlých koních spatřili. A turečtí lupiči jako vítr hnali se proti nim.

Ale neprchali křižáci daleko. První, kdož se vzpamatoval, byl Větrovec. Jaksi sám před sebou se zastyděl, rychle se svým koněm se obrátil, vzkřikl na ostatní a velel k útoku.

Vůdce, s kterým se byl Větrovec před tím srazil, tušil předobře, že jim Větrovec nedůvěřuje, že jest jim nebezpečný a proto tasiv svoji damascénku, hnal se po Větrovcovi. Větrovec vida nebezpečí, pobídl koně. Kůň uskočil, ale klopýtl.

A toto klopýtnutí bylo štěstím Větrovcovým. Neklesnouti, byl by ho lupič sklál svojí sečnou dobře mířenou ranou. Byla prudká. Jen jen že lupič také s koně nespádl, jak se rozehnal. A právě, že se jeho damascénka cíle minula, zle se rozlítíl. S tím větší prudkostí rozehnal se na Větrovce po druhé a chtěl ho tak, jak bezmocný ležel pod koněm, ubíti.

Ale i tentokráte byl Větrovec zachráněn.

Vněstoš spatřiv, v jakém nebezpečí nalézá se Větrovec, rychle se rozejel a jedním zamávnutím meče lupičovi ruku uťal.

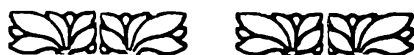
Zatím vzpamatovali se i všichni ostatní křižáci. Rychle se seřadili a útokem hnali proti lupičům, k nimž v té chvíli přidali se všichni jejich dosavadní vůdové. Nastal boj na život a na smrt.

Dlouho útočili lupiči na křižáckou družinu, ale tato držela se statečně. Za boje svých soudruhů vyprostil se Větrovec z pod koně, vsedl naň a spěšně jako pravý hrdina rozejel se do řad nepřátel.

Lupiči vidouce, že křižáků nepřemohou, že spíše sami mohli by podlehnouti, uznali, že bude lépe zachrániti se. Proto dali se na útěk.

Nikdo jich nepronásledoval. Křižáci volným ale obezřelým krokem dali se ku předu, doufajíce, že šťastně naleznou nějaké vhodné místo, na němž by mohli přenocovati a také je našli.

(Pokračování.)

O vidličce.

Napsal Jan Beneš.

byčej při jídle užívati vidličky není tak starý, jak by se nám zdálo. Ještě v XV století bývala vidlička něco velice vzácného a téměř podivuhodného. Tehdá lidé měli sice nože, když jedli, avšak vidličku bychom byli marně hledali. Při požívání masa uřízl si

každý kus podle libosti z celé pečeně, rozkrájel na menší kousky a dával je prsty do úst. V XVI. století sepsal kdosi v knize všelijaké rady, jak by se měl člověk při jídle chovati, aby to nevypadalo tak hrubě jako asi u Turků. V tomto spise se dočítáme, že není slušno, aby si někdo, když pomocí prstů něco jí, tyto otíral o vestu nebo o kabát! Teprve 50 let později jeden kronikář ve svém díle napsal, že někdo vynalezl vidličku a že se již více nejídá pouhými prsty, nýbrž vidličkou.

Sirotkům.

Jak kvítka v stráni osamělá
jsou sirotkové v světě,
jak opuštěný keřík v plotě,
kdy vše se směje v kvěť.

Jak hrušeň v široširé pláni,
jak ptáče v kruté zimě,
jak v cestu tvrdou odhozené
za jara drobné símě.

Kéž srdce tvoje pro sirotu
vždy láskou něžnou dýše
a skytni pomoc, kdy smuten tak
kráčí sám v širé líše.

Vždyť každý skutek pro sirotu
ti v zlatou vpíše knihu
Ten, jenž ti statkem, štěstím žehnal,
bys stíral žalu tíhu.

Edv. Elpl.

○ ○ ○

Zed' nářků v Jerusalemě.

Črta z cest. Napsal Ignát Zháněl.

Každý cestovatel, který navštíví cizí krajiny a vše pozoruje otevřeným okem, najde mnoho nových, zajímavých, nezvyklých věcí. Znal jsem jednoho pána; ten když přišel někam v cizině, pozoroval vždy s největší láskou lid. Pokaždé si vyhledal náměstí i ulice, v nichž se prodávalo. Protože tam přicházelo i mnoho venkovanů, měl vždy mnoho zajímavé látky k studiu.

V Jerusalemě může si bedlivý pozorovatel zrovna oči vykoukati. Zde je vše cizí, nezvyklé. Mnoho vděčné látky nachází v každé ulici, ba skoro u každého domu. Nemíním se tuto zmiňovati o místech, které nám osobou Kristovou jsou nanejvýš památny. Mám nyní něco jiného na mysli.

Kdo by nectil starých lidí? Každý poctivec je proniknut úctou, uvidí-li ctihodného starce, ctihodnou stařenu. A tu jsem nucen vyznati že jsem nikde, kam jsem zabloudil na cestách, neuzřel tolik v pravdě

Zeď nářků.

ušlechtilých postav starých jako v Jerusalemě. Byli sice vesměs židé, což však pranic nevadilo, že jsem pohlížel na ně s úctou i obdivem.

Jak známo, jsou židé roztroušeni po celém světě. Všichni, kteří zachovávají předpisy své víry, touží a z celého srdce si přejí, by mohli umřít a pochováni býti v Jerusalemě. Jerusalemem viděl největší slávu národa židovského: Vždyť nebylo za dávných dob slavnějšího chrámu nad chrám Šalomounův. V Jerusalemě pochováno jest tolik proroků i králů židovských! Uložili je ku spánku věčnému v údolí Josafat, jímž protéká potok Cedron.

Chudí židé bydlící mimo svatou zemi spoří po celý život, by mohli na stará leta se uchýlit do Jerusalema a tam zemřít.

Každý pátek odpoledne a po celou sobotu lze se v Jerusalemě podívat na zbožnost pravověrných židův. Dle své víry očekávají totiž židé teprve Spasitele; po dnešní den nechtějí uznati, že již zde na světě byl a že jest jím náš Ježíš Kristus. Proto shromažďují se židé ve své sváteční dny ku základní zdi, na níž stál kdysi chrám Šalomounův a prosí, by se Bůh smiloval, aby Spasitele seslal.

Kdo přijde do Jerusalema, neopomene navštívit tuto zeď nářků, a podívat se na židy u ní se modlíci. Průvodčí nás vede klikatými,

Žebrák u zdi nářků.

úzkými a špinavými uličkami. Zároveň s námi krácejí četní židé. Jak jsou mnozí z nich ctihodného vzezření! Jak malebně sluší mladému židěti dlouhá sukně, přes níž má navlečený dlouhý, lehký kabát, uprostřed opásaný širokou, barevnou pentlí. Vedle uší visí mu dlouhé copánky vlasův a na hlavě má nízký sametový klobouček. A neptej se, milý čtenáři, jak mu vlají tyto sukně, když se takový mladý židáček dá do útěku anebo když někde na ulici skotačí; tu pak sukénky lítají s ním, jako křídla, div že nevyletí do vzduchu jako nějaký aeroplan. A umí zde ta mládež řvati — až uši zaléhají.

Docházíme ku vysoké zdi, složené z obrovských balvanův. U ní stojí plno starců a stařen, vroucně se modlí buď po paměti anebo

z knížek. Někteří položí se celým tělem na zeď, rukama se na ni spínají, někteří prolévají slzy nad bývalou slávou svého lidu, nad ztroskotáním Jerusalema! Kolik tisíc tisíců židů vykonalo zde již své modlitby? Jak vysoko dosahují ruce lidské, jsou skálotvrdé tyto balvany od ruk na ně se vzpínajících zrovna jako ohlazený.

Byl jsem touto zbožností dojat až k slzám a zle horšil jsem se na jakési cizince, kteří se této vroucí modlitbě jízlivě vysmívali.

Nebyl bych se divil, kdyby je byl některý ze židů, kteří zde seděli na lavičkách a odpočívali po modlitbách, nějak ztrestal.

Bylo mi řečeno, že jest v Jerusalemě v celku na 70 tisíc obyvatel a z nich je prý na 45 tisíc židů. Ponejvíce došli z rakouského Polska a přemnozí z nich jsou pokročilého již věku a přišli sem jen umřít!

o o o

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. Všečetka.

Pohřeb na lodi.

 cestujícím na moři se naskytuje během plavby na lodi mnohdy dosti rozmanitých událostí, působících na mysl různými dojmy. Ve společnosti bodrých spolucestujících jsou veseli a tráví s nimi nejednu chvíli radosti, na niž si dlouho v životě vzpomínají. Za příjemné pohody pozorují krásy moře a obohacují své vědění tím, co vidí i od zkušenějších slyší. V bouři se chvějí hrůzou a strachem před smrtí, která po nich z rozpěněných vln vztahuje ruce.

Událostí, jež rozrušuje mysl všech obyvatel lodi, bývá úmrtí někoho z cestujících. P. Ihle ze Steylské missijní společnosti popisuje pohřeb na lodi takto:¹⁾

Večeře skončila a cestující opouštějí vesele jasně osvětlenou jídelnu. Někteří odcházejí do kužárny ku hře v karty neb jiné zábavě, jiní ubírají se na palubu, aby na straně proti větru chráněné užili večerního chladu.

Během dne se roznesla mezi cestujícími zpráva, že na lodi kdosi zemřel a že bude večer do chladného, mokrého hrobu pochován. Všichni očekávali tudíž, co se bude dít. Tu a tam bylo viděti plavce

¹⁾ St. Miss. B. r. 1910.

upravovati elektrické lampy a několik zřízenců lodních konalo nutné přípravy, jsouc oděno svátečním šatem. Nadešel čas pohřbu.

Lodní hodiny oznámily půl deváté. Skoro všichni cestující se odebrali na zadní část paluby, kde se mělo odehrát smutné divadlo. Někteří snad již viděli pohřeb na širém moři, pro většinu to však bylo novinkou. Parník zmírnil rychlost, než přece byly ještě rozčeřené vlny s hlukem v bok lodní.

Když se všichni seřadili, přišli čtyři silní lodníci a přinesli v plátně zašitou a k prknu přivázanou mrtvolu a položili ji do prostřed vážně přihlížejících diváků. Dáno znamení a sbor hudebníků počal hrát dojemný chorál¹⁾: „Ježíš, má naděje.“ Jaké myšlenky vznikaly při tom v nejednom srdci, snadno si lze představit.

Když dozněly poslední zvuky, vystoupil z řady kněz a stoje u mrtvoly, promluvil několik vážných slov k dojatému shromáždění. Poukázal jasným hlasem na vážnost okamžiku tohoto; upozornil na rozhodnou chvíli smrti, která i jim všem jednou nadejde, kdy i oni budou musit učiniti neodvratný krok do věčnosti. Vyvodil, že hodina ta není tak hroznou, jestli jsme v životě nezapomenuli na Boha a jeho přikázání. Ku konci vyzval všechny k modlitbě za zemřelého. Skončil slovy: „My všichni chceme si povždy pamatovati slova Spasitelova Bďte, neboť nevíte ani dne ani hodiny.“

Po těchto slovech zahrála hudba píseň: „Vše, co Bůh činí, dobře jest.“ Sotva ztichly poslední zvuky, pozvedli oni čtyři šediví nosiči mrtvolu, aby rychle a bez hluku sklouznula do moře. Těžký pád a moře přijalo svou oběť; vlny byly zase jako dříve do lodi a vyšvihovaly se po jejím boku vzhůru, jakoby se chtěly tázati: „Dostaneme ještě nějakou oběť?“ Potom přistoupil kapitán ku knězi, stiskl mu před zástupem na poděkování pravici a udělil krátký rozkaz nejbližší stojícímu důstojníku, načež počal parník opět dřívější rychlostí pokračovati v cestě, jakoby chtěl co nejdříve nahraditi, co zmeškal. Tiše se rozešel zástup, ale událost právě se odehravší nezůstala na obecnstvo bez účinku.

Tážeš se, milý čtenáři, kdo byl onen ubožák, jenž našel hrob na širém moři? Povím ti to. Když parník „Eleonora Wörmann“²⁾ se zastavil v anglickém přístavě Sekondi, u afrického pobřeží, vystoupilo naň několik italských dělníků, kteří tam pracovali ve zlatých dolech. Jeden z nich vyhlížel velmi chorobně. Jednoho dne přišel ke

¹⁾ Chorál = píseň duchovní.

²⁾ Parník ten se plavil z Afriky do Anglie a Brém.

mně jeden z těchto mužů (bylť jsem i já na cestě z Afriky) a ptal se mně, jsem-li knězem. Jestli jsem, abych pý přišel ihned k těžce nemocnému. Snad v něm budil pochybnost o mém povolání vous, který nosíme my missionáři. — Šel jsem s ním okamžitě. Přišel dolů, poznal jsem v nemocném onoho choře vyhlízejícího Italiána. Tázal se mě též, zdali jsem knězem a když jsem přisvědčil, prosil mne, bych jej vyzpovídal. Sám naznával, že smrti neujde. Přijal též sv. pomazání a mohl pak klidně patřiti smrti vstříc.

Třebas zpráva o jeho smrti byla těžkou ránou pro jeho choť, která čekala s pěti dětmi na jeho návrat, bylo jí zajisté nemalou útěchou, že její manžel odešel se světa posílněn sv. svátostmi a tudíž že zemřel šťastně.

Milosrdenství maličkých v Kukátku.

Napsal Jos. Pavlovický.

2. obrázek: Žíznivé napájetí.

U Pazdérku měli nového pasáčka. Odkud přišel? Kousek staré historie. Před lety — dnes už v obci toho nikdo nepamatuje — odstěhoval se jakýsi občan z Horky do světa, zde se tloukl živobytím, jak se dalo, a zemřel, kam sotva kdy noha nějakého Horáka zabloudí. Zůstala po něm dcera a po ní, když uštvána životem předčasně odešla na věčnost, chlapec.

Byl na světě jako prst, holý prst. Co s nim jiného než na obec. Pravda obec Horecká se proti darmojedlíku vzpírala, co mohla, až když nebylo vyhnutí, jel pro něho policajt a ten přivezl obci nevítané nadělení.

Co s hochem? Toť byla palčivá a hlavní otázka, kterou lámaly si starostlivé hlavy obce Horecké. Ku podivu, že odpovědi, které se z rozlámaných hlav vyklubaly, zněly svorně v ten smysl, odbýti hochu co nejlaciněji. Takhle kdyby chlapce vzal někdo do služby. Ale jen kdo?

Konečně soused Pazdérka nadhodil, že třeba on kousek jídla se v domě pro něho vždycky najde, i nějaký starý klúcek, takový světoběžník nemůže sekat parádu, a za to ať pase dobytek. No ne? Škola se mu už odpustí.

Všichni radové přitakali a skoro že měli radost, že tak lacino prokázali dobrodiní — sirotkovi.

Tak vidíme našeho Viléma — jméno měl dosti panské — den jako den za ranního úsvitu s pytlem s hlavy po zádech splývajícím, vyháněti od Pazdérků stádo krav na vzdálené pastvisko. Kus chleba v kapse a bič v ruce, a Vilém má na celý den svobodu. Ta mu byla také nejmilejší v nehostinné domovské obci. A jak by nebyla? Poznal širý svět na svých potulkách, okusil kus nevázaného života a teď má sedět v obci, kde nemá než ústrky a za kamarády němou tvář.

Hoj, bylo mu na pastvě dobře. Usedl na práh návrší pod rozeklanou planou hrušku, kterou, div divoucí, nikdo nevytál, a hleděl přes pastvisko a živná pole k modravým kopcům a záviděl vlaštovicím jejich křídla. Míti je, uletěl by, uletěl jistě. Kam? Což na tom. Jen pryč.

Kdyby alespoň — když neměl křidel — čísti uměl, vypůjčil by si knihy o cizích zemích a četl by celou duší o tom, po čem toužil. A tu zase záviděl těm kravkám, že jsou tak hloupé jako on a při tom spokojené s kusem suché trávy, protože nepřemýšlí...

Jednoho dne, slunce pražilo jako roztavené, usadil se Vilém pod šípkový keř u chodníku vedoucího přes kopec do Planičky, sousední obce Horecké. Kravky ležely opodál, nechtělo se jim horkem ani pásti. Jen líně přežvykovaly. Neutekou, myslil si Vilém, a oddal se sladké, ospalé línosti také.

Najednou probudí ho kroky, šoupavé, klouzavé kroky. Co to? Vyrazí oči. Před ním babička jako věchýtek, podpírá se o berličku, už sotva na nohou stojí.

„Synáčku, pro Boha tě prosím, pomoz mně sednout si, sic se svalím.“ Vilém vyskočil, pomohl stařence do chatrného stínu na svoje místo, ale sám se také ihned překotil, a tlačil se pod keř, aby alespoň hlavu ukryl před žhavými paprsky slunečními.

„Synáčku, pila bych,“ vyrazily slepené, oprýskané pysky stařeniny.

Vilém zabloudil očima pod kopec, kde byla studánka, ale to je kus světa v dnešním úpalu „Tam dole je studánka,“ povídal.

„I já vím o ní synáčku, jenom že k ní nedojdu, zhynu, zhořím... pro Boha, smiluj se.“

Okamžik cítil Vilém v duši své jakési hořko. On, který milosrdenství nepoznal, ani lásky, jen ústrků, křivdy, nespravedlnosti, má se trmácet kus cesty s kopce dolů a zase sem nahoru, proč a zač?

Ale tato hořkost trvala opravdu jen okamžik.

Oh, ví, jak bolí strádání — a již pelášil chodníkem dolů, že si musel přidržovat svůj děravý filcák, aby mu nesletěl s hlavy. V oka-

mžiku byl u studánky a — teď byla dobrá rada drahá. Do čeho nabrat vody? Hrnku neměl, ani škeble tu nebylo.

Stál bezradně nad čerstvou, čistou vodou, v níž se obrazil jeho obraz.

„Toto!“ pleskl si do stehén. Vždyť má klobouk, jen že díravý. Nic nevadí, stiskne díry oběma rukama, snad všechna voda nevyteče, ostatně bude utíkat.

Honem sundal klobouk a znalecky prohlédl jeho ventilace: tu velkou díru na vršku stiskne prsty do dlaně, do té menší vrazí palec a ostatní dvě, tři, obslouží pravou rukou; snad to půjde.

Nabral vody a — pane — šlo to, jen že z klobouku ven. Ja, kamení byl by mohl ještě nosit v tomhle klobouku, snad i písek, třeba už hůř, ale vodu, kde pak! ta je příliš řídká; než se nadál, byla venku, měl jí plné rukávy.

Poškrabal se za ušima, pak napnul širák na koleno, aby dostal původní tvar, nadstavil ho proti slunci a prohlížel i z vnitřku ošemetné díry. Už to jinak nepůjde, než celý vnitřek otočit, pevně sevřít a nabrat vody jenom do prostory, co obnáší střecha. Vida, kápl na to, voda se držela. Teď do noh!

Uřícený přihnál se k stařence, která chtivě vypila krápotu, co donesl. „Synáčku, ještě trochu...“

Vilém běžel po druhé — po chvíli po třetí — a kolikrát běžel potom ještě více, zdála se mu ta práce snadnější, tak ho blažil jeho dobrý skutek.

Podvečer pomáhal stařence při chůzi do Horky. Ulevilo se jí čerstvou vodou, ale valně jí nebylo. Byla už příliš stará, vetchá i chorá.

Druhého dne šel k ní do pastoušky pan farář s Pánem Bohem a dlouho nějak u ní pobyl.

Zemřela ještě téhož dne a dne třetího byla pohřbena jako žebráčka tiše mezi chudými obyvateli hřbitova.

V neděli po té objednal si pan farář Viléma na faru. Vilém přišel, políbil knězi ruku a čekal, co bude. Že by čekal něco dobrého, ani mu nenapadlo, třeba že mu svědomí nic nevytýkalo.

Pan farář chodil chvíli po pokoji, pak se postavil před ním, pohladil — Vilém se zapálil jako pivoňka — jeho rozkořipanou hlavu a pravil: „Žádný dobrý skutek nezůstane bez odměny, ani kapka chladné vody, kterou dáme žíznivému ve Jménu Páně. Od prázdnin budeš chodit do školy, ale pospíšíš si s učením, máš už jen rok do čtrnácti, rozumíš?“

Vilém horlivě přikývl.
 „Po roce půjdeš na řemeslo.“
 Vilém zase přitakal.
 „Čím pak bys takhle chtěl být?“
 „Kloboučníkem,“ vyhrklo z Viléma bez rozmýšlení.
 Kněz se usmál. „Budiž. Ale ať děláš dobré zboží!“ pravil a klepl do dřevěného tilcáku, který Vilém držel v rukou.
 Hoch byl po druhé jako pivoňka.
 „Pro začátek máš u mne malý kapitál. Víš od koho?“
 Vilém zakroutil hlavou, že neví.
 „Tož, abys věděl. Ta žebračka, které jsi donesl vody, když nemocí a žízni takřka zmírala, odkázala tobě za to svých vyžebnaných a ušetřených pár zlatých. Tak. Teď to víš. Ale pro život si pamatuj, že za každý dobrý skutek nedostane se člověku hned — jako tobě — odměny na světě, ten hlavní kapitál ukládá se nám — na věčnosti.

Drozdova píšťalka.

Po svém milém
 po tatíčku
 zdědil jsem já
 píšťaličku,

plnou kouzla,
 přetajemnou,
 která lítá
 stále se mnou.

I když skončím
 píseň rázem,
 nespadne mně
 nikdy na zem.

Snadno se s ní
 v houští skryji,
 zapomenout
 nelze mi ji.

rozejásá a
 rozezpívá
 a s ním též i
 rodná niva!

Měsíček když
 večer láká,
 zapískám mu
 rejdiváka,

i když slunce
 zlatem hoří,
 nástroj můj se
 rozhovoří,

Viola z Prácheňska.

Květiny za oknem.

Napsal A. B. Šťastný.

Rodiče desítileté Mařenky přestěhovali se v únoru do nového bytu, jenž nalézal se v odlehlé uličce podskalské, nyní již zrušené.

Byt byl maličký; sestával z nepatrné kuchyňky, do které vcházelo se s pavlače, opatřené dřevěnými sloupy a podobným pažením. Jediné okno pokojíku bylo obráceno do křivolaké uličky, ve které bylo jen několik starých, schátralých domků. Ostatek vyplňovaly dřevařské ohrady.

Zed' nářků.

Rodiče Mařenky libovali si, že našli byt tak světlý. Od rána do poledne svítilo slunce do pokojíku; odpoledne pak vysílalo paprsky do kuchyně. Až dosud obývali přízemní byt v Židovském městě, temný, vlhký a studený.

„Měli bychom si dáti na jaře za okno květiny,“ prohodila paní Vavrušková, matka Mařenčina. „Venku mrzne, všude plno sněhu — a zde za oknem je tak teploučko!“ Byl totiž jasný den, obloha modrá, a na ní zářilo slunce, jehož paprsky plným proudem padaly zavřeným oknem do pokojíku.

Mařenka slyšela matčinu řeč, a vštípila si ji v paměť. Milovala květiny, a vždy ve starém bytě litovala, že jich tam nemůže pěstovati. Měli jich tehdy několik, však znenáhla zhynuly nedostatkem světla.

Nastalo jaro — paní Vavrušková, příliš zaměstnána prací, kterou usnadňovala živobytí rodiny, na květiny úplně zapomněla.

Mařenka však stále pomýšlela na zahrádku za oknem. Kdysi našla ve vedlejší uličce na hromadě kamení a cihel několik květníků naplněných vyprahlou zemí, ze které smutně trčely uschlé květiny. Jejich majetník patrně přes zimu špatně si jich hleděl, takže zahynuly a potom byly i s květníky vyhozeny na rumiště.

Mařenka hned si vzpomněla, že by mohla těchto květníků dobře upotřebiti. Zanesla je domů, a s pomocí matčinou vyčistila hlíněné nádoby, když byla vypotřebovanou již zemi vysypala.

„V té by se ti květiny špatně dařily!“ tvrdila matka. „Musíš si dříve opatřiti dobrou prst, chceš-li něco vypěstovati. Dojdi si do emauzského kláštera a popros nábožného bratra, aby ti přepustil trochu prsti. Jistě ti vyhoví!“

Mařenka vzala košík a pospíšila do zelnářské zahrady při klášteře. Staříčkový mnich s úsměvem vyslechl její prosbu a naplnil jí košík zemí. Vesele pospíchala Mařenka domů, a zde naplnila květníky čerstvou prstí.

„Zemí již máme; teď jen ještě květiny!“ řekla paní Vavrušková.

Ještě téhož dne obdržela od sousedky řízek fuksie, který zasadila do květníku a rostlinku překlátila sklenicí, aby mohla spíše zakořeniti.

Židovský učitel zákona.

Jerusalemský žid.

A když prohlížela suché květiny, jež byla Mařenka v hrncích přinesla a které byly pohozeny v truhlíku na uhlí, poznala, že jedna pelargonie jest nad kořeny ještě zelená a že zde z ní vyráží malý lístek. Ořezala tedy všechny suché části a zbyteček vsadila do prsti.

„Snad se ještě ujme!“ těšila se.

Mařenka nyní kde kterou spolužačku prosila o řízek či výhonek některé květiny anebo aspoň o semínka.

Než uplynul týden, bylo okno plné květníků, neboť paní Vavrušková tu a tam ještě nějaký sehnala.

V některých květnících již se pěkně zelenaly květiny, jichž řízky podařilo se jí získati — odumírající pelargonie také se ujala! Do ostatních vložila Mařenka různá semena, jako: měsíčky, řeřišnice, balzaminy, bazalky, resedy. Měla také zasázeny fazole.

Pečlivě zalévala svou zahrádku, již vhodná poloha — ranší slunce — velice svědčila. Teplé paprsky vytáhly z nabotnalých semen útlé rostlinky, jež prodraly se prstí na světlo.

Mařenka měla ze své zahrádky nesmírnou radost, Znenáhla přibýly další květiny, pro které však nebylo na okně již místa.

Pan Vavruška zhotovil tedy dřevěný stupňovitý podstavec, jenž brzy byl plný. A ještě bylo nutno některé květiny umístiti na malých podstavcích, jež otec upevnil na zdi mezi okny. Zahrádce Mařenčině dařilo se utěšeně. Dočkala se prvních poupat a brzy i kvítků.

Rozkošný byl pohled na okno, kde ze svěží zeleně listů vykukovaly květy bílé, růžové, červené, žluté, modré, fialové.

Po zdích v okně vinuly se na napjatých šňůrkách kvetoucí fazole, jež se tří stran vroubily okno jako rámcem. Nejniže bujely dolů splývající řeřišnice s květy červenými a žlutými. Mezi nimi byly vonné bazalky, s drobnými bílými kvítky. Na dolejších stupínku umístěny fuksie, jejichž květy vyznačovaly se barvou buď zcela červenou nebo červenou a bílou, též modrou a červenou.

V jejich stínu kvetly žluté měsíčky a vonné resedy. Nejvýše nalézaly se červené i bílé pelargonie a šťavnaté balzaminy s květy růžovými, nachovými a bílými. Podstavce na zdi mezi okny nesly květníky s visutou fuksií břečtanolistou.

Kdo šel okolo domku, každý všiml si okna bytu Vavruškových a každému líbila se tato zahrádka za oknem.

Nejvíce radosti však z ní měla Mařenka. Ve volných chvílích zaměstnávala se svými květinami, odstraňujíc uvadlé nebo suché listy a kvítky, ve vhodnou dobu zemi zalévajíc.

Otec opatřil jí malou dřevěnou stříkačku, kterou občas — když právě nikdo nešel po ulici — květiny své kropila.

Zahrádka Mařenčina měla stále dosti vzduchu, neboť okno zvenčí bylo ustavičně otevřeno. Nastalo-li chladnější počasí nebo za velkého deště zavírala se okna jen vnitřní.

Když toho roku sneslo se první krupobití nad Podskalím, Mařenka byla plna strachu o své květiny, aby jich kroupy nepoškodily. Honem chtěla je snést do světnice, zejména z okna splývající řeišnice.

Však otec ji utěšil.

Jerusalemští židé.

Neboj se o květiny. Na ně se kroupy nedostanou! Zbytečně bychom potrhali do sebe zapletené řeišnice, a tím bychom jim uškodili více než kroupy! Mařenka důvěřovala otci; přece však nehnula se od okna a s tlukoucím srdcem naslouchala rachotu sy-poucích se krup. Tu a tam zaletěl drobný kousek ledu mezi květiny — to však bylo vše. Krupobití odrazilo se od střechy domu, značně do ulice přesahující.

Měkteré spolužačky Mařenčiny přišly se podívat na její zahrádku, a všem se líbila. Často bavily se pozorováním motýlků, kteří i přilákání vůní květin, usedli na květy, aby se osvěžili sladkou šťávou. Kdysi šla okolo domku slečna učitelka Mařenčina, provázena několika žačkami. Její zrak se zálibou spočinul na krásných květinách.

Jerusalemský žid.

„Nemýlím-li se, v tomto domě bydlí Vavrušková,“ obrátila se k žačkám.

„Ano, slečno; to jsou její květiny,“ odpověděla jedna dívka. „Vavrušková sama si je pěstuje. Ona má květiny ráda.“

„Vavrušková je hodná dívka,“ řekla učitelka. „Dobře se učí a nikoho nezarmoutí. Těší mne, že si tolik všímá přírody. Pěstování květin jest ušlechtilou zábavou. Kéž by bylo u nás co nejvíce podobných zahrádek! Jak by tím získal vzhled i starých sešlých budov!“

Kdysi přišlo do ulice několik pánů. Jeden držel v ruce arch papíru a tužku. Všichni zahleděli se na květiny v okně a pochvalně kývali hlavou. Potom spolu tiše pohovořili, načež pán s archem něco si zapsal.

O prázdninách přiběhla k Vavruškovům sousedka, držíc v ruce dnešní nedělní noviny.

„Četli jste již?“ otázala se.

Vavruška s údivem zavrtěl hlavou.

„Nekupujeme novin,“ odvětil. „Co se vlastně stalo?“

„Vaše Mařenka dostala vyznamenání!“ vyhrkla sousedka.

„Naše Mařenka? A proč? Od koho?“ vyzvídali překvapení rodiče.

„Přečtěte si to!“ řekla sousedka a podala Vavruškově noviny.

Otec Mařenčin četl, že okrašlovací spolek vyzval letošního roku obyvatelstvo Prahy, aby okna svých bytů, balkony a podobné co nejhojněji zdobilo květinami. Za nejlepší výzdobu dostane se pěstitelům cenných odměn, aby se tak spíše povzbudil zájem pro pěstování květin. Došlo ke dvěma stům přihlášek; odměny určeny těmto pěstitelům:

Nyní následovala jména s označením odměny. A mezi nimi četl Vavruška: „Marie Vavrušková, žákyně 4. třídy školy obecné, bytem v č. p. 325, skvostně vázanou knihu o květinách.“

Vavruška stále vrtěl hlavou.

„Vždyť ale naše Mařenka nikde se nepřihlásila! My jsme o tom spolku do dnešního dne vůbec nevěděli.“

Hovořili o tom dlouho, ale nedovedli si vysvětliti, kterak pání ze spolku zvěděli o Mařenčiných květinách.

Vavruška přečetl ještě jednou zprávu v novinách, načež si zapsal, kde lze se přihlásiti o vydání cen.

Příštího dne vydala se tam Vavrušková s Mařenkou, obě svátečně ustrojeny. Mařenka vzala s sebou své školní vysvědčení.

V kanceláři ptala se Vavrušková, kterak její dceruška dostala se mezi vyznamenané, když přece se nepřihlásila!

Přítomný zde starý pán nahlédl do listin a řekl s úsměvem: „Přihlásila ji bez vašeho vědomí její slečna učitelka. Viděli jsme Mařenčiny květiny a nemohli jsme jinak, než horlivou pěstitelku odměniti.“

Odevzdal Mařence skvostně vázanou kniku a vyslechnuv její prostý dík, pohladil jí vlásy a řekl: „Měj vždy ráda květiny, pečuj o ně, a příštím rokem přihlas se už sama!“

S velikou radostí vracela se Mařenka domů, odnášejíc krásnou knihu, jež bude jí vždy milou upomínkou.

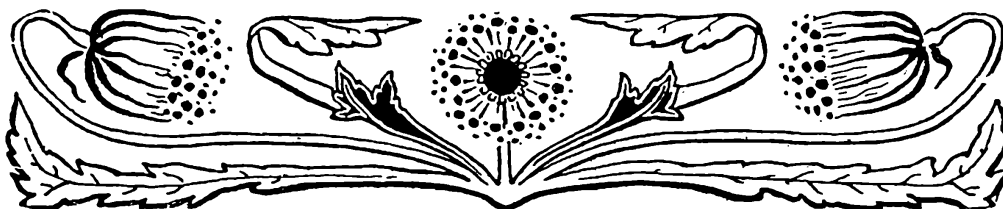
Když slunečko z jara svítí.

Když slunečko z jara svítí
do běloučkých strání,
tu hrkotem dolů svahem
vodička uhání.

Bílý snížek na sluníčku
v tisíc kapek taje,
o kaménky v cestě zvoní,
sedm barev hraje.

A z těch barev kvítí pučí
pro vše louky v kraji
a v těch kapkách tolik písní,
co jich ptáčky znají.

O. Rajská.

Motýli pochoutkou australských domorodců.

Napsal Jan Beneš.

Snad již každý z vás, milé dívky, slyšel o lidech, že polykal meče a šavle, že jedli oheň, avšak dosud bylo neznámo, že jsou i lidé, jimžto bývá motýl pravou pochoutkou. Jsouť v Australii lidé domorodci, kteří se živí za horkých letních měsíců skoro výhradně motýli. Zvířátka tato, která se vyskytují v obrovském počtu v horských krajinách australských, se chytají po milionech a jsou pak pokrmem obyvatelstva. Celé hony na tuto novou „zvěř“ tam bývají. Jako mûry a jepice se dávají přilákat světlem lamp, tak i motýli vlétají do ohňů za tím účelem již připravených a padají udušení plyny. Pak bývají sbíráni do košů a pytlů a dají se do pecí, aby vyschli; v sítěch řádně od zčernalých křidélek očištění jsou motýli již jako pokrm upraveni. Přejeme domorodcům dobré chutnání.

Střez se hříchu!

Není místa zdravého
na Kristově těle,
poseto již ranami,
zkrvácené celé...

Ā proč také bolesti
syn Boží as snáší?
To za hříchy za naše,
to pro duši naši!

Āch, jak hrozný před Bohem
hřích se jevit musí,
když syn Boží takové
muky za něj zkusí!

Ā jak drahou, vzácnou tu
duše musí býti,
když na kříži potupném
volí za ni pníti!

Střez se tedy bedlivě
hříchu kruté zloby
a své duše pamětliv
každé budiž doby!

Prokop Zalešl.

HÁDANKY A REBUSY

1. Královská procházka.

	p	V	i	n	
i	a	r	e	s	p
v	c	á	s	a	e
ě	d	í	j	a	š
	n	ě	n	e	

2. Čtvercovka.

a	a	a	a
a	a	a	a
m	p	p	r
r	s	t	v

Pomůcka
učebná;
člen divokého
národa;
část nohy;
cizokrajný
pták.

3. Doplnovačka.

á	+	n
o	+	e
l	+	v
a	+	k
í	+	e
r	+	t
a	+	í
r	+	h
a	+	e
r	+	s

Doplňte slova tak, aby písmena na místě křížků shora dolů čtena dala to, nač se těšíme. — Význam slov: nerost, část stromu, strom, brouk, město, ostrov, hlodavec, město, mužské jméno, druh obilný.

4. Číselky.

1234 jiné jméno měsíce,
3214 ze set činí tisíce.

5. Hádanky.

a)

S „o“ v bahně rád se brodí,
s „á“ k masu zvlášť se hodí,

b)

S „ch“ hbitě po vodě plove,
s „š“ nádržka vodní slove,
s „m“ se žárem rozžhavují,
mrazivé když větry dují.

Rebusy.

6.

Kam
hřeb' jí

7.

Á K
1

8.

čko čko
čko čko
čko E čko
čko čko
čko čko

9.

S S s K

10.

24 hodin

Ě T

11.

R^a obec

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří zašlou svá rozluštění nejdéle do 15. března 1912 redakci „Anděla Strážného“ v Brně, Biskupská ul. 1., obdrží odměnou pěknou knihu. — Na později došlá rozluštění nelze čteně brát. Luštitelé, udávejte přesné adresy, zvláště ulici a číslo domu!

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 6.

1. Říkadlo: Leze žába do bezu, já tam za ní polezu, kudy ona, tudy já, až ji chytnu, bude má. — 2. a) holka, polka, b) rubín, rabín, c) soda, socha, sova. — 3. Kočka, včela, holub, bratr, šakal, olovo, kavka, líska, sokol, skýva — Čelakovský. — 4. a) Cep, pec, b) Lipník, pilník. — 5. Letopočet. — 6. Veverka. — 7. V ú.e je mnoho včel. — 8. Vůz mívá 4 kola. — 9. Čtyři oči více vidí než dvě.

OBSAH:

Na jaře. Báseň od Edvarda Elpla — Sirotek Jeník. Obrázek z dětských let. Napsal V. H. Mýtský. — Kalendář. Báseň od J. Sychry. — Koláč. Napsal Jan Beneš. — Písnička. Báseň od P. Janovského. — Anežčin kanárek. Napsal Ignát Zháněl. (S obr.) — Za vznešeným cílem. Historická povídka ze 13. století. Napsal Luděk Novák. Pokrač. (S obr.) — O vidličce. Napsal Jan Beneš. — Sirotkům. Báseň od Edv. Elpla. — Zeď nářků v Jerusalemě. Črta z cest Napsal Ignát Zháněl. (Se 7 obr.) — Obrázky z katolických missií. Podává Fr. Všetečka. — Milosrdenství maličkých v Kukátku. Napsal Jos. Pavlovický. — Drozdova píšťalka. Báseň od Violy z Prácheňska. — Květiny za oknem. Napsal A. B. Šťastný. — Když slunečko z jara svítí. Báseň od O. Rajske. — Motýli pochoutkou australských domorodců. Napsal J. Beneš. — Střez se hříchu. Báseň od Prokopa Zaletěla. — Hádanky a rebusy.

Za obsah odpovídá JAN DVOŘÁČEK, učitel v Brně. — Vydává svým tiskem a nákladem benediktínská knihtiskárna v Brně.

Jar. Drahorad, Jiří Kopečný, Jiří Macoun, Boh. Kanta, Václ. Boháč, Josef Tichý, Jos. Němeček*, Frant. Wiesner, Hermína Tábořská, Al. Šteidllová, Bedř. Pelzbauer, Mar. Baumruková. — V K o n i c i : Fr. Muzikant, Josef Pazdera. — V K o ŝ u ŝ a n e c h : Jos. Halenka, Josef Lysický. — V K o ŝ u ŝ i c í c h : Josef Forejt, Lad. Žoubra, Rud. Tureček, Josef Laštuvka. — V K o c h a n o v ě : Ludvík Hladík, Anežka Dočekalová, Jan Toman. — V K o s t e l c i : Anežka Kaštilová, Bohumila Bílá. — V K o t v r d o v i c í c h : Mař. Kučerová*. — V K r á l. P o l i : Libor Görlich, Otmar Špička (Snad již došla! Srdečný pozdrav!), Jar. Frank*, Jan Pospíšil. — V K r á l. D v o ř e : Karel Herink, Mar. Vondrová, Zdeněk Čermáková. — V K r á l. V í n o h r a d e c h : Mar. Melzerová, Hel. Eliášová. — V K r a s i l o v ě : Bož. Hosmanová, Leop. Skalický, Frant. Kliyan, Mar. Sadlíková, A. Němcová, Václ. Duba, Frant. Kubička, Bož. Boudová*, B. Školová, Bož. Hejtmánková, Anna Kolářová, Anna Černíková*. — V K r á s n ě : Jan Holešovský. — V K r o m ě ř í ž i : Jan Novosad, Jos. Hudeček*, Jos. Zeman. — V K u t n ě H o ř e : Marie Muttrová. — V K y l e ŝ o v i c í c h : Rud. Gebauer. — V K v a s e j o v i c í c h : Frant. Jalovecká, Václ. Sosnovec, Ant. Matějčková, Mar. Chybová. — V K v a s i c í c h : Jar. Kotásek. — V L a n ŝ h o t ě : Roz. Benešová. — V L a n ŝ t o r f ě : Frant. Dostál. — V L e n e ŝ i c í c h : J. Čáp*. — V L h o t ě V o l a v ě : Marie Patočková. — V e L h o t c e : Frant. Hruboš. — V e L h o t i c í c h : Karel Řídký. — V L í ŝ n i : Tonča Konvalinková, Bož. Kosová, Jos. Mlčoch, Frant. Kašparcová, Heřman Kříž, Mařenka a Elinka Šťastných*, Ter. Poláčková, Mař. Sobotková, Eva Černá, Mař. Elplová, Mil. Fidlerová. — V L o u k o v ě : Boh. Vaněk. — V L y s i c í c h : Frant. Adámek, Fr. Pavelka, Ant. Morán* (Poněvadž jsi neměl hvězdičky!), Frant. Vítek. — V M a l o m ě ř i c í c h : Jos. Chromček, Ant. Řezáč. — V M e n h a r t i c í c h : Marie Jedrová. — V M ě r o v i c í c h : Alfr. Neradil. — V M i c h o v c e : Josef Brožek (Dík! Podobně!). — V M í c h o v ě : Albert Klimč. — V M i l e t í n ě : Frant. Šenk. — V M n i c h. H r a d i ŝ t i : Emilie Berglová. — V M o h e l n u : M. Brzobohatý (pozdravuje p. Kočiáka). — V M o r. O ŝ t r a v ě : Frant. Biolek. — V M o s t k o v i c í c h : Frant. Kravák, Ant. Štolfa, Jan Šubert. — V M u ŝ e t i c í c h : Josef Vaníček, Ant. Peloušek*. — V N á k l e : Žofie Spurná, Rudolf Procházka, Josef Běhal, Mar. Růžicková, A. Vodičková, Antonín Směšný, Frant. Kameníčková, Filka Obšilová, Adolf a Flor. Navrátilovi. — V N a p a j e d l í c h : Ant. a Rafael Keprtovi*, Jar. Marcaník, Roz. Holubová, Mar. Košutová, Vinc. Dvořák, Stanislav Adam, Josef Kudlík, ? bez podpisu. — V N e d v ě d i c i : R. Švábenský, Rom. Kolbábek. — V N e t o l i c í c h : A. Můgová, Kar. Malý. — V N e v e k l o v ě : Jan Pecháč. — V N e z a m y s l i c í c h : Julie Zaoralová, Al. Tichý*. — V N i v n i c i : Frant. Bršlica. — V N o v ě D ě d i n ě : Frant. Potočný, Jos. Galatik. — V N o v. V e s e l í : Ludvík Irmásek, Josef Sobotka*. — V N o v o s a d e c h : Al. Čepl. — V O l o m o u c i : Vlad. Hambálek, Jar. Ilgner, Vlasta Bubíková, Miloš Hublík, Vojt. Pilný, Růž. Hallamová, Leop. Cink, Jar. Navrátil, Anna Srovnalová, Ant. Kubis, Jan Klíš*, Mil. Vacová, Ant. Grasse (Byla odeslána!), Kar. Hapala, Kar. Leibner, And. Divinová. — V O p a v ě : Josef Rusek. — V O p a t o v i c í c h : Jan Urbánek. — V O s t r o v a č i c í c h : Leop. Mareček, Frant. Prokeš, Jindřich Svítal. — V O s t r o v ě : Josef Flek, Eduard Flek, Jos. Kučera, Břet. Švéda, Marie Fleková, Frant. Němec. — V O s v ě t í m a n e c h : Julie a František Tichý. — V O t r o k o v i c í c h : Mar. Pospíšilová, Žof. Skybová, Frant. Morávková, Frant. Bučíková. — V P l z n i : Marie Glückseligová*, chovanky ústavu „Školních sester“. — V P o d o l í : Karel Chlup, Růž. Poláčková, Ant. Staněk, Jan Vlček, Mar. Pastýřková, Ant. Boček, Anna Drlíková*, Marie Musilová, Růžena Malíková. — V P o l a n c e : Mil. Vítková. — V P o l e h r a d i c í c h : Zdeněk Omasta. — V P o l i c ě : Josef Friedl, Krist. Smejkalová. — V P o s t ř e l m o v ě : F. Fojtová (Díky! pozdrav!). — V P r a z e : B. Kopěentová, B. Krausová, Elinka Ulrichová, Jiří Tatzauer. — V P r o s k o v i c í c h : Sl. správa školy. — V P r o s t ě j o v ě : síc. Jen. Götzová, Olga Malendová, Josefa Zdražilová, Marie Niederlová, Mar. Šoupalová, Anna Přikrylová, Marie Drmolová, M. Kratochvílová, Marie Mrázková, Marie Vemolová, Heřma Bezděková*. — V P ř e d m ě ř i c í c h : Věk. Valtová (Těž srd. pozdrav!). — V P ř e m y s l o v i c í c h : Frant. Miler, Rud. Skládal, Oldř. Přikryl, Met. Hrabal. — V P ř e r o v ě : Marie Sekerová. — V P ř í b r a m i : Jar. Klčbek. — V P ř í k a z e c h : Marie Coufalová, Josef Květoň, Frant. Zlámalová (Pozdrav!), Vlad. Coufal. — V P ř i s n o t i c í c h : Jan Lang, Josef Měřínský (č. 68). — V P u s t i m ě ř i : Mar. Sedláčková. — V P y ŝ e l u : Josef Tůma. — V R a č e r o v i c í c h : Hedv. Svobodová. — V R a d o m y ŝ l i : Otilie Lísková. — V R a d o n i c í c h : Vojt. Kašpárek, Antonín Kašpárek, Frant. Kašpárek, Václ. Kladivo. — V R a d o t í n ě : Fr. Míškova*. — V R o h o z n ě : Frant. Válek. — V R o k e t n i c : Václ. Pálenský. — V R o s e n -

bčrku Frant. Černá, Barbora Ježková, Frant. Petzla*, Frant. Mulíček. — V Roštíně Josef Borovička, C. Peková, Al. Kvasničková, Jos. Loučka, Alois Lukáš*. — V Rybníčku: Klauda Nikodýmová. — Ve Sčechově: Richard Sedláček. — V Sedlci: Jan Šartner, Fr. Krtíl, Kar. Hořícký, Mäna Klajnová, Mař. Dušková, Bož. Vanišová, Anna Holubovská, Pep. Holubovská, Jenda Grüner, Josef Šímek, Václ. Vaniš (Srd. pozdrav!). — V Sedlicích: Václ. Pancer. — V Sikorci: Jos. Kutáč. — Na Skalce: Frant. Marek. — Ve Skoronících: Frant. Vašíček. — Ve Sloupnici: Mař. Breichová. — V Sokolím: Jar. Švaříček, Jos. Krejčí*. — Ve Staré Vsi: Frant. Škubalová, Anežka Hradilíková. — Ve Střebčeticích Ant. Kotásek, Jos. Chytil. — Ve Strílkách: Mar. Kyselová, F. Kousek, F. Kokeš, J. Posolda*, J. Šicha, K. Matisová, P. Matoušková, K. Jabůrková, J. Čihanková, A. Novotná, A. Ševčík, Řehoř Žížlavský. — V Syrovicích: Lad. Stoklásek, Gertr. Buršíková, Jan Štastný, Ed. Janek, Klem. Štastný*, Anast. Peloušková, M. Apetaurová (Srd. dík! Podobné!). — Ve Šlapanicích: Karel Šedý. — Ve Štěpánově: Marie Hošková, Jana Žáčková, Ludm. Jiroušková. — Ve Štramberku Josef Hykel, Al. Socha, Jan Sopuch, Karel Jašek. — V Tabarkách: Ir. Kocholetá. — V Tišnově: Tom. Hejl. — V Trávníku: Al. Čapka. — V Třebíči: Jan Hruběš, Frant. Hašek, Josef Vybíral, Jan Zimola, Růž. Černá, Petr Smejkal, Frant. Novotný, V. Korec*, Ant. Motáček, Fr. Švábeníková, Emma Nečesaná, Karel Kabátek, Josef Vávra, Marie Dušková, Mař. Sedláková*. — V Třeboni: T. Valentová, Lid. Pospíšilová, K. Petříková, Ola Tůmová, S. Dvořáková, Ver. Hodiánková, A. Šiřišťová, M. Hamrová, A. Bažilová. — V Turnově: František Janků. — V Újezdě: Josef Šobán, Jan Lekeš, Jan Červenka, Josef Ďurďa, Josef Šmíd*. — V Újezdci: P. Zelinka, Anna Šimíková, Frant. Lupač, Alex. Dvořan. — Ve Vážanech: Ant. Soják. — Ve Velisi: Vdp. P. Jan Kabeš. — Ve Vítkovicích: Bohuš Karel. — Ve Vel. Lhotě: Stan. Doležal. — Ve Vel. Pavlovicích: Anděla Komosná, And. Kučerková, Pavel Švásta, Em. Valůšek, Josef Prát, Frant. Suský, Josef Matějka, Joh. Veverková*, Frant. Nesvadba. — Ve Vitonicích: Stan. Zámorský, Lud. Zaorálková, C. Červíková. — Ve Vostopovicích: Jan Kroupa. — Ve Vranovicích: Ludv. Lorenc, Met. Novák. — V Zástřizli: Just. Chmelaříková, Frant. Ptáček, Vlad. Lokajíček, Karel Kolařík, Alois Ludva. — Ve Zbejšově: Anna Jakešová, Marie Kozlová. — Ve Zlíně: Jindř. Blažek*, Ot. Krajča. — Ve Žbaničích: Jan Slavík. — V Želči: Karel Novotný. — V Želetavě: Frant. Dostál, Josef Novák, Josef Sedlák, Jan Nechvátal. — V Žerotíně: Blaž. Sedláčková. — V Židenicích: Felicita Daňková. — V Žižkově: Vlad. Wackershauser. — V Životicích Flor. Nováková*.

Krkonošský tkalcovský spolek

v HRONOVĚ č. 574, Čechy,

„VZÁJEMNOST“

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte 1 balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, učitel v Brně.

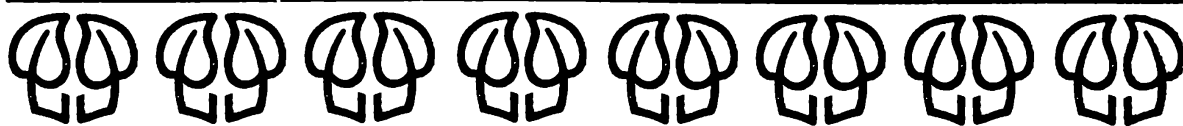
Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,

Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 7. zaslali:

V Archlebově: Alžb. Strmisková. V Bělohradě: Jos. Malinský. V Bernaticích: Mir. Kunetka, Frant. Hanzelka. V Berouně: Zdenka Jarchovská. V Blovicích: Jan Motejzík. V Bránkách: Frant. Vaculíková, Jan Cahlík, Lad. Bazalka, Frant. Pečenka. V Brně: Jan Hnilica, Frant. Paták, Mar. Koláčková, Karel Holzer, Adéla Vaňková, Kar. Fridrich, Leop. Němcová, Jos. Prosecký, Lad. Ventruba, Kar. Dohnálek, Rob. Mráz, Kar. Drábek*, Václ. Skládanka. V Brodku: Sigmund Kvapil, Frant. Svozil, Jos. Přidal. V Brušperku: J. Malinovský, Jul. Vantuchová, Jan Špaček, Joh. Koválová, Ida Seltenreichová, Anna Prokopová, Mar. Honusová, Frant. Frydecká. V Bučovicích: Kocián*. V Bystřici: Bož. Stejskalová. V Bytěšci: dp. Frant. Hanzl (současně posílá pozdrav „Louskačovi“ v Mohelnu). V Čenvíře: Frant. Šikulová. V Černé Hoře: Frant. Just. V Července: Frant. Kolavík. V Dačicích: J. Pšenčík. V Dejvicích: Ferd. Cikhart. V Dol. Bukovsku: Frant. Bláha, Frant. Fišer (Nedošla-li dosud, dopis administraci! Pozdrav!). V Dol. Dubňanech: Frant. Vacek, Mar. Čechová, Mar. Šťastná, Frant. Břínkova*. V Dol. Kounicích: Frant. Fiala. Ve Frýdlantě: Štěp. Mazochová, Žof. Kuhejdová, Al. Krkošková, Jar. Mališová, Mar. Poiciová, Al. Gřundělová, Mar. Mamulová. V Grygově: Jan Brabec. Na Hlíně: Vlad. Nosek. V Holáskách: Ferd. Božek. V Holenicích: Jos. Kovář. V Hořicích: Kar. Jelínek (Pozdrav!), V. Vymetal, Frant. Horák, Boh. Vagenknecht. V Hostivaři: Vlasta Šulcová. V Hranicích: Ant. Dytrych. V Hrušovaně: Ant. Veselý. V Hulíně: Mar. Vítovská. V Cholině: Ant. Kouřil. V Chrlcích: Mar. Doležalová, Frant. Doležalová, Amalie Černá (č. 41), Rud. Březa, Amalie Černá (č. 74), Karla Slavíková, Rud. Böhm, Mař. Šiková, Boh. Hunkes, Al. Novotná, Růž. Bednářová*, Mar. Březová, Ant. Prokeš, Mar. Jochmanová, Boh. Horák, Mar. Blažková, Anežka Bednářová, Boh. Jochman, Kar. Čechovský. V Jekovicích: Anast. Hrachová. V Ivančicích: Jan Máša. V Ivaní: Ter. Procházková (Daří se již lépe? Pozdrav!), Frant. Novák. V Ivanovicích: Hub. Měrka, Šimon Macalík, Václ. Merta, Rud. Nedělka. V Jabloně: Jos. Ocetek. V Jaroměřicích: Bedř. Kobelka. V Jezeřanech: Růžena Neuvirtová*. V Jiřicích: Al. Daněk, Jiří Sekanina (Díky! podobně!), Al. Kozák. V Josefově: Mar. Kühnelová, Anči Košťálová*, Ant. Ondráčková, Emilie Muchová. V Kněžicích: Jos. Krejčíř. V Kochanově: Ludv. Hladík (Těž srd. pozdrav!), Jan Toman. V Kolíně: Al. Šteidlůva, Mar. Sýkorová, Mar. Litmanová, Jos. Němeček, B. Kanta, Oldřich Tokar, Jos. Seleskovitsch*, Frant. Wiesner, Jiří Macoun, Anna Kuchařová, Mar. Baumruková, Gabriela Stibitzová. V Konici: Frant. Muzikant, Kar. Spurný, Jos. Pazdera. V Kostelci: Anežka Kaštilová. V Kotvrdovicích: Mar. Kučerová. V Kožušicích: Rud. Tureček, Jos. Forejt, Jos. Laštuvka. V Král. Poli: Jar. Frank, Otmar Špička (Díky! Pozdrav!) Na Král. Vinohradech: Hel. Eliášová. V Krásně: Frant. Holešovský*. V Kroměříži: Jos. Hudeček, Jos. Zeman (Díky, podobně!), Frant. Nejezchleba. V Kylesovicích: Rud. Gebauer. V Kvasicích: Jar. Kotásek. V Lanžhotě: Roz. Benešová. Ve Lhotě Volavé: Mar. Patočková. V Lili: Al. Hyl. V Líšni: Heřman Kříž, Mar. Kosová, Bož. Šoustalová, Bož. Jermářová, T. Konvalinková, Bož. Kosová, Mař. a El. Šťastných, Mar. Sobotková, Mil. Nezvalová, Mař. Elplová. V Litovli: Mil. Fidlerová. V Loukově: Boh. Vaněk. V Lukách: Ant. Novotný, Bož. Smejkalová, L. Pešek, Kar. Čermák, Růž. Součková, Anna Procházková, Ant. Máderová*. V Luči: Marie Macháčková. V Malo

Matičce.

obrázku na zdi matička
tak mile na mne shlíží,
škoda jenom, že věčný sen
ty dobré oči klíží.

Sluníčkem byla blaživým,
jež v duši mile hrálo,
škoda jenom, že krátce tak
se v žití pousmálo.

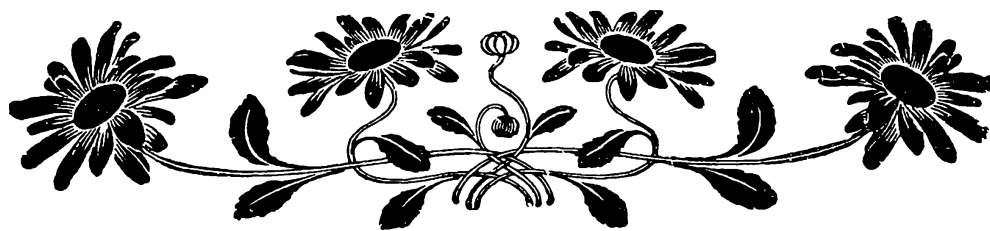
Oči její jak hvězdy dvě
a srdce její zlato.
Kdybych tě, matko, ještě měl,
co dal bych, dal bych za to!

Obrázek na zdi zůstane
vzpomínkou mně vždy blahou,
a každý pohled matičky
v útrapy svěží vlahou.

Obrázek dobré matičky
nad vše mi v světě cenný,
byť čas obrysy setřel již,
v srdci nevezme změny.

Edv. Elpl.

Krtčí rodinka.

Napsala Vlasta Pittnerová.

Na lukách za dědinou kvetlo mnoho pestrého kvítí. Rády sem zabíhaly děti z dědiny, trhaly bílé, žluté, růžové, modré květy, vázaly kytičky, vinuly věnečky.

Z jara zakvétala louka všeka jako ve zlatě; rozvily se květy blatouchů, mezi nimi zvedala se na vyšších stoncích nafialovělá řeřicha a tulily se běloučké chudobičky. Později rozvily se rovněž zlatité pampelišky, měníce květy v šedavé kouličky pýří, „lucerny“ říkaly těmto děti a trháje je rozfukovaly je v jemné, šedé vločky.

Zakvetly fialové kukačky, krčice se k zemi, usmály se růžovými květy lepáčky, chvěly se modravé zvonky, kolem potůčku středem luk probíhajícího tulily se blankytné pomněnky a bílé hvězdice kopretin se žlutým terčem kývaly se mezi hnědými třeslicemi.

A když louka posečena, kdy seno odvezeno do dědiny, tu zakvétaly květiny znova.

Ne více tak pestře, trochu smutněji vypadaly chrastavce neurčitých barev, fialové a bílé zvonečky a posléz narůžovělý, jakoby chladem se chvějící ocún. „Naháčky“ jmenovaly děti květy ocúnu, že stály zde lodyhy bez listů a stonek jakoby se chvěl, tak jak zachvívají se dětské bosé nožky v studenu jeseně.

Tu a tam po lukách mezi zelení a květy zvednul se pojednou kopeček hnědé země. Hospodáři přicházejíce na luka hubovali na tyto kopečky a rozhrabovali je.

Byly to krtince. Pod zemí bytovali krtkové, hrabali chodby, pobíhali těmito, sbírali s kořínků rostlin škodlivé ponravy a červy. Že lidé se hněvají pro vyhozené kopečky země, toho ti tvorečkové v černých kožíškách ovšem nevěděli, oni pracovali tak jak je vedl k tomu pud, který vložila jim máti příroda do srdečka. Jarem, létem, jesení pracovali, v zimě odpočívali dlouhým, tvrdým spánkem.

V jednom doupěti pod květným povrchem luk bytovala krtčí rodinka, o které si něco povíme.

Nebyla četná ta rodinka. Otec s matkou, synek a dcerka.

Bytovalo pod loukou ovšem krtčích rodin více, nebylo by bývalo nesnadno stýkati se s příbuznými, bylo tam v té krtčí osadě všechno samý strýc a teta, bratranec a sestřenice, leč naše rodinka byla trochu samotářskou a nedbala mnoho společnosti.

Ani se vzdálenějším příbuzenstvem: sysly, křečky a polními myškami, jež mělo pod loukou svoje obydlí, nenavštěvovala se naše rodinka. Nebyli nevlídní, opětovali pozdravy, neodřekli kmotrovství, šli na svatby a účastnily se pohřbů, ale nejraději byli doma, vycházejíce ze svého doupátka jen tehdy, kdy se šli nasytiti. Zimu přespávali všichni krtkové, jen zřídka se probouzejíce a vycházejíce.

Tatíček byl silný, již kolikaletý krtek a jeho jemnoučká srst počínala již tu a tam šedivěti. Mamička byla slabší, útlejší, mladší, srst její leskla se jako aksamit a malinká očka se jiskřila jako černé korály.

Synáček a dceruška byli roztomilí, svižní a veselí a rodiče měli z nich radost. Střežili je bedlivě, aby nepřišli k úrazu, a varovali před nebezpečím.

*Dětičky bývaly by rády věděly, jak to vypadá nahoře, na povrchu zemském.

Dotazovaly se rodičů.

„Ani mnoho nevím, co bych vám pověděla“, pravila mamička. „Byla jsem tam nahoře dvakráte a více o to nedbám. Jednou bylo tak jasno, že nemohla jsem ani oči otevřít, neviděla jsem ničeho jen takové světlo, žluté či červené světlo, až mne oči bolely. Běžela jsem, ale ty trávy, které mají svoje kořínky sem dolů zapuštěny, jsou na povrchu louky takové měkké, ohebné, zaplétala jsem se do nich nožkama a padala jsem. A k tomu byl vůkol takový divný šumot, bzukot a cvrčení, že jsem div neohluchla a jen jsem tuhle tatíka prosila, ať se vrátíme.“

„Tatíček byl s sebou?“ tázaly se děti.

„To se rozumí,“ přisvědčil tatík. „Jinak by se nebyla mamička dostala zpět, nebyla by trefila do našeho krtince, který jsme spolu vyházeli a kterým jsme na povrch vyklouzli.“

„A kdy jste tam byli podruhé?“ tázal se mladý krteček.

„Podruhé jsem vyvedl mamičku, když jsem cítil, že venku prší, že prosakuje voda až sem do našich chodbiček. To není na zemi takové jasno, když slunce nesvítí,“ vykládal tatík.

„A ani to se tam mamičce nelíbilo?“ tázala se dceruška krtička?

„To již docela ne“, řekla stará krtice. „Bylo trochu příjemněji, že nebylo takové palčivé jasno a mohla jsem se rozhlédnout. Ale zase mokro, tak mokro. že nelze ani pověděti. Byla mokrá tráva, mokro padalo s hora, voda vystříkovala pod nožkami, studila skrze kožišek, zalévala mi očka a ouška. A když jsme se vraceli naším krtincem, tu byla hlína mokrá, mazala se a lepila se mi na nožky. Vícekrát nechci nahoru. Nejlépe jest nám krtkům zde dole.“

„Přece bych se tam rád podíval“, pravil krteček.

„A já také“, dodala krtička.

„Všetečné děti! Buďte rády, že jest vám zde dobře, já bych vám ani nahoru nedovolila“, plísnila mamička.

„No podívat se tam mohou, aspoň tuhle kluk“, uvažoval tatík.

„Ale já také, tatíčku, prosím tě, já také“, žadonila krtička.

„Co bys tam dělala, ještě bys mohla přijít k úrazu“, řekla mamička.

„To není pro ženské“, řekl krteček úsměšně.

„Tomu ty nerozumíš“, okřikl jej tatík. „Věru jest opravdu na čase, abych vám ukázal ten svět nahoře, jak to jmenují. Ať víte, co a jak. Ti tvorové tam navrchu, lidé, jak jsem přezvěděl již od svého otce a děda, nás nemají rádi. Zlobí prý je, že vyhrnujeme hlínu na luka; zapomínají, že by červi a ponravy podhryzli kořínky bylin a tyto že by povadly a zhynuly, kdyby jsme my tomu nebránili. A tak nás ti lidé hledí zabíjeti. Ale proto se podíváme přece nahoru.“

„To je dobře. Však těm lidem vyhneme, utečeme“, mínil krteček.

„A tatíček a mamička půjdou s námi“, dodala krtička.

„Mne tam nedostanete“, ohražovala se mamička.

„Však ty jich samotných nenecháš“, usmál se krtek.

„Kdy půjdeme?“ tázal se nedočkavě krteček.

„A třeba hned, ať se na to nerozmyslíme“, řekl tatík a jal se hrabati pěšinku od doupěte šikmo nahoru. Sypala se hlína, tu a tam kutálelo se větší zrnko písku, či menší kamének, tu se na chvílku zastavil pracující tatík, aby slupnul červíka či tučnou ponravu, zavěšené na kořínkách travin. Na některé upozornil děti hrabající za ním a ty si také pochutnaly a se posilnily při té práci.

Mamička váhala, nechtělo se jí vyjít nahoru, leč láska k dětem zvítězila a tak se pustila chodbičkou již trochu prohrabanou za nimi.

Šlo to nyní ovšem rychleji a za nedlouho cítili, že mají nad sebou již travnatý povrch. A tu zastavil se tatík a počal hrabati

na jednom místě a hlínu do hůry odhazoval. Sestoupili se ostatní tři k němu a pracovali rovněž pilně. A na povrchu louky pozvedal a vršil se a zvětšoval kopeček, krtinec. Hlína padala, sypala se, výš a výše vystupovala krtčí rodina, tu posléz tatík ustal hrabati a pravil k dětem: „Za mnou!“

A již zmizelo jeho baculaté tělíčko mezi hlinou a jakýsi úsvit proniknul k dětem, které ihned zamhouřily očka.

„No tak, za tatíkem,“ vybízela mamička.

„Já se bojím,“ šeptala krtička.

„Tož zde zůstaň se mnou, a ty jdi za tatíkem a pověz, že my nepřijdeme,“ obrátila se paní krtice k synkovi.

„Ale ne, jen pojdte obě,“ nabádal krteček a již vecpal svoje tělíčko do malé prolínky. Sypká hlína uhnula a krteček vyklouznul na krtinec a oslepen slunečním světlem svalil se po krtinci ku tatíkovi.

„Ty nešiko,“ zabručel starý.

Za krtečkem ještě nemotorněji svalila se krtička a za touto pomalu a vážně vyškrabala se na povrch krtice.

Tak byli zase všichni pohromadě.

Postavili se na nožky, oprášili si kožišky hlínou pomazané a rozhlíželi se.

Starý pyšně, mamička mrzutě, krteček zvědavě a krtička bojácně.

Stáli v trávě, husté a vysoké, která jim připadala asi jako nám vzhledem k velikosti naší připadá les.

Kvítko v trávě kvetla a voněla, ale krtčí rypáčky byly zvykly čenichati jenom zápach hlíny a očka nerozeznávala barev.

Slunečko je oslňovalo; starý krtek, který častěji na povrchu se proběhnul, poučoval rodinu, ať sklopí hlavičky.

„Pojďme!“ pravil.

„Kam?“ tázali se všichni.

„No tak, kousek, pak se vrátíme a vklouzneme zpátky; jen se nebojte. Musíme dbát, abychom našli zase náš krtinec; kdybychom vklouzli do jiného, mohla by z toho býti mrzutost“, poučoval tatík.

Šli; mamička i děti zamotávali se do trávy, krtička vykřikla, jak ji ostré jakési stéblo švihlo přes rypáček a mamička polekala se vosy, kolem tu létající a bzučící.

„No jak se vám tu líbí?“ tázal se tatík.

Nikdo neodpověděl, všichni si mysleli, že dole je lépe.

Tu ozval se nějaký podivný hlas. Byl to štěkot.

Šel kolem louky nějaký sedlák a měl s sebou psa.

Pes rozběhl se po louce. Pán jeho na něho hvízdal. Pes zaštěkal a běžel zpět. Tu spatřil naši krtčí rodinku.

Zarazil se trochu, zaštěkal znovu, sehnul se a již uchvátil do tlamy krtčí mamičku a ubíhal s touto kořistí.

Zděšena vzkřikla krtčata, zahořekoval krtek — leč nárek nevrátil jim mamičky více.

„Byl to člověk tatíčku? tázal se krteček.

„Ne, měl čtyry nohy a nebyl to lidský hlas, to bylo zvíře jako my, ale velké, dravé, zlé,“ naříkal krtek.

„Co budeme dělat?“ tázaly se děti.

„Vrátíme se, ještě by někdo z nás přišel k neštěstí,“ řekl krtek a obrátil se smutně zpět.

Přes cestu přeběhla jim polní myš.

Neznali se s touto, nevěděli a v tom žalu ani by nebyli poznali, je-li snad z kmotrovstva.

Myš volala na ně: „Utíkejte, pospěšte si, letí káně!“

A běžela až se stébła trávy za ní sotva zvedala.

„Káně, co je to káně tatíčku?“ tázala se krtčata.

„Asi také zlé, dravé zvíře a když letí, tedy je to pták,“ odpovětil krtek a spěchal, aby dostihnul krtince.

Leč tu zašumělo to nad nimi tak podivně, velký stín padl jim do cesty a zahalil je jakýmsi přítmím, rozhlédli se v tomto, leč žel, uzřeli nad sebou tělo ptáka s roztaženými perutěmi, mocné drápy, které v okamžiku uchopily tatíčka krtka, jehož si bylo oko káně jako nejtučnější kořist vyhlídlo a již vynášel se dravý pták opětně vzhůru.

„Tatíčku, tatíčku!“ hořekovaly krtčata.

Marně. Káně bylo již vysoko a za nedlouho asi slavilo svoje hody.

Krtčata si ponášela a radila se, co nyní počítí.

Že asi nenajdou dobře cestu ke krtinci prve vyhrabanému, to si řekli bratříček se sestřičkou i doradili se, že vzlouznou do prvního krtince, který se jim naskytne, snad že dostanou se k příbuzným, snad že později dopídí se rodného doupěte.

Přes dvojnásobný žal řekli si také, že mají již hlad. Okusili trávu, leč ta jim nechutnala, krteček ulovil jakéhos brouka, leč ten byl tvrdý a beze šťávy. Krtička naříkala, že ještě zhynou hladem.

Docapali k jakémus krtinci. Ten byl vyhozen asi již před několika dny, počínal obrůstatí travou. Naše krtčata počala nicméně hrabat se v hlíně vši silou, nepřejíce si jiného, než aby byla již již pod zemí.

Ani se nenadála, že bude to hrabání tak obtížným, utuhlá hlína vzdorovala slabým ještě pracičkám. Tu zaslechli bratříček se sestříčkou, že proti nim někdo hrabe. Ustali ihned v práci, ztichli a za malou chvíli vyklouzl proti nim silný, starší krtek.

„Strejčku!“ zvolala krtčata.

„I čím pak jste, vy malincí, vždyť vás ani neznám. Co pak, že se sami odvažujete ven? Kde máte rodiče?“ tázal se starý krtek přívětivě, očmuchav oba sirotečky.

Vypravovali mu vše. Politoval je, sdělil, že sám přišel podobným způsobem o otce, ženu, několik dětiček a sliboval, že se jich ujme.

Na rodiče jejich se nepamatoval. Že ať byli samotáři, on že znal přece skoro všechny krtčí rodiny pod loukou obývající, že museli bydleti asi velice vzdáleně od jeho doupěte. Do tohoto že, jsa sám, přijme oba sirotky, ač slíbí-li že budou jej ve všem poslouchati.

Slíbili a vklouzli za strýcem do krtince a pak běželi za ním chodbičkami pěkně proházenými do jeho doupěte. Cestou pochutnali si tu a tam na tučné žížale, na křehké ponravě a zároveň s hladem tišil se i jejich zármutek.

V doupěti u strýce se pohodlně usadili a krtička jala se dělati pořádek. Strýc ji pochválil a sdělil, že přijdou asi brzy návštěvy.

Dostavily se tyto záhy. Přišli krtkové, krtice s rodinami, domluvili se mnozí se sirotky, že znali jejich rodiče. Litovali jich, ač vytýkali, že kdyby nebyli bývali takovými samotáři, mohli se účastniti vycházek s jinými a nemusili třeba zahynouti.

Dostavili se i vzdálenější příbuzní, syslové, křečkové, myši; sirotkům dostalo se litování a objímání se všech stran.

Zůstali u strýce, později si založili také svoje rodiny a vedlo se jim tak dobře, jak jen se může vésti krtkům pod zemí.

A nad nimi kvetlo na lukách kvítí bílé, modré, růžové, žluté, zelanala se tráva a slunečko svítilo na toto i deštík je skrápěl a v zimě, když krtkové spali, přikrýval luka běloučský sníh.

Na procházce.

Slunéčko tak pěkně svítí,
den je sama záře zlatá.
Nemůžeme doma býti,
má panenko boubelatá!
Pojedeme na procházku,
po dvorečku, do polí,
kde je slyšet šumot klásků,
kde skřivánek svěholí.

Jaká je to radost venku,
když dá Pán Bůh krásné chvíle.
Vidíš milou vlaštovenku,
jak se mihá vzduchem čile?
Zvonky zvoní, květy voní,
šplouchá vlnka potoční,
muška zlatá plesem jatá
víří v záři sluneční.

„A ty jedeš, má princezno,
v malovaném kočárku,
vsázím se, že nikdo nezná
v ní tu naši Rozárku!
Ale, ty mi spinkáš, malá,
a dnes je tak krásný den!
Toho jsem se nenadála...
Nuže, měj si krásný sen!“

J. Milota.

Cikáni-kotláři.

Podivný národ jsou cikáni. Jsou jako psanci bez přístřeší, bez domova, a přece je ty toulky těší. Třikráte ho odežeh a přijde zase. Vezmi mu volnost a ubiješ jeho ducha. Je synem volného života, je synem přírody. Ve všech zemích se s nimi setkáš, ale trvale usazení

nejsou nikde. Od místa k místu se potulují, od místa k místu jsou honěni. Je to, abych tak řekl, jediný kočovný národ v Evropě. Odkud sem přišli, těžko říci. Zdá se však, že jejich pravlastí jest některý kraj v Indii. Svědčí o tom alespoň některá slova jejich jazyka.

V Evropě objevili se počátkem 9. století, a to v Řecku za císaře Nikofera. Odtud dostali se do Turecka, a již ve 13. století setkáváme se s nimi v Uhrách a v Polsku. I po nynějším Německu, Itálii, Španělsku, Francii a Anglii se záhy rozšířili a všady přijati byli

s jakýmsi soucitem. Předcházela je pověst, že pochází z onoho kmene, jenž se ujal Ježíška a matky jeho Panny Marie i pěstouna Josefa, když prchali před ukrutností Herodescuvou. Za trest z vlasti byli vypuzeni a nesměli se do ní již vrátiti. Když cikáni viděli, že mezi lidem pro tuto pověst dobře se jim vede, sami ji šířili. Ale nedovedli si přízně evropských křesťanů udržeti. Nepotlačovali vrozené náklonnosti ku lžím a krádežím, naopak, hřešíce na přízeň křesťanského lidu dopouštěli se krádeží smělejších a smělejších, až posléze počali býti pronásledováni a ze země vypovídáni.

Ve Španělsku již roku 1492 vypuklo zjevné pronásledování jich a v Anglii vydán proti nim edikt roku 1531. Po té se již pronásledovali skoro ve všech zemích. Nejlépe se jim dařilo v zemích koruny svatováclavské za třicetileté války. Za doby naší nejlépe se mají v Uhrách. Tam jsou v některých vesnicích skoro trvale usedlí, ale při tom vrozené touhy po toulkách přece utlumiti nedovedou. Náhle se zvědnou a vyrazí do světa. Jsou to ponejvíce tak zvaní cikánikotláři. Je to jakýsi bohatší kmen cikánský. Ve svém řemesle kotlářském jsou dokonalými mistry, ale při své řemeslné dovednosti zůstávají přece jen cikány. Jakmile se někde ve vsi objeví, již se všeska dvířka před nimi zavírají. Chtějí-li kotel prodati nebo nějakou správkou kotle vyhledati, musí státi pod okny a jen skrze okno vyjednávati. Pro svoji obratnost ve zlodějství jsou postrachem. Někteří cikáni jsou koňari, jiní medvědáři. Cikánky jsou hádačky, kejklířky a ve zlodějství nedostižny. Někteří uherští cikáni jsou výborní hudebníci a jejich kapely jsou prosluly. Všickni jsou o máhlí, mají jiskrné oko, černý vlas, malá ústa, červené krásné rty a bílé zdravé zuby. Náboženstvím se hlásí ku křesťanství, ale dáti dítě dvakráte nebo i třikráte pokřtiti není u nich nic neobvyklého. Činí tak k vůli hojnému podarování a příležitosti, že mohou něco ukradnouti. I v tomto případě jednají po cikánsku. K. J. Z.

Za vznešeným cílem.

Historická povídka ze 13. století. — Napsal Luděk Novák: (Pokrač.)

VIII.

Pímto přepadnutím získal Větrovec v družině křižáků mnoho. Rázem poznal každý, že jest opatrný a bystrý. Všichni se slepou důvěrou dali se vésti vůdci, kteří tvářili se upřímnými a starostlivými o celou výpravu. Jediný Větrovec jim nedůvěřoval a k opatrnosti

nabádal a to tak, že se až mnohý na Větrovce rozmrzl. Nyní poznali, jací to byli vůdcové, kdo vlastně měl pravdu. Div že nyní Větrovce neodprošovali.

Tak Větrovec stal se vůdcem, aniž by tušil. Ale těšila jej důvěra, s kterou bezděčně k němu přilnuli. Přemýšlel proto také, kterak by nejsnadněji dostal výpravu z hor a uvedl na stopu vojska císařova, aby se s ním spojil.

„Nejprve musíme nalézt křížáky,“ tvrdil. „Nenalezneme-li jich, zahyneme pozvolna všichni!“

„Proč bychom zahynuli?“ nevěřil kterýsi křížák.

„Což to nepozoruješ?“ poučoval ho Větrovec. „Buď zahyneme hladem nebo žízní, neboť jsme přímo v pustých horách. nebo nás přepadnou dravá zvířata anebo padneme do rukou lupičské zbeři. Kraj, v kterém jsme se ocitli, není příliš vábivý.“

„Snad nás z těch hor vyvedeš!“ ozvaly se hlasy v zástupu.

„Těžko říci. Neznám se ve zdejších kraji. Což kdybych vás náhodou zavedl do krajiny mnohem nehostinnější,“ namítal Větrovec.

„Neučinil bys tak zúmyslně!“

„A kdybys nás zavedl, opět se vynasnažíš, abys nás zase na dobrou cestu uvedl!“ ozývaly se hlasy.

„To se vynasnažím!“ sliboval Větrovec.

„Tak vidíš, že dobře soudíme!“

„A proto nás veď!“

„Povedu a rád, budu-li se moci na vás spolehnouti ve chvíli nejhorší.“

„Když na nikoho nebudeš se moci spolehnouti, tedy na nás jistě,“ hlásili se jeho svěřenci jako jeden muž. „I do ohně s tebou půjdeme!“

„Však my také!“ ujišťoval ho ostatní zástup křížáků.

„Věřím vám, věřím vám všem,“ řekl radostně Větrovec a rozhlédnuv se po celém zástupu, usmál se. Těšilo ho, že si takovou důvěru získal. S nejlepšími nadějemi postavil se nyní v čelo výpravy a vedl ji.

Když dorazili v místa, jež byla jen poněkud útulnější než krajina, kterou se až dosud ubírali, poručil zastaviti. Byla však již také největší potřeba odpočinku. Byli unaveni koně, byli unaveni lidé a a hladovi všichni. Kde kdo potřeboval nějakého posilnění. I puštění koně na nevelikou pustinu, postaveny stany a když ustanovena stráž, ostatní ze skrovných zásob pojedli a pak se uložili.

Následujícího dne nebyla cesta o nic lepší. Stále a stále byli v nehostinných horách. Tu a tam ovšem zahlédli nějakou zvěř, ale to bylo vše. A zvěř před nimi prchala. Mnozí pustili se za ní a ne-jednou podařilo se jim ji skoliti a tak zásoby rozmnožiti, ale tak stalo se jen zřídka. Často museli se vrátiti bez kořisti, ježto daleko do neznámých hor nesměli se pouštět. Snadno by mohli zblouditi a pak, kdož ví, jestli by se ke svým dostali.

Po třídenním putování cesta horami posléze skončila. Vyšedše z hor, ocitli se v krajině, která zdála se jim býti přívětivější. Byla jen mírně zvlněna, místy zelenající se. Tu byly háje, onde lučiny nebo pole. I potůčky čistou vodu z hor odnášející počaly se již ukazovati.

„To je dobré znamení!“ prohlásil Větrovec, když první a druhý potůček překročil. „Kde vody tekou, tam i lidé budou,“ řekl a navrhl, aby putovali podél některého potůčku.

Jeho návrh byl přijat jednomyslně.

Proto ihned nastoupena cesta, jak navrženo.

A čím dále putovali, tím byla krajina úrodnější a utěšenější.

K večeru se již i víska ukázala.

„Doufáš, Větrovče, že se s vojskem císařovým sejdeme. půjdeme-li tímto směrem?“ otázal se starého zbrojnoše svěřenec Vít.

„My se s ním sejítí musíme a to čím dříve, tím lépe! Nesejdeme-li se s ním v době nejkratší, pak jistě naše těla ohlodají supové.“

„A vstoupíme do osady, jež se tu před námi rozkládá?“ vyzvídal Václav Bojanov.

„Vstoupíme, ale opatrně! Dva nebo tři půjdou tam nejprve a budou pátrati a vyzvídati, ví-li se tu něco o vojsku císařovu.“

„A nějaké zásoby potravy nechť donesou,“ poznamenal kterýsi křižák.

„To učiniti hned bych neradil. Což kdyby to byla osada nám nepřátelská? Dopravou potravy upozornili bychom na sebe a pak by mohlo býti zle...“ mínil Větrovec.

„Pravdu máš!“ souhlasili všichni, kteří ho slyšeli a Větrovec, vyprav tři nejodvážnější bojovníky, vypravil je do nedaleké osady.

„Ale buďte opatrní“ radil jim ještě, kdy již odcházeli, ale toho nebylo třeba. Byl mezi těmito vyzvědači Hrboslav a ten měl již dosti zkušeností.

Na jejich návrat čekal Větrovec i všichni velmi netrpělivě. Všichni byli by rádi alespoň něco již zvěděli o osudech druhé části křižácké výpravy.

A dočkali se.

Až pozdě v noci vrátilo se poselstvo.

Větrovec s několika jinými křížáky spatřiv je, vyšel jim vstříc.

„Tak, jaké zprávy nesete? Dobré-li či špatné?“

„Oboje!“ zněla odpověď.

„Jak to?“ podivil se Větrovec.

„Uslyšíš!“

„Tak mluv přece!“ naléhal na Hrboslava Větrovec.

„Osada, kterou máme před sebou, jest vojsku císařovu nepřátelská!“ hlásil Hrboslav.

„Což ví se tu o vojsku císařovu?“

„Jsme nedaleko vojska císařova!“

„Pak se nemusíme báti!“

„Proč?“

„Přece nevěřící Turci neodvážejí se na nás, když jest císař s hlavním vojskem na blízku!“

„Mýlíš se! Lze očekávat, že se v nejbližší době vrhnou na vojsko samého císaře!“ mínil Hrboslav.

„Nerozumím ti!“ přiznával se Větrovec.

„A přece zcela jasně mluvím!“

„Mluvíš, ale já tomu nerozumím a proto pochopiti nemohu, jak by hrstka lidí z této osady mohla si troufati na vojsko císařovo.“

„Vojenská síla císařova jest prý nevalná,“ vysvětloval Hrboslav.
„Nelze prý mnoho očekávat od jeho výpravy.“

„Což snad jeho vojsko z části cestou zahynulo?“

„Těžko říci,“ odpovídal Hrboslav Větrovcovi. „Ale naše vojsko, hned když jste vyjeli, nebylo prý tak silno, aby se od výpravy mohly očekávat nějaké výsledky...“ vykládal Hrboslav.

„Inu pravda!“ přisvědčil Větrovec a zamyslel se. „Byla to nej-
slaběji vypravená výprava, která se kdy do Svaté Země vydala,“
dodával po chvíli.

„A proto papež, vida v tomto připravení se na cestu do Svaté Země zase jen úskok císařův, klatby z něho nesejmul, ale lituje životů, které by snad mohly býti marně utraceny, chtěl předejít každému marnému krveprolití, a proto vypravil do Akkonu svého legáta...“

„A proč?“ žasl Větrovec.

„Aby přemluvil velmistry řádu svatojanského a templářského i patriarchu jerusalemského, aby mu veškerou pomoc odepřeli, aby

se nemohl pustiti v boj, ježž by s hrstkou svého lidu jistě prohrál a tím tisíce lidí zbytečně utratil.“

„A poslechli velmistři?“

„Poslechli! Císař mešká nyní před Akkonem a vyjednává...“

„Pak nesmíme otálet! Pospíšiti musíme a jeho řady rozmnožiti!“ s patrnou určitostí pronesl Větrovec.

„Což naše hrstka..“

„Vydá více než vojsko sebe čtenější,“ s patrným sebevědomím přerušil Větrovec Hrboslava. „Nás sem přivedla touha vysvoboditi zemi, v níž Spasitel žil a umřel, z rukou nevěřícího lidu a tato touha dodá nám síly, že zvítězíme,“ s nadšením mluvil Větrovec a slova jeho byla plna přesvědčivé jistoty.

„Pravdu máš!“ uznal Vít. „Přišli jsme sem s láskou k těmto místům, i nedopustíme, abychom podnikli tak dalekou a svízelnou cestu bez výsledku. Před samého císaře předstoupíme a budeme ho prositi, aby neotálel a v boj se dal, že napneme všechny své síly a že zvítězíme!“

Vít mluvil přesvědčivě. Každý hleděl na mladého muže s patrným obdivem.

„Ano, půjdeme a císař naší prosbě neodolá,“ připojil se k Vítovi Přemek z Morašic.

Větrovec po těchto projevech za dobré uznal vydati rozkaz k dalšímu pochodu, aby řady vojska císařova byly co nejdříve rozmnoženy.

I nastoupena cesta hned také za noci. Osadě zvané Ipponu se nevyhnuli, ale se zbraní v ruce připraveni na každý útok, prošli Ipponem a již druhého dne stáli před Akkonem před samým císařem.

Císař spatřiv je, byl překvapen. Již dávno považoval je za ztracené a proto je již oželel, ač nerad. I byl nyní opět rád, že je zase vidí.

„Kde jsou Čechové, tam jest vítězství jisté,“ pomyslí si, rozpomenuv se na všechna vítězství, jimiž Čechové pomáhali upevniti sílu a moc říše německé.

„I zde mi platně poslouží,“ řekl si a již následujícího dne rozkázal, aby se všechno vojsko připravilo na další pochod.

„Pochod ten bude plný nesnází a bojů,“ připomenul císaři rytíř Hanuš Stohlfried.

„Nechť!“ Jsou Čechové s námi a ti nás neopustí, ti dopomohou nám k vítězství,“ odpověděl císař a pojav družinu Větrovcovu kol sebe, opustil skutečně již dne následujícího Akkon.

Císař Friedrich II. spoléhaje na sílu českých paží, měl také jinak štěstí. Zemřel právě sultán Saladin, který se byl zmocnil království Jerusalemského a po jeho smrti rozpadla se jeho říše na několik částí, jejichž panovníci stále měli mezi sebou sváry a těchto svárů dovedl císař využití ku svému prospěchu. Vojsko jeho rychle opanovalo pobřeží mezi Joppem a Sidonem, vítězně postupovalo přes Nazaret k Betlemu a dále k Jerusalemu.

O jeho vítězném pochodu uslyšel egyptský sultán Al Kamel. Boje se, aby snad císař Friedrich II. po dobytí Jerusalema neobrátil se také do jeho země, rychle vypravil k němu poselství a uzavřel s ním smlouvu (1229), dle níž království jerusalemské obnovené, ovšem menší než jak bývalo za Gottfrida Bouillonského.

Uzavření této smlouvy posílilo sebedůvěru císařovu. Táhl k Jerusalemu se zjevnou hrdostí a zpupností. Ačkoliv mu patriarcha jerusalemský Gerold mnohá příkoří připravil a mnohé překážky nastražil, nedbal ničeho, ale hravě vše překonáváje, stále ku předu se bral.

Když dorazil až před hradby Jerusalema, vypravil do města k patriarchovi poselstvo, které jménem císaře žádalo Gerolda za slavnostní vjezd císařův.

Tato smělost pobouřila patriarchu Gerolda. Vyslechnuv poselstvo, zlá slova pronesl před císařským poselstvem a odbyl je.

Císař uslyšev vzkaz patriarchův, hluboce cítil se jím uražen. Pln hněvu vypravil do města nové poselstvo a naléhavě žádal, aby při svém vjezdu do města byl patriarchou slavnostně pozdraven.

Usmál se patriarcha Gerold rozkazu císařovu a odbyv jeho poselstvo, sám mnicha jednoho vypravil do ležení císařova.

Císař přijal mnicha se strojeným klidem, ale srdce jeho bylo plné zloby a hněvu.

„Čeho si přeješ?“ otázal se mnicha a opřev si levici o koleno, vážně na mnicha pohleděl.

Mnich se nezarazil. Odkášlav si, jal se císaři připomínati jeho slib a později zjevnou nechutí tento slib splniti.

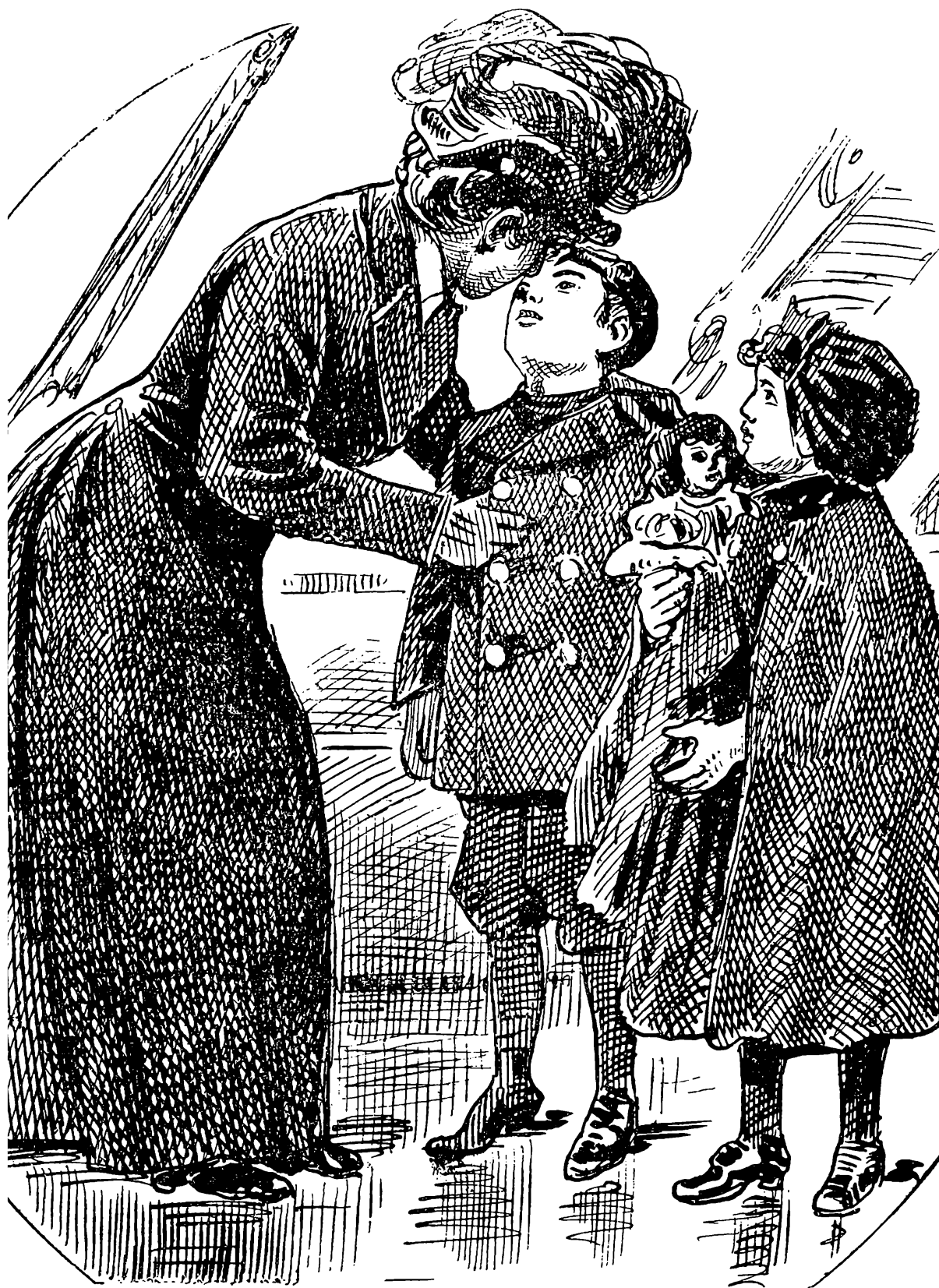
„A podnikl-li jsi nyní tuto výpravu do Svaté země, neučinil jsi tak z lásky ke Spasiteli, z úcty k té zemi, po níž Kristus chodil, ale že jsi se bál, aby od tebe neodpadla všecka knížata německá, aby se pod tebou nezviklal trůn, abys říši německou sobě udržel. Klatba, kteráž dosud na tobě lpí, dohnala tě k tomuto činu neupřímnému, k této výpravě a patriarcha sice s tebou vyjednává, ale hanbí se, že právě s tebou musí vyjednávat. Nechť jsi králem

jerusalemským, jak jsi hrdě vzkázal, tam do města Jerusalema, přece

„Čeho si přeješ?“ otázal se mnicha

nevkročíš!“ řekl mnich povýšeným hlasem a pravice jeho ukázala k městu.

Babička se loučí s vnučaty.
(Obrázek ku článku „Nebáli se“ na str. 247)

Císař Friedrich II. zůstal klidným. Sedě na vhodně upraveném sedátku, pozoroval mnicha a usmíval se. Teprve když mnich dokončil, povstal císař, přistoupil k mnichovi a položiv mu levici na rameno pravil „Jdi a řekni patriarchovi, že pravdu má, že do města nevčkroím, ale dolož, že tam slavnostně vjedu a v chrámě Božího Hrobu že si sám korunu krále jerusalemského na hlavu vložím!“

Císař mluvil pohrdlivě, ale i sebevědomě. Když domluvil, mnicha si ani nepovšimnuv, vešel do stanu, před nímž byl seděl.

Poslu nezbylo než odejít.

Patriarcha Gerold uslyšev vzkaz císařův, zle se pohněval a v hněvu svém tak se zapomněl, že interdikt vyhlásil nad městem, pokud by v něm císař prodléval.

Ale císař toho nedbal. Co řekl, provedl a skutečně si sám v chrámě Božího Hrobu na hlavu vložil korunu krále jerusalemského.

Větrovec a celá jeho družina ničeho nevědouce o mrzutostech císaře, papeže a patriarchy, šťastni byli, že ocitli se v místech, kde žil a zemřel Ježíš Kristus a že království jerusalemské opět obnoveno.

(Pokračování.)

o o o

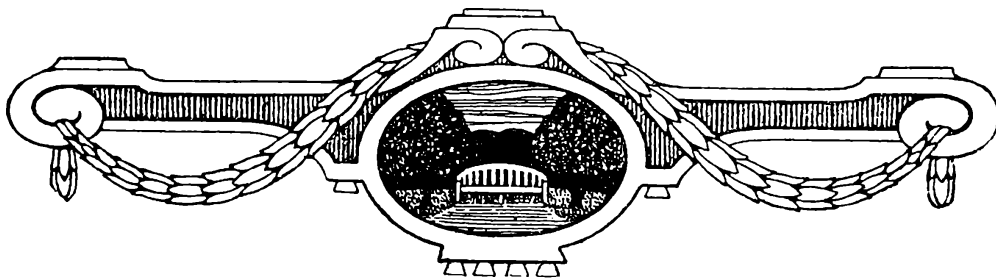
Zahrádka na jaře.

Zahrádečko naše malá,
slyšíš ptáčka s plotu pět?
Celou zimu jsi jen spala,
hleď jak teď je krásný svět!

Dukají zas na větvi
pupeny a poupata,
a s tou první vlaštovicí
rozkvetou již do zlata.

Stromy jako vonná kytky
libým dechem zavoní.
Na záhoncích nová kvítka,
nová hnízda v jabloni.

V. Novák.

Milosrdenství maličkých v Kukátku.

Napsal Jos. Pavlovický.

3. obrázek: Pocestné do domu přijímati.

Zatínku, dnes nám vyprávěl velebný pán, jak je to krásné, když člověk prokazuje dobrodiní, že Pán Bůh už zde na zemi rád takové skutky odměňuje, — s těmito slovy odkládal v poledne Petřík Staňkův knihy na okno.

Otec pohleděl na synka k oknu, které bylo zalepeno pomaštěným papírem, pohlédl k prohnutému stropu, pod nímž kdysi dobytek bydlíval, dotkl se zrakem staré truhly, s níž květy Petřík dávno otřel, protože na ní spával, a ve které kromě několika kusů vetchých šatů pokladů nebylo, podíval se na vlastní lůžko, jehož scházející nohy nahrazeny byly hrubými koly rovněž jako nohy rozviklaného stolu, všiml si, že se zdí padá navlhlá omítka a hliněná dlažba, že jest jeden důl, na konec utkvěl zrakem na shrbené manželce, která u zhroucených kamen kuchtila chudičský oběd, a na svých mozolných rukou, povzdechl smutně a trpce prohodil: „Což, velebnému pánu se to dobře vykládá, ale hůře nám provádí. Rád bych věděl, jaké dobrodiní bychom mohli bližnímu prokázat my.

Kromě bídy a dřiny nemáme ničeho, ani kusa vlastní střechy nad hlavou, ještě že nám hospodář tu maštal přenechal a tak že nám zrovna neteče za krk.

Bylo v hlasu otcově tolik trpkosti a ve slovech tolik pravdy, že živý Petřík zmlkl a smutně svěsil hlavu. Mělť již tolik rozumu, že chápal přílišnou oprávněnost otcova nářku. Věděl dobře, co se oba rodiče nadřeli, a sotva nějakou zlatku ušetřili, už je potkala nehoda, že úspora sotva stačila. Měl bratříčky a sestřičky, mřeli jeden za druhým, až zůstal sám, tu zase otec neb matka uhnali si nějakou chorobu, a tak v jejich bídném koutku byla pořád na besedě bída s nouzí.

Ano, Petřík zmlkl. Cítil, jak jeho nitro plní se jakousi dosud nepoznanou trpkostí, a ta ho otravuje, dusí, kdyby promluvil, byl by to pláč. Ani mu dnes nechutnalo. Smutněji než obvykle šel do školy.

V srdci Petříkově usadil se nebezpečný červ nespokojenosti my chudáci nemůžeme ani dobré konat.

Po odpoledním vyučování hnal hospodářovy husy na strnisko, byt' právě začaly žně, a když se stmívalo, vracel se domů. Jindy býval pln zpěvu, dnes pod dojmem polední události mlčel. Duši jeho kryl mrak, těžký mrak, jako tam na obloze, za nějž se právě vnořilo jasné slunce.

Blížila se bouře.

Staňkova rodina právě sedala k chudé večeři, když se bouře s celou silou rozpoutala. Nebe bylo jeden oheň, jehož příšernost zvyšovala temnota večera, rachot hromu a liják průtrži podobný.

„Běda tomu, koho tenhle nečas zachytne venku,“ prohodila právě Staňková, žehnajíc se křížem při pronikavém modrém zákmitu blesku, po němž ostrý rachot otřásal domem až v základech, když na jejich chatrné dveře něco venku ztěžka dopadlo a jakýsi cinkot se ozval.

Petřík skočil ke dveřím, otevřel a do světnice se vkulil, opravdu vkulil — malý Slováček* dráteníček.

„Pochválen — — Dobří luďa, schovajte mňa. Jaj, Bože, to je slota.“ A malý Slováček odkládá za řeči uzel plechového zboží, otřípá širůch a hůni a Petřík pomáhá a obsluhuje nenadálého hosta. Jen mu líce planou, když vidí, jak dráteníček nad její chudobou nic se nepozastavuje, naopak cítí se jako doma, bez ostychu usedá za oz viklaný stůl a přijímá podanou mu skývu (Petřík mu dal svou) a hrnek kyselého mléka.

Zbožně se pokřizovav, dal se Slováček do jídla, ukusoval a žvýka, jen mu uši hrály, zapíjel přimlaskávaje, že si Petřík sám ještě jednu přilil.

Všichni mlčeli, dokud malý host ještě jedl. Když dojedl do poslední drobinky a hrnek do kapky vyprázdnil a tento matce Staňkové se „zaplať Pán Bůh“ vracel a podotkl: „Jaj, to som si pochutnal —“ rozvázal se jazyk i domácím!

Otec Staněk totiž natrpkle odvětil „Co můžeme my chudáci dáti víc?“

Dráteníček upřel své modré dětské oči na statného nádeníka a rozhovořil se svou sladkou slovenštinou: „Jaj, Bože, keď bychom my mali doma chlebička s kyškou, to by bol pre nás každý den sviatok. Brambory, to je naše jídlo a i tech niet zbytkom, keď je viacej krkov ke stolu.“

„A což obilí nemáte?“

„Co sňah nevyleží a dažď neodplaví, skludíme a predame na dáňky, háby, čo zbyde, to len tak na placky v nedelu a sviatky.“

Jaj Bože!“ posteskl si a rozhlédl se po světnici: „Ak pekne tu bývate! U nás v izbie všetko aj statok: ušipané, kury, kozy i telátka.“

„Snad ne?“ divil se otec Staněk, zatím co matka od plotny pobožně naslouchala. Petřík z mluvícího ani oka nespustil.

„Jaj, veru že pravda. Zahriváme sa všetky dohromady, keď severny vetry dujú.“

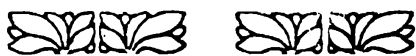
„Což je opravdu u vás tak zle?“

„Jaj, moj tatíčku drahý, prečo by som já, veru klučík som, ani ne čtrnásť rokov, išiel od maměnky a od tatíčka do sveta, keby som mohol doma žít? Oj, veru, že je ma teskno po našich chudých, krásnych horách, je ma teskno po maměnce a tatíčkoví, ale musím do sveta, aby bolo o jeden krk meněj a ešte prinesu dajaký grošík, keď sa u dobrých ľudí obživím.“

„Aj veru, každý grošík dobrý, veď u nás chudo, biedno, hory málo užitku dajú, židi ľud cecíkajú, koralú otravujú a maďari nám aj materinskú reč, našu sladkú Slovenčinu berú. Oj, ste vy tu ako v ráju...“

Petřík s dobrým Slováčkem rozdělil se o tvrdé svoje lůžko na truhle, a když ráno drotárek odcházel po chudobné snídani, vyprovázel ho ku cesty — byloť nádherné ráno po bouři — a loučil se s ním jako s bratrem.

U Staňků bylo dnes — jako venku — jasno, veselo. Všichni byli jako znovuzrození. Byla to odměna za milosrdný skutek, že přijali pocestného do domu svého, odměna, která spočívala v poznání že jsou na světě větší chudáci a — nezoufají.

V naší zahrádce.

D té naší zahrádce
při plotu v křoví
zpíval tam ptáček dnes
odkudsi nový.

Zpíval tam ptáček dnes,
jabloňka kvetla,
v růžový kalíšek
včelička slétla.

V růžový kalíšek
včelička letí,
pod starou jabloní
zpívají děti.

V. Šmídová.

Když král a královna spali.

Napsal J. Beneš.

Jednou král Rozum a královna Láska usnuli a spali dlouho. Jejich sluha Jazyk byl tomu rád a dělal všelicos zlého. Brzy mlsal, brzy lhal. Někdy někoho pomlouval, jinému utrhal na cti, prozrazoval tajemství třetího a zpíval také častěji nemravné písničky. Ba ani jméno Boží jemu nebylo svaté.

Zlé následky byly z toho řádění Jazyka. Hodní lidé zanevřeli naň, stěžovali si a žalovali u soudce.

Tu konečně král Rozum se probudil. Přistihl Jazyk právě ve chvíli, když proklepával jistou žačku, že prý chodívá teprve k večeru pozdě domů. Kdo ví, nač potom ve škole myslí.

„Víš-li pak,“ náhle naň spustil král Rozum, „proč to dítě se zpozdívá?“ Zlý Jazyk se ulekl a pravil „Pane, to nevím.“ „Tak mlč!“ zněl králův rozkaz. „Dítě pomáhá matce roznášet noviny až do noci skoro a proto bývá ve škole unaveno, že se dobře nevyspí.“

Nyní se i královna Láska probudila a uslyševši, oč se jedná, pravila k Jazyku vlídně „Tys nepocítil, že křivdíš dívce, která ti nikdy neudělala nic zlého? Ona zasluhuje velkou pochvalu. V nemoci otcově pomáhá matce. Doma až do 11 hodin v noci šije a ráno před školou roznáší pečivo jistému pekaři. Kdož by ubohého dítěte nepolitoval?“

Tu ovšem zlý sluha se zastyděl a mlčel.

Král Rozum však pravil ku své choti „Paní královno, když jsme spali, tu náš sluha Jazyk mnoho zlého tropil. Toho vinní jsme vlastně my sami, an jsme spali! To musí přestat. Všecko, cokoliv Jazyk ode dneška bude mluvit, musí v hlavě býti promyšleno a v srdci láskou nadchnuto. Nikdy více neponecháme svého sluhu v nevázanosti.“ Mileráda k tomu královna svolila. — Když pak po delší dobu byl Jazyk pozorován, říkali o něm lidé mile dojatí: „Slyšte jen, jak rozumně a láskyplně mluví!“

Drahé děti! Zдали pak i u Vás spí rozum a láska, když mluví jazyk?

Vlaštovička.

Lítá, lítá vlaštovička
do božího do nebička,
lítá polem, zahradou,
po suchu i nad vodou.

Od rána až do večera
hledá kde je mucha která,
hledá stravu dětem svým
neustále hladovým.

Až když slunce v západ spěje,
vlaštovička také pěje,
Bohu modlitbičku svou
ve hnízdečku pod střechou.

Sotva ráno slunce vzplane
vlaštovička také vstane,
lítá, zpívá celý den,
z ní si dítě příklad vem!

A. M. Kadlčáková.

Nebáli se.

Napsal Ignát Zháněl.

Jakoubku, Ráchelko, nechte již toho učení a běžte se poněkud proběhnouti. Jest sice náš dvůr podobnější vězení nežli místu, určenému ku zotavení městských děťátek, ale není jiné pomoci.“

Tak mluvil po obědě rozšafný pan John, úředník peněžního ústavu v americkém městě, Novém Yorku, jednou po obědě ku svým dvěma dětem.

Míval kancelář do dvou hodin odpoledne a protože měl nedaleko do svého bytu, obyčejně očekávaly ho obě děti u banky a vedly si pak milovaného tatínka domů.

Také toho dne tak učinily. Sotva jim milý otec dovolil, by se šly proběhnouti, již byly za dveřmi a letěly dolů do dvora. Dvůr byl jak již skoro obyčejně v městech bývá, malý, úzký, kolkolem obklopený převysokými domy. Snad vůbec do něho sluníčko nikdy nezasvítilo anebo jen velice zřídka.

Když děti odešly, přišla z kuchyně paní Johnová, podala svému choti již přichystanou dýmku a zapálila mu ji.

„Dnes je naše maminka jaksi dobře naložena,“ divil se pan John.
„Přišel již dopis od naší babičky?“

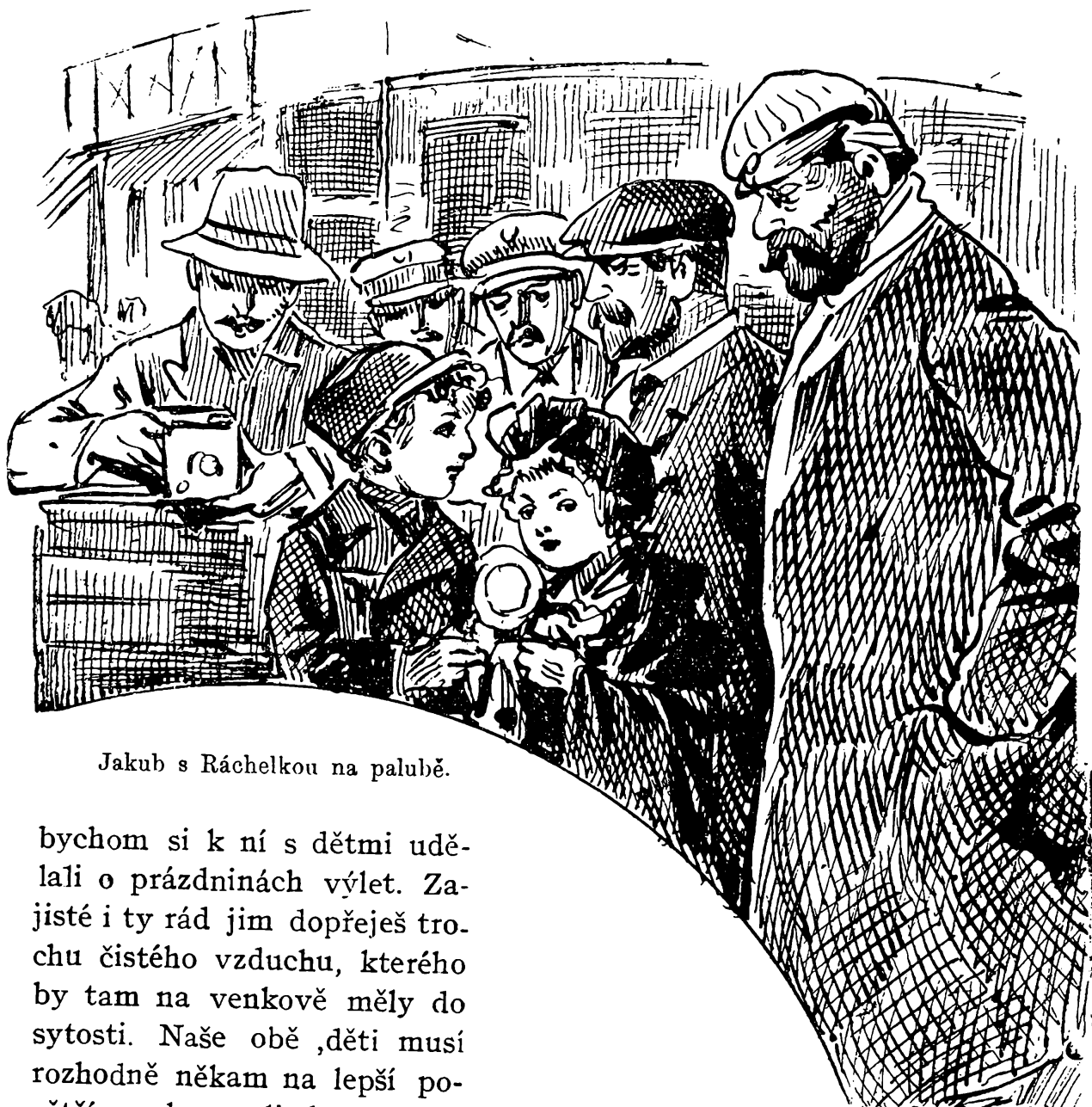

Dítky dávají babičce
s Bohem.

„Přišel, chci ti ho čísti,“ odpověděla. „Před dětmi jsem se nechtěla o ničem zmíniti, protože jsem nevěděla, co ty tomu řekneš. Ráda bych se tedy s tebou domluvila.“

„Matko, napínáš příliš mou zvědavost. Cítím, že máš asi něco za lubem. Ale nemám tušení, co by to bylo.“

Tu začala paní Johnová : „Zde jest dopis od naší babičky, která nás všechny důtklivě k sobě zve a ihned podotýká, že velmi ráda nám jednu cestu zaplatí. Já bych tedy neměla nic proti tomu kdy-

Jakub s Ráchelkou na palubě.

bychom si k ní s dětmi udělali o prázdninách výlet. Zajiště i ty rád jim dopřeješ trochu čistého vzduchu, kterého by tam na venkově měly do sytosti. Naše obě děti musí rozhodně někam na lepší povětrí, nechceme-li, by nám onemocněly.“

¶Pan John jen poslouchal a spokojeně se usmíval. Ba kdo ho lépe znal, byl by ihned věděl, že jest již rozhodnut. Díval se dobrácky na svou choť a pak jí řekl : „Matko, víš dobře, že mé zaměstnání bohužel nedovoluje, bych s vámi jel do Evropy k své milé matce, ale ty si tam jen zajed. Za čtrnácte dní započnou Jakoubkovi i Rá-

chelce dvouměsíční prázdniny; jeďte si s pomocí Boží k babičce, já vám to z celého srdce přeji a lituji, že nemohu ani s vámi jeti ani pak pro vás přijeti.“

Děti vyslechly s největší radostí zprávu, že pojedou do Evropy ku babičce na prázdniny. Nyní se u nich o ničem jiném nemluvílo, než o babičce a o Osnée, kdež přebývala milovaná babička.

* * *

Jak ubíhal čas dětem zvyklým na obrovské, světové město? Osnée byla malá, uprostřed lesů ležící dědinka. Po celý den běhali Jakub i Ráchelka po lukách a lesích. Nejraději sedávali u potoka pod starou vrbou a chytali ryby, které ovšem na mladé rybáře nečekaly a proto se stalo často, že proseděli na čerstvém vzduchu několik hodin úplně nadarmo a nechytli pranic.

Nebyli u milované babičky ještě příliš dlouho, když k nim přišel jednou k večeru posel z telegrafního úřadu.

„Co se jen stalo?“ tázala se babička. Třesoucí rukou roztrhla obálku a hlasitě četla: „Onemocněl jsem, ať přijede ihned Marie zpět“

„Milá Marie musíš odjet. Ale tu si hned vymíňuji, že děti s tebou nepojedou, necháš je zde u mne; nedovolím, by děti byly zkráceny. Jak pak Jakoubku a Ráchelko, chcete jeti s maminkou zpět do Ameriky? Tázala se babička.“

Děti uslyševše, že milovaný tatínek onemocněl, daly se do pláče. Volaly: „Zlatá babičko, my zde u vás zůstaneme, my ještě nepojedeme domů“ a Jakoubek najednou si připamatoval, že jest chlapec a že jest jeho povinností starati se o mladší sestřičku, proto pln zápalu zvolal: „Babičko, já se pranic nebojím, my pojedeme sami do Ameriky!“

Matka dětí běžela ihned do vedlejší světnice, podívati se do jízdního řádu, kdy jede nejbližší loď do Ameriky. Za chvilku přišla a pravila „Zítra jede rychlolod' „Anglie“ Musíme si tedy pospíšiti, bych zavčas dojela do Liverpoolu. Není ani minuty k zameškání. „Loty,“ volala na služku, „pojďte sem, pomůžete mi vše potřebné schystati. Kéž jen nic nezapomenu.“

„Máš pravdu, milá Marie, nebylo by ani času děti uchystati ku zítřejšímu parníku; nezbude, než abys odjela sama a já se už nějakým způsobem postarám, by děti se k vám zase dostaly.“

„Drahá matko, jen se o vše postarejte, já nevím beztoho starostí, kde mi hlava stojí.“

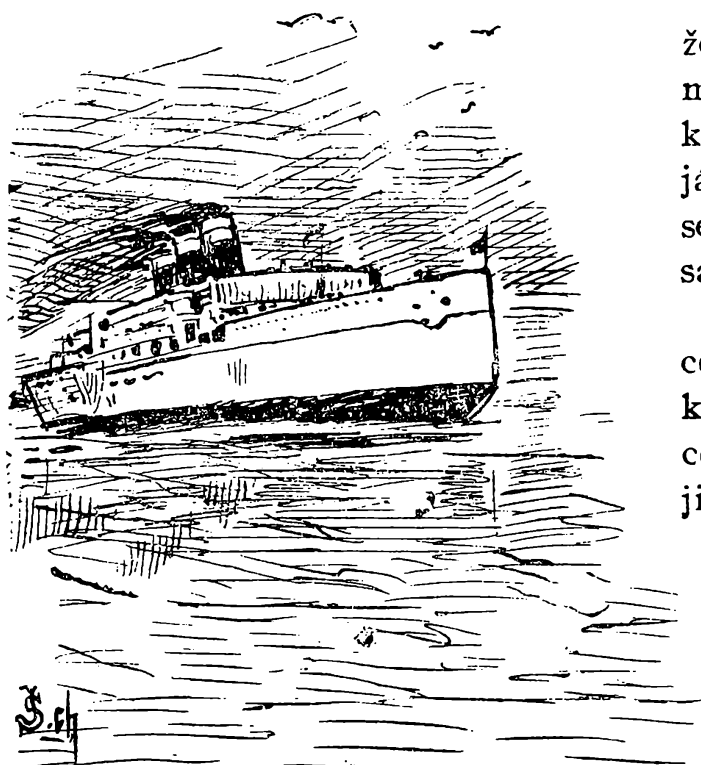
Protože nebyl Osnée daleko od Liverpoolu, mohly děti jít s matkou a ji vyprovodit až k samé lodi. Matka dávala jim ještě různá napomenutí, ale myslí svou byla již více v Americe u svého chotě, než u dětí, které ji vyprovázely. Loď odjela a všichni s toužebností čekali na první zprávy, které jim pošlou z Nového Yorku.

Přišly brzy a zněly příznivě. Nyní mohly dobré děti veseliti se a nedbati na nic. Otcí se dařilo lépe a doba, kdy měly odjetí byla ještě daleko. Ale vše, co se člověku líbí, uteče mnohem spíše, než nemilé a odporné. Také našim malým Američanům čas utíkal jako voda a přibližoval se konec prázdnin. Musilo se pomýšlet na návrat do Ameriky.

Babička si zajela schválně do Liverpoolu, obešla své známé, ale nikdo se nechystal na cestu do Ameriky. Nezbylo než pomýšletí opravdově na to, o čem se chlapec byl již

Leeds vededítky do kabiny.

Loď „Anglia“ na širém moři.

Jakub měl velkou radost, že bude opatrovníkem své mladší sestřičky. Stále opakoval: „Já se pranic nebojím, já dám na Ráchelku pozor, nic se jí nestane, my pojedeme sami.“

Aby Ráchelce cesta byla co nejvíce možno příjemněna, koupila jí dobrá babička na cestu velikou pannu, jakou si již děvčátko dávno přálo mít.

Zaopatřila též oběma dětem nové a pro cestu příhodné šaty, zajela také do Liverpoolu ku pa-

roplavební společnosti se pozeptati, který kapitán s lodí pojede. Dozvěděla se, že jest velice milý a hodný pán. Tak mohla podat i do Nového Yorku zprávu, že vše dobře dopadne, by rodiče obou dětí byli bez starosti.

Konečně nadešla doba, kdy dívky se vydaly na cestu. Jakoubek pranic se nebál a těšil sestřičku, jak uměl a jak dovedl. Loď „Anglia“ stála zakotvena v přístavu. Babička dala zanést zavazadla dětí na loď, šla ku kapitánovi, poprosila ho, by na dívky dle možnosti měl dohled, anebo, by laskavě dovolil některému z lodníků, by si dívky vzal pod svou opatrnost. Kapitán ustanovil lodníka Leedse, o němž věděl, že jest velký přítel dětí. Babička si ho ihned vyhledala a požádala ho, by se ujal Jakoubka a Ráchelky, což Leeds s největší ochotou slíbil. Tu byla teprve babička úplně upokojena a loučila se s vnoučaty. Kladla Jakoubkovi na srdce, by byl opatrný na sestřičku. Slzíc políbila napřed staršího Jakoubka a pak se též sklonila ku Ráchelce. Protože zavzněl hlas zvonu, by kdo s sebou nepojede, se odstranil, odešla babička a řekla, by zůstali na palubě tak dlouho, dokud budou viděti na pobřeží babičku.

Když loď od břehu odrazila, stál chlapec u zábradlí a držel se ho pevně rukou; vedle něho stála Ráchelka, držíc v jedné ruce pannu a v druhé šátek, jímž mávala dokud bylo babičku viděti. Když pak loď byla tak daleko, že již nebylo pevniny viděti, tu přistoupil k dětem lodník Leeds, vzal Ráchelku na ruku a vedl děti do kabiny,*) která jim byla určena.

Dívky brzo na lodi uvykly; protože byly způsobné a uctivé, brzy si jich povšimli i ostatní cestující a věnovali jim velkou pozornost. Kdykoliv přišli na palubu ihned se kolem nich shromáždili spolucestující a bavili se s nimi.

Netrvalo dlouho, „Anglie“ plula na širém oceánu. Jakoubka i Ráchelku sprovázelo požehnání babiččino, očekávala je láska otce i matky, dojeli tedy šťastně do Ameriky. Jakoubek dostal slovu, držel se po celou cestu statečně a byl opravdovým ochráncem své sestřičky.

*) Kabina je malá komůrka, v níž bydlí cestující na parníku.

Obrázky k tomuto článku, jakož i ku článku „Anežčin kanárek“, uveřejněném v minulém čísle, laskavě zapůjčila redakce katol. vídeňského obrázkového denníku „Welt-Blatt“

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. Všečetka.

Hrob v mraveništi.¹⁾

V minulém čísle „Anděla Strážného“ jsem vypravoval o pohřbu na moři. Chladné vlny mořské se staly hrobem do vlasti se vracějícího dělníka. Dnes povím o nezvyklejším ještě pohřbu.

Poslyšme vypravování černého katechisty z Uru,²⁾ Jana Udesika, jak je zaznamenává jedna z missijních sester v Kalendáři Klaverském (1912):

Příčinil jsem se ze všech sil, aby si náš lid i král oblíbil naše svaté náboženství, a aby se missie mohla u nás co nejdříve založit. Upadl jsem tím ovšem častěji v nemilost. Zvláště křtění umírajících mi způsobilo mnoho mrzutostí, neboť král se domnívá, že by se žádný ze vznešenějších jeho poddaných neměl stát křesťanem, aby se všichni tito dostali jednou k duchům. Naproti tomu doporučuji křtíti chudé, protože prý o takové lidi není škoda; ani zemřelí předkové, (duchové) prý o ně nestojí.

Jest prý proto dobře, nebudou-li alespoň po smrti s „těmi lepšími“ pohromadě! Ovšem jsem toho nedbal, neboť u Boha není rozdílu mezi lidmi. Za to jsem musel častěji trpce pykatí.

Minulý týden vznesl se anděl smrti nad čistou dívenkou. Rychle jsem k ní spěchal; vždyť byla tak pilnou v učení se náboženství. Již druhého dne vzlétla duše její k nebi. Nyní mělo mít křesťanské dítě také pohřeb. Avšak tu byla dobrá rada drahá!

Abyste mému vypravování snáze porozuměli, prosím, byste nyní se mnou zalétli o tři měsíce nazpět do minulosti.

My, chudí lidé v Uru, byli jsme po dlouhou dobu stíženi neúrodou a hladem. Konečně přišel dlouhou dobu očekávaný déšť. Každý si umínil, že co nejvíce rolí oseje, aby měl brzy hojnou úrodu a mohl zase jednou seschlý žaludek dokonale nasytit. Avšak žel; jen krátkou dobu žila radostná naděje. Zatím co venku pěkně přšelo, svolal král svoji celou vysokou radu, aby se radil, jak čeliti opicím, které se v hejrech zdržovaly v nesmírném pralese a které náš majetek na rolích loupily, ano naprosto ničily. Porady byly den ze dne a nebraly konce. Uvažovalo i mluvilo se všelicos. Konečně vystoupil jeden z nejslavnějších vážně, postoupil doprostřed shromáždění a mávaje kouzelnickou holí i chocholem z kozích chlupů, mumlal jakás slova, jimiž se dovolával pomoci duchů. Pak počal mluvití slavně a

¹⁾ Tropičtí mravenci t. zv. termiti, staví si vysoká mraveniště v podobě homolí z hlíny pevně uhnětené. Opustí-li je a odtáhnou-li jinam, je mraveniště uvnitř duté.

²⁾ Krajina ve střední Africe; leží mezi řekami Luapula a Lualaba, přítoky Konga.

hlasitě „Od této chvíle se nesmí nikdo, ať je to kdokoliv, objeviti na poli. Zapovídá se též všechno rytí, kopání, pletí i pěstování na poli. A kdyby někdo v době tohoto dosud nebývalého odpočinku zemřel, musí být jeho mrtvola vhozena do řeky, neboť nyní se nesmí ani hroudou pohnouti. Bude-li tento příkaz věrně vyplněn, bude naše země na věčné časy opic prosta!“ Tak ukončil černý prorok. Všichni tleskali pochvalu a král poručil prohlásiti poddaným nový zákon. Ježto by lidé zdejší za krále, jehož ctí téměř jako modlu, dali krev i život, nebylo žádného odporu. A tak uplynuly již tři měsíce a pole leží vesměs ladem a jsou neobdělávána.

Avšak jest nyní čas, bych se vrátil ku své malé mrtvole. Když jsem tak stál a přemýšlel, ne snad proto, že bych byl příkládal víru pověře svých rodáků, nýbrž proto, že se mi jednalo o to, abych nepochybil ve věci Boží a missijní, zahlédl jsem mraveniště. Dobrá! Malý ten pahrbek byl uvnitř dutý a za hrob jako stvořený! Není to ovšem zcela slušno, myslil jsem, avšak kdybych kopal zvláštní hrob, pak by se jistě na nás, několik křesťanů svedlo, že jsme příčinou pohromy celé země neboť nesmyslné naděje pohanů v pověru se jistě neosvědčí.

Pokropil jsem dutinu mraveniště svěcenou vodou a vložil pomaloučku malou mrtvolu dovnitř. Upokojen vědomím, že jsem vykonal dobrý skutek, vrátil jsem se domů.

O hodinu později stál můj zrádce v královské soudní síni s několika svědky. Byl jsem obžalován jako státní zločinec! Brzy potom jsem byl jako trestanec zatčen. Král i celá jeho rada byli hněvem a zděšením tak uchváteni, že jsem upadl mezi divokou zvěř. Nepříznivý rozsudek byl již předem nad mým zločinem pronešen.

„Opovážil jsi se, křesťanský pse, naše svaté zákony drze přestoupiti. Pochoval jsi mrtvého a vykopal proto jámu! Zaviniš, že bude celá země nešťastna, protože se opice více nevzdálí!“ Tak zahřměl zuřivě král. Maje ovšem klidné svědomí, vykřikl jsem stejně pronikavě „Kdo z vás viděl, že jsem hrob kopal?“ Vše se úplně ztišilo a bylo ticho dlouho — dlouho! A král počal mluvit vlídně.

Pak jsem vyprávěl, že zesnulá spí tiše v mraveništi. A král i jeho rada propukli v hlasitý smích a tím byl soud ukončen a rozešli jsme se jako přátelé!

Kéž by nám někdo chtěl pomoci vymaniti obyvatele Uru z okovů nevěry a pověry!

HÁDANKY A REBUSY

1. Koníček.

Luštitelům hádanek Anděla Strážného v Olomouci
věnuje Jan Kliš.

pta	slun	zí	Še	hym	mi	ci	psal
smu	bes	ctvo	ce	mi	Fr.	ny	le
les	ples	zí	v	ja	mou	se	srd
tík	tek	ra	ce	se	lu	hře	pě
dost	i	kol	bou	zOlo	Z	v	tí
bol	upra	+	Ze	zích	+	je	je
háj	ra	květ	Jan	pro	le	cí	tí
vil	vše	sa	ná	se	šťast	všu	vše
má	se	Kliš	se	de	chno	ní	no

2. Šaráda.

První, druhá, třetí, čtvrtá,
potravu všem včelám skýta,
čtvrtá, pátá také s šestou
ukazovací náměstkou.
Všech šest v celek-li jen
spojíš,
příjemnou dobu roční zviš.

3. Háčkovky.

S „v“ se v pytlí neutají,
bez „v“ lidé všude mají.

S „v“ na ruce selka nese,
bez „v“ pěje z jara v lese.

S „v“ pobíhá po komoře,
bez „v“ výspa, čníci v moře.

S „v“ ranhojič, štěpař zná
bez „v“ ničí kamna železná.

4. Velikonoční hádanka.

Milému panu učiteli Humpolíkovi věnuje jeho žák
Jaroslav Frank.

a	+	1. Pták,
	+	2. přírodní zjev,
i	+	3. mužské jméno
	+	4. sluha boží
e	+	5. město v Arabii,
	+	6. část básně,
a	+	7. obyvatel Moravy,
	+	8. hmyz,
r	+	9. loď biblická,
	+	10. část mše svaté.

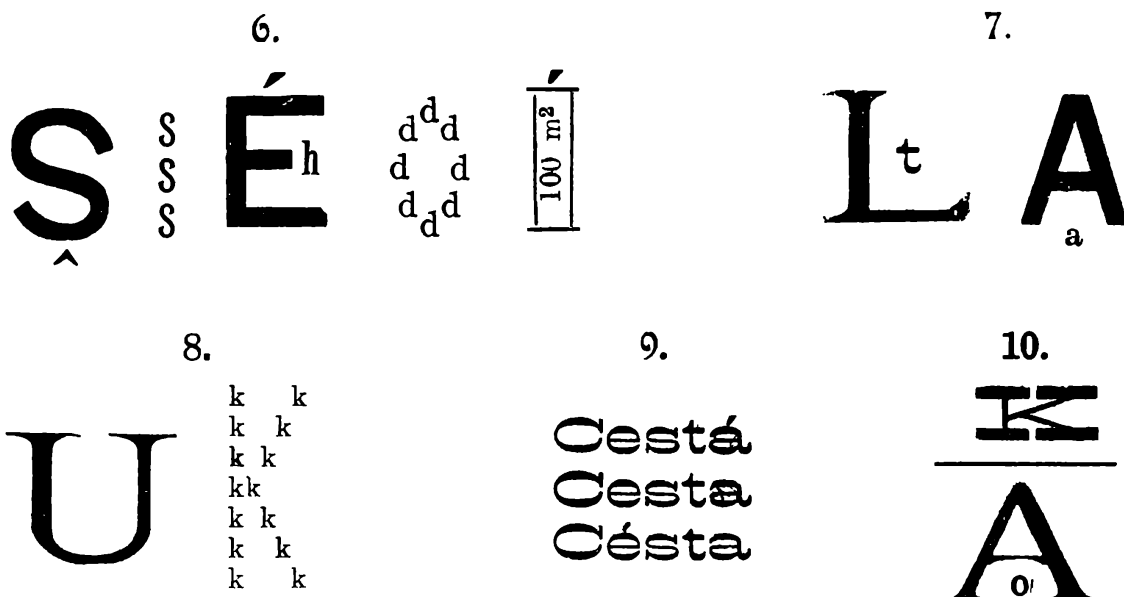
Písmena na místě křížků s hora dolů
čtena dají významné slovo.

5. Rohovka.

a	a	l	l	l
l	k	k	k	
b		r		
m	b			
l				

Evangelista,
syn Adamův,
hrdina,
souhláska,
souhláska.

Rebusy.

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří zašlou svá rozluštění nejdéle do 20. dubna 1912 redakci „Anděla Strážného“ v Brně, Biskupská ul. 1., obdrží odměnou pěknou knihu. — Na později došlá rozluštění nelze čítele bráti. Luštitelé, udávejte přesné adresy, zvláště ulici a číslo domu!

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 7.

1. V práci a vědění je naše spasení. — 2. Mapa, Avar, pata, aras. — 3. Vápno, kořen, oliva, majka, Vídeň, Kreta, zajíc, Praha, Karel, proso — přijde jaro. — 4. Luna, nula. — 5. a) Hroch, hrách, b) Kachna, kašna, kamna. 6. Kamna hřejí. — 7. Válka. — 8. Kolečko. — 9. Tříška. — 10. Něděle. — 11. Vrabec.

OBSAH:

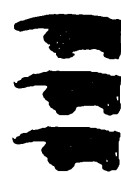
Matičce. Báseň od Edvarda Elpla. — Krtčí rodinka. Napsala Vlasta Pittnerová. — Na procházce. Báseň od J. Miloty (S obr) — Cikáni kotláři. Napsal K. J. Z. (S obr.) — Za vznešeným cílem. Historická {povídka ze 13. století. Napsal Luděk Novák. Pokrač. (S obr.) — Zahrádka na jaře. Báseň od V. Nováka. — Milosrdenství maličkých v kukátku. Napsal Jos. Pavlovický. — V naší zahrádce. Báseň od V. Šmídové. — Když král a královna spali. Napsal J. Beneš. — Vlaštovička. Báseň od A. M. Kadlčákové. — Nebáli se. Napsal Ignát Zháněl. (S 5 obr.) — Obrázky z katol. missii. — Hádaneky a rebusy.

Za obsah odpovídá JAN DVOŘÁČEK, učitel v Brně. — Vydává svým tiskem a nákladem benediktínská knihtiskárna v Brně.

měřicích: Ant. Řezáč, Jos. Chromeček. V Míchově Alb. Klimeš. V Mor., Ostravě: Frant. Biolek. V Mužeticích: Ant. Pechoušek. V Nákle: Jos. Běhal, Adolf Procházka, Frant. Kameníčková. V Napajedlích: Jar. Marcaník, Jos. Wadas, Ant. Kepřt, Stan. Doležal, Adam Stanislav. V Nedvědicích: R. Švábenský. V Něm. Prusích: Kar. Krátký, Ignác Krátký. V Netolicích: Jan Krejsa. V Neveklově: Jan Pecháč. V Nezamyslicích: Jul. Zaoralová*, Al. Tichý. V Nové Dědině: Jeník a Olga Kotáskovi, Jos. Brazdilík, Frant. Štěbna. V Novosedech: Frant. Hlavica. V Obřanech: Arnošt Vašíček. V Odrlicích: Mar. Absolonová. V Olomouci: Jan Kliš, Miloš Hublík, Jar. Ilgner, And. Kousalíková, Ludmila Vlčnová, Ant. Kubis, Vlasta Bubíková. V Opavě: Jos. Rusek. V Ostrově: Jos. Kučera. V Ostrovačicích: Arnošt Franěk, Leop. Mareček, Jindřich Svítíl. V Plzni: Mar. Glückseligová. V Počátkách: Frant. Navrátil. V Podolí: Ant. Boček, Tom. Pressfraind*, Ant. Staněk, Bedř. Konopáč. V Podklášteří: Kar. Kabálek. V Polance: Mil. Vítková (Díky! podobně!), Al. Hyžáková, Frant. Baranová, Frant. Blažková, Štěp. Stančíková, Mar. Míčková. V Polehradicích: Zd. Omasta. V Poličce: Jos. Friedl. V Postřelmově: F. K. Fojtová. V Praze: Frant. Jurtík, Jar. Brabec. V Proskovicích: Správa školy. V Prostějově: Mar. Vémolová, Mar. Drmolová, Mar. Fikrtová, Mar. Kornusová, Anna Přikrylová*, Mar. Vybíralová, Olga Malendová, Mil. Teprová, Žofie Ulmanová, Heřma Bezděková, Jarmila Kuchyňová. V Přestavlkách: Fr. Matoušková, Mar. Vaisarová, Anna Sládečková*, Mar. Zavřelová, Jar. Zapletalová, Růž. Kynterová, Štěp. Podolová, K. Gottwaldová, M. Burešová*, M. Vánová, Ant. Krafochová, Štěp. Ceteleová, Emilie Janková, Bož. Škubalová, Fr. Neradilová, Bedř. Ostrčilová, Mar. Skácelíková, Bed. Štěpáníková, M. Černošková, Bed. Uherková, Mar. Perutková, Lud. Popelová, Amalie Šobová, Mar. Nakládlová, Fr. Vilímková, Ir. Němečková, J. Stančíková, Lid. Pumprlová, Emma Jungová. (Proč bych se hněval? Jsem rád, že zase o Vás slyším! Srd. pozdrav!). V Příbrami: Frant. Soukup. V Příchazích: Jos. Květoň, Mar. Coufalová, Frant. Zlámalová. V Přisnoticích: Jo-Měřinský. V Pustiměři: Dom. Zbořil*, Kar. Trnavský. V Radomyšli: Otílie Lífková. V Rosenberku: Frant. Muříček, Petr Černý, Frant. Černá, Frant. Petrla, Barbora Ježková, Frant. Smolinský, Adolf Přichystal. V Roketnici: Václ. Pálenský. V Roštíně: Al. Lukáš, Jos. Borovička, Al. Kvasničková, Jos. Loučka. V Rybníčku: Klauda Nikodýmova. V Sedlci: Václ. Pancer. V Sikorci: Jos. Kutáč. Ve Skornicích: Frant. Vašíček*. V Slatiňanech: Ter. Prockertová. Ve Staré Vsi: Jos. Vybíral, Frant. Pospíšil, Jos. Skácelík. Ve Střebětích: Jos. Chytil, Jos. Prachař, Ant. Kotásek. Ve Strílkách: Vlad. Lokajíček, Ant. Novotná, Řehoř Žižlavský, Mar. Kyselová. V Syrovicích: Gertr. Buršíková, Klem. Šťastný*, Anast. Peloušková, Ed. Janek, Jan Šťastný (Dík! podobně!). Ve Štramberku: Rud. Petráš, Kar. Jašek, Al. Socha, Jan Sopuch. V Tabarkách: Ir. Kocholatá. V Tečicích: Bož. Gregrová. V Telnici: Mar. Bartáková (Dík!). V Třebíči: Mas. Dušková*. V Třeboni: Sylv. Dvořáková, Ton. Valentová, Ola Tumová, K. Petříčková, Mar. Hamrová, Lid. Pospíšilová, A. Bařilová, Širšíštová, Věr. Hodiánková. V Újezdě: Jos. Šustek. V Újezdci: Anna Šimíková, Frant. Lupač. Ve Velisí: vdp. J. Kabeš. Ve Vážanech: Ant. Soják. Ve Vel. Pavlovicích: Mar. Bendová, Frant. Nesvadba*, Ant. Kučerková, Em. Valoušek, Pavel Švásta, Boh. Souček, Jos. Matějka, Ant. Komosná. Ve Vítkovicích: Kar. Bohuš. Ve Vomicích: Bož. Doležalová. Ve Vranovicích: Jos. Švejnoha. Ve Vyškově: Mar. Pospíšilová, Ludm. Zatloukalová. V Zástřízlí: Al. Ludva, Kar. Kolařík, Justina Chmelaříková, Frant. Ptáček. V Závěšicích: Met. Pustějovský. Ve Zdenkově: Jan Kacetl. Ve Zlíně: Ot. Krajča, Jindř. Blažek. V Želetavě: Jos. Novák. V?: Al. Dluhá, Lad. Stoklásek.

Žertovné výstupy.

K potřebám spolkovým upraveny.

Obsah: Dyby nebylo hejvalo. — Loučení, loučení. — Měla jsem holoubka. — Sliby unáhlené. — Nevinné odpovědi.

Sešit 10.

Cena 20 hal.

Vhodná četba pro mládež !!

Děti křižáci.

Vypravování z dob křižáckých
výprav. Napsal J. Milota.
Cena K 2'60.

Dítě státu.

Román sirotka.
Napsala M. R. Haltová.
Illustrováno. Cena K 1'27.

Miláčkům.

Povídky, pohádky a legendy
od Vlasty Pittnerové. - Bohatě
illustrováno. — Cena 2 K.

Z dávné doby.

1. Vznešený samotář 2. Za vzdě-
láním. — Napsal A. Dostál.
Cena 2 K.

Vydala benediktinská knihtiskárna v Brně,
Starobrněnská ulice č. 19-21.

Krkonošský tkalcovský spolek

v HROPOVĚ č. 574, Čechy,

„VZÁJEMNOST“

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a příkladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho, že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.

Objednejte 1 balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

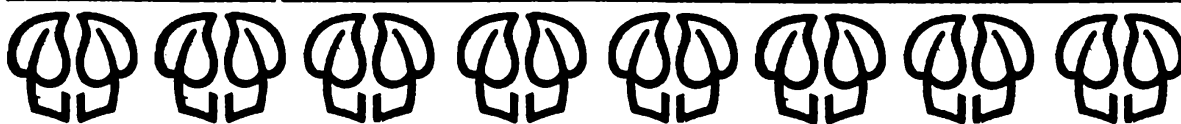
Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, učitel v Brně.
Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

Předplatné na „Anděla Strážného“ celoročně:

Rakousko-Uhersko 1 K 60 h, Německo 1 m. 60 pf., Rusko 80 kop.,

Italie 2 liry, Francie 2 franky, Amerika 40 c.

Vychází měsíčně jednou, vyjma červenec a srpen.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 8. zaslali:

V Archlebově: Ignát Strmiska. (Povídka odevzdána pro kalendář, bude-li se hoditi.) V Bělohradě: Jos. Malinský. V Bernaticích: Mir. Kunetka, Mar. Bajerová, Fr. Hanzelka. V Bošovicích: Jan Žemla. V Brně: Kar. a Eva z Czesaných, K. Drábek, Jan Hnilica, * Karel Dohnálek, Ferd. Schwarz, K. Fridrich, Leop. Pidtner. * V Brodku: Sigm. Kvapil, (Měl jsi hvězdičku?), Jan Procházka, Jan Hanzlík, Mil. Vodičková, Stan. Začal, * Frant. Svozil. V Břestě: Ludm. Krejčířová. V Bučovicích: Jos. Kalivoda, Jeník Haban, Al. Kocián. V Bystřici: Bož. Stejskalová. V Dol. Dubňanech: Frant. Vacek, Stan. Břínek. V Dol. Kounicích: Frant. Fialová. V Drnovicích: Julie Miholová, Viktor a Josefa Vichtovi, Boža Komprdova, * Jos. Chloupek. Ve Frenštátě: Leop. Tichavská. Ve Frýdlantě: Stěp. Mazochová, Žofie Kuhejdová, Aloisie Gründelová, Mar. Mamulová, Mar. Poiciová, Jar. Mališová (1000 pozdravů jako Vy a dík!). V Grygově: Jan Brabec. V Heroticích: Nepodepsaný. Na Hlíně: Vlad. Nosek. V Holici: Mar. Zápálová. V Hořicích: K. Salaš, Frant. Horák, * Boh. Vagenknecht, K. Jelinek. V Hranicích: Ant. Dytrych. V Hulíně: M. Vitovská. V Hustopeči: Ter. Peloušková. V Cholině: Ant. Kouřil. V Chrlcích: Růž. Bednářová, Rud. Březa, Mař. Šiková, Mar. Jochmanová, Boh. Hunkes (Díky! podobně!), Frant. Doležalová, Mar. Doležalová, Rud. Böhm, Amalie Černá, M. Blažková. V Ivaní: Ter. Procházková. (Srdečný pozdrav a soustrast!). V Jindřichově Hradci: M. Platzzerová. * V Jiřicích: Václ. Buchta, Alois Kozák, Jiří Sekanina. V Josefově: Bedř. Zpěvákova, Ludmila Dítová, Mar. Kühnelová, F. Weberschinková, Anči Košťálová. V Kněžicích: Jos. Krejčíř. V Kolíně: M. Baumrukova, Jos. Seleskowitsch, Jos. Tichý, Karel Stich, Frant. Wiesner, K. Svěčina, Jos. Teser, Jos. Suchomel, Oldř. Tokar, Alois Skřivánek, * Mir. Křemen. Jos. Zoufalý, M. Litmanová, Mař. Sýkorová, Aloisie Šteidllová, M. Křelinová. V Konici: Fr. Muzikant, Růž. Slavičková. V Kopřivnici: Ignác Raška. V Kostelci: Anežka Kaštylová. V Kotvrdovicích: M. Kučerová. V Kozušicích: Jos. Laštuvka. V Král. Vinohradech: Hel. Eliášová. V Krásně: Jan Holešovský. V Kroměříži: Anna Bochořáková. V Kvasějovicích: Václ. Sosnovec, Mar. Chybová, Ant. Matějčková, Frant. Jalovecká. * V Kvasicích: Jos. Kotásek. V Lanžhotě: Roz. Benešová. Ve Lhotě Volavé: Mar. Patočková. V Lipňanech: Jar. Hradil. V Líšni: Jan Hendrych, Eva Černá, Heřman Kříž, Mař. Sobotková. V Loukově: Boh. Vaněk. V Lukách: Ludm. Pertlíková, K. Čermák. V Lulči: M. Macháčková. V Maloměřicích: Hub. Vahala. V M. Ostravě: Fr. Biolek. V Nákle: Adolf Procházka, Frant. Vodička. V Nezamyslicích: Jul. Zaoralová. V Olomouci: Valerianna Kallabová, K. Hapala, * Jan Kliš, Miloš Hublík. Na Ostravici: Ant. Zavodný. V Počátkách: Frant. Navrátil. V Podolí: Růž. Poláčková. V Postřelmově: F. K. Fojtová. (Díky! pozdrav!) V Proskovicích: Staré Bělé: Správa školy. V Prostějově: Jarmilka Kuchyňová, Anna Přikrylová, Boh. Boudová, M. Kornusová, * Jarmila Štanderová, M. Pokorná, M. Drmolová, Anna Skácelová, M. Kratochvilová, M. Nováková, And. Silná. V Předměřicích: Věkoslava Valtová. (Pozdrav! Jen posli!) V Přisnoticích: Jos. Měřínský. (Dík! pozdrav!) V Radomyšli: Ottilie Lifková. V Rohozné: Jos. Krabička, Frant. Válek. (Za jakým účelem? Na čtení! Pozdrav!) V Rosenberku: Barb. Ježková, Frant. Petrla, Adolf Přichystal, Růž. Hamrlová, Vavřinec Černý, Frant. Mulíček, * M. Černá. V Roštíně: Jos. Loučka, Jos. Borovička, Alois Lukáš. V Rybníčku:

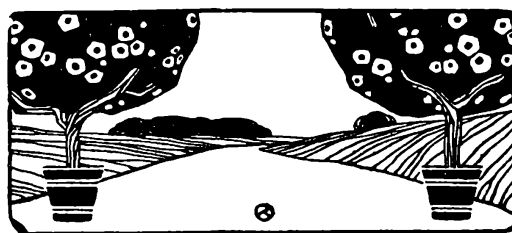
Písnička.

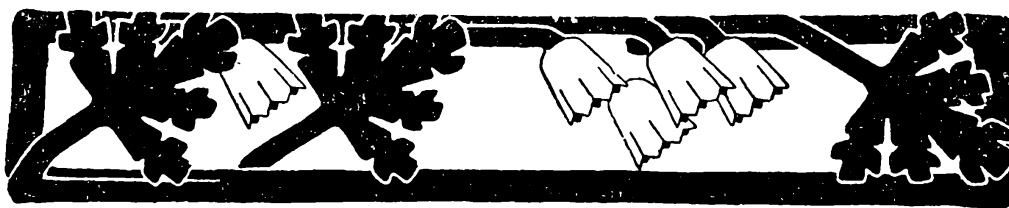
Už zas v té zahrádce
na jabloni,
zpívá tam pěnkavka
jako loni.

Zpívá tam pěnkavka
v samém květu,
a zlaté slunečko
také je tu.

A zlaté slunečko
divy tvoří,
na každém záhoně
květy hoří.

M. Vacek.

Sasanky.

Kivít! Kivít! — s takovou letěla čejka přes slatinu. — „Teď už přijde paní Vesna. Cítím to v nohách a křídlech.“

Když to zaslechla nová travička pod zemí, ihned o kousek poskočila a povykoukla radostně mezi starými, sežloutlými stébly travními, neboť tráva má vždy hrozně na spěch.

Také sasanky tam v lese mezi stromy slyšely, co čejka vykřikovala, ale ne a ne z pod země ven.

„Nevěřte čejce!“ povídaly si. „Je to lehká ženština, na kterouspolehu není. Přizene se vždy tak časně a ztropí vždy veliký rámus.“ „Ne, počkáme zcela klidně, až přiletí špaček a vlaštovička. To jsou rozumní, spolehliví lidé, kteří tomu lépe rozumějí.“

A špačci přilétli.

Usedli na kůl před svým letohrádkem a rozhlíželi se kolem.

„Příliš brzo, jak obyčejně,“ mumlal tatík špaček. „Ani lístku zeleného ni jediné mouchy — kromě jedné staré, tuhé od loňska, pro níž zobáku otevřítí škoda.“

Matka špačice nic neříkala, ale moc nadšeně se také netvářila.

„Kéž bychom byli zůstali v našem útulném bytě zimním tam za horami!“ pravil tatík špaček. Zlobil se, že mu žena neodpovídala, neboť záblo ho tak, že si povídal, že by mu neuškodilo hádkou trochu se rozechřátí... „Ale toť se ví, ty's tím opět vinna jako v loni. Ty máš vždy tak na spěch dostati se na venkov.“

„Mám-li tak na spěch, tož také vím proč,“ odsekla špačice. „I měl bys se stydět, nevíš-li to rovněž, když tě vajíčka patří zrovna tak tobě jako mně.“

„Bůh uchovej!“ na to špaček uražen. „Kdy pak jsem svou rodinu zapřel? Snad nechceš dokonce, bych ti při té zimě předzpěvoval?“

„Arciže chci,“ v odpověď dala špačice tonem, jemuž odolati nemohl.

A tož ihned spustil, jak nejpěkněji uměl. Ale když matka špačice první tony zaslechla, jala se křídly kolem sebe tlouci a do něho zobákem klovati.

„Přestaneš-li okamžitě?“ vykřikla zlostně. „Vždyť to zní tak smutně, že se člověkovu zrovna srdce krájí. Hleď raději, by sasanky rozpukly! Já myslím, že čas už tu jest. A kromě toho je člověkovu vždy tepleji, jestliže druzí také mrznou.“

Než jedvaže sasanky zaslechly první trilky špačkovy, hned vám opatrně ze země hlavičky vystrčily. Pravda, byly doposud zahaleny do zelených roušek, že jich ani vidět nebylo. Vypadaly jako zelené klíčky, z nichž mohlo vše možné býti.

„Je ještě příliš brzo,“ šeptaly si. „Jak to hanebné od špačka, ven nás vylákati! Užť věru na nikoho na tomto světě nelze se spolehnouti!

Potom přiletěla vlaštovka.

„Tvi! Tvi!“ švitořila, stříhající svými dlouhými, nožicovými křídly vzduch. „Povylezte, vy hloupá kvítka! Což nepozorujete, že paní Vesna už tu?“

Než sasanky staly se opatrnými. Poodhrnuly jenom trošku svých zelených roušek a povystrčily nosíčky.

„Jedna vlaštovka léta nedělá!“ povídaly. „Kde máš svou družku? Ty's zajisté sem jenom proto přišla, by ses porozhlédla, je-li tu snesitelné, a teď bys nás ráda obalamutila. Než my nejsme tak hloupy. My dobře víme, že by po nás hned bylo, kdybychom se pořádně nachladily.“

„Vy jste mně jedny!“ odšvitořila vlaštovka a posadila se na korouhvičku na poštovně a dívala se do kraje.

Ale sasanky čekaly a mrzly. Několik jich, jež nedočkavosti své nedovedly zdolati, shodilo své roušky na slunečnu. V noci však ukousala je zima, a pověst o jejich bídné smrti letěla od květiny ke květině a budila všude zděšení!

Než konečně přišla paní Vesna — jedné překrásné, mírné, tiché noci.

Nikdo neví, jak vypadá, neboť nikdo jí neviděl. Ale všichni po ní touží a děkují jí a žehnají jí. Kráčí lesem a dotýká se květin a stromů, a okamžitě poupata se rozpukávají. Běře se stáji a chlěvy a odvazuje němou tvář a vypouští ji na palouky. Ano, i do lidských srdcí vniká a budí v nich radost. Jakmile do kraje zavítá, ni ten nejhodnější hoch nevydrží pokojně v školní lavici seděti, i mívá plno chyb ve svých úkolech na — svědomí.

Ale všeho toho neprovede najednou. Noc jak noc pracuje, a nejprve dostavuje se k těm, kteří po ní nejvíce prahnou.

Tak se stalo, že té noci, co v kraj přišla, především sasanky navštívila, jež už to ve svých zelených rouškách vydržeti nemohly.

A jedna, dvě, tři! stály vám tu v nových, bílých šatech a vypadaly tak svěže a krásně, že špačci rozkoší z podívané na ně své nejkrásnější zpěvanky zanotili.

„Ne, jak krásně je tu!“ volaly sasanky. „Jak slunce pěkně hřeje a jak líbezně ptáci zpívají! Tisíckrát krásněji je letos nežli v loni.“

Než to říkaly každého roku, proto nelze na to nic dáti.

Když svět viděl, že sasanky rozkvetly, tu se mnozí div nezfantili.

Byl vám tu na příklad školák, jenž už mermocí chtěl míti letní ferie (prázdniny), a potom buk; — jak ten se cítil odstrčeným!

„Nepřijdeš také ke mně brzo, paní Vesno?“ ptal se. „Já jsem přece mnohem důležitější „persona“ než ty bídné sasanky a nemohu již opravdu svých puků na uzdě udržet.“

„Přijdu, přijdu!“ na to Vesna. „Ale musíš míti ještě trochu strpení.“

A brala se dále lesem. A po každém kroku jejím nové sasanky rozpukávaly. V hustých chumáčích stály u paty buku a skláněly stydlavě své hlavičky k zemi.

„Hleďte jenom směle vzhůru,“ pravila Vesna „a kochejte se z božího sluníčka! Život váš je jenom krátký, proto užívejte ho, dokud jej máte.“

A sasanky poslechly. Natahovaly se a protahovaly a rozestíraly svoje bílé plátky na všechny strany, by se co možná nejvíce slunečna nalokaly. „Drcaly“ do sebe hlavičkami a smály se tomu a byly šťastny.

„Teď se již nemohu udržet,“ pravil buk, a pupence jeho se rozpukly.

Lístek za lístkem vylézal ze svého zeleného obalu, rozkládal se a třepotal na větře. Mohutnou střechou rozklenula se nad zemí celá zelená koruna jeho. „Božínku, což pak jest už večer?“ tázaly se sasanky, jimž se zdálo, jako by se bylo najednou nadobro setmělo.

„Ne... to je smrt,“ odpověděla Vesna. „Teď je s vámi a m e n ! Nevede se vám jinak, než jak se vede všemu zde na zemi. Vše musí tu vzkličít a kvéstí a umřítí.“

„Umřítí?“ zvolalo několik malých sasanek. „Musíme již umřítí?“

A několika větším zlostí a vzdorem celá hlava zrudla.

„Ó, to my dobře víme!“ pravily. „Buk nás smrtí. Ukrádá nám všechno slunečno, vše chce mít jenom pro svoje listy, nám nepřeje ani paprsku. Jak ošklivým a zlým jest!“

Několik dní ještě plakaly a hubovaly. Potom paní Vesna naposled se lesem brala. Měla ještě navštívit duby a ještě několik starých mládenců.

„Teď si pěkně lehněte a spěte!“ pravila sasankám. „Marné všecky vzdory vaše. Za rok přijdu zase a probudím vás k novému životu.“

A některé sasanky uposlechly její rady. Než jiné vypínaly nadále svých hlav a rostly dále, až tak zošklivěly na svých vysokých stoncích, že hanba byla se na ně podívat.

„Fuj, styďte se!“ pokřikovaly na bukové listy. „Vy nás vraždíte.“

Buk však potřásl svými dlouhými haluzemi, až s nich hnědé listeny pršely. „Počkejte jen až do podzimku, vy hlupačky,“ pravil směje se. „Potom budete jinou zpívati!“

Sasanky nerozuměly, co tím říci chtěl. Ale když se byly povytáhly, seč jen mohly, přelomily se a uvadly.

* * *

Minulo leto, rolník svezl s polí svoje obilí.

Les se posud zelenal, než zbarvení jeho bylo temnější, ba tu a tam zeleným listím cosi prožlutávalo a prorudávalo. Slunce zemdlelo svou „potnou robotou“ za leta, i uchylovalo se spíše na lože.

Za nocí plížila se zima mezi stromy, aby se přesvědčila, brzo-li už nadejde její doba. Kdekoliv nějaký květ spatřila, hned jej dvorně políbila řkouc: „Aj, aj! Ty's tu ještě? To mě těší, že tě vidím, jen se vlídně chovej! Já jsem dobračka a ani mušce neublížím.“

Než květinka při jejím polibku všecka se otřásla, jasná pak kapka rosná, jež se pod jejími lístečky houpala, okamžitě zledovatěla.

Častěji a častěji proháněla se zima lesem. Pod dechem jejím žloutlo listí, půda pak tvrdla a tuhla.

A i sasanky, jež v zemi ležely čekající na návrat Vesny, jak jim byla slíbila, pociťovaly její dech tak, že mráz kořeny jejích šupotal.

„Ach, ach, to je zima,“ stýskaly si, „jak jenom zimu přestojíme? Dozajista umřeme, než bude po ní.“

„Teď přišla moje doba!“ pravila zima. „Teď netřeba mně se již kolem plouhati jako zlodějce v noci. Od zítřka budu všem do očí přímo a směle hleděti, budu lidi do nosů kousat a slzy do očí jim vhnět.“

A v noci rozpoutala vichřici.

„Slyšíš, uklid' pěkně se stolu!“ poručila jí.

A vichřice poslechla. Skučíc vrazila do lesa a lomcovala haluzemi a větvemi, až až praštěly a se lámaly. Co nebyly zcela zdravé a svěží, padaly se stromů jako hniličky na zemi, ty pak, co náraz vichřice vydržely, ohýbaly se a klátily kam kde která.

„Vari se vši parádou!“ vyla vichřice a rvala jako zběsilá se stromů listí. „Teď není čas ku fintění. Co nevidět přisype se na sněti sníh, to bude jiná!“

A listí zděšením sypalo se na zem, ale ani tam nedala mu vichřice pokoje. Popadnouc ho rejčila s ním přes pole a luky, hned do vzduchu je ponášejíc, hned zase v les s ním zapadajíc, ba v hromádky je svávajíc, ba zase na všechny strany rozprašujíc, inu, jak se jí sechtělo.

Teprve k ránu zemdlela vichřice a ulehla.

„Pro tentokrát mějte si pokoj už,“ pravila. „Teď si odpočinu až do jarního úklidu. Potom si budeme moci opět zarejdit, ač-li z vás co bude.“

A tu odebralo se listí k odpočinku, ulehnouc tlustým kobercem na zemi. Sasanky pocítily blahodárné teplo, i ptaly se, zda snad už tu jaro není.

„Já nemám ještě svých hotových poupat!“ zvolala jedna z nich.

„A já také ne! Já také ne!“ křičely ostatní jedna přes druhou. Jedna však dodala si odvahy a povykoukla ze země.

„Dobré jitro!“ zvolalo uvadlé listí bukové. „Milá slečinečko, je ještě trochu brzo... Jen když vám to jde k duhu!“

„Není to ještě paní Vesna?“ tázala se sasanka.

„I toto!“ na to bukové listí. „To jsme pouze my, na něž jste se v letě tak velice horšila. Teď zmizela všechna naše zeleň, i nemůžeme se již parádit. Užily jsme mladosti a dost jsme se natančily, víte. Teď tu ležíme a chráníme květiny v zemi před zimou.“

„A já tu zatím stojím se svými holými větvemi a jsem zimě na pospasy vydán,“ pravil mrzutě buk.

Sasanky pod zemí hovořily o té záležitosti a byly rády.

„Toho dobrého listí bukového!“ pravily.

„Hleďte, byste toho pamětlivy byly, až se zase v letě rozzelená!“ pravil buk.

„Nezapomeneme na to! Ne, nezapomeneme na to!“ ujišťovaly sasanky.

Inu, něco takového snadno se s'íbí, ale – nedostojí se tomu.

Z dánštiny přeložil O. S. Vetti.

Zpívej ptáčku!

Zpívej, ptáčku
jeřabáčku,
na zahrádce z jara,
ať z poupěte
zas rozkvetě
i ta jabloň stará.

Zpívej, ptáčku
jeřabáčku,
na rozkvetlé sněti,
a v zahrádce
na karlátce
kolíbej své děti.

Zpívej, ptáčku
jeřabáčku,
pokud slunce svítí,
malé děti,
svátek světí,
všude samé kvítí.

Z. Wunsch.

Za vznešeným cílem.

Historická povídka ze 13. století. — Napsal Luděk Novák. (Pokrač.)

IX.

Byly to slavnostní chvíle, jež prožili křižáci po korunovaci Fridricha II. na krále jerusalemského. Že celé království jerusalemské obklopeno jest různými nepřáteli, že každé chvíle přitrhnutí a zničení mohou vše, co po tolika svízelech bylo dosaženo, zapomněli úplně. Radovánky střídaly radovánky. Veselí nebylo konce a ve své veselosti zapomínali se křižáci tak, že z obyvatelstva mohamedánského žerty si tropili, všelijak je zlehčující.

Větrovec, zkušený válečník, nejednou byl při takovém výstupu přítomen a mrzelo ho to. Napomínal k vážnosti a opatrnosti, ale slova jeho zanikala v tupém smíchu, jímž křižáci svůj žert obyčejně provázeli.

„Pamatujte se, přátelé,“ říkal Větrovec, „nezlehčujte ty lidi, ale jedněte s nimi tak, abyste ukázali, že srdce křesťanů jsou šlechetná, dobrá, že dovedou odpustiti a zapomenouti!“

Ale nejednou za podobná slova i Větrovcovi dostalo se výsměchu.

„Kazatelem bys byl dobrým,“ ušklebovali se. „Škoda, že jsi nevstoupil do některého kláštera místo na tvrz za zbrojnoše! Tam bys se byl lépe uplatnil!“

„Což nám Větrovec jako zbrojnoš nevykonal již dobrých služeb?“ ujal se Větrovce Vít z Rozpakova a slova jeho zněla prudce a útočně, pohled jeho byl vybízivý. „Nevaroval nás před zrádnými vůdci? — Neřídil boj slupiči? Neprovedl nás skalnatou pouští? Oh, vy zapomětliví!“

Zarazila slova Vítova křížáky, některé i pobouřila, že rádi by mu odpověděli, ale konec konců uznali, že má Vít pravdu, že skutečně Větrovec vykonal pro ně již mnoho a ještě nyní že je nabádá ku šlechetnému jednání, a netroufali si.

Císař Fridrich II. po korunovaci byl také veselejší. Z toho, že nad městem Jerusalemem k vůli němu vyhlášen jest interdikt, pranic si nedělal. Nemusel toho dbáti. Jerusalemtí křesťané nedbali interdiktu také. Byli rádi, že jim přibyla sem ochranná pomoc, kteráž království jerusalemské mohla upevniti a utvrditi. Viděli, že císař se svými křížáky jest mocnější než patriarcha Gerold a proto pokynův a rozkazů tohoto pranic nedbali, a nerozumně jako křížáci sami také si z mohamedánských Turků žerty tropili.

To budilo nenávist v srdcích vyznavačů islamu, ale tajili ji a skrývali a tím se jejich nenávist stávala ostřejší a jedovatější.

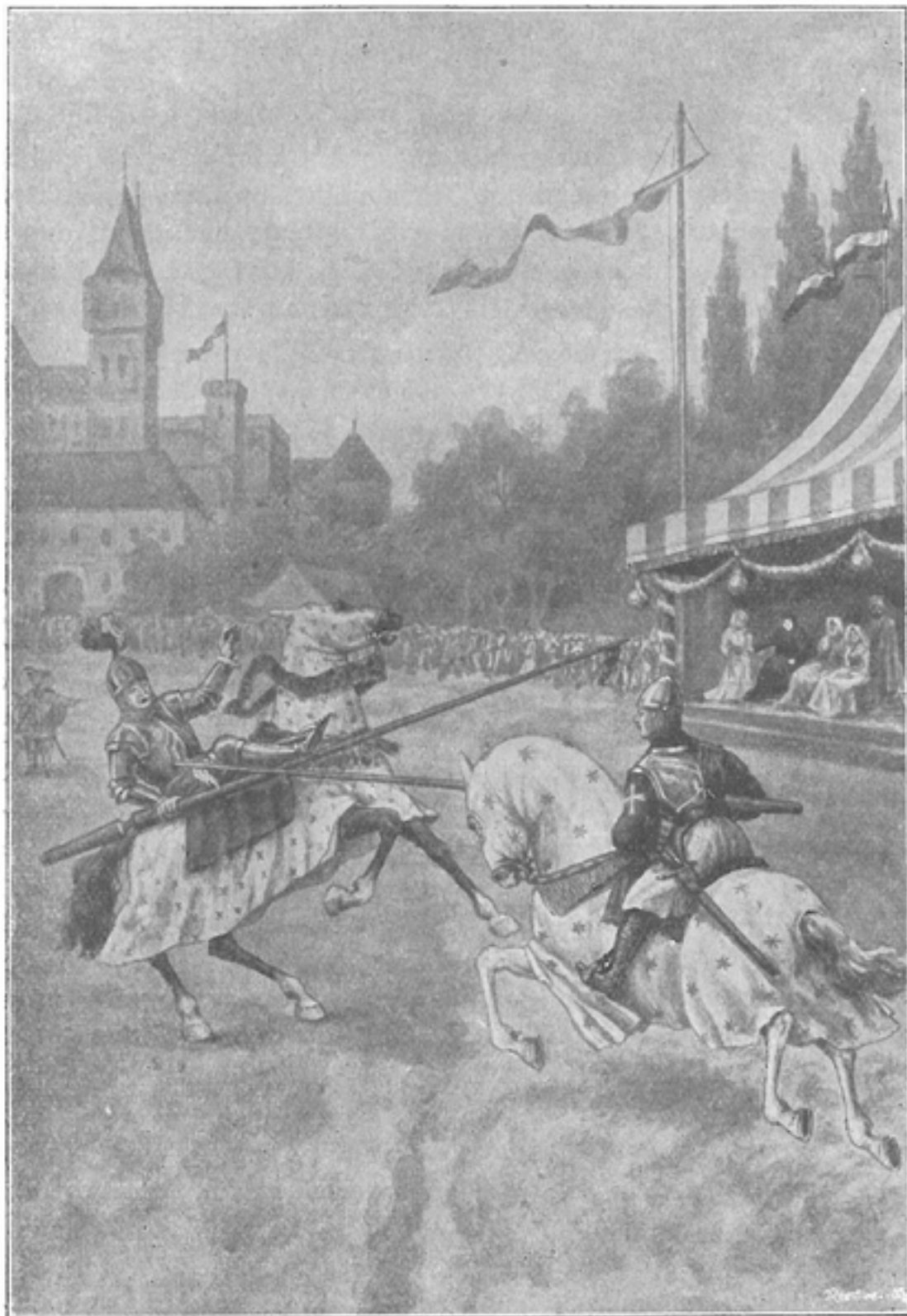
Císař byl vítězem nad všemi protivenstvími, kteráž se mu na tomto tažení v cestu stavěla, ale spokojen nebyl. Ve chvílích zvažněl náhle a zamyslel se. Rozpomenul se v takové chvíli na domov. Nevěděl, jak tam jest a co se tam děje. Byl vzdálen domova již dlouhý čas a zpráv nedostával. Proto býval mnohdy i smutný.

Když pak zlehčování Turků v Jerusalemě usedlých se strany vítězů na tu dobu nepřestávalo, pobouřil se Větrovec, že k císaři se odvážil, aby ho na jednání křesťanů upozornil.

Zarazilo to císaře a zarmoutilo. Stál před Větrovcem a dívaje se naň upřeně poslouchal ho s takovou pozorností, jako by se bál, aby mu ani jediné slovo neuniklo.

„A věř, císaři, že nedobře jednají! Teď, pokud tu jsme, trpí mohamedáni tyto úšklebky, ale my tu přece věčně zůstatí nemůžeme!“

„To nemůžeme!“ přisvědčil císař.

a rytíř vyhozen ze sedla...

„A já nevím, jak bude až odtud odtrhneme,“ pokračoval Větrovec. „Bojím se, aby se Turci po našem odchodu za všechno toto jednání nechtěli vymstít. Pak byl by opět konec království jerusalemskému!“

„Máš pravdu, Větrovče! Musí to přestat,“ řekl císař, a co slíbil, učinil.

Ještě téhož dne vydal rozkaz, že každý, kdož nešetrně se dotkne nevěřícího, bude přísně potrestán. To vzbudilo zlou krev. Ihned kterýsi zlý jazyk prohodil, že císař proto více nadržuje mohamedánům než křesťanům, že dosud na něm spočívá tíha klatby, a hned nastalo proti němu jitření mezi jerusalemskými křesťany.

Když o tom císař uslyšel, pohněval se, ale neznepokojil se tím. Spoléhal na oddané své křižáky a zvláště na věrné Čechy.

„S hrstkou těchto lidí chci uhájiti se proti všem. Dovedou se bít v čas potřeby jako lvi!“ pochvaloval císař Čechy a přilnul k nim na půdě jerusalemského království úplně. Byl často mezi nimi a s nimi i často rozmlouval.

Ale jednoho dne, když právě zase mezi Čechy dlel, byl odvolán. Jakés poselstvo přibylo a císaři důležité prý zprávy přineslo.

Císař nemeškal a pospíšil, aby poselstvo přijal a zprávy vyslechl.

A byly to skutečně zprávy důležité, ale neveselé. Všecek zbledl císař, když je vyslechl a se zachvěl. Ani slova schopen nebyl. Musel usednouti a sbírat síly a svoji duchapřítomnost osvěžiti. Císařovna oznamovala mu, aby nemeškal a domů pospíšil, že do Neapolska vtrhla papežská vojska. A o říši německé nebyly zprávy utěšenější. Odcházejí do Svaté Země, zůstavil císař syna svého Jindřicha na výchování arcibiskupu kolínskému Engelbertovi. Tento své výchovatelské povinnosti plnil svědomitě. Vychovával císařského syna tak, aby z něho byl jednou řádný a dokonalý panovník. Ale to se nelíbilo mnohým pánům německým. Byli by rádi, aby budoucí císař jejich byl slaboch, aby jím mohli vládnouti, jak by sami chtěli a jak toužili, aby v zemi zavládly opět nedávné nepořádky, z nichž by mohli těžiti. Proto se smluvili, že syna císařova Jindřicha musí zbaviti jim nevhodného vychovatele a nahraditi ho vychovatelem, jenž by budoucího císaře vychovával po přání pánů německých. A když toho nijak nemohli dokázati, použili násilí. Arcibiskup Engelbert jednoho dne byl nalezen mrtev. Nyní mladý a nadaný Jindřich dostal vychovatele, který byl pravý opak vychovatele dosavadního. Nyní mladému Jindřichu poskytnuta všeliká příležitost, aby se stal lehkomyšlným.

Zvědév císař, co se děje doma, nemeškal a ihned vše zařídil, co bylo nutno, aby se království jerusalemské za jeho nepřítomnosti udrželo a rozvíjelo a vydal se na cestu zpáteční.

Celá jeho křižácká výprava vracela se s ním.

Mezi nimi i Češi byli. Byli rádi, že mohou již zpět.

Plavba po moři byla tentokráte bez nehod. Moře bylo klidno a mořští lupiči se neobjevili. Po několikanedělní plavbě šťastně přistáli opět v Brundisium (Brindisi). Zde císař na památku svého přistání dal postavit vysoký mramorový sloup, který tu stojí dodnes. Odtud také hned po svém přistání vypravil k papeži poselství.

Papež zaleknuv se náhlého objevení se císaře, byl smířlivější a to zvláště, když viděl, že císař slibu dostal a jest povolnější. Smlouvena mezi oběma schůze v San Germanu (1230), kde usmířil se papež s císařem úplně. S císaře sňata klatba, za to císař uznal lenní svrchovanost papežovu nad královstvím obojí Sicílie, ano i nad Sardiníí.

Ukončiv císař toto jednání, byl spokojen. Ihned vypravil se do Němec a družina Větrovcova ho provázela.

V městě Rothburgu se zastavili. Tamní obyvatelstvo, aby oslavilo císařův návrat, uspořádalo celou řadu slavností. Mezi nimi bylo ustanoveno i sedání čili turnaj.

Zpráva o chystaném turnaji ihned roznesla se po celém širším okolí. Panstvo a rytířstvo německé zvědévši o tom, sjíždělo se se všech stran. V několika málo dnech byl Rothburg plný cizinců. Někteří ani bytů nemohli dostati. Za městem musely býti postaveny stany a v nich ubytováni ti, kteří se omeškali.

Přípravy k turnaji počaly se konati hned, jak první zpráva došla, že se císař v Rothburgu pozdrží. Rozlehlé lučiny před hradem přeměněny v zápasíště. Postaveno tu lešení, na němž rozestavena různá sedadla. Bylo to místo pro panstvo a zemanstvo, zvláště pro paní a panny. Aby chráněny byly před slunečním úpalem, vytýčen nad lešením baldachýn ozdobený věncovím a kyticemi.

Když císař s celou družinou do Rothburgu přibyl, ubytován byl s částí svého komonstva na hradě. Část jeho družiny ubytována pak ve městě.

Když nadešel den turnaje, sešel se lid z celého okolí a v nepřehledných davech shromáždil se kolem zápasíště. Přišli záhy. Chtěli viděti všecku nádheru panstva a zemanstva, chtěli spatřiti i svého císaře, jenž se vracel ze Svaté Země.

Když se objevil císař obklopen oddaným rytířstvem, propukl lid v jásotný pozdrav, který neměl konce. Císař ukláněje se, jen volným krokem ubíral se k vykázanému místu a když se usadil, dali trubači znamení k zahájení turnaje. Ten, který turnaje řídil, zařídil ještě vše, co bylo třeba, a hned na to vjeli na zápasišť dva rytířové se spuštěným hledím. Každý z nich měl „své barvy.“

Řiditel zápasů pokynul a oba rytířové se rozjeli a útočně jeli proti sobě, zamýšlejíce jeden druhého dřevcem vyhoditi se sedla. Ale nedařilo se to. Oba seděli pevně. Zápas zůstal dlouho nerozhodnut. Teprve po prudkém jednom nárazu oštěpy se jim zlomily a tím zápas ukončen.

Na zápasišť vjeli jiní dva rytířové.

A tak se jich vystřídalo několik.

„A což z družiny české nepřihlásí se nikdo?“ prohodil císař.

„Dovolíš-li, císaři...“ přihlásil se Václav Bojanov z Peklína, jenž stál opodál připraven k službám císařovým.

Císař se usmál, pokynul, že dává svolení a Václav odspěchal, aby se připravil k zápasu.

Již za chvíli byl na zápasišti se spuštěným hledím a čekal, brzy-li se některý rytíř přihlásí. Ale dlouho nehlásil se nikdo. Václav maje na levém rameni na černé látce bílý kříž skoro netrpělivě objížděl zápasišť.

Konečně přihlásil se druhý zápasník. Jméno jeho také neprohlášeno a hledí spuštěno. Oba zápasníky neznal nikdo, toliko císař věděl o Václavu Bojanovu.

Oba zápasníci spatřivše se, rozjeli se proti sobě s největší prudkostí. Každý myslel, srazí-li se jejich oštěpy, že oba budou vyhozeni se sedel. Ale zápasníci po nárazu zůstali v sedlech jako přikováni. Jen dřevce zapraskaly a se nalomily. Podány jim nové. A zase rozjeli se zápasníci proti sobě a zase s takovou prudkostí. Tentokráte se jejich oštěpy skřížily. Oštěp rytíře označeného bílým křížem v černém poli prorazil brnění rytíře, jehož přilba ozdobena byla bílým a černým pštrosím perem, a rytíř vyhozen se sedla.

V tom okamžiku vyzdvihli oba rytířové hledí a zápasišťem rozlehly se dva výkřiky.

Dva bratři utkali se tu, bratři Bojanové z Peklína, Václav a Hrboslav.

Hrboslav hned na počátku turnaje byl rozhodnut, že se zápasu účastní, i vyjel, když se proti Václavovi, o němž nevěděl, nikdo nehlásil a pustil se do zápasu.

A zápas skončil smutně.

Hrboslav dopadnuv na zem, tak si pádem ublížil, že mrtev byl, než k němu Václav přiskočil.

Václav vida svého bratra mrtvého, div si nezoufal. Zabědoval, až se každému srdce zachvělo.

„Tak šťastni jsme byli, že jsme se našli a nyní, když se s tebou vracím ku staříckému otci, usmrtím tě!“ bědoval, kleče u mrtvoly bratra svého a nebyl k upokojení.

Větrovec byl také všecek nešťastný. Toužil před turnajem, že by se boje zúčastnil, kdyby byl mladší a jako zbrojnoš měl se sedání zúčastniti a slova jeho podráždila Hrboslava, že se rozhodl, že se turnaje zúčastní. Nyní se Větrovec vinil, že vlastně on smrt Hrboslavovu zavinil a ač byl otužilý již, plakal také.

Smrtí Hrboslavovou ukončen byl turnaj. Všecko panstvo i císař odjel. Na zápasišti zůstali pouze Čechové a několik zvědavců.

Vněstoš stál opodál Václava Bojanova a dívaje se na jeho žal a lítost, šeptal si: „Němec Němci neublížil, ale Čech Čecha porazil, bratr bratra zabil.“

Když mrtvola Hrboslavova odnesena do města, byl již soumrak.

(Příště ostatek.)

Májový večer.

Májový večer ve kraj se snesl,
pozvolna soumrak v náruč vše halí,
obrysy lesů v dáli jak hradba,
ztemněly nivy, pole i skály.

Na nebi zlaté zaplály hvězdy,
jich strážce věrný měsíček bledý
stříbřitou tváří v ztišená lada,
v doubravu šumnou a vísku hledí.

V dědině živo, ač' večer nastal.
Zahrady dechem opojným voní,
v plesný rej chrousti soumrakem vzlétli,
vonným a čistým vzduchem se honí.

Vesnická mládež posud je ve hrách,
na havěť čilou radostně vzhlíží;
jak vzhůru spějí, zas k zemi plují,
jak dráhy jejich v letu se kříží.

Z pod hustých větví večerem milým
vesnicí píseň zazněla tklivá,
to zbožný zástup s vděčností v srdci
před sochou světce modlí se, zpívá.

Rozchází lid se v chaloupky tiché,
děti však ještě v kruhu si sedí,
z očí jim září blaho a štěstí,
v hvězdnatou báni radostně hledí.

Pohádky teď si šeptají tiše
o lesních pannách, vodníku z tůně,
od lip k nim vánčk šumivý plyne,
z rozkvetlých sadů dýchá sem vůně.

Májový večer vzpomínky zlaté
v mladounká srdce hluboko seje,
květy z nich vzrostlé hvězdami svítí,
měsíčka stříbro na nich se skvěje.

Májový večer vzpomínky sladké
na dlouho vdechne ve snivou duši,
ty blaží mysl jak háje květy,
když nezdar, bolest nitro nám zkruší.

Edv. Elpl.

Pohyb naší zeměkoule.

Napsal J. Beneš.

Jak každý školáček dobře ví, pohybuje se naše země kol slunce otáčením. Za 365 dní se jednou otočí o tu ohnivou stálici; říkáme, že rok zase ukončen. Rozdělení času na roky není jen tak vymyšleno od lidí, není bez příčiny. Běh roku patří do pořádku Hospodinem

samým určeného. My pozemčané jinak nemůžeme, než abychom dobu svého žití měřili tím, kolikrát jsme se zemí zároveň oběhli slunce. Mluví se o tom běhu čili pohybu země jen tak povrchně, jen tak všedně. Avšak přemýšlejte, drahé děti, se mnou o něm důkladněji!

V duchu si představme všechny ty země, ty krásné krajiny, ty nebetyčné hory a ta ohromná pohoří, ta velkolepá moře a ty různé řeky, těch 1400 milionů lidí, kteří na této kouli mají pohodlně místa dosti — a pak vzpomeňme si, že my všichni se nacházíme jako na obrovské lodi, která bez přestávky s námi vesmírem pluje tak něžně, že toho ani nepozorujeme! Jak rychlá je tato plavba? Vidíme-li ve větším městě, kterak vozy dráhy elektrické ujíždí, zdá se nám ta rychlost velmi veliká; vždyť sotva poznáváme osoby v nich sedící. Tož jak? Zeměkoule snad též tak rychle obíhá kolem slunce? Tak rychle ovšem ne, ale — jak se dá přesně vypočítat 1600krát rychleji. Porovnání nám to poněkud objasní. Dělovou kouli vystřelenou sotva dělostřelec může sledovati svým bystrým zrakem. Ohromná zeměkoule však letí se vším, co v ní a na ní jest, ještě 67krát rychleji nežli koule dělová.

Naše země urazí tudíž za 365 dní ve svém neslýchaně rychlém letu velice dlouhou dráhu elliptickou. A při tom se nikdy neopozdívá. Ano dorazí vždy k svému cíli za určitou dobu mnohem přesněji a jistěji nežli vlak ku stanici, totiž nejen na minutu přesně, nýbrž i na $\frac{1}{100}$ vteřiny! Jaký to div Stvořitele!! Kéž bychom i my vždy ochotně plnili vůli Páně!

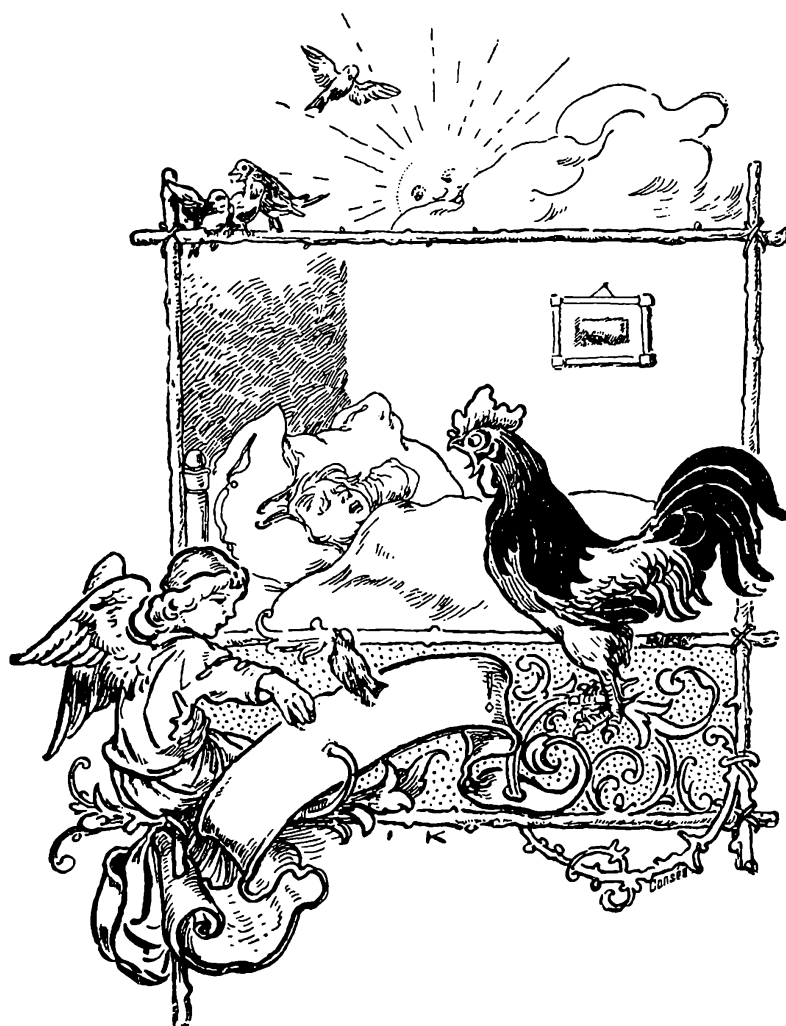
Rybičky.

Uy hbité rybičky,
velké i malé,
co vy se v potoce
honíte stále?

Od břehu ku břehu,
kde zlatá muška,
jenom se kmitáte
za družkou družka.

Jenom se kmitáte
v tančivém reji,
pomněnky na břehu,
ty se vám smějí!

Š. Půlpán.

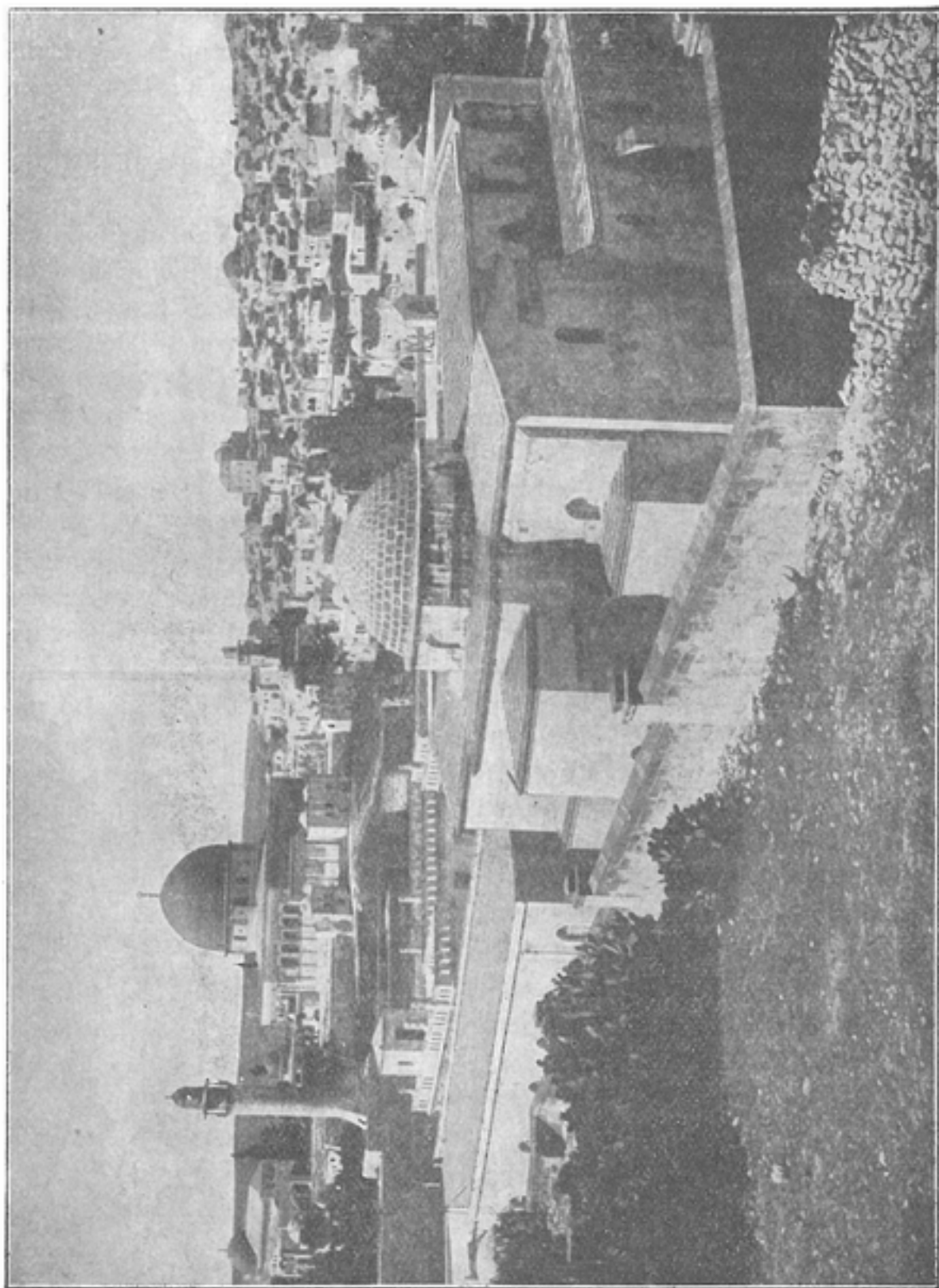
Východ.

Kohoutek kokrhá,
nad horou svítá,
skřivánek nad polem
nový den vítá.

Růžový červánek
nad horou svítí,
budí se ze spánku
barevné kvítí.

Pomalu nad horou
slunéčko vzplane.
Nu teď snad každý už
z postýlky vstane!

P. Podhajský.

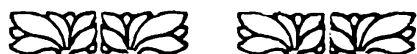
Jerusalem.

Z Jerusalemu.

Vstoupíme-li na půdu Svaté Země, hned poznáváme, že celá země má za sebou velikou a neobyčejnou minulost. Při každém kroku spatřujeme po návrších zbytky různých staveb, které nám obyvatelstvo různých národností zanechalo a jež hlásají významné události v historii jejich osudů.

Že pohled na Jerusalema zvláště nám připomíná velikou minulost tohoto města, rozumí se samo sebou. Se zvláštní úctou pohlíží k němu křesťan, žid i moslim. Křesťané mají tu chrám Božího hrobu, Židé upomínku, že tu stával chrám Šalamounův a to na místě, kde nyní vyznavači koranu mají svoji mešitu Omarovu, která bývá považována za pravý div světa. Pro nás ovšem význam má toliko chrám Hrobu Božího. Byl ve 4. stol. vystavěn řeckým císařem Konstantinem. Je to řada kaplí, jež souvisí dohromady předsíněmi, sloupořadím a průchody, některé jsou povýšeny, jiné jsou vytesány pod zemí. Vchod ku vlastnímu sv. Hrobu jest Andělskou kaplí. O svátcích velikonočních tisíce zbožných poutníků se tu hemží ve zbožném zanícení, tisíce poutníků prochází se tu po místech, kde kdysi žil a trpěl Ježíš Kristus. Nejvíce bývá tu ovšem Rusů. Ale ani Čechové tu nechybí. Kdo sem zavítá, dobře učiní, uchýlí-li se do rakouského hospice nebo do kláštera Františkánů. V rakouském hospici přesvědčíme se, že to byli v přední řadě Čechové, kteří sem ze zemí rakouských zavítali. Na památku těchto návštěv jsou tu přehledné tabulky. Mezi prvními jest tabulka, která hlásá, že sem do Jerusalema již r. 1090 po Kristu zavítal pražský kanovník, r. 1122 župan Vzňata a pak jich následuje celá řada. Kéž je Ti, milý čtenáři, popřáno, abys jednou i Ty tato místa navštívil!

K. J. Z.

Milosrdenství maličkých v Kukátku.

Napsal Jos. Pavlovický.

Obrázek 4. Nahé odívati.

Byl štědrý den, takový štědrý den, jak si ho nejraději malují snivé duše dětské: sněhu po kolena a mráz až střechy praskaly.

Ah, to se potom večer krásně sedí u teplých kamen, když jsme se venku vybrouzdali sněhem a promrzli v severáku. A ven se

musí o štědrém dnu. Kdo by také z nás dětí vydržel ve světnici, kde tolik dobrých věcí voní... zlaté prasátko bylo by to tam.

Ano, pěkně se to sedí u teplých kamen dětem, které mají teplá kamna a chutnou večeři neboli dušičku v peří, ale je mnoho dětí, které musejí ještě večer na koledu, aby se alespoň o štědrém dnu — najedly.

A najedí se ti malí koledníci do sytosti. Žádný neodbude jich s prázdnou, kde u dveří zazpívají „Narodil se Kristus Pán“, vždyť přicházejí ve jménu Toho, který v bídě se narodil a přece obohatil celý svět láskou a který nám dal ty milé radostné vánoce, štědrý den.

Tož o tomto mrazivém štědrém dnu jsme v městečku Podolí. Gož, abychom si zašli k někomu ohřát se a potěšit. Schváleno. Dobře, zajdeme tedy tamhle k bohatému krupaři Stoupovi, mají tak jasno v oknech, bude u nich asi i veselo. Proč by nebylo, bohatí jsou a mají hodnou dcerušku.

Vidíte, dobře jsme hádali. Na stolku stojí krásný stromeček plný jablek, zlacených ořechů, cukroví a na vršku krásný anděl v hedvábných šatech spouští z rukou celé provazce stříbrných třásní, které se bleskotají jako jíní ve svitu měsíce. Ó pěkně je u Stoupů.

Ale veselo se nám tu nějak nezdá. Tatínek i maminka jsou jaksí smutni, třeba se chvílemi usmívají na děvčátko sedící pod zářícím stromečkem v pěkné lenošce.

Mařenka je chorá, je bledá a má vlňáček, třeba mají hezky zatopeno, omotaný okolo těla.

„Maminko, přijdou k nám také koledníci?“

„Chceš, Beruško, aby přišli?“

„Ano, maminko, alespoň mně zazpívají: „Narodil se Kristus Pán,“ já už sama nemohu zpívat, bolí mě na prsíčkách.“

„Tak jich pustíme k tobě, až přijdou. A co bys chtěla, Mařenko, aby ti naložil Ježíšek?“

Mařenka chvíli mlčí, o něčem rozmýšlí. — „Maminko!“ „Co chceš, má dívenko?“

„Tomu Ježíškovi bylo asi zima tam v Betlémě o vánocích, když měl jen plénky, vid' maminko?“

„Proč myslíš, Mařenko?“

„Mne také mrazí.“

„Počkej, mně se zdá, že ti Ježíšek naložil nový teplý vlňáček, podívám se.“

Paní Stoupová odešla do sousední světnice, vrátila se v minutě zpět, ale na očích bylo ji vidět, že plakala: „Heleď, volala na Mařenku úsměvavě, opravdu tí Ježíšek naložil vlňáček. To se zahřeješ.“

„Ukažte, mami, dejte mně ho do ruky!“

Mařenka hladí vlňáček, potězkává, tiskne k tváři: „Mami, ten je teplý! Ten kdyby měl Ježíšek, to by se mu spinkalo v teploučku...“

Narodil se Kristus Pán

radujme se...

„Mami, koledníci! Pusťte je sem!“

Paní Stoupová odešla a za chvíli vedla malé děvčátko v chatrných šatečkách promrzlé až do modra s prázdným ještě šátkem na dárky přes ruku visícím.

Mařenka se na ní podívala: „Ale, mami, to je Verunka Příchova, víte, co má nemocnou maminku, a tatínka už nemá. Mami, ta vám umí zpívat!“

„Tak ti zazpívá.“

„Počkejte, mami, vždyť je celá zmrzlá, chudinka.“

„Je ti zima, Verunko?“

„Je, Mařenko, ale venku, tady máte teploučko, kdybychom tak u nás měli.“

„A proč chodíš po venku?“

„Abychme se aspoň najedli.“

„Dál už nepůjdeš, maminka ti dá dost, pravda mami?“

„Ano, Mařenko, dám.“

„Já ti taky něco dám, napřed mně ale zazpívej o Ježíškovi, jak se narodil...“

Teplým pokojem linul se z dětského hrdélka zvonivý, jásavý zpěv, plný zanícenosti a pochopení ubohého chudého srdéčka, které cítilo velikost odříkání už v mládí, odříkání novorozeného Spasitele.

Pan Stoupa sedí stranou a tiskne čelo do dlaní, paní Stoupová tiše slzí. Jen Mařence oči upřené na zpívající Verunku radostí září.

Když doznělo poslední: nám, nám, narodil se... oddechla si Mařenka z hloubi srdce a zašeptala „To bylo krásné.“

„Verunko, já jsem chtěla dáti Ježíškovi něco teplého do jesliček, ale bude to jedno, když to dám tobě, jsi taky chudobná, na, tu máš můj nový vlňáček.“

Paní Stoupová zaplakala nahlas, objala něžně Mařenku „Ó mé dobré, zlaté dítě...“

„Mami, zamotejte Verunku do toho šátku.“

„Ano, Mařenko.“

„Tati, prosím vás, položte mě na lůžko, spala bych.“

Bylo k půlnoci, když Mařenka procitla. Matné světlo noční lampičky ozařovalo pokoj. Dítě pozvedlo se na loži. Nepatrný ten šramot probudil matku. Ihned byla u ní.

„Chceš něco Mařenko?“

„Mami, já jsem vám měla krásný sen. Byla jsem u jesliček, u opravdových jesliček, a víte, co jsem viděla? Panenka Maria zamotávala Ježíška do mého vlňáčku, a on se tak na mne usmíval. Mami, tam bylo krásně!... Proč pláčete, mami?“

„Já nepláču, dceruško.“

„Tak, mami, neplačte, ani kdybych odešla zpátky k Ježíškovi do Betléma. Nebudete, mami?“

„Nebudu.“

„Tak si zase lehnu.“

„Spinkej, dceruško.“

Mařenka usnula... Vánoční tichá, čistá, svatá noc; k modrému hvězdnatému nebi letí čistá svatá dušinka Mařenčina, a na prahu věčného Betléma vítá ji Ježíšek ve vlňáčku, kterým ho přioděla — v chudém sirotku.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. Vsetečka.

Život a působení mého evropského přítele.

Sestra Engelberta píše z natalského Czenstochova¹⁾ Před několika měsíci přišel za mnou přítel. Zdržuje se nyní ustavičně v africkém Czenstochově a jest mým stálým průvodčím. Jest to příjemný, mladý chlapík, jenž mi již způsobil nejednu švandu.

¹⁾ Čti: Čenstochova. Missie nazvaná dle polského světového poutního místa. Missie ta leží v jižní Africe a patří marianuhillským missionářům. Vyňato z časopisu „Pomněnky“ 1911 č. 9.

Jeho rodištěm jest krásná, veliká Vídeň; jest tudíž mým nejbližším krajanem a Rakušanem skrz na skrz. Jak se dostal do Afriky? Zcela jednoduše: Mladá dáma z Vídně ho dopravila na nádraží, odevzdala mu tam množství srdečných pozdravů pro naši missii a pak jej zanechala osudu, takže celou, dalekou cestu přes moře musil vykonat docela sám. Ostatně se mu dařilo velmi dobře a obávaná mořská nemoc se ho netknula ani v nejmenším; za několik týdnů byl v Mariannhillu a o několik dní později se dostal bez pohromy a zcela zdráv v mé náruči.

Všechny sestry se divily nanejvýš, že malý ten šelma tak šťastně vydržel dalekou, nebezpečnou cestu; ještě více jej obdivovaly naše malé, černé děti. Ty se nemohly ani dosti naň vynadívati; se všech stran jej prohlížely. On také nedělal žádného pána, byl ihned na všech stranách a musil všechno ihned se všech stran okoukati. Ó, jak zářilo a lesklo se jeho oko — máť náš přítel toliko jedno — a brzy si hleděl také vše pěkně nakresliti i namalovati.

Škoda jen, že mu pro příliš mnoho práce ve škole i v missii, nemohu věnovati tolik času, kolik bych chtěla. Musí proto mnohdy celé hodiny smutně stát v koutku, až mám zase pokdy a mohu jej vyvésti na procházku. On totiž — jako pravé vídeňské dítě — má také rád zábavu. K tomu jest v něm malířství tak zakořeněno, že chce vše co vidí ihned vložit vyobrazeno do své malířské mapy.¹⁾

Africké podnebí snášel posud zcela dobře. Jenom jednou se mu opřel prudký vítr v bok; nestačila jsem mu tehdy dosti rychle podati ochrannou ruku. Upadl nešťastně a utrpěl částečnou zlomeninu prsní kosti. Na štěstí však zůstalo jeho krásné, veliké oko bez pohromy. Ach, kdyby byl toho pozbyl, byl by můj malý přítel oslepl nadobro a já bych si byla s ním nevěděla rady. Musím jej tudíž pečlivě chrániti před větrem a bouří a to tím více, protože je na nohy vůbec velmi slabý a snadno pozbude rovnováhy.

Jest dále dobrý ten mladík velmi nezištný. Svoje malby dává zcela darmo, jenom aby jiným způsobil radost. Ovšem nebývají jeho obrázky vždy tak pěkné, jak by sám chtěl, avšak musíme mu to prominouti, vždyť jest ještě mladý a potom — abych se upřímně přiznala — pletu se mu do jeho řemesla i já. Avšak konečně se spolu obyčejně přece dohodneme.

¹⁾ Desky s kreslicím papírem, na něž malíři si ihned alespoň jednoduchými črtami kreslí, co je zajímavé.

Jednou jsem měla s ním opravdovou zábavu, kterou musím svým malým čtenářům sdělit. Bylo to v prvním týdnu jeho pobytu u nás. Stáli jsme pohromadě pod stinným stromem a obdivovali skupinu štíhlých cypřišů¹⁾, které nedaleko nás své husté, tmavozelené větve k nebesům pozvédaly. Tu se blížilo pojednou několik pohanských žen a dětí, klepaly skromně na dveře šicí pracovny našich sester a prosily o nějaké staré šaty; neboť dvě z dívek, dotčeny paprskem milosti Boží, chtěly odložit pohanské své ozdoby a obléci se po zvyku našich křesťanských školních dítek. Jako náhradu nabízely několik vajec a trochu „amabele,“ kaferského žita. Kdo by mohl za takových okolností jejich prosbu odmítnouti? Sestra Josefina si pospíšila, aby vyhledala několik obnošených košilek a jiných částí oděvu a doručila je pak s napjetím očekávajícím dítětem. Vrátila se po několika minutách a byla ihned obklopena jásajícími ženami a děvčaty.

„Jak pěkný to obrázek,“ šeptal mi můj přítelíček do ucha, „něco takového jsem ještě neviděl! To ti musím ihned namalovati!“ Přisvědčila jsem, hodila mu kolem hlavy černý šátek, neboť tak se to musí dělat, chceme-li něco fotografovati. Snad již uhodl náš laskavý čtenář, že „naším přítelem“ jest — malý, fotografický přístroj.

Avšak zmýlila jsem se ve výpočtech. Jedno z černých děvčat hledělo ustrašeně na černé, lesklé oko, které naň z černého šátku vyžírало. Ubohé dítě se počalo na celém těle třást — všechno mé chlácholení nepomáhalo — zkřivilo se hrůzou a černé oči mu vylézaly skoro z důlků. „Ach,“ zvolalo, „již cítím moc toho kouzelného truhlíku v nohách!“ Sotva to dořeklo, padlo na zem a odlezo po čtyřech stranou, neboť úlek ochromil je opravdu skoro docela. Také ostatní černochoy jsem sotva udržela pohromadě.

Ostatně nevím na koho kromě toho padá větší vina, že se obrázek nepodařil. Zda se potácel smíchem více můj přítel — nebo já.

¹⁾ Jehličnatý keř; pěstuje se i na našich hřbitovech. V teplých krajích vyrůstá ve strom.

Veselý čtverlístek.

Napsala L. Grossmannová-Brodská.

Žežko rozhodnouti, kdo jest neposednější, zdali Frantík, jeho maličký bratr Bertík či psíček Puntík, nevyjímaje z toho ani Kačku, která třeba že jest ze všech nejstarší, posud si ráda zaskotačí zvláště na blízkém vřesovišti, kam z rodného domku nemají hajného děti daleko.

Dovádivého Puntíka přinesl jim otec ve své myslivecké brašně rovně od pana fořta Jakoubka z nedaleké myslivny; bílé štěňátko bylo sotva tak velké jako rukavice a k nemalé zábavě celé hajného

rodiny kutálelo se po podlaze jako živé, bílé, nemotorné klubíčko. A když před nenadálého hosta postavili misku s mlékem, maličký Bertík smíchem se až překotil, když štěňátko smočilo si v mléce celou hlavu, ba i předními tlapkami do misky se dobývalo. — Děti si psíčka zamilovaly i nebylo divu, když také on se s nimi záhy spřátelil; s Bertíkem cupal denně po úzké pěšině od hájovny do lesa vedoucí „naproti tatínkovi,“ Frantíka doprovázel vždy kus cesty, když hoch odcházel do školy a kdykoliv se ometal kolem Kaččiných sukní, věděla tato, že by psíček rád na mléku si pochutnal. — Inu, bylo to přátelství čím dále tím pevnější... Puntíkovi se dobře dařilo, i nebylo divu, že rostl jako z vody, zůstal celý bělounký, pouze ouška měl zahnědlá a v zadu kolem krku tmavší pásek, což vypadalo tak,

že Frantík se smíchem kdysi povídal: „Hele, náš Puntík má na bílém kožíšku hnědý límeček!“

Dokud Puntík rostl, nadělal dosti škody, ba, Bertíkovi kdysi potrhal jeho novou zimní beraničku; dostal arci zaplaceno „hotovými,“

Terezka donesla matce dítě na klín.

(Obrázek ku článku na str. 282.)

což mu však nezabránilo, aby ještě téhož dne nedotáhl kamsi do tmavého kouta hajného rukavice, načež jako nic běžel na dvorek prohánět králíky a slepice...

Nejveseleji arci bývalo našemu veselému čtverlístku, kdykoli si mohli vyběhnouti ven za hájovnu; když se dosti pohonili, podováděli, Frantík jak dlouhý, tak široký převalil se do vonného měkkého vřesu, Puntík následoval jeho příkladu a k nim jako kulička svalil se Bertík se stráně, a když také Kačka k nim usedla, ceníc u veselém smíchu bílé zoubky, byla to tak pěkná skupina, že věru zasluhovala býti zvěčněna na obrázku.

Spokojeni jsou všichni jak náleží, a Frantík přislubuje Puntíkovi až obdrží dnes k večeri pomazánku, že se s nimi poctivě rozdělí. Kačka se směje: „Ty mu toho dáš, sám bys snědl dva takové krajíce.“ Snad byli by se dostali do sebe, kdyby Bertík při zmínce na jídlo nebyl se obrátil k domovu, a tak Frantík, Puntík i Kačka do běhu se pustili o závod, který z nich nejdříve domů doběhne. —

Chudí, co mají, rádi z mála dají.

Napsala L. Grossmannová-Brodská.

Přišla do horské vísky chudě oděná mladá žena s děckem drobounkým, ještě v peřinku zabaleným.

Bylo to v čase pilných žní a ve statcích těch zámožnějších sousedů mnoho si chudé ženy nevšímalí, zaprosila-li o kousek jídla. Ačkoli nevypadala jako obyčejná žebračka a o všecko nesměle ač zdvořile prosila, nejedna selka nebo chalupnice odbyla ji nelaskavými slovy či kusem tvrdého chleba vzdor tomu, že nebožačka prosila:

„Slitujte se, panímámo, a dejte mě pro dítě krapet mléka.“

Někde před ní zavřeli dvěře, jinde řekli:

„Není času s vaším děckem se zdržovati! Musíme spěchat, abychom svezli obilí pod střechu nežli nastane bouřka.“

„Kdybych měla něco peněz, snad by mně někdo mléko prodal,“ vzdychala nebohá matka, chlácholíc a k sobě tisknouc nebohé robě.

Kráčejíc po návsi kolem úpravné školy, toužebně se zadívala do přízemního okna kuchyně, kde se vše lesklo a třpytilo čistotou. Napadlo ji, že panička učitelová, nemajíc polního hospodářství a starostí o žně, snad se nad ní ustrne. Otevřela nízká laťková vrátka u zahrádky před školou a vstoupila do čistě vybílené, cihlami dlážděné síně.

Odněkud ze dvora přiběhl chundelatý psík Voříšek a s pronikavým štěkotem počal dorážeti na přichozí.

Poděšené děcko ještě hlasitěji se rozplakalo a žena se rozpačitě kolem ohlížela. V zasklenných dveřích na chodbě odhrnula se bělostná záclonka a za ni se objevil dobromyslný obličej starého pana řídícího, jenž pátral po příčině Voříškova štěkotu.

Spatřiv cizí osobu, pan řídící vyšel ven a pravil:

„Čeho si přejete, milá matko?“

„Chtěla jsem paničku řídící o něco poprositi.“

„Moje manželka není právě doma,“ vece pán, „také vám ani nemohu říci kdy se navrátí. Pak-li jste však chtěla požádati o almužnu —“

„Oh,“ vpadla mu žena do řeči, „já nežebrám, pane! Pouze k vůli svému dítěti sem jdu; ačkoli sama nejsem úplně zdráva, jen pro dítě bych prosila o krapet mléka.“

Pan řídící sáhl do kapsy, a podáváje ženě tři desítihaléře, pravil: „Tož zde máte, kupte si za to mléko někde ve statku.“

Poděkovala a potěšená odcházela, provázena štěkajícím Voříškem až před stavení. Opět se rozhlížela, kam měla by se obrátit. Zpátky již nepůjde, tam, kde ji nelaskavě odbyli, nebude se opětně dotírat.

Než kam se obrátí? Před ní vinula se rozjezděná prašná silnice, vroubena po jedné straně třešňovými stromy, na straně protější krčilo se k sobě několik nuzných baráčků a chatrčí, tam zajisté obývala chudina.

Konečně se žena rozhodla, zaměřivši do chatrče, jež při veškeré své ubohosti činila dojem obydlí spořádaných a čistoty dbalých vesničanů.

Snad se jí zalíbila malá, čistotou se lesknoucí okénka, za nimiž kvetly pečlivě pěstované fuksie, muškát, reseda a balsaminky. V otevřené sínce nebylo nikoho, žena zatáhla za petlici u dveří a s křesťanským pozdravením vstupovala do nízké, čistě obílené sedničky.

Na lavici o okna seděla jakási stařena, oškrabujíc brambory. Spatřivši ženu s dítětem, poděkovala za pozdrav, tázajíc se vlídně:

„Čeho si přejete, mladá?“

„Trochu mléka bych ráda koupila, nemohla byste mě ho prodati, matko?“

„To zajisté chcete pro děťátko, že? Má asi hlad, nebožáček malý, že tak naříká. Tož jen pojděte dále, milá osobo; není u nás hojnosti, ale s tím co máme, rádi se s každým rozdělíme,“ hovořila přívětivá stařena.

„Nežádám toho zdarma, babičko. Ráda mléko odkoupím.“

„I vždyť je dobře, o tom až později. Vidím, že jste ušlá a zajisté také sama nepohrdnete soustem?“

Žena vzdychla:

„Samou starostí o dítě neměla jsem kdy pamatovati na sebe.“

„Ba, tak to bývá. Ale teď si odpočiňte. Děťátko položte tamhle na postel a poseďte. Hned vám trochu mléka svařím a chcete-li, můžete si s námi vzítí brambor, vařeny budou hnedle.“

„Zaplať Pán Bůh za vaší dobrotu!“

„No, no, jak pak měli by si lidé na světě vzájemně pomáhati nežli chudí mezi sebou?! Je to pravda, že sytý hladovému nevěří a boháč nepomůže někdy pouze proto, poněvadž nezná, jak bída hněte.“

„Právě, taky jsem to doznala.“

„Lidem se nedivte, na světě jinak to již nebude. Ale odkud a kam vlastně jdete, osobo?“ hovořila stařena, otáčeje se kolem kamen.

„Jdu do svého rodiště, k matce. Je to odsud ještě asi pět hodin cesty.“

„No, projdete se ještě dost!“

„Což, na chůzi já líná nejsem, jen kdybych neměla starost o svoji malou Mařenku.“

„Jen až děcko nakrmíte, ono pěkně usne, vyspí se a bude to,“ těšila stařena.

Na plotně vařili se již brambory s kmínem, pěkně to vonělo a stařena, odstavujíc hrníček vařícího se mléka, znovu se otázala:

„Jste snad vdovou s tím drobným sirotečkem?“

„Nejsem. U nás nemůžeme se obživiti a tak odešel muž na žně do Rakous. Aby mně nebylo tak smutno, půjdu zatím k matce, abych jí pomohla při polní práci a na zimu se společně vrátíme s mužem domů.“

Stařena vážně pokyvla hlavou.

„Ba, mají chudí lidé krušný život, ale jen když jinak Pán Bůh zdraví dá.“

Ku konci této řeči vešla do světničky přívětivá stařenka, řkouc:

„Zaslechla jsem zde plakati děcko, jdu se na ně podívat.“

„To ten drobeček plakal hladem. Hned, hned mu dáme mlíčko,“ řekla domácí.

„Lepší bude kašička, sečkejte, donesu krupici,“ a stařenka čile cupitala do vedlejší chaloupky. I kousek cukru donesla, a když dítě nakrmené pokojně usnulo, ani se příliš pobízeti nedala, aby se sousedkou povečeřela nové brambory. Právě usedaly za stůl, když vešla do sedničky asi čtrnáctiletá dívka, nesouc objemnou baňku, a vyřizovala:

„Babičko, tady vám naše panímáma posílá trochu podmáslí a kousek pomazánky, a jest-li prý byste mohla zítra v hospodářství vypomoci?“

„I ovšem že přijdu, vyříd' to panímámě, Terezko; a posaď se u nás, ať spaní neodneseš,“ pobízela stařena svoji vnučku, sloužící u bohatého sedláka. Potom babička každému hosti nalila hrnčec podmáslí, kousek másla obětovala na omaštění bramborů a libovala si:

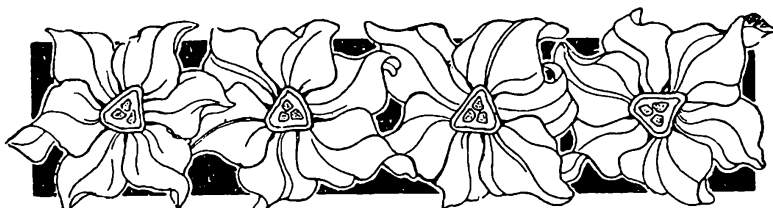
„To se chutné sousto pěkně zapijí, neměla jsem se již dávno tak dobře.“

„Víte, babičko, ono se říkává: Host do domu, Bůh do domu, nebe vám odplatilo, že jste se nás ujala,“ řekla mladá žena.

Zatím Terezka zvědavě pokukovala po spícím děcku a vidouc, jak malá Mařenka počíná vrněti, donesla ji matce na klín. Mladá žena, děcko pečlivě do plenek a strakaté peřinky zabalujíc, řekla: „Pěkně jsem si odpočinula, nasýtli jste nás, tož opět s Pánem Bohem půjdeme. Ale dříve zaplatím za mléko.“

„Nevezmu od vás ničeho,“ řekla stařena. „Zde naše kozička dává hojnost mléka, tak že nikdy nouze nemívám. „Máte-li peníze, ponechte si je na něco pro dítě, však vám vhod přijdou.“

„Jak vidím, ještě nevymřeli dobří lidé,“ vděčně pravila mladá matka, loučíc se s oběma stařenami a s Terezkou. Chutě a vesele kráčela nyní ku svému cíli. V chudé chatrči, již opustila, pak zavládlo ono tiché blaho a uspokojení, jaké pociťuje člověk, když zahřívá celé jeho srdce po vykonání dobrého skutku...

Z mladosti Prášilovy.

Napsal J. Milota.

Byl otec a matka a neměli žádných dětí. To je velice rmoutilo, protože jich nemohli uživiti. Tak toho nejstaršího syna Prášila poslali do světa na zkušenou, aby zvěděl, jak chudí bohatství pozbyli.

I přišel do hustého lesa; kde žádného stromu nebylo, a vylezl si hned na borovici, protože ho už moc bolely nohy.

Tam měla vrána hnízdo a v něm čtyři mladá selátka.

„To bude něco na zimu!“ radoval se Prášil a hned je z hnízda vybral do klobouka, který si šťastně zapomněl doma. Když si na to vzpomněl, lekl se tak velice, že spadl dolů do hluboké jámy. Teď bylo zle, neboť nemohl nikterak vylézt. Na štěstí však si vzpoměl, že rodiče mají doma žebřík: Co neudělal? Horem pádem běžel domů, vzal žebřík a pustil ho do jámy. Teď lezl po něm nahoru, ale běda, žebřík byl tuze krátký! Dlouho se nerozmýšlel; neboť si uměl vždy pomoci: uřízl dole kus žebříku a nahoře ho nadstavil. Tak se šťastně dostal ven.

Upachtil se a zahřál tím náramně. I běží k rybníku, že se tam vykoupe, byloť hrozné vedro. Ale měl zase neštěstí: rybník byl dočista zamrzlý. Ale hned se vzpamatoval, vytáhl z kapsy sekeru a prosekal si díru v ledu.

Chtěl však dříve zkusiti, není-li voda příliš studená. Vstrčil tedy ruku do vody, ale byla tak vřelá, že si div ruky neopařil. Co teď? Rada byla drahá? Ale že rád jídal kaši, vzpomněl si, že do ní fouká, je-li horká — a hned začal do vody foukati. Tak se mu podařilo, že voda se ochladila. Byl už tak netrpěliv, že tam ihned skočil: pak teprve si vzpomněl, že se měl dříve svléknouti — ale bylo pozdě. Co dělat? Vylezl tedy z vody a rozložil si šaty na sluníčku.

Na štěstí začalo brzy pršet, a tak mu šaty uschly hned. Byl velice rád a běžel domů.

HÁDANKY A REBUSY

1. Koníček.

Dp. Ant. Hrabovi věnuje bývalý žák Jan Kliš.

co	let	les	sně	rá	i	tný	spo
vše	Hu	vče	kde	je	d	sta	vzpo
dých	a	Čas	Nes	t	v	ze	Hu
pu	mě	+	ko	z	O.	+	mín
je	mla	mě	vě	s	Kliš	mo	vý
nů	čí	dne	Jan	Loď	k	stá	ko
ch	kou	že	stro	do	pa	ko	ků
sně	ze	mý	se	n	meč	vá	lo

2. Souzvučky.

a)

S „s“ část lidí ctí a
oslavovala,
s „r“ od jiných kleta
bývala.

b)

S „b“ v řece se prohání,
s „m“ každý rád zahání
s „g“ ruské město věští,
s „h“ v kovu vryta jesti.

c)

S „j“ v letě svým chladem
kyne,
s „l“ jako básník slávou
slyne.

3. Doplnovačka.

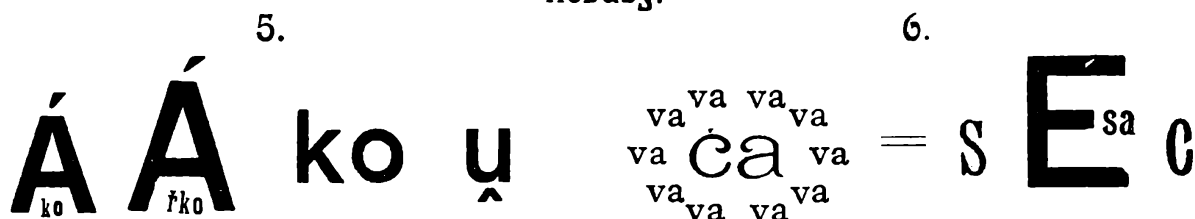
a	+	k	Pták,
b	+	h	člověka tíží,
i	+	é	mužské jméno,
l	+	k	je u dveří,
l	+	k	pták,
e	+	n	část roku,
e	+	n	město,
l	+	ch	skákový hmyz,
l	+	m	hora,
l	+	v	obilí má,
a	+	i	jméno ženské.

4. Číselka.

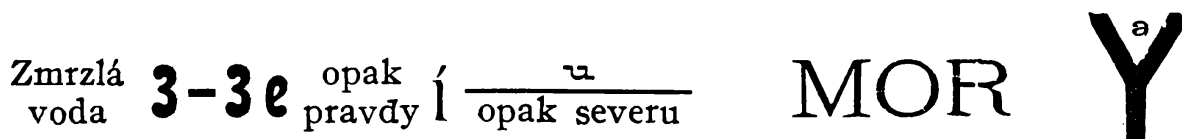
Žák dostal od pana
učitele 12341, že ne-
věděl, kde leží 13241.

Střední písmena shora dolů čtena dají
jméno slavného českého básníka.

Rebusy.

7.

Sestavil Fr. Hlavica.

Pilní luštitelé hádanek a rebusů, kteří zašlou svá rozluštění nejdéle do 20. května 1912 redakci „Anděla Strážného“ v Brně, Biskupská ul. 1., obdrží odměnou pěknou knihu. — Na později došlá rozluštění nelze uřetele bráti. Luštitelé, udávejte přesné adresy, zvláště ulici a číslo domu!

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 8.

1. Z jara. Zelená se háj i les, slunce mile hřeje, všude sama radost, ples, ptactvo hymny pje. Všechno probouzí se kol, v lúžích květ se nítí, v srdcích mizí smutek, bol, vše se šťastno cítí. Sepsal Fr. Šebestík, upravil Kliš Jan z Olomouce. 2. Květen. 3. Šídlo, sídlo, koš, kos, myš, mys, řez, rez. 4. Velikonoce. 5. Marek, Abel, rek, el, k. 6. Šetři svého zdraví. 7. Vltava. 8. Poukázka. 9. Střední cesta je nejlepší. 10. Podkova.

OBSAH:

Písnička. Báseň od M. Vacka. — Sasanky. Z dánštiny přeložil O. S. Vetti. — Zpívej ptáčka. Báseň od Z. Wünscha. — Za vznešeným cílem. Historická povídka ze 13. století. Napsal Luděk Novák (S obr.) (Pokrač.) — Májový večer. Báseň od Edv. Elpla. — Pohyb naší zeměkoule. Napsal J. Beneš. — Rybičky. Báseň od Š. Půlpána. — Východ. Báseň. Napsal P. Podlipský. — Z Jerusalemu Napsal K. J. Z. (S obr.) — Milosrdenství maličkých v kukátku. Napsal Jos. Pavlovický. (Pokrač.) — Obrázky z katol. missií. Podává Fr. Všečeka. — Veselý čtverlístek. Napsala L. Grossmannová-Brodská. — (S obr.) Chudí, co mají, rádi z mála dají. Napsala L. Grossmannová-Brodská. — Z Mladosti Prášilovy Napsal J. Milota. — Hádanky a rebusy.

Za obsah odpovídá JAN DVOŘÁČEK, učitel v Brně. — Vydává svým tiskem a nákladem benediktínská knihtiskárna v Brně.

Klauda Nikodýmová. V Sedlci: M. Klajnová, M. Dušková, Anna Holubovská. Bož. Vanišová, Josefa Holubovská, Jos. Dvořák, Jos. Šimek, Jan Grüner, K. Hořícký, Gust. Šrámek, Frant. Krtíl, Lad. Schreiber, Jan Šefl, V. Vaniš, Jan Šartner. Ve Slatiňanech: Prosbertová, M. Schallerová, Amalie Schallerová. V Sokolím: Jos. Krejčí. V Srbsku: pí. Lud. Hladká. Ve Staré Vsi: Jos. Vybíral, Frant. Koplík, Jos. Šenk, Frant. Pospíšil. V Syrovicích: Meth. Stoklásková, * Anast. Peloušková, Jan Šťastný, (Dík!), Klem. Šťastný. V Střebčticích: Ant. Kotásek, Jos. Chytil. V Šenově: Žof. Stiebrová. * V Tabárkách: Irena Kocholatá. V Tečicích: M. Vorzová. V Třebíči: K. Kabátek, Petr Smejkal, M. Dušková, Jos. Vávra, Fr. Švábeníková. V Třeboni: Ton. Valentová, M. Hamrová, Lid. Pospíšilová, V. Hodiánková. An. Bažilová, An. Šiříštová, Sylv. Dvořáková, Ola Tůmová, K. Petříková. V Třeštíně: M. Škopová, Anna Mazalová, Václ. Diblík, Anna Vachutková. * V Újezdci: Frant. Lupač. Na Velisi: Vdp. J. Kabeš. Ve Vel. Bytěši: M. Rudolfová. Ve Vel. Pavlovicích: Emanuel Valoušek, (Těž pozdrav!), Boh. Souček, Jos. Matějka, Stanislav Staněk, Anděla Dostoupilová, And. Kučerková, Anděla Komosná, Pavel Švásta. * Ve Vítkovicích: K. Bohuš. Ve Vitonicích: Cec. Červíková, Ludm. Zaorálková, Stan. Zámorský. Ve Vlčatíně: Anežka Požárová, Anna Kubišová. Ve Vomicích: Bož. Doležalová. Ve Vyškově: M. Kotyzová. V ? : Boh. Jochman, Aloisie Kvasničková.

V „Knihovně našeho lidu“ právě vyšlo:

3 potulek vlastí i cizinou.

Napsal Josef Pavlovický.

Cena 80 hal.

Rozmarné příběhy ze slovanského jihu.

Vybral a vypravuje Fr. Venhuda.

Cena 70 hal.

Objednejte u Benediktinské knihtiskárny v Brně,
Biskupská ulice čís. 1.

Vhodná četba pro mládež !!

Děti křižáci.

Vypravování z dob křižáckých
výprav. Napsal J. Milota.
Cena K 2.60.

Dítě státu.

Román sirotka.
Napsala M. R. Haltová.
Illustrováno. Cena K 1.27.

Miláčkům.

Povídky, pohádky a legendy
od Vlasty Pittnerové. - Bohatě
illustrováno. — Cena 2 K.

Z dávné doby.

1. Vznešený samotář 2. Za vzdě-
láním. — Napsal A. Dostál.
Cena 2 K.

Vydala benediktinská knihtiskárna v Brně,
Starobrněnská ulice č. 19-21.

Krkonošský tkalcovský spolek

v HRONOVĚ č. 574, Čechy, „VZÁJEMNOST“

který sobě v naší době chudí čeští tkalci založili, jest činem
jejich obrození a vymanění z cizího područí. Skvělá pověst
rukodílných výrobků krkonošských tkalců, pečlivost a pří-
kladná solidnost jejich zboží při nejlevnějších cenách získává
jim přízeň ve všech kruzích našeho národa, těšícího se z toho,
že ubozí lidé dovedli si pomoci sami svou prací a přičinlivostí.

**Žádejte ceníky, kupujte jejich zboží a agitujte pro ně
v zájmu národním a prospějete sobě i jim. — Podnik
křesťansko-socialní! — Ceník a vzorky zdarma a franko.**

Objednejte i balík, 40 metrů, různých látek v domácnosti
nutně potřebných, jako: plátno, kanafas, zefír atd. za **18 K.**

Za obsah odpovídá **Jan Dvořáček**, učitel v Brně.
Vydává svým tiskem a nákladem benediktinská knihtiskárna v Brně.

ROČNÍK JEDENATŘICÁTÝ

1911-1912

S 74 OBRÁZKY A ČETNÝMI OZDOBAMI.

V červnu.

Sluníčko hřeje tepleji
stoupajíc v nebeské bání
a rozlévá svůj teplý dech,
po polích, lukách a pláni.

Obilí roste minutkou,
stébla již končí se klasy,
a Tvůrce štědrou rukou svou
sype v zem dary a krásy.

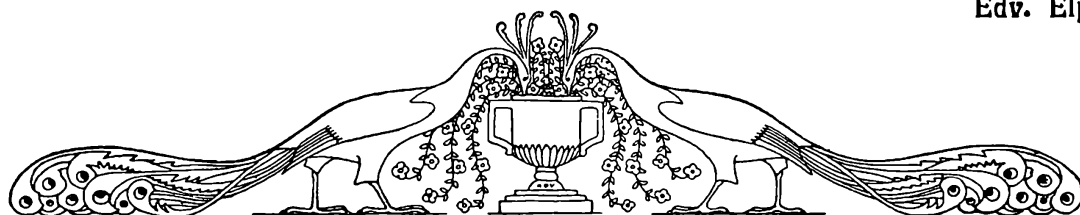
Tam rudým květem jetele
v nádheře zaplálo pole,
a pestré květy na mezi
jak vlnadné družičky v kole.

A nad nivami ve výši
zvoní to, plesá a jásá,
že příroda své hody má,
zvuk pěvců čarovný hlásá.

V teplounkých slunka paprscích
motýlci hebcí již letí,
a za nimi jak na povel
drobné se rozběhly děti.

Kol vše se směje rozkoší,
broučkové milým svým věští,
že krásný čas se přiblížil
plný zas kouzla a štěstí.

Edv. Elpl.

Nedělní výlet.

Napsal J. Dědinský.

Jednoho nedělního odpoledne v měsíci červenci vyšel jsem si s otcem na procházku za město. Bylo zrovna před prázdninami, a já jsem měl již své zkoušky odbyty, pročez jsem nevzal s sebou ani knihy, jak jindy bývalo mým obyčejem. Ostatně šel jsem s otcem, a ten mi nahrazoval každou knihu docela.

Čas byl překrásný a vzduch velice čerstvý a lahodný, neboť před polednem bylo trochu sprchlo; ale bylo trochu horko, jak v červenci obyčejně bývá.

„Ty sluneční paprsky zrovna bodají jak jehly,“ podotkl jsem cestou, po níž jsme se po břehu Orlice divoké ubírali.

„Bezpochyby, že bude ještě pršeti,“ poznamenal otec a doložil: „Prší-li dopoledne, říkají, že toho dne bude ještě pršeti sedmkrát.“

„Jen nebude-li bouřka!“ pravil jsem starostlivě.

„Což se bouřky bojíš?“

„Nebával jsem se a rád jsem se díval z okna, přihnala-li se bouřka, ale od jisté doby se bojím.“

„Od které?“

„Není to tak dlouho, co jsme se spolužákem vyšli si na brouky a motýly pro naše sbírky. Když jsme byli v širém poli, všimli jsme si teprve, že se blíží mrak. V dáli již hřmělo a blýskalo. Úprkem jsme se hnali zpět do města, ale již jsme nedorazili ani ke bráně. Musili jsme se před deštěm, jenž se náhle spustil, skrýti ve vojenské střelnici. Bylo tam již více podobných výletníků, jako jsme byli my, ale nebylo nám žádnému moc veselo; neboť bouře již burácela nám nad hlavami a déšť se lil jako z konve. Náhle v přitnutí a pološeru

jaké vůkol panovalo, zazářilo mocné ostré světlo a v témž okamžiku třeskla tak prudká rána, že jsem sebou trhl a hlava se mi zatočila. Blesk, jak jsem viděl, udeřil asi 100 kroků od nás do louky — určitě jsem viděl místo, kam dopadl, ale nešli jsme se tam podívat. Byli jsme rádi, že neudeřilo do střelnice — mohlo to mít pro nás všechny osudné následky. Od té doby se bojím.“

„A ne bez příčiny,“ doložil otec, „musíme tedy se mít na pozor, aby nás v poli nepřekvapila bouře.“

„To se tak snadno nestane,“ pravil jsem, „neboť se mám lépe na pozoru než dříve, kdy jsem si toho vůbec nevšímal.“

„A čeho si nyní všímáš?“

„Především oblohy a mraků.“

„Co tedy dnes pozoruješ?“

„Pozoruji, že jsou mraky podobny kupám sena a že stojí na černých prouhách...“

„Víš-li, co to asi znamená?“

„Nevím, ale četl jsem, že takové kupy nebo hrady mraků jsou předzvěstí bouře.“

„Pravdu máš,“ odvětil otec, „soudím také, že přijde bouře.“

„Dnes, tatínku?“

„Snad, ale s určitostí to předvídati nelze.“

Šli jsme dále a všiml jsem si vody.

„Hle,“ pravil jsem, „jak ta voda je zelenavá a čistá jako křišťál.“

„Je viděti, že na Orlických Horách už dlouho důkladně nepršelo.“

„Však jsou nějak mlhavé.“

„Vzduch je patrně přesycen parami.“

Za tohoto hovoru teplo stávalo se obtížným. I rozhodli jsme se, že si vyhledáme k odpočinku místo stinné. U břehu řeky poněkud výše rostly stromy, ale poněvadž tráva byla vysoká a od nedávného deště mokrá, obrátili jsme se stranou do polí, kde stála nevelká kaplička s několika stromy.

Bylo tam velice útulno a ticho, až nám velice lahodilo.

Nebyli jsme tam ještě dlouho, když náhle jsme zpozorovali na břehu řeky nějakého chlapce, an se bavil tím, že z malého praku, známé to chlapecké hračky, vystřeloval oblázky, jichž bylo na břehu hojnost. Když se přiblížil, poznali jsme v něm synka naší mlékačky Josefa.

Jsa zvědav, po čem to střílí, vstal jsem a šel jsem k němu jako ke známému. Právě, když jsem k němu docházel, vznesl se nedaleko

ze žitniště skřivan, jenž třepetaje křídly, vznášel se za nadšeného zpěvu výš a výše k obloze.

Josef, maje právě připravený oblázek k vystřelení, nemeškal a zaměřil prak na líbezného zpěváčka.

Nežli jsem mohl vykřiknouti „Zadrž!“ nebo mu ruku zachytiti, vystřelil oblázek a v nejbližším okamžiku ptáček střemhlav sletěl k zemi. Nešťastnou náhodou, aniž by to snad byl měl doopravdy v úmyslu, trefil ubohého zpěváčka!

Oba jsme se zarazili — neboť nás tato „šťastná“ rána překvapila. Potom jsme pospíchali k poraněnému ptáčeti a shledali jsme, že má křídélko přeražené. Snad byl i jinak raněn, neboť nejevil známky života; zdálo se, že jest docela mrtev.

„Co děláš?“ zvolal jsem rozhořčen. „podívej se, zabil's nevinné ptáče, které ti ničím neublížilo a zpěvem svým Boha chválilo!“

Josef stál bez hnutí, nevěda, co by odpověděl. Byl stísněn a očividně zmaten. Samotno jej překvapilo, co se stalo a mým náhlým objevením se rozpaky jeho jen stupňovaly.

„Nechtěl jsem ho zabiti,“ zamumlal konečně více sám pro sebe.

„Proč jsi tedy po něm střílel?“ pravil jsem s výčitkou.

„Hm, tak jen,“ odvětil, jakoby chtěl říci, že z pouhé svévole a doložil: „Kdež by mi bylo napadlo, že ho tak vysoko ve vzduchu trefím!“

„Vidíš tedy, že nikdy nevíme, co takový vymrštěný kámen provede,“ pravil jsem, „proto nemáme nikdy kamením házet.“

„Vždyť já neházím,“ omlouval se Josef, jemuž bylo přede mnou hanba, „ale tohle to jsem si myslel, že je zcela nevinná zábava.“

„Nu, a teď vidíš, jak to dopadlo!“ doložil jsem a ptal jsem se: „A co teď budeš dělati s tím prakem? Budeš ještě stříleti?“

„Ani mi nenapadne!“ pravil Josef rozhodně, „chceš-li, vezmi si to!“
A podával mi práček.

Vzal jsem to a pravím:

„Přijímám to od tebe, ale jen s tou podmínkou, že s tím naložím podle své libosti. Souhlasíš?“

„Ovšem že,“ pravil Josef a doložil: „Proto ti to dávám, abys si s tím dělal, co budeš chtít. Stříleti z toho nebudeš, to vím — proto ti to nabízím.“

„Uvidíš hned, jak s tím naložím?“

„A jak?“

„Takovým způsobem, jakým jedině s podobnými věcmi naložiti jest. Měj pozor a počítej do tří. Tedy.“

Josef počítal, jsa velmi zvědav

„Jedna — dvě — tři!“

Sotva řekl „tři“, máchl jsem rukou a hodil jsem práček prudce do řeky daleko od břehu.

„Tak a teď je to odbyto!“ zvolal jsem a oba dva jsme se dívali za plovoucím práčkem.

„Kam asi poplave?“ pravil Josef v zamýšlení.

„Kam by poplaval? Poplave tamhle pod Hradcem do Labe, s Labem potom k Pardubicím, ke Kolínu, k Mělníku, k Litoměřicím a do Němec,“ vykládal jsem.

„A z Němec?“

„No, potom skrze Německo až do Severního moře!“

„Jé, ten se dostane daleko — až do moře!“ divil se Josef.

„Nezastaví-li se někde na cestě,“ podotkl jsem.

„Jak to? Vždyť je v prostředku?“

„Inu, proud ho zanese ku břehu a může potom snadno uváznouti na kořenech olší nebo na vrbách, jež rostou u vody. Také ho může proud vynésti na břeh, nebo na vorech, jež se plaví po řece, uváznouti...“

„Z toho je viděti, že jsme ho zbytečně zahazovali,“ pravil náhle Josef. Byl jsem překvapen.

„Proč?“ táži se.

„Protože se dostane opět do rukou dětí, ať už se na břehu nebo na vorech zachytí, nebo konečně na břeh vyvižen bude.“

„To je pravda,“ souhlasil jsem, „ale zrovna tak je pravděpodobné, že ho nikdy již děti do ruky nedostanou. To je velmi těžko předvídati, co se s ním stane.“

„Bylo by lépe, kdybych to byl spálil.“

„To bys měl aspoň jistotu!“

Vrátili jsme se k poraněnému skřivanovi, jenž dosud ležel v trávě, kde jsme ho nechali ležeti, nevědouce, co činiti. Naklonil jsem se opět k ptáčeti, nehýbalo se. Vzal jsem je opatrně do ruky, bylo mrtvo.

Josef s opravdovou lítostí pochoval je do hrobečku, vyhrabaného v písku na břehu řeky.

Když to bylo odbyto, zavedl jsem Josefa ke kapličce pod stromy, kde dosud seděl otec, jenž vše byl pozorně sledoval. Otec zahrozil Josefovi a pravil:

„Provedl jsi, Josefe, nepěkný kousek. Zhřešil jsi proti jednomu z nejpřednějších příkázání Božích, jež zní: Nezabiješ a tvoje provinění je tím větší, že se jeho obětí stal ptáček velmi užitečný, oslavovatel Tvůrce a potěšení oráčův. Kdybych nevěděl, že jsi to učinil z pouhé chlapecké svévole a nerozumu, věru, že bys neušel trestu. Však i takto budeš dosti potrestán, ano svědomí do smrti nepřestane ti vyčítati tvůj přenáhlený skutek.“

Josef stál všecek zaražen, hanbě se a netroufal si ani svých očí pozvědnouti, tím méně odpovídati. Já pak jsem se pozastavil nad posledními slovy otcovými, jež mi byla nápadna a řekl jsem:

„Ale, tatínku, je možná, aby až do smrti, jak pravíte, Josef cítil výčitky svědomí? Vždyť na takovou maličkost se, myslím, velmi záhy zapomene.“

„Mýlíš se!“ zvolal otec důrazně. „Mýlíš se, že by to byla maličkost a že by se tak snadno mohla zapomenouti. Poslyšte, co vám budu vypravovati — je to příběh ze života, událost skutečná, naprosto pravdivá.“

„Tak vypravuj, tatínku,“ prosil jsem, „budeme rádi poslouchati.“

„Ochotně vám to povím. Je to příhoda z mého nejútlejšího mládí a co se mne týče, dávno bych byl na ni zapomenul, nebýti přítele, který mi to připomenul. Tento přítel přijel po mnoha letech z ciziny, kde od mládí meškal. Rádi jsme se uviděli a chodili jsme spolu, jako za dávných mladých let. Jednoho dne jsme se zastavili pod stromem, kde jsme si druhdy často hrávali, a já jsem pravil:

Pamatuješ se, jak jsme pod tímto stromem si hrávali?“

„Jak bych se nepamatoval!“ zvolal soudruh. „To je právě ten strom, který mne všude na mých cestách cizinou provázel a na který jsem nikde nemohl zapomenouti.“

Podivil jsem se té řeči a řekl jsem:

„Proč právě tento strom a ne jiný?“ usmál jsem se.

„Divím se, že se na to nepamatuješ,“ pravil přítel, „vždyť jsi byl tehda při tom.“

„Já?“ zvolal jsem s podivením, „opravdu, na nic se nepamatuji!“

Přítel se zastavil a ukázav prstem na větev nad cestu vyčnívající, pravil:

„Podívej se na tu větev. Tam tenkrát seděl — víš?“

„Kdo?“

„Inu ptáček! A my jsme si tamhle na tom kopečku hráli. Ptáček začal cvrlikati a já jsem ho spatřil.“

„Nu, co dále?“

„Víš, jak rád jsem házel kamením, zvláště takovými „placáky“, které opisovaly při letu ve vzduchu krásné křivky nebo na hladině vodní dělaly „kačeny.“

„Odbočuješ,“ připomenul jsem soudruha.

Nuže, co dále se stalo, bylo dílem okamžiku. Náhodou ležel mi při ruce pěkný placáček. Vzal jsem ho a mrštil jsem jím po ptáčeti jen tak nazdařbůh! Na neštěstí proti všemu nadání a úmyslu zasáhl kámen ubohé ptáče, jež třepetajíc křidélky padalo k zemi. Ulekl jsem se zprvu, ale potom běžel jsem z přirozené zvědavosti „šťastného lovce“ ke své kořisti. Zdvihl jsem ptáčka ze země. Hlavička visela mu bezvládně dolů — byl mrtev — snad jsem mu přerazil krček. Od té doby mne zabitý ptáček stále pronásledoval a vždy znova a znova mi připomínal tento strom. „No vidíš,“ doložil po chvílce přítel, „a byl to pouhý vrabec!“

„To dokazuje,“ pravil jsem příteli, „že máš velmi jemný cit.“

„A ještě lepší paměť,“ usmál se a dodal „Ale v tomto případě mi ten jemný cit a dobrá paměť nejsou zvlášť po chuti.“

„Musíme bráti dobré se zlým,“ odvětil jsem, „a jako si vzpomínáme na příjemné věci, jež jsme zažili, tak musíme si časem připomínati i věci nepříjemné. Bylo by arciž pro nás příjemnější, kdyby tyto nám z paměti na vždy vymizely.“

„To by bylo něco znamenitého pro zločince!“ podotkl přítel, „to by si libovali.“

„Vidíš tedy, jak moudře je všecko od Boha zařízeno,“ doložil jsem a tím jsme hovor skončili...

Naslouchali jsme oba pozorně vypravování otcovo, a byli bychom rádi naslouchali ještě déle, ano vypravování bylo pravdivé a přesvědčivé. Ale otec náhle povstal a pravil:

„Zdá se mi, jakoby se mračilo a dělal se vítr!“

Vstali jsme také rychle a vyšedše na volné prostranství před kapličkou, pozorovali jsme obzor.

Na západě stál ohromný tmavošedý mrak, jenž hrozil patrně nějakou bouří nebo lijákem. Vánek měnil se zvolna ve vítr a mocně zdouval vlny obilí. Stromoví se klátilo a šumělo. Vlny řeky ztemněly a se zčeřily. Slunce se skrylo za mračno a celá příroda, dříve tak svěží, klidná a usmívavá vzala nyní na sebe nevlídné, hrozivé vzezření.

„Nezbývá, nežli pospíšiti si domů,“ pravil otec a již rychle vykročil. My pak bez meškání jsme pospíchali za ním. Sotva jsme

Vystřelil oblázek a v nejbližším okamžiku ptáček střelmhlav sletěl dolů.
(Ku článku „Nedělní výlet“.)

a na pavlanu objevila se štíhlá postava dívčiny.
Ku článku „Za vznešeným cílem.“

dorazili k městu, spustil se liják a museli jsme se skrývati ve bráně. Blýskalo se a hřmělo na pořád a Josef se při každém zablesknutí a zahřmění krčil víc a více do kouta a ustrašeně hleděl na oblohu.

Později mi vypravoval, že zcela určitě viděl, jak jeden blesk měl podobu ohromného praku a toho že se ulekl nejvíce! Tak skončil náš nedělní výlet.

o o o

Anděl Páně.

Anděl Páně!

S věžní báně

zvonu píseň v dál se nese,

všechno tichne v poli, lese,

člověk zbožný křížuje se,

ku modlitbě skládá dlaně.

Anděl Páně!

Anděl Páně!

V luhy, stráně

klidná noc se tiše snáší,

do hnízd teplých ptáčky plaší,

jen list časem zaharaší

pode nohou plaché laně.

Anděl Páně!

Anděl Páně!

V nebes bráně

skupina se mihla skvělá:

v měkkých loktech archanděla

Ježíšek, co zem spí celá,

k tichému snu složil skráně.

Anděl Páně!

Vít. Unzeitig.

Za vznešeným cílem.

Historická povídka ze 13. století. — Napsal Luděk Novák. (Dokončení)

X.

Po tklivém pohřbu Hrboslavově rozloučili se všickni Češi s družinou císařovou i s císařem samým a opustili Rothburg. Nastoupili cestu do Čech.

Vraceli se neveselí. Zvláště Václav Bojanov byl smuten. Stále si připomínal smrt bratrovu a obviňoval se. Zažil mnoho útrap a svízelů na daleké cestě, ale nesešel za celou cestu tak, jako právě

za poslední doby. Pravý stařec byl z něho. Vlas mu zbělel, postava se naklonila a obličej zvážněl a sesmutněl. Od osudného turnaje nespatriil ho nikdo usmáti se. Stále myšlil na domov, na otce a předstíral si, je-li otec dosud živ, jak ho asi přivítá.

„Abych mu syna bratra přivedl, na tak dalekou a nebezpečnou cestu jsem se vydal, a když jsem ho našel, usmrtím ho,“ říkal si a div si při těch myšlenkách nezoufal.

Společnosti ostatních mladých lidí se vyhýbal. Většinou šel sám, poslední. Přidružil-li se některý k němu, aby s ním pohovořil a pokusil se potěšiti ho, odpovídal skoupě, ba, někdy ani neodpověděl. Ještě že tak s Větrovcem promluvil.

Větrovec s ním ovšem dovedl promluviti. Rozuměl Větrovec jeho bolu. Utěšoval ho a vymlouvaje mu jeho domněnky, chválil ho za odvahu a dobrou vůli, se kterou se na tak dalekou cestu vydal.

Ale Václav nedal se přesvědčiti.

„Pravda, odvážil jsem se mnoho,“ pravil, „vydav se do širého a neznámého světa hledati bratra, ale nebyla-li to povinnost moje učiniti tak? — Nejsm-li jeho bratr? Neměl-li jsem se přičiniti o jeho vyhledání, abych staříckého otce upokojil? — Všecko jsem měl dělati, ale neměl jsem poslouchati vyzvání a zúčastniti se turnaje. Bylo zápasu toho žádoucí? — K čemu jsou prospěšna tato sedání?“

„Však Hrboslav také se neměl sedání zúčastniti!“ odpovídal Větrovec. „To zase já ho roznítíl a chybil jsem. Já jsem vlastně jeho smrt zavinil. Nebýti mne, nikdy nebyl by se boje zúčastnil. Ale stalo se již a co se stalo, odčiniti již nelze! Budiž Bohu poručeno!“

„Ano, Bohu budiž poručeno, ale komu žalováno?“ namítl Václav Bojanov.

„Také Bohu! — Nejsouť turnaje zavedeny k prospěchu lidstva, nýbrž k jeho zkáze! Dokud budu a jak budu moci, vždy snažiti se budu, aby tato nepřekná novota nenalezla u nás přátel!“

„A myslíš, že tomu zabrániš? — Marně se budeš snažiti! Vše špatné spíše se ujme než dobré! A proto i u nás budou turnaje zavedeny, uvidíš!“

„Neuvidím, poněvadž se jich nikdy nezúčastním!“

„Tedy uslyšíš o nich!“

„Uslyším-li o nich, budu proti nim horliti!“

„A to budeš rytířem?“

„Jaké to rytířství zápasiti spolu, bít se a zabít se, jako já svého bratra zabil?“

„Ale učinil-li jsi tak zúmyslně?“

„To nikoliv!“

„Tak již to z hlavy vypust a rozpomeň se, že jsi ho vysvobodil z rukou mořských lupičů, mezi nimiž byl na cestě duševní zkázy. Rozpomeň se na to a uvaž, není-li to záslužný čin? — Nevyváží-li tento skutek to, co jsi zavinil nevědomky?“

„Nevím a neuvažuji o tom, ale myslím, že jsem se dopustil něčeho hrozného a to mne bolí a za to trestu zasloužím!“

„Bláhový!“

„Nikoliv! Trestu zasloužím a také až domů dojedeme, předstoupím před soud a požaluji na sebe. Ať soudí zkušení kmeti po rozumu svém zkušeností svých a uznají-li mne nevinným, upokojím se, neuznají-li však, pak přijmu každý trest, který mi uloží!“

„Což tě mohou souditi?“

„Mohou a musí!“

„Myslíš-li, budiž!“ řekl Větrovec a odmlčel se poznávaje, že ho nepřesvědčí. Odmlčel se, ježto doufal, že se snad Václav, než domů dojdou, uklidní a upokojí a snad i nějak rozveselí.

Cesty ubývalo jim pomalu. Nemajíce koní, mohli jen pozvolna putovati. Ale putovali vytrvale. Nikde se nezdržujíce, urazili každodenně veliký kus cesty.

Šťastni byli, když posléze překročili hranice země české. A přímo zajásali, když v jedné dědině po dlouhé době uslyšeli zase hlahol sladké mateřštiny. Přímo ožili.

I Václav skutečně se rozveselil a na rodnou tvrz, na otce a sestru počal se opět opravdově těšiti. Kdyby mohl, již by se nikde nezdržoval, ale ve dne v noci putoval, aby co nejdříve doma byl a otci k nohám se vrhl a jemu prvnímu na sebe požaloval.

Ale nebylo možno rychleji jíti, než jak šli. Museli odpočívati, vždyť na Morašice, Janovice, Rozpakov a Peklín bylo ještě daleko. Proto podrobil se vůli Větrovcově a nenaléhal naň.

Konečně po několika dnech dorazili na tvrz morašickou. Zde se zastavivše, odpočinuli si u otce Přemkova a pohovořili si a na vše, co souviselo s tvrzemi Rozpakovem a Peklínem, se vyptali.

Mnoho veselého toho neuslyšeli. Doba tří let jest doba dlouhá a za takovou dobu mnoho se přihodí, mnoho pozmění. Tak na tvrzi rozpakovské zemřela paní vladyka a na tvrzi Peklíně staříčkův otec Václavův.

Vyslechnuvše tyto zprávy, sesmutněli. Vít z Rozpakova zaplakal, Větrovec zaslzel a Václav nejraději by se rozběhl, aby co nejdříve n své osiřelé sestry byl.

Ale zase Větrovec ho zadržel. Rozloučivše se s Přemkem a jeho otcem, opustili Morašice.

Vněstoš spěchal pod rodný krov v Janovicích a Václav chtěl na Peklín. Rozpakov ležel mimo cestu k Peklínu. Větrovec vida Václava rozdychtělého, dobře uvážil, a uznal, kdyby šel Václav sám, že by spěchal a chvatem snadno by si mohl nemoc uloviti. Srdce bušila jim sice všem radostí a touhou po nedalekém již shledání, ale po soudu Větrovcově nebylo radno Václava pustiti samotného a proto rozhodl se, že ho neopustí, že ho až domů doprovodí.

A rozhodnutí své Větrovec také s Vítem z Rozpakova sdělil.

Vít slyše to, prohlásil, že ho také neopustí, ale s ním až na Peklín půjde.

A tak smluvivše se, aby si nadešli, vyhnuli se Rozpakovu a šli k Peklínu.

Václav byl rád. Když opouštěli Morašice, neříkal sice ničeho, ale myslel na to, jak mu bude, až se Vít s Větrovcem od něho oddělí a on půjde sám a sám a jak předstoupí před osiřelou sestru bez bratra Hrboslava, jak ji pozdraví a jak jí bude moci zvěstovati, proč přichází sám. A přemýšleje o tom, skoro se toho okamžiku bál.

Nyní, když uslyšel rozhodnutí svých přátel, se mu ulehčilo. Poznal, že přátelství jejich jest opravdové, že cennější, než myslil, a počal si jich tím více vážiti.

„Dobrý přítel nad zlato,“ vzpomněl si na otcovu průpověď a přilnul k nim nyní také celým svým srdcem.

Na setkání své se sestrou těšil se přímo netrpělivě. Co chvíli zrychloval krok. Větrovec každé chvíle musel ho okřikovati a napomínati k volnější chůzi, připomínaje mu, že jest již stár, že nohy jeho již tak rychlé chůze nesnesou.

Václav poslechl a zvolnil svůj krok, ale nerad. Byl by se nejraději rozběhl, aby co nejdříve les, jímž putovali, přeběhl a rodnou tvrz uviděl. Ale nemohl, k vůli Větrovcovi nemohl. I šli volně a Václav stále jen mluvil o milém domově, o drahé sestře.

Konečně vyšli z lesa.

Krajina před nimi se rozevřela. Pole a lučiny kol se rozkládaly a mezi nimi vinula se cesta pozvolna se sklánějíc do údolu, v němž ukázala se jim neveliká osada.

„To je Peklín! Tamto jest rodná moje tvrz!“ zvolal radostně Václav a jen jen že se nerozběhl.

Tentokráte snad by mu byl Větrovec neřekl ničeho. Vždyť bezděčně sám i Vít zrychlili krok a Václav zpozorovav to zrychlil svůj krok ještě více. Stále byl o několik kroků napřed.

A když došli skoro až k samé dědině, zapomenul se Václav a počal volati:

„Květušo! Květušo! Sestřičko moje drahá!“

Dvakrát či třikrát tak zavolal a na pavlanu tvrze objevila se štíhlá postava dívčiny.

Václav spatřiv jí, rozběhl se a rozevřev ruce vztýčil je a volání svoje opakoval.

„Bratře můj! Bratříčku!“ zajásala dívčina a hned po tomto výkřiku zmizela s pavlanu, ale hned na to ukázala se před tvrzí a s bratrem se vítala.

Jeich uvítání bylo srdečné. Větrovec a Vít pozorovali je se slzami v očích a nerušili jich.

Teprve po chvíli Václav sám vzpomněl si na své přátele a představiv je sestře Květuši, chtěl je zdržeti, ale ti se nedali. Touha pudila je domů na Rozpakov. Proto rozloučivše se, slíbili si přátelství a rozešli se.

Na Rozpakově nebylo shledání méně radostné. S příchodem Vítovým obrodila se ta radost, která úmrtím paní vladky odumřela.

* * *

Asi po dvou měsících po návratu Vítově přibyla na rozpakovskou tvrz zvláštní, nečekaná návštěva.

Květuše, sestra Václava Bojanova z Peklína přichvátala a prosila Víta a Větrovce, aby se dostavili k župnímu soudu a hájili jejího bratra Václava, jenž nikterak nemoha upokojiti svého svědomí, sám se obžaloval z bratrovraždy.

Vít i Větrovec slíbili tak učiniti a také tak učinili.

Václav soudem osvobozen, ale sám se svým svědomím neusmířen. Aby klidu nabyt, doporučil Květuši péči Větrovcově a Vítově, odešel a vstoupiv do kláštera nalezl upokojení a snad i štěstí.

Květuše byla šťastna také a to od chvíle, kdy podala ruku Vítovi a Vít počal se psáti vladyka z Rozpakova a na Peklíně.

Králíček.

Slyšte děti,
co to bude?
Větrík smutné
písně hude!

Čejka taktéž
u rybníka
každou chvíli
bolně vzlyká.

Slyšet z lesa
na vše strany,
jak též cvrček
zvoní hrany.

Co to bude?
chci vám říci!
Ať, to páni
hrobařici

pospolitě
u mar stojí,
králíčkovi
pohřeb stroj

Ubiliť ho
ptáci draví
pro korunku
s jeho hlavy.

Bez ustání
když doň prali,
zvolal posléz
ptáček malý.

Ozval hlas se
jeho tklivý:
„S Bohem navždy
rodné nivy!“

A pak klesl
umíraje. —
Nespatří víc
rodné kraje!

V tom co dravci
naň se vrhli,
zlatohlav by
z něho strhli,

ozvaly se
z pušky rány.
Vzlétli dravci
na vše strany.

A teď oběť
loupežníků
pohřbívá tré
hrobaříků!

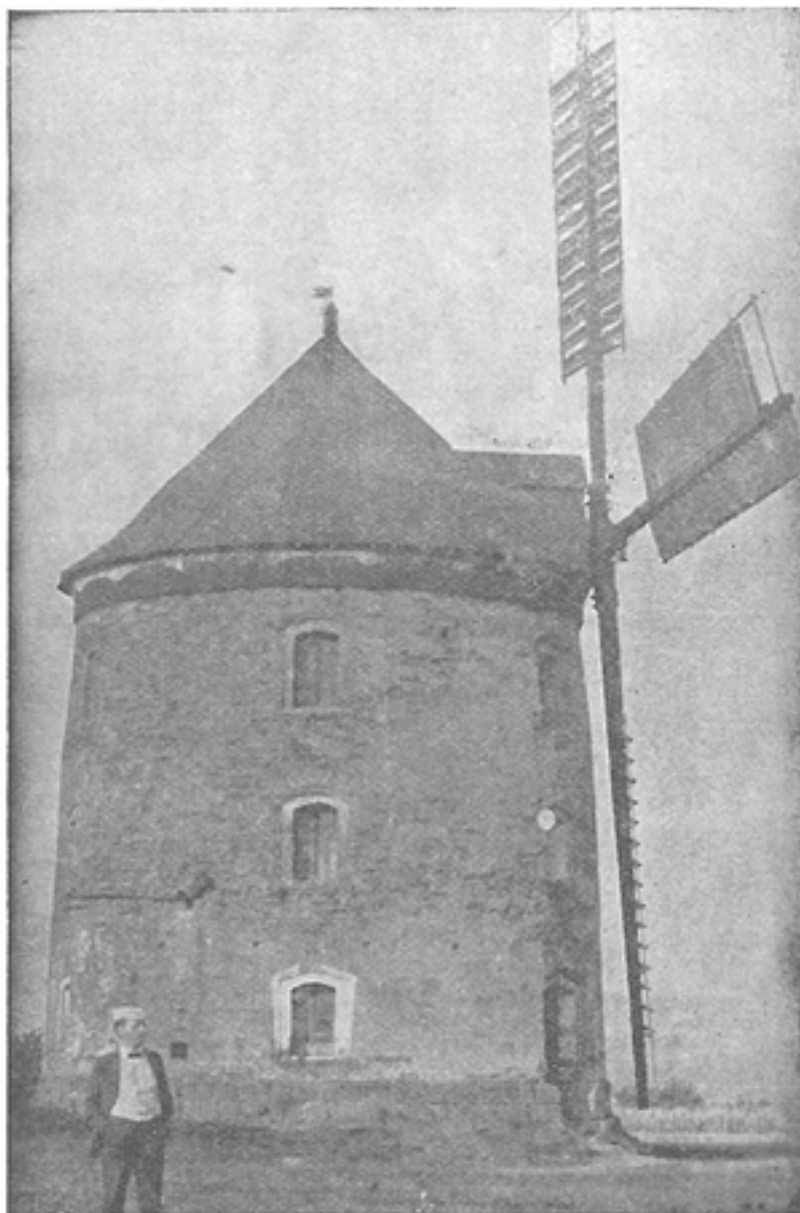
Viola z Prácheňska.

Větrník.

Není snad obrázku předvádějícího holandskou krajinku, aby na něm nebyl zachycen větrný mlýn čili větrník, také povětrník. Holandsko jest zemí větrných mlýnů. U nás skoro již vymizely, ačkoliv bývaly také četny. Ale některé zachovaly se přece. Jako chlapec vídal jsem je při silnici od Sezemic k Holicům a letos v červenci jsem je viděl

u Král. Dvora, když jsem se žáky naší školy podnikl výlet na Riegrovu turistickou stezku a do Českého ráje. Také jsem ho viděl u Petrovic nad Sloupem na Moravě, když jsem si vyjel se svojí třídou na výlet do sloupských jeskyň a k Macošce. Dle vzhledu jsou různé. Některé — a to ty menší — jsou prkny obedněny a to tak, že buď

dřevěný kříž, na němž stojí, jest viděti, anebo jsou prkny obity až k zemi. To jsou ty větší a takový ukazuje náš obrázek (I). Jiné větrníky jsou obezděny důkladnou zdí a majitel takového větrníku může se již také jmenovati „pan otec.“ Základ „mlecího zřízení“ jest stejný. Mlýnská kola přicházela do pohybu hřídelem a hřídel se roztáčel pomocí čtyř ramen, také křídel zvaných, která byla tak zřízena, že se

jejich běh mohl buď zmírniti nebo zvětšiti. Dle větru, který panoval. Byl-li prudký vítr, vyndal pan otec z „křidel“ několik šindelů, tím křídla prořídla, a vítr nemohl se o ně již tak opírat a „běh mlýna“ byl zmírněn; byl-li vítr slabší, vyplnil ramena šindelem úplně. Větrníky na křížovém podstavci, jaké jsou viděti na cestě od Drážďan

k Berlínu, mohou se pomocí páky celé po větru otáčeti. Větrné mlýny melou, ale výrobky jejich nejsou tak jemny, na jaké jsme dnes uvyklí a jaké nám dodávají dnes veliké mlýny parní. Dnes se na nich jen šrotuje. S povětrníky seznámili se Evropané za dob křížových výprav počátkem XII. stol. a užívání jich i u nás rychle se rozšířilo. Dříve byly jen ruční mlýnky.

K. J. Z.

U rybníka.

Kmotr Skokan vytáh' basu
a už skočnou mele,
žabičky se kolem pasu
chytly převešele.

Zavýskly a zadupaly,
už se v kole točí,
kocour mohl rozmlsalý
na nich nechat oči.

„Pojď si s námi taky skočit,
nebude ti k škodě.“
„Nechci sobě botky smočit
ve studené vodě!“

Směje se mu stárá kuňka:
„Hola, mládeneček
musí nechat taky přejít
chuť si na taneček!“ J. Milota.

Milosrdenství maličkých v Kukátku.

Napsal Jos. Pavlovický.

Obrázek 5. Nemocné navštěvovati.

Škoda, že jste neznali Evičku.

Jaké měla příjmení ani vám neřeknu, bylo by to zbytečné, nikdo ji jinak nejmenoval než Evičkou. Teď zase honem nevím, co bych vám napřed o ní měl povědět. Musím tedy začít po pořádku.

Evička byla dítětem chudého dělníka. Bydleli v malé najaté světničce, jejíž jediné okno hledělo na silnici vedoucí lesem k blízkému městu. To okno bylo Evičino. U něho proseděla celé dny, které většinou trávila sama doma, neboť její maminka chodila sousedům podělkovat.

A proč sedávala Evička u okna? Protože byla mrzáčkem, mrzáčkem od narození a tak ubohým, že sama sotva mohla několik

kroků udělat. U okna tedy bylo její místo, aby alespoň kousek světa viděla, když svět byl jí uzavřen.

Do školy nechodila, ale její drobná tvářinka, vždy usměvavá, její očka tak hezky zářící ukazovaly, že v tom zmrzačeném těle jest duše moudrá a — dobrá.

Opravdu v Evičce byla duše dobrá a milá celé osadě.

Vidím, malí čtenáři, jak udiveně na mne otvíráte oči, jak mohla býti Evička milou celé osadě, když nikam nemohla. Počkejte, hned uslyšíte.

Víte, kdy člověk nejvíce se ohlíží po soucitném srdci? V utrpení, v nemoci pravda? A kdo s trpícím může nejspíše cítiti? Zase jen trpící.

Takovou trpící a soucitnou osůbkou byla Evička.

Jakmile uslyšela, že někdo v obci se roznemohl, dala se k němu zanésti — později už lidé sami si pro Evičku přicházeli — usadila se na židli k lůžku nemocného a dělala zázraky, opravdové zázraky.

Jenom upřela oči, ty dobré modré oči, na nemocného a hned přestal v bolestech úpěti. Jestliže ale nestačily oči, přidala konejšivá slova a v nejkrajnější potřebě ukázala na sebe: „Podívejte se — co já trpím!“ Po tomto umkl i nejvíc trpící. Bylať Evička živým obrazem i utrpení i trpělivosti i soucitu.

Nejraději však navštěvovala nemocné děti, s nimi její duše nejlépe se dorozuměla. Bůh ví, kde se v ní braly ty pohádky, kterými konejšila a uspávala choré dětičky. V její dobré duši vyrůstaly křišťalové hrady a zámky s nádhernými zahradami plnými zeleně, vodotrysků, ptactva, a těmi zahradami pobíhaly dětičky v drahocených šatech, jakých co živa sama nebyla spatřila. S dětičkami hráli andělé, a když některé ochořelo, léčili je anebo odnášeli — do nebe.

Umřelo-li nějaké choré dítě v přítomnosti Eviččině, tu naříkající matka těšila se alespoň tím, že Evička byla při jeho smrti. Zaplať Pán Bůh za to — říkaly takové matky — že byla u něho Evička, umřelo sladce.

Co pak jí Pán Bůh dá za její milosrdenství, tážávali se lidé mluvíce o Evičce, a všem při tom tanulo na mysli jedno dobrodiní, které se ale báli vysloviti totiž — šťastnou smrt. Báli se vysloviti tato slova, neboť kdo bude milosrdnou sestrou jejich dětem, jestliže onemocní?

Bylo jaro. První fialky, petrklíče, podléšky, sasanky a jak se všechny ty vonné poselkyně jara jmenují, otvíraly krásná očka k nebi, kde zářilo jasné teplé slunce, a odkud sypaly se k zemi jásavé

trilky písňě skřivánčí. Bylo krásně, jak jenom z jara bývá. Krásný život, byla by i smrt krásná?

Ano, ale jen dobrého člověka.

Evička sedí u otevřeného okna a usmívá se na krásný svět, usmívá se na bujně skotačící děti, které jí snášejí rozmanitá kvítečka. Přijímá je vděčně, laská se s nimi, ale kárá i dítky, aby zbytečně k vůli ní nekazily květinkám mladý jejich život. Citlivá duše.

Dnes se jí líbil krásný svět, nemohla se dosti naň vynadívati. Hleděla k rašícím lesům, zelenajícím se polím, ssála vonný vzduch plnými plícemi, a zvláštní touha vkrádala se jí do duše, touha usnouti, usnouti v té kráse, usnouti snad i — na vždy.

Bůh splnil její nevinné přání.

Když probouzelo se nové ráno v celé nádheře, sestoupil na zlatém slunečním paprsku andělíček k zemi, vzal Eviččinu čistou dušičku a nesl ji po té světlé dráze výš a výše ku krásnému nebi k Ježíškovi, kterému v nemocných tolik byla sloužila...

„Jak je krásná, jak je hezounká,“ šeptaly si děti, šeptali si i dospělí, když s pláčem obstupovali rakev, v níž naposled odpočívalo drobounké tílko Eviččino. Nejkrásnější obrázky, nejkrásnější kvítka snesli Evičce, aby ji do hrobu vyzdobili, ale všichni naznali, že daleko krásnějším je úsměv, který jí na tváři utkvěl od polibku anděla smrti.

Bože, ta musila mít šťastnou smrt.

Umřela jako světice.

Mučednice.

Kdo jenom mohl z domu, doprovázel Evičku na poslední její cestě. Takového pohřbu neměl v obci žádný ani největší boháč. Také ale nebylo boháčů, kteří by se mohli rovnati Evičce, tomu zlatému srdci...

Když pak hodní občané mezi sebou sebrali na slušný kříž k jejímu hrobu, nevěděli jaký dáti nápis, aby plně vyjádřil jejich vděčnost a její zásluhy. Nenalezli vhodných slov, a proto na tabulce lze čísti pouze slova:

Naší Evičce.

A vyjadřují všechno.

Obrázek 6. Vězně vysvobozovati.

Plác, plác, plác — — „já ti dám!“

Plác, plác — — „maminko už dost!“

Plác, plác, — „hleděme ho, on bude smlouvat!“

Plác, plác — „to bolí, jejeje to bolí!“

„Proto dostáváš“ — plác, plác — „aby to bolelo“ — plác, plác.

„Já to nevydržím, maminko!“

Plác, plác — „uvidíme.“

„Už budu hodným, ode dneška hodným, prosím vás.“ Plác, plác — „slibuješ, jak cikán, dokud ti řemen po zádech jezdí, — plác, tady máš teda poslední a teď kleknout do kouta, a ani se mně nehneš, sic!“

„Řemen ti ještě nevrátím, až se naklečíš. To by byl pěkný pořádek, abych já k vůli tobě měla mít všelijaké přeslechy.

Dvěře bouchly. Rozhněvaná panímáma Kotrčková zmizela v kuchyni, kde štourajíc v kamnech pravou rukou — v levé měla Honzíkův řemen — dále si nakvašeně bručela, zatím co vyplacený nešťastník v koutku světnice ohmatával místa, kterých se jeho vlastní opasek nelítostně dotýkal.

Přes to, že této přehlídce věnoval všestrannou pozornost, přece zahlédl v okně ježatou hlavu a rozšklebenou tvář sousedovic Vaška. Ten jistě poslouchal! — napadlo Honzíkovi, a to ho víc bolelo než celý výprask. Však dostal jen k vůli Vaškovému tatíkovi. A kdyby si byl alespoň něčeho zlého vědom! Ba naopak, kdyby ho záda tak bolela jako svědomí, bylo by hej.

Ale nechť! — překlečí si, co má překlečet, švihance na zádech také do smrti bolet nebudou, tak co? Za to pomohl mnoha ubožákům k ztracené svobodě a volnosti, a to vědomí mu bylo nejlepší náplasti na bolavá záda.

A co bylo příčinou Honzíkova výprasku?

Vedle Kotrčků měl barák švec Podrážka. Byl to švec, kterému řemeslo vonělo jak cikánovi každá práce. Že prý mu neslouží sedění. A než by přemáhal naturu, tož raději se potloukal po venku, byl vyškoleným pytlákem, hlavně ptáčníkem.

Jak uhodily první mrazíky, a ptactvo z lesů se počalo táhnout do pol a k stavením, snesl s půdy ohromnou klec, zavěsil ji na náspy a snášel do ní okřídlené vězně, které různým uměním nalapal.

Klec měl viset na náspi, aby mu opeřenci s namrzlými hlavičkami nehynuli. Až se v kleci dost otloukli, zkrátka na vězení zvykli, odnášel je do města překupníku a tržil za ně mnohem víc, než by byl na verpánku vydělal. Že při tom měl v ježatém Vaškovi znamenitého pomocníka, nemusíme ani zvlášť vykládat.

Tak i letos. S časnými mrazíky dostavila se hejna čížků, stehlíků, pěnkav, kosů a jiných zpěváků a naplnila zahrady a meze, kdež

v býlí rozklovovala semenáče za veselého štěbetání. A tam na ně číhal lep a jiné nástroje mistra Podrážky.

Klec na náspi hemžila se opeřenci, ti se otloukali a pištěli po svobodě až smutno poslouchat.

Honzík Kotrčků mnohou chvílí přestál u zídky dělicí oba dvory a soucitně pozoroval ubobé vězně.

Dnes odpoledne už to nemohl vydržet. Věděl, že starý i mladý Podrážka jsou na lovu, zkrátka že dům je prázdný, přehoupl tedy zídku a otevřel dvířka ptačího vězení. Skokem ocitl se zase na domácím dvoře.

Hoj, byl to ve dvířkách shrňák! Srdce se Honzíkovi zrovna smálo, když viděl jak vězni vesele jeden za druhým upalují. A nebyli nevděční. Každý z nich toče se nad dvorkem radostně zacvrlínkal.

Hůř však cvrlínkal Podrážka, když uviděl, co se stalo. To bylo Boží dopuštění. A jak by ne? 20—30 korun ufrnklo. Nejhorší jména, co jsou pod sluncem sesypal na hlavu pachatele, který ovšem byl ihned vypátrán, jelikož Honzík nezapíral. Že i matka Kotrčková dostala slušný podíl, netřeba vykládat.

A poněvadž dobrá tato žena měla nejraději s lidmi a s Podrážkou zvlášť svatý pokoj, následovala přirozeně exekuce, při níž hrál řemen na zádech Honzíkových prim.

Než co se nestala za náhoda!

Zatím co Honzík odpykával na kolenou šlechetné hnutí soucitného svého srdce, přišel k Podrážkům četník.

„Kde máte ty nachytané ptáčky?“ — spustil na mistra.

„Já prosím, pane šandár?“

„Ano, vy.“

„Při sv. Křišpínu, našem patrónu, nemám ani pírka.“

„Tak jste jich prodal.“

„Ať se na místě propadnu, jest-li jsem byl krokem v městě.“

„Jen se tuze nezaklínejte, já vím, že několik dní jste lovil“

„Lovil, nelovil. Víme, stará náruživost, chodím se jenom dívat, jak ta ptáčna z lesů táhne, jsem toho náramným milovníkem.“

„To by vám málo škodilo, kdybyste tu drobotinu nelapal. Ostatně podívám se...“

A milý četník skutečně nenašel ani pírka. A jak by také našel?

„To je vaše štěstí,“ povídal na odchodu mistrovi Podrážkovi, který chtěl už dělat uraženého, „byl byste si poseděl hezkých pár dní, teď je na to veliká přísnost. Pamatujte si to!“

„Budu, prosím, budu.“

Za chvíli připelášil ježatý Vašek ke Kotrčkům, že prý tatínek posílá Honzíčkovi dva šestáky, jako za ten výprask. Kdyby jeho ne, mohl tatínek něco prý „slíznout.“

Šlechtný Honzík šestáků nepřijal. Když nemohl vrátit výprask — ježatému Vaškovi by ho byl ze srdce přenechal — za spokojené svědomí odměny bráti nechtěl.

Chystá se na Turkey.

Píše Ignát Zháněl.

Kam přijde Turek, tam neroste více tráva, říkávalo se za starých dob v našich krajinách. Je tomu něco přes dvě stě let, co přitáhli Turci naposledy k Vídni; odtud činili vpády až do našich zemí. Kam zapadli, tam zničili vše, co jim přišlo do rukou. Kdyby byli tehdy Turci dobyli Vídne, sám Bůh ví, zda nevládli by až doposud nad námi? Ale přispěly na pomoc polské pluky pod vedením svého krále, chrabrého reka Jana Sobieského; podařilo se jim Turkey porazit a od Vídne zahnat. Od té doby neodvažovali se více tak daleko do zemí křesťanských, ale země jim bližší, jako Uhersko, Srbsko, Bulharsko, Černá Hora ještě dlouho mnoho trpěly jejich nájezdy. A když se pak tito a jiní křesťanští národové vymanili z krutého poddanství tureckého, musili někteří z nich platiti až do nejnovějších dob Turkům veliký peněžitý roční poplatek, aby jen měli od nich pokoj.

Všechny evropské velmoci přispěly svým vlivem těmto Turkům podrobeným křesťanským národům a u některých se podařilo, že byly prohlášeny za úplně samostatné státy. Mám tu hlavně na mysli národ bulharský, národ slovanský, tedy s námi spřízněný.

Bulhaři mají až doposud za sousedy Turkey. Protože se Turci bojí křesťanských evropských velmocí, jsou nuceni nechat na pokoji své křesťanské sousedy, ale pohraniční srážky neutuchly přece až do dnešního dne.

Turek, vyznavač víry, kterou hlásal Mohamed, je vždy nepřítelem křesťanův. Neboť je přísný rozkaz Koranu, Turkům svaté knihy, že má každý Turek, kde jen může, ničiti, vraždit „nevěřící psy“ Tímto hanebným názvem jmenují i dnes Turci, nás křesťany. Před málo

všechny starší osoby ukrutně zavraždili, mladé odvedli s sebou a buď si je ponechali anebo je prodali do otroctví. Nejhůře se mstili na

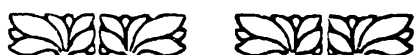

Prokop vykřikl a třepal rukou, chtěje raka setřásti. (Ku článku „Prokopova nehoda“.)
 chlapců. Vzali je do svých domů, ale vychovávali je za Turky, když pak dorostli, vřadili je do svého vojska. Ano, měli i zvláštní

sbor, který nazývali janičáry a ten byl sestaven výlučně z takových ukradených i poturčených dítek. A janičáři byli nejhroznější vojsko! Těch se nejvíce báli křesťané; kam ti vpadli, tam vskutku nerostla nikdy více tráva, neboť řádili přeukrutně. Vojsko janičárské bylo největším postrachem všech křesťanů!

Když zavzněl mezi křesťany hlas: „Turek se blíží!“ Tu opustil otec, syn rodinu a šli do spravedlivého boje proti nevěřícím. Dříve než odešli, zkoušeli své šavle, jsou-li nabroušeny, zda jsou tolik ostrý, aby jimi mohli useknouti sveřepému Turčinovi hlavu. A takového bulharského reka, chytajícího se do boje s Turkem, vidíme na přiloženém obrázku. Maloval ho náš slavný krajan, professor J. V Mrkvička, který žije mezi Bulhary, v hlavním jejich městě Sofii.

Díky Bohu, zdá se, že bojů mezi Turky a křesťany značně ubylo. Ale úplně nevymizely a nevymizí, dokud Turka nevyženou z Evropy.

Prokopova nehoda.

Napsala Vlasta Pittnerová.

Prokop prosil maminku, aby mu koupila nový klobouk. Měl jenom čepici, starou, vybledlou, kdysi modrou čepici s přelomeným štítkem, s roztrhanou podšívkou, která mu ke všemu byla ještě malá, tak že se mu stále smekala na jedno ucho.

Pro všední den byla arci dobrá, jak sám Prokop naznával, ale pro svátek si přál přece klobouk. Takový klobouček ze žluté slámy s hnědou stuhou okolo, jaké měli někteří spolužáci.

Maminka řekla, že přála by Prokopovi nový klobouk, ale že nemá zbytečných na to peněz.

Byla matka Prokopova vdovou a dosti těžce živila desítiletého Prokopa, osmiletou Josefku a dvouletou Milku. Chodila pracovat k sedlákům do polí, k mláčení a jiným hospodářským pracím. Vy-dělala na nájem a obživu, ale šaty a obuv těžce pro děti sháněla.

Pro malou Milku dostala obnošené šatičky, střevíčky a punčošky od paní učitelové po její dcerušce Božence, Josefce přešívala to a ono ze svých šatů, Prokopovi pak leccos po otci, ale nové věci kupovati, na to nestačil skrovný výdělek.

Prokop byl smuten. Leč maminka věděla pro něho radu a to dobrou radu.

Pobídla ho, aby chodil do lesa sbírat jahod a hub a prodejem těchto aby získal několik krejcarů. Dovolila mu, aby si je ukládal a koupil si pak klobouk.

Prokop nemeškal a po škole šel na jahody a houby. Kdyby byl do školy nechodil, mohl již někde u sedláka pásti husy a byl by dostal stravu i něco na penězích, leč dobrá matka přála mu dobrodiní školy.

Josefka hodlala choditi do lesa s Prokopem, ač musela opatrovati malou Milku. Leč přece mohla trochu sbírat a nasbírané jahody ve džbánku a houby v uzlíčku opatrovati.

Prokop utržil asi za týden za jahody a houby čtyřicet halířů i zeptal se u obchodníka v městečku co stojí takový klobouk, jaký si přál.

Slyše že dvě koruny, lekal se tohoto obnosu a přemýšlel jak asi dlouho musí spořít, aby si na klobouček ušetřil.

Tu měla Josefka dobrý nápad. Viděla totiž několik větších hochů, kteří nesli v košíku vystlaném kopřivami raky.

Tázala se, kde je prodávají a zvěděla, že v městečku v hostinci a že dostanou za kopu raků korunu i více, jsou-li tito větší.

Prokop se zaradoval, když ho sestřička upozornila, že by mohl raky v potoce nachytati. Věděl, že jich hledají hoši v děrách mezi kameny břehu a hned se po škole s oběma sestřičkami do lesa vypravil.

Našel si na půdě starý košík, natrhal do něho kopřiv, Josefka vzala Milku do náručí a šli do lesa.

Josefka usedla na břehu potoka pod strom, Milku posadila si na klín a Prokop svlékna kazajku, ohrna rukávy od košile a kalhoty i spodky, pustil se do potoka.

Na břehu potoka rostly olše, pod těmito kamenitý tarásek porostlý rozličnými travinami, byl znám všem rakařům z dědiny, že v děrách mezi kamením skrývá se mnoho raků.

Josefka ač byla sama Prokopa vybídla k chytání raků měla pojednou obavy. Vzpomněla si, že slyšela kdesi, že se skrývají mezi raky též štírové a že kdysi se jednomu chasníku, sáhnuvšímu do díry mezi kamením zakousl do ruky potkán.

„Dej pozor, Prokope!“ napomínala bratra.

„Ale snad dám! O štírech to není pravda, to jsou báchorky,“ řekl Prokop jaksí hrdě. „A potkán uteče, ten se bojí člověka, to jenom

tak chasníci snad povídali, aby druhé odradili od chytání raků. Ne-
přejí jiným výdělku.“

„Ale dej přece pozor,“ rozčileně řekla Josefka.

„Dej pozor,“ opakovala malá Milka.

Prokop statečně se brouzdal potokem. Vida kde díru mezi ka-
meny v břehu, sáhl tam a za nedlouho donášel již raky k sestřičce
a tato je ukládala do košíku.

Malá Milka bála se těch černých, nehezkých zvířat, počala na-
bírat k pláči a Josefka chlácholila jí kouskem chleba.

„Neplač Milko, až prodám, koupím ti cukrátku a rohlíček,“
slíboval Prokop.

„Jen ale napřed raků nachytej,“ usmála se Josefka.

„O, za dvě hodiny mám jistě kopu, uvidíš!“ hrdě řekl Prokop.

„Vždyť jich máš teprv pět. A ty menší hoď pak zpátky, dorostou
v několika dnech, říkal to i pan učitel ve škole,“ připomínala Josefka.

„Já vím,“ odvětil Prokop. „Nyní ale táhnu pořádného klepetáče,
ten je větší než má ruka,“ dodal vesele a ukazoval sestřičce velikého raka.

Tento se však nějak rychle chlapci v ruce otočil, roztáhl klepeto
a stiskl Prokopovi palec, tak že tomuto hned krev z pod nehtu vystříkla.

Prokop vykřiknul a třepal rukou, chtěje raka setřásti. Než ten
roztáhl i druhé klepeto a uchvátil chlapce za malíček.

Prokop plakal hlasitě.

Josefka chtěla mu přiskočit ku pomoci, leč vyděšená Milka tak
se bála, že nedala sestře ani povstati.

„Chytni ho druhou rukou,“ volala Josefka na Prokopa a tento,
trochu se uklidniv, volnou levici stisknul raku jedno klepeto po dru-
hém a krvácející prsty vyprostil.

„Zahod' ho, toho zlého!“ volala Josefka.

„I to by bylo škoda, je to chlapík, tak velikého jsem posud
nenašel,“ řekl Prokop a přiblíživ se ku břehu, položil raka do košíku.

„Bojím se, bojím!“ vřeštěla malá Milka.

„I neboj se, nic ti neudělá,“ těšila jí Josefka.

„Ten mi dal. Musím raději dříve do dřer sáhat kouskem dřívka,
ulomím si větvičku, takovou jako vidlici; že mi to dříve nenapadlo,“
pravil Prokop.

„Nebudeš se bát? Budeš hledat ještě, opravdu se nebojíš?“
tázala se Josefka.

„Ta nehoda se může přihodit každému,“ mudroval Prokop,
máčeje krvácející ruku ve vodě. „Již to skoro nebolí, však se leckdys

poškrabu, uhodím, popálím. Až dostanu peníze a koupím si klobouček, pak na tu bolest ani nevzpomenu.“

„To jsi hodný hoch,“ chválila Josefka a řekla k Milce: „To je hodný Prokop.“

„Hodný Prokop!“ opakovala malá holčička.

Prokop ulomil si vidlicovitou větvičku, zbavil ji listů a zasa-
hoval s ní do dř. Za chvíli nabyl zručnosti a záhy několik raků
chytnul. Donesl je k Josefce a tato opatrovala je v košíku, obvázavší
tento svým šátkem, aby nevyhlízali ven.

Do večera Prokop nachytal opravdu kopu raků. Byl notně unaven,
ale přece doběhl ještě do městečka a celý šťasten donesl si korunu
a dvacet halířů.

Maminka mu poraněné prsty namazala máslem a ovinula klůcky,
a oděrky od klepet se zahojily.

Druhého dne nachytal Prokop opět kopu raků, byl však tak
unaven, že se vyslovil, že nyní tak hned na raky nepůjde. Utržil
opět korunu, měl tedy dvě koruny a padesát halířů.

Odevzdal peníze mamince a ta mu v neděli, když nešla do
práce a zašla do městečka do kostela, koupila ten klobouček za dvě
koruny. Deset halířů kupec slevil a Prokop koupil tři rohlíky po dvou
haléřích a za čtyři haléře cukrátek, podělil sestríčky a o svůj rohlíček
se rozdělil s maminkou.

Smála se tomu, ale laskavě políbila milého synka.

Během léta chodil Prokop pilně na houby a lesní ovoce i raky
chytnat, a na podzim si za stržené peníze koupil teplou čepici.

Narazil si několikrát v potoku nohy o kamení, uhodil se o na-
hnuté kmeny olší, ale nehoda taková jako při prvním chytání nepotkala
ho více.

Však vypravovával o tom někdy v zimě, tvrdě, že rak štípal
klepety jako kleštěmi. Josefka se smávala, jak se při tom šklebil a
malá Milka foukala si na útlé své prstíčky. Chytala jí za ně Josefka
svými prsty, stíhající těmito jako rak klepety.

A pak si děti hrály. Josefka byla paničkou, která raky kupovala,
Prokop tyto prodával (byly to kousky dřívce), Milka dávala je do
hrněčka jako vařit a dosti se při té hře nasmály.

Maminka měla nad nimi radost.

Obrázky z katolických missií.

Podává Fr. Všetěčka.

Drobnosti.

Obyčejně čítáváš, milý čtenáři, v obrázcích z missií zprávy z Afriky. Dnes však bude jinak. Co nám to udělá, zaletíme-li z Afriky do Ameriky? Není tomu sice dávno, co chtěl kdosi přeletěti Atlantický oceán v baloně a nepodařilo se mu to. Uletěl dosti daleko, ale konečně by byl padl do moře a utonul, kdyby jej nebyla zachránila loď balon po moři doprovázející. My se nemusíme bát, že padneme do moře, protože moře přeletíme ne vzduchem, nýbrž jenom duchem. A to je snadné, bezpečné a — laciné.

Tak, už jsme v Americe. Vedu vás do první missie a to v tak zv. Skalnatém pohoří.¹⁾ Tam působí missionáři řádu jezuitského mezi Indiány. Missijní stanice se jmenuje Sv. Pavel. Všimněme si tu, kolika jazyky by se zde zbloudilý pocestný mohl domluvit.

Představený, P. Josef Piet jest Francouz, P. Pasino Vlach, P. Sialm Rheto-Roman ze Švýcar, bratr Galdos Španěl, bratr Zwach Polák, bratr Vilém Němec z Ameriky, pan učitel Hobbins Irčan z Ameriky, hospodářský čeledín — Čech. Pak je tam osm řeholnic z Německa, Ameriky, Irska a Francie. Indiáni zdejší se dělí v několik kmenů s rozličným nářečím. Jsou to: Velkoventrové, Assiuiboinové, Siouxové, Greeové, Pieganové a Arapahoové.²⁾ Není to hotový Babylon?

Zastavíme se v jiné stanici. Tam nám však nebude tak teplo, jako v Africe. Jest to nedaleko polárního kruhu, na poloostrově Aljašce³⁾ Jméno místa jest St. Marýs Igloo a missionářem je P. Bernard, z řádu Tovaryšstva Ježíšova. Severněji není žádné missie. Missionář ten píše: Severní hranicí mého okresu je — severní pól, jistě nejzajímavější částí mé farnosti. Navštívíte-li jej jednou vzducholodí, musíte se zastavit v Igloo; čekám vás. V ohromném tom kraji jsem jediným knězem. Nejbližší soused můj (kněz) bydlí 150 km jižněji.⁴⁾ Vidíme se pouze dvakrát ročně.

Poslední zima byla velmi tuhá i pro takového polovičního divocha, jako jsem já. Byla to skoro nepřetržitá řada vichřic a hrozných

¹⁾ Východní okraj Severoamerických Kordiller.

²⁾ Tato, jakož i všechny následující zprávy jsou z časop. „Kat. Miss.“ 1910.

³⁾ Táhne se od západního pobřeží sev. Ameriky k Asii.

⁴⁾ Z Vidně do Brna je 156 km dráhou.

vánic. Vícekrát jsem se v nich octnul, avšak díky anděli Strážnému, vyváznu jsem šťastně. Obličej a uši, jichž jsem nemohl dostatečně chránit, pochodily při tom špatně. Ty ovšem omrznou co rok více nebo méně. Jeden z našich bratří zahynul za takové sněhové bouře nedaleko vtoku řeky Yukon zmrznutím. Teprve po několika dnech byla nalezena jeho mrtvola. Vedle něho byly nalezeny saně i psi, kteří u něho věrně vytrvali. Kdož ví, neprijde-li nyní řada na mne. Kdykoliv se vydávám na cestu, pamatuji, že by mohla býti cestou poslední.

Americké Spojené Státy jsou ovládány sice nekatolíky, dovedou však ocenit práci a zásluhy katolických missonářů. Právě se jedná o to, aby byl postaven pomník P. Isákovi Joguesovi z téhož řádu jesuitského. Jmenovaný missonář působil mezi Irokesy¹⁾ a objevil Jezero Jiřího, napřed jezerem Nejsvětější Svátosti zvané. Pomník má býti postaven na ostrově uprostřed jezera. Oslavu tu pořádá „New York State Historical Society,” t. j. „Dějepisná společnost státu Nový York“

Zastavme se ještě u Indiánů kmene Pueblo. Nalézám o nich následující zajímavou zprávu. V Isletu působí již 20 let jako missonář P. Docher, Francouz. Byl kdysi 5—7 let důstojníkem ve francouzském vojsku. Kromě Isleta spravuje ještě čtyři jiné, chudé farnosti. Nemá prostředků, aby uvedl do pořádku svůj chudý kostelík, který je na spadnutí. Při deštivém počasí prší na oltář i svatostánek a stalo se, že musil kněz sloužit mši sv. pod deštníkem.

U Indiánů se zachovaly některé zvyky z dávných dob. Takovým zvykem jsou na př. tance jakési v kostele o vánocích prováděné ku počtě Božského Dítěte. Po tanci přistupují k jesličkám a klanějí se Ježíškovi. Též po tři následující dny se konají tance před kostelem. Tance ty byly zavedeny z jakéhosi slibu v dávných časech. Také den sv. Tří králů se slaví tancem. Před tancem v kostele odnáší P. Docher Nejsvětější Svátost z chrámu pryč a přináší ji až na půlnoční mši sv. Klečíme-li o vánocích mezi těmito prostými Indiány, tu se nám zdá, jako bychom byli před jeslemi betlémskými.

Velká část Indiánů mluví španělsky a P. Docher káže také tímže jazykem. Tito indiánští křesťané ctí také vroucně Pannu Marii. Jsou čistotní i pracovití. Mají příbytky v několik prostor rozdělené, ozdobené obrazy svatých, jež si dávají napřed světit. V každém příbytku je krb na vaření a koberce.

¹⁾ Severoameričtí Indiáni.

Mužové obdělávají půdu a ženy se vyznají dobře v domácích pracích.

Řízení jsou vrchním náčelníkem „Kazikem,“ jehož úřad je doživotní a pak „Gubernadorem,“ voleným každoročně na Nový rok. Jeho rádci jest několik starců „principales.“

Gubernador bývá slavně uveden v úřad a jeho odznakem je pěkná hůl, darovaná kdysi presidentem Lincolnem.¹⁾

¹⁾ Abrahám Lincoln, president (vladař) Spojených Států amerických, † r. 1865. Byl velkým nepřítelem otroctví.

Rozluštění hádanek a rebusů z čísla 9.

1. Čas vše mění se stromečku mohutný je les — a co včera stálo, pasekou je dnes. Nes mne, loďko vzpomínková, do mých mladých let, kde i zespod sněhu pučí sněženkový květ. Kliš Jan z O. —
 2. a) Sobota, robota; b) ryba, rýma, Ryga, ryha; c) hájek, Hálek.
 3. Julius Zeyer. — 4. Trest, Terst. — 5. Kovář ková koně. —
 6. Kolčava je ssavec. — 7. Lednice leží na jihu Moravy.

OBSAH:

V červnu. Báseň od Edv. Elpla. — Nedělní výlet. Napsal J. Dědinský. (S obr.) — Anděl Páně. Báseň od Vít. Unzeitiga. — Za vznešeným cílem. Historická povídka ze 13. století. Napsal Luděk Novák. (S obr.) (Dokončení.) — Králíček. Báseň od Violy z Prácheňska. — Větrník. Napsal K. J. Z. (S dvěma obrázky.) — U rybníka. Báseň od J. Miloty. — Milosrdenství maličkých v kukátku. Napsal Jos. Pavlovický. (Dokonč.) — Chystá se na Turky. Píše Ignát Zháněl. (S obr.) — Prokopova nehoda. Napsala Vlasta Pittnerová. (S obr.) Obrázky z katol. missií. Podává Fr. Všetečka.

OBSAH.

Básně:

	Str.		Str.
Dědinský J.:		Ledové květy	180
Na sadě (s obr.)	28	Vlaštovička	247
Do školy (s obr.)	45	Milota J.:	
Po slavnosti léta	50	Na paloučku (s obr.)	23
Elpl Edv.:		Tři sestry	29
V podzim	14	Oráč	62
Moje koně	18	Chudobka	94
Ty české děje	38	Na procházce (s obr.)	232
Mateřská mluva	65	U rybníka	306
První snůh	97	Novák V.:	
Rodičům	107	Zahrádka na jaře	242
Vánoce	129	Podhajský P.:	
Štědrý večer v lese	134	Východ (s obr.)	272
Půlnoční .	149	Půlpán Š.:	
Tři králové (s obr.)	155	Rybičky	271
Skřivan o hromnicích	161	Rajská O.:	
Na jaře	193	Když slunečko z jara svítí	
Sírotkům	207	Sázavský J.:	
Matičce	225	V zimě	164
Májový večer	270	Staněk V.:	
V červnu	289	Za matičkou	68
Grégr Adolf :		Sychra J.:	
Za skřivánkem		Kalendář	196
Grossmannová-Brodská L.:		Šmídová V.:	
před chaloupkou (s obr.)	90	V naší zahrádce	245
Svatý Mikuláš (s obr.)	103	Unzeitig Vítězslav:	
Na sáňkách (s obr.)	183	Anděl Páně (s obr.)	298
Svatá rodina při práci (s obr.)	188	Vacek M.:	
Horský V.:		Písnička	257
V září	1	Viola z Prácheňska:	
Drak-Lepeňák	30	Soucitná květinka	26
Janovský P.:		Co to sténá ?	178
Písnička	198	Drozdova píšťalka	215
Kadlčáková A. Marie:		Králíček	303
Modlitba za vlast	33	Wünsch Z.:	
Večernice	74	Zpívej, ptáčku!	263
Stromek v zimě	118	Zaletěl Prokop:	
Radosti zimy	141	Střez se hříchu	
Ledová královna	170		

Články poučné a zábavné:

	Str.		Str.
Beneš J.:		Štít maršálkův	190
Zlatá zrnka pravdy	29	Koláč	197
Chycen	37	O vidličce	206
Vrabčík	62	Motýli pochoutkou australských	
Jak různí národové přísahají	68	domorodců	222
Slovo dělá muže! . .	86	Když král a královna spali	246
Včela výbornou počtářkou	189	Pohyb naší zeměkoule	270

	Str.		Str.
Josef:		Sázavský J.:	
od vánoční stromeček	98, 143	Shledání (s obr.)	19
Špatná zkouška	173	Košík, kohout a húl	54
Dědinský J.:	4	Šťastný A. B.:	
O Puntíkovi, čili Přítel v neštěstí	80	Květiny za oknem	
Nedělní výlet (s obr.)	290	Schubert Ed.:	
Grossmannová-Brodská L.:		Od čeho prý pochází jméno „Rudo- hoří“	114
Dva kameny	18	Tichovská Marie A.:	
Odpiacené dobrodiní (s obr.)	34	Štědrovečerní vzpomínka (s obr.)	130
Na dušičky (s obr.)	66	Zachráněný ptáček	183
Veselý čtverlístek (s obr.)	280	Venhuda Fr.:	
Chudí, co mají, rádi z mála dají (s obr.)	282	V noci tříkrálové	
J. G.:		Vetti O. S.:	
Babí léto	75	Sasanky	258
Kálal Václav:		Všetečka Fr.:	
Pštros (s obr.)	24	Obrázky z katol. missií	14, 92, 105, 156, 181, 210, 253, 277, 318
K. J. Z.:		Z—cký:	
Cikáni-kotláři (s obr.)	233	Prachovice (s 2 obr.)	47
Z Jerusalema (s obr.)	274	Zháněl Ignát:	
Větrník (s 2 obr.)	303	Papež Pius X. jako otec sirotek	26
Milota J.:		Veselo ve zvěřinci	46
Vlaštovky	10	Hledal matku (s 3 obr.)	107
Kdo vzal zajíce (s obr.)	50	Terst (s 11 obr.)	147
Jak Honza hledal štěstí	124	Anežčin kanárek (s obr.)	
Na ledě (s obr.)	162	Zeď náfků v Jerusalemě (se ;	207
Z mladosti Prášilovy	286	Nebáli se (s 3 obr.)	247
Mýtek V. H.:		Chystá se na nářky (s obr.)	311
Sirotek Jeník	194	Zháněl Rud. Dr.:	
Novák Luděk:		Liška a vlk	87
Za vznešeným cílem (s 10 obr.) 2, 38, 69, 118, 134, 165, 202, 234 263, 298		Ke slavnosti sv. Tří Králův (s obr.)	153
Novotný A.:		Úcta před šedinami	165
Lakomý a	6	Rozšířené Rakousko (s 3 obr.)	179
Věděl to		Dr. R. Z.:	
Novický Josef:		Cisár pán a hoch	
Milosrdenství maličků v kukátku		— — —	
171, 212, 243, 274, 306		Suezským průplavem do Rudého moře (s 5 obr.)	12
Pittnerová Vlasta:		Brindisi (s obr.)	60
Krtčí rodinka		R.:	
Prokopova nehoda (s obr.)	3-4	Colombo (s obr.)	6
		Hádky a rebusy	9.

